

**T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM REHBERLİĞİ
ANABİLİM DALI**

İNANÇ TURİZMİ: SUFİ YOLU ROTASI

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Şeyma AYTEMİR**

**Danışman
Doç. Dr. Uysal YENİPİNAR**

NİSAN-2023, MERSİN

**T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM REHBERLİĞİ
ANABİLİM DALI**

İNANÇ TURİZMİ: SUFİ YOLU ROTASI

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Şeyma AYTEMİR
ORCID No: 0000-0002-2763-4148**

**Danışman
Doç. Dr. Uysal YENİPİNAR
ORCID No: 0000-1002-6357-8729**

NİSAN-2023, MERSİN

ÖZET

İNANÇ TURİZMİ: SUFİ YOLU ROTASI

Anadolu, kültür ve inanç turizmi açısından zengin bir potansiyele sahiptir. Semavi dinlerden Musevilik, Hristiyanlık ve Müslümanlığın olgunlaştığı, günümüzdeki konumlarını aldıkları yer Anadolu'dur. Mevlana'nın öncülük ettiği sufizm felsefesi de Anadolu'da gelişmiş ve Anadolu dışına yayılmıştır. Avrupa Konseyi, inanç mekânlarını canlandırmak ve yeniden turizme kazandırmak amacı ile 1984 yılında kültür rotaları oluşturulması konusunda kararlar almıştır. Rotalar, tarihi ve mimari öneme sahip güzergâhların birleştirilmesi ile oluşturulmuştur. İnanç turizmi de bu rotaları oluşturan turizm türlerinden biridir. İnanç Rotaları, inanç turizmine ait somut ve somut olmayan turistik ürünleri sunmayı amaçlamıştır. Yüksek lisans tez çalışmasının konusu İnanç Turizmi: Sufi Yolu Rotası olarak belirlenmiştir. Geçmişte sufilerin kullandıkları yol güzergâhları günümüzde Sufi Yolu Rotası'nı oluşturmuştur. Sufi Yolu Rotası, sufizm felsefesini benimseyen grupların keşfederek izlediği bir inanç ve kültür rotasına dönüşmüştür. Tez çalışmasında sufizme gönül veren ve Sufi Yolu Rotası'nı kullanan grup ile iletişim kurulmuştur. Grup başkanı Sedat Çakır'ın rota ile ilgili görüşlerinden yararlanılmıştır. Sufi Yolu Rotası'nın Mevlana felsefesini benimseyen yerli ve yabancı turistler tarafından merak edildiği ve ziyaret edildiği gözlenmiştir. Ziyaretçiler, Sufi Yolu güzergâhında sufizm felsefesini içselleştirmek için sufilerin geçtikleri yolları, ibadet ettikleri mekânları, doğada Tanrı ile kurdukları iletişimin ve etkileşimin deneyimini yaşamak için bu rotayı İstanbul'dan Konya'ya kadar yürüyerek deneyimlemektedirler. Sufi Yolu Rotası, sufizm ve Mevlana felsefesini yaymak için oluşturulmuştur. Aynı zamanda bu felsefe ile ilişkilendirilmiş kent, köy ve kasabaları canlandırmayı ve turizmin bir parçası haline getirmeyi hedefleyerek oluşturulmuştur. 2014 yılında Sufi Yolu Rotası için Sedat Çakır ve eşi Iris Bezuijen çalışmalar başlatmıştır. Çalışmalar 2019 yılında tamamlanmıştır. Rota üzerinde Musevi, Hristiyan ve Müslüman inancına ait mekânların olması da Mevlana'nın barış ve sevgi felsefesinin en güzel örneğidir. Yüksek lisans tezinin amacı Sufi Yolu Rotası'nın inanç turizmindeki yeri, önemi ve rota güzergâhının araştırılmasıdır. Tez çalışmasında, alan yazından ve rotayı deneyimleyen grupların görüşlerinden yararlanılmıştır. Araştırma yöntemi olarak keşifsel araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar ile görüşmeden elde edilen bulgularda Sufi Yolu Rotası, yeni keşfedilmiş olmasına rağmen her yıl sayısı artan grupların bu rotayı izlediği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sufi Yolu, Sufizm, Sufi Rotası, Sufilik, Mevlana

Danışman: Doç. Dr. Uysal YENİPINAR, Turizm Rehberlik Ana Bilim Dalı, Mersin Üniversitesi, Mersin.

ABSTRACT

FAITH TOURISM: THE SUFI ROUTE

Anatolia has a rich potential in terms of culture and faith tourism. The place where Judaism, Christianity and Islam, among the monotheistic religions, matured and took their current positions, is Anatolia. The philosophy of Sufism led by Mevlana also developed in Anatolia and spread outside Anatolia. The Council of Europe took decisions on the creation of cultural routes in 1984 in order to revitalize the places of faith and bring them back to tourism. The routes were created by combining routes of historical and architectural importance. Faith tourism is one of the types of tourism that creates these routes. Faith Routes aimed to present tangible and intangible touristic products of faith tourism. The Sufi Path Route has been planned for the adoption and perpetuation of the philosophy of Sufism. The road routes used by the Sufis in the past have formed the Sufi Way Route today. The Sufi Way Route has turned into a faith and culture route that groups that adopt the philosophy of Sufism explore and follow. In the thesis study, communication was established with the group who set their heart on Sufism and used the Sufi Way Route. Group chairman Sedat akır's views on the route were used. It has been observed that the Sufi Way Route is curious and visited by local and foreign tourists who adopt the Mevlana philosophy. On the Sufi Way route, visitors experience this route by walking from Istanbul to Konya in order to experience the paths of the Sufis to internalize the philosophy of Sufism, the places they worship, the communication and interaction they have established with God in nature. The Sufi Path Route was created to spread the philosophy of Sufism and Mevlana. At the same time, it was created with the aim of revitalizing the cities, villages and towns associated with this philosophy and making them a part of tourism. In 2014, Sedat akır and his wife Iris Bezuijen started work for the Sufi Path Route. The works were completed in 2019. The presence of Jewish, Christian and Muslim places on the route is the best example of Mevlana's philosophy of peace and love. The subject of the master's thesis was determined as Faith Tourism: The Sufi Way Route. The aim of the master's thesis is to investigate the place, importance and route of the Sufi Way Route in faith tourism. In the thesis study, the literature and the views of the groups who experienced the route were used. As a research method, semi-structured interview technique was used within the scope of exploratory research. In the findings obtained from the interviews with the participants, it was observed that although the Sufi Path Route was newly discovered, groups whose numbers increased every year followed this route.

Keywords: Sufi Way, Sufism, Sufi Route, Sufism. Mevlana

Advisor: Assoc. Dr. Uysal YENİPINAR, Department of Tourism Guidance, Mersin University, Mersin.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda beni her zaman destekleyen, bilgi birikimleri ile çalışmama yön veren, eksiklerimi tamamlayan ve sabırla bana destek olan sayın tez danışmanım Doç. Dr. Uysal YENİPİNAR'a çok teşekkür ederim. Ders hocalarım sayın Doç. Dr. Sevdâ BİRDİR, Dr. Öğr. Üye. Alper DURAN, Dr. Öğr. Üye. Lale YILMAZ, Dr. Öğr. Üye. Sabri ARICI ve sayın dekanımız Prof. Dr. Ahmet ATASOY'a sabırları ve destekleyici tutumları ile yanımda oldukları için ayrıca teşekkür ederim. Her zaman beni sevgi ve saygı ile büyüten, desteklerini hiç esirgemeyen sevgili aileme de teşekkürü borç bilirim. Veri toplama sürecimde yanımda olan ve benden her türlü desteğini esirgemeyen Sufi yolu tur lider ve Sufi yolu rotasını ilk kullanan kişi olan Sedat ÇAKIR'a tüm kalbimle teşekkür ve minnetlerimi iletiyorum. Ayrıca, sevgili Sufi Yolu gönüllüleri ve ziyaretçilerine tez çalışmamda beni destekleyerek her türlü yardımda bulundukları için minnettarım. Bu süreçte yanımda olan herkese çok teşekkür ederim. Bu tezi trafik kazasında kaybettiğim sevgili kız kardeşim Emine Şevval AYTEMİR'e armağan ediyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇ KAPAK	i
ONAY	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
GİRİŞ	1
1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI	3
2. MATERYAL VE YÖNTEM	4
3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
3.1. Dini Seyahatler Ve İnanç Turizmi	6
3.1.1. Aktif İnanç Turizmi	8
3.2. Sufizm	8
3.2.1. Pir-O Mürşit Hazret İnayet Han (1882-1927)	9
3.2.2. Samuel Ahmed Murad Çiştî (Samuel Lewis) (1896-1971)	9
3.3. Mevlana ve Sufizm	10
4. KAYNAK ARAŞTIRMALARI	12
5. SUFİ YOLU TUR ROTASI	14
6. TEZİN ARAŞTIRMA SORULARI ve BULGULAR	61
SONUÇ VE ÖNERİLER	72
KAYNAKLAR	77
EKLER	82
ÖZGEÇMİŞ	120

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 5.1. Tur Programı 1. gün	18
Tablo 5.2. Tur Programı 2. gün	23
Tablo 5.3. Tur Programı 3. gün	25
Tablo 5.4. Tur Programı 4. gün	26
Tablo 5.5. Tur Programı 5. gün	27
Tablo 5.6. Tur Programı 6. gün	28
Tablo 5.7. Tur Programı 7. gün	29
Tablo 5.8. Tur Programı 8. gün	31
Tablo 5.9. Tur Programı 9. gün	34
Tablo 5.10. Tur Programı 10. gün	35
Tablo 5.11. Tur Programı 11. gün	36
Tablo 5.12. Tur Programı 12. gün	37
Tablo 5.13. Tur Programı 13. gün	38
Tablo 5.14. Tur Programı 14. gün	39
Tablo 5.15. Tur Programı 15. gün	41
Tablo 5.16. Tur Programı 16. gün	41
Tablo 5.17. Tur Programı 17. gün	43
Tablo 5.18. Tur Programı 18. gün	44
Tablo 5.19. Tur Programı 19. gün	44
Tablo 5.20. Tur Programı 20. gün	45
Tablo 5.21. Tur Programı 21. gün	46
Tablo 5.22. Tur Programı 22. gün	47
Tablo 5.23. Tur Programı 23. gün	47
Tablo 5.24. Tur Programı 24. gün	48
Tablo 5.25. Tur Programı 25. gün	48
Tablo 5.26. Tur Programı 26. gün	49
Tablo 5.27. Tur Programı 27. gün	49
Tablo 5.28. Tur Programı 28. gün	50
Tablo 5.29. Tur Programı 29. gün	50
Tablo 5.30. Tur Programı 30. gün	51
Tablo 5.31. Tur Programı 31. gün	52
Tablo 5.32. Tur Programı 32. gün	52
Tablo 5.33. Tur Programı 33. gün	53
Tablo 5.34. Tur Programı 34. gün	55
Tablo 5.35. Tur Programı 35. gün	56
Tablo 5.36. Tur Programı 36. gün	56
Tablo 5.37. Tur Programı 37. gün	57
Tablo 5.38. Tur Programı 38. gün	57
Tablo 5.39. Tur Programı 39. gün	57
Tablo 5.40. Tur Programı 40. gün	58
Tablo 6.1. Katılımcılar ile ilişkin bulgular	61

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 1.1. Sufi Yolu Haritası	14

GİRİŞ

İnançlar, geçmişten günümüze seyahate çıkma amaçları arasında yer almaktadır. Dinlerin ritüellerini gerçekleştirmesi için kutsal alanlar oluşturulmuştur. İnançlar ile ilgili ilk seyahatler de bu kutsal alanlara yapılan hac ziyaretleri ile başlamıştır. Semavi dinlerin ilki olan Musevilik inancı için Hz. Süleyman'ın tapınağından kalan Ağlama Duvarı kutsal hac merkezi olarak kabul edilmektedir. İkinci semavi din olan Hristiyanlık inancında Hz. İsa ve onun havarilerinin takip ettiği inanç merkezleri hac olarak değerlendirilmektedir. Son semavi din olan İslamiyette, Mekke ve Medine hac merkezi olarak kabul edilmektedir. Tüm semavi dinlerin hac merkezleri dışında olgunlaşması ve gelişme dönemleri ise Anadolu'da tamamlanmıştır. Sufizm de son semavi din olan İslamiyet'ten sonra Anadolu'da ve Anadolu dışında yayılmaya başlamıştır. Mevlana, sufizm'i Anadolu'da yaymış ilk liderlerden biridir. Mevlana; Karaman, Kayseri, Şam ve Konya başta olmak üzere pek çok kente sufizm'i tanıtmıştır. Anadolu'da, Konya sufizmin başkenti olarak anılmaktadır. Mevlana, sufizm felsefesini hümanizm ve barış ile ilişkilendirmiştir. Bu dönemde Mevlana yaşadığı Belh kentinden Moğol istilasını nedeni ile taşınmak zorunda kalmıştır. Belh kentini terk ederek ailesi ile Konya'ya gelmiştir. Böylece sufizm felsefesi, Konya'da doğmuş ve gelişmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde ise imparatorluğun merkezi İstanbul olarak değiştirilmiştir. Bu sayede sufizm ve Mevlana felsefesi İstanbul'da da yayılmıştır. Küçük yaşta çok iyi hocalardan eğitim almıştır. Eğitim aldığı hocaları ile ilim ve fıkıh konularını derinlemesine incelemiştir. Zamanla dini öğelere hümanist bir bakış açısı getirerek bir barış ortamı sağlanmasını istemiştir. Bu düşüncesinin temel sebebi doğduğu şehir olan Belh kentinden Moğol istilasını nedeni ile ayrılmak zorunda kalmasıdır. Bu dönemde yoğun savaş ve istilaların olması insanların bir barış ortamına ihtiyaç duymalarına sebep olmuştur. Mevlana da bu barış ortamını hümanizm ve din ile birleştirerek sağlamayı planlamıştır. Böylece sufizm felsefesi oluşmuştur. Mevlana; Kayseri, Şam ve Konya başta olmak üzere pek çok kente sufizm'i tanıtmıştır. Anadolu'da, Konya sufizmin başkenti olarak anılmaktadır. Mevlana, insanları din, dil, ırk, mezhep ayırmadan kabul etmiştir. Barışı ve insan sevgisini ön planda tutmuştur. Mevlana için insan, Tanrı'ya ibadet etmeli ve dünyayı geçici bir yer olarak değerlendirmelidir. Mevlana, bu felsefeyi tüm dünyaya duyurmak için ömrünü kitaplara ve ilime adamıştır. Anadolu'da sürekli seyahatler gerçekleştirerek sufizmi yaymıştır. Yazdığı kitaplar ve yurt dışına göç eden Türkler sayesinde sufizmi Anadolu dışına da taşımıştır. Mevlana'nın seyahatleri sırasında kullandığı yollardan bir rota oluşturulmuştur. Bu rota, sufizm ve Mevlana felsefesini yaymayı böylece huzurlu bir ortam sunmayı amaçladığı için Sufi Yolu olarak adlandırılmıştır. Sufi Yolu Rotası, 2014 yılında Sedat Çakır ve eşi Iris Bezuijen tarafından oluşturulmaya başlanmıştır. Rotanın eski bir hac yolu olduğu tespit edilmiştir. Rota üzerinde Musevi, Hristiyan ve İslamiyet inancına ait pek çok mimari yapı yer almaktadır. Sufi Yolu Rotası, köy ve kasaba yollarından geçerek oluşturulmuştur. Sufi Yolu Rotası, 801 kilometre uzunluğundadır. Rotayı yürüyerek tamamlamak kırk gün sürmektedir. 2019 yılında Sufi Yolu Rotası'nın bisiklet kullanımına da uygun olacağı düşünüldükten bir bisiklet parkuru eklenmiştir. Sufi Yolu İstanbul ve Konya arasında oluşturulmuştur. Çünkü Mevlana felsefesi ve

sufizmin çıkış noktası Konya olmuştur. Konya, Selçuklular döneminde merkez olarak seçilmiştir. Bu dönemde Mevlana yaşadığı Belh kentinden Moğol istilası nedeni ile taşınmak zorunda kalmıştır. Belh kentini terk ederek ailesi ile Konya'ya gelmiştir. Böylece sufizm felsefesi, Konya'da doğmuş ve gelişmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde ise imparatorluğun merkezi İstanbul olarak değiştirilmiştir. Bu sayede sufizm ve Mevlana felsefesi İstanbul'da da yayılmıştır. Günümüzde, yabancı ziyaretçilerin ilk iniş yerleri İstanbul olduğu için Sufi Yolu Rotası, İstanbul'da başlamakta ve Konya'da sona ermektedir. Ziyaretçiler, iki kent arasında sufizme ait olan köy ve kasabalardaki mimari eserleri, kırsal yerleşimleri ve bozulmamış doğal ortamları deneyimlemektedirler. Sufi Yolu Rotası, yabancı ziyaretçilerin yoğun olarak ziyaret ettikleri bir rotadır. Mevlana'nın barış felsefesi ve hümanist bakış açısı evrensel olarak kabul edilmiş bir felsefe haline gelmiştir. Böylece Mevlana ve sufizm felsefesi yurt dışında da ilgi görmeye başlamıştır. Bu nedenle Sufi Yolu Rotası, sufizm felsefesini benimseyenler için bir tür kutsal hac yolculuğu olarak kabul edilmiştir. Ziyaretçilerin Mevlana felsefesini önceden okumaları ve etkilenmeleri, Mevlana'nın yaşadığı yerleri keşfetmek istemeleri de Sufi Yolu Rotasına ziyaret etmelerindeki temel sebeplerdendir. Aynı zamanda Sufi Yolu Rotasında Şeyh Edebalı, Sadrettin Konevî, Nureddin Cerrahi sufi liderin türbe ve tekkelerinin var olup ziyarete açık olmasıdır. Sufi Yolu Rotası bu liderler ile ilişkilendirilmiş mekânların ölümsüzleştirilmesi ve tekrar canlandırılması amacı ile oluşturulmuştur. Yüksek lisans tez çalışmasında Sufi Yolu Rotası'nı ziyaret eden yabancı gruplar ve liderlerinin ziyaretleri, gazete haberlerinden öğrenildikten sonra Sufi Yolu Rotası hakkında alan yazın taraması yapılmıştır. Sufi Yolu Rotası yürüyüşlerini organize eden ve başlatan grup liderine ulaşılmıştır. Rotanın dinlenme noktalarında çevrim içi görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde rotanın uygulaması ve rotanın özellikleri ile ilgili bilgiler alınmıştır. Ülkelerine dönüşte Rota ile ilgili hazırlanan sorular grup ve rotayı deneyimleyen grup ve liderleri için hazırlanan kapalı uçlu sorular mail olarak adreslerine gönderilmiştir. Kurucu Sedat Çakır'a 40 adet, ziyaretçilere, hediyelik eşya sanatçısı ve Sufi Yolu belgeseli yönetmenine 10 adet kapalı uçlu soru yöneltilmiştir. Soru yanıtlarından Rota'nın zayıf ve güçlü yönleri, gelecekteki fırsatlar ve tehditlerin neler olabileceği konularına önerilere yönelik sorular yöneltilmiştir. En çok endişelendikleri konu; yol ve yol güzergâhının doğallığının ve mistik havasının korunması, asfalt yol yapılmaması, yol üzerindeki bahçe çitleri ve çalılıkların bozulmadan sürdürülebilmesi ve iyileştirilmesine yönelik yanıtlar alınmıştır. Konaklama birimlerinin de abartısız otantik olmasını, yol üzerindeki köylerin doğallığının ve Sufi dergâhlarının orijinalliğinin korunarak bakım onarım yapılması, rota güzergâhında yön tabelaları veya uyarı tabelaları hazırlanması, doğal dinlenme ve mola mekânları oluşturulması konularına dikkat çekmişlerdir.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

Yüksek lisans Tez çalışmasının konusu; İnanç Turizmi: Sufi Yolu Rotası olarak belirlenmiştir. Tez çalışması, İstanbul ve Konya arasındaki Sufi Yolu Yürüyüş parkuru ile sınırlandırılmıştır. Sufi Yolu, İstanbul ve Konya kenti arasında yer alan 801 kilometrelik bir inanç rotasıdır. Tez çalışmasının amacı; Mevlana ve sufilik felsefesi, bu felsefenin kabul gördüğü yerler ve Türkiye Sufi Yolu rotası ve Rotayı takip eden grupların Rotayla ilgili duygu ve düşüncelerini öğrenmek, önerilerini dikkate almak ve Sufi yolu Rotasını araştırıp tanıtmaktır. Tez çalışmasında Sufi Yolu rotasının planlanma aşamaları, nasıl oluşturulduğu? Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) miras listesine dâhil edilebilecek bir rota olup olmadığını araştırmak, gezi gruplarının rota ile ilgili görüş ve önerilerini araştırmak ve yolun gelecekte ulusal ve uluslararası bir mistik tur rotası olması için neler yapılabileceğini sorgulamaktır. Bu amaçla Rotayı deneyimleyen Sufi yolu Rotası gezginlerinin rotayla ilgili görüş ve önerileri kapsamında rotanın mistik havasını bozmadan, gelişebilmesi ve tanınmasına katkı sunmaktır. Tez çalışmasının, bir tur rotasının oluşturulma evrelerinde nelere dikkat edilmesi gerektiği konularında sonraki araştırmacılara rehberlik edebilecek bir kaynak olması planlanmaktadır. Bu amaçla tez çalışmasında Yabancı Sufi Yolu gezginleri ile yarı yapılandırılmış sorular hazırlayarak, çevirim içi görüşmeler ve çıkardıkları dergilerdeki yorumları incelenerek Rotanın özellikleri, diğer rotalardan farklı yönleri gibi çok yönlü araştırılmıştır. Bu amaçla Swot analizi gerçekleştirilmiştir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde çalışmada kullanılan araştırma ve veri toplama yöntemi açıklanmaktadır. Bilimsel araştırma yöntemleri Sosyal Bilimler kapsamında nitel ve nicel yöntemler olarak ikiye ayrılmaktadır. Nicel araştırma yöntemi: Kaynak taraması, deney, anket ve arşiv belgelerine dayanırken nitel araştırma yöntemleri: Yapılandırılmamış gözlem, yarı yapılandırılmış gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olgu ve olayların kendi doğal ortamları içerisinde gerçekçi ve bütüncül bir şekilde araştırılmasına yönelik sürecin aşamalarıdır (Kozak, 2018, s. 26). Tez çalışması, nitel Araştırma deseninde, keşifsel bir çalışma olup, çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte araştırmacı sormak istediği soruları önceden planlamaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği daha sistematik ve karşılaştırılabilir bir bilgi sunmaktadır. Görüşme esnasında konuşmacı soruların cevaplarını bir diğer soruda vermiş ise araştırmacı bu soruları tekrar sormayabilir (Türnüklü, 2000, s. 547). Aynı zamanda çalışmada alan yazın taraması yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda İnanç Turizmi: Sufi Yolu Rotası başlıklı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilen cevapların kapsamlı bilgiler sunması hedeflenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formları Sufi Yolu kurucusu, Sufi Yolu belgeseli yönetmeni, Sufi Yolu hediyelik eşya sanatçısı ve Sufi Yolu ziyaretçilerine elektronik posta olarak iletilmiştir. Görüşme formları İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanmıştır. İngilizce olarak hazırlanan görüşme soruları ve cevapları Türkçe'ye çevrilerek tez çalışmasına eklenmiştir. İletilen açık uçlu soruların bir kısmını Sufi Yolu kurucusu Sedat Çakır, zoom uygulamasından çevrimiçi olarak yanıtlamıştır. Sedat Çakır'a: Neden Sufi yolunu seçtiniz?, Sufilik ile nasıl tanıştınız?, Sufi Yolu güzergâhını nasıl keşfettiniz?, İlk keşfinizi nereden başlatıp nerede bitirdiniz?, İlk turunuzda karşılaştığınız en önemli zorluklar nelerdi?, Yolu güvenli buluyor musunuz?, Yolu geliştirilmesi için neler gerekmektedir?, Sufi Yolu'nu nasıl projelendirdiniz?, Projenizin ilk adımı ne oldu?, Sufi Yolu kapsamında kimlerle işbirliği içerisindeyiz?, Proje için Unesco tarafından size sağlanan bir destek(finansal, uzmanlık vs.) mevcut mu?, Size en çok hangi kurumlar destek verdi, ne tür bir destektir?, Sufi Yolunun sunduğu somut mirasları nelerdir?, Sufi Yolu'na son yolculuğunuzu ne zaman yaptınız?, Son ziyaretiniz ve grup sayınız, grubun yaş aralığı nedir?, Rotayı tamamlayanlara herhangi bir sertifika veriliyor mu?, Veriliyorsa bu nasıl bir sertifikadır? Kimler tarafından verilmektedir?, Turu tamamlamak kaç gün sürer?, Rota genelde kırsal kesimden geçtiği için konaklama sorunu varsa nasıl çözüyorsunuz?, Sufi Yolu Rotası için tur yapan bir seyahat acentesi ile mi çalışıyorsunuz?, Sufi Yolu'nun avantajları nelerdir? Soruları yöneltilmiştir.

Sufi Yolu ziyaretçilerine; sufi Yolu'nu kaç defa ziyaret ettiniz?, Sufi Yolu'nu tercih etmenizin nedeni nedir?, Sufi Yolu'nda sizi en çok ne etkiledi? Neden?, Sufi Yolu'nda neler gördünüz?, Sufi Yolu'nun olumlu yönleri nelerdir?, Sufi Yolu'nda en çok zorluk çektiğiniz konu nedir?, Sufi Yolu'nu güvenli buluyor musunuz?, Sufi Yolu sizde nasıl bir his yarattı?, Sufi Yolu'nda eksik gördüğünüz noktalar var mıdır?, Sufi Yolu hakkında ne söylemek istersiniz?, soru başlıkları ile on adet soru

yöneltilmiştir. Sufi Yolu Belgesel Yönetmeni Abdulshookur Alakkad'a ise, sufi misiniz?, mesleğiniz nedir?, size göre sufi kelimesinin anlamı nedir?, kimler sufi olarak adlandırılır?, sizin için sufi liderler kimlerdir?, Sufi Yolu ile nasıl tanıştınız?, Sufi Yolu'nda sizi neler etkiledi?, neden Sufi Yolu'nu yürüdünüz?, Sufi Yolu'nda yürümek size nasıl hissettirdi? Soruları yöneltilmiştir. Bu görüşmede Sufi Yolu'nun farklı özellikleri ve sufizme bakış açısına yönelik sorular geliştirilmiştir.

Sufi Yolu hediyelik eşyalarından olan Kader Taşları'nın sanatçısı Linda Pijl'a Sufi Yolu ile nasıl tanıştınız?, Sufi Yolu kuruluş aşamalarında nasıl bir yol izlediniz?, Sufi Yolu'nda gönüllü çalıştığınızı biliyoruz, tam olarak Sufi Yolu'ndaki göreviniz nedir?, Sufi Yolu'nda neler gördünüz?, Sufi Yolu hediyelik eşyaları fikri nasıl ortaya çıktı?, Hediyelik eşyalarınız hakkında bilgi verir misiniz?, Sufi Yolu il günden şu ana kadar nasıl gelişti?, Sufi Yolu'nda olmak size nasıl hissettiriyor?, Sufi Yolu'nu diğer rotalardan ayıran özellikler nelerdir (örneğin Likya Yolu, Santiago Yolu)?, Sufi Yolu hakkında ne söylemek istersiniz? Soruları yöneltilerek geri dönüş alınmıştır. Sedat Çakır ile yapılan görüşmede Sufi Yolu'nun oluşturulma aşamaları, yol güzergâhında yer alan somut ve somut olmayan eserler ve Sufi Yolu'nun özellikleri hakkında bilgi almaya yönelik sorular sorulmuştur. Hediyelik eşya sanatçısı Linda Pijl'a, sanatına yönelik ve Sufi Yolu'nda yaptığı hediyelik eşyalara yönelik sorular sorulmuştur. Sufi Yolu ziyaretçilerine ise on soruluk bir görüşme formu, elektronik posta üzerinden iletilmiştir. Ziyaretçilerin bir kısmı ismini vermek istememiştir. Ziyaretçiler arasında John Van Den Berg ve Sussan Elliot, görüşme formuna Sufi Yolu'nda yaptıkları yürüyüşü anlatan günlük notlarını da ekleyerek çalışmaya katkı sunmuşlardır.

3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Dini Seyahatler Ve İnanç Turizmi

Din, insanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce ibadet ederek yaşamlarını buna göre şekillendirmesidir. Kuran-ı Kerim'e göre din, insanın zihinsel işlevlerini, inanç ve düşüncelerini, tutumlarını ve tüm davranışlarını belirleyen bir sistemdir (Gündüz, 1998, Çalışkan, 2002). Din tanımı iki farklı şekilde literatürde yer almaktadır. İlk tanım, din kavramının özsel olduğunu belirtir. Bu tanıma göre, din bütünüyle öz ile ilgilidir. Tanrıya, manevi güçlere ya da kutsal olarak bilinen her şeye iman edenlerin bir dini olduğu söylenebilir. Dini kabul eden kişi, tanrı, kutsal, hakikat, sır, güç gibi tabiatüstü kavramlara inanmaktadır. Özsel tanımlar, insanın tanrıya ve kutsal güçlere inanmasını din olarak nitelendirmektedir. İşlevsel tanımı incelendiğinde, insanın inanç sistemi toplumsal ve psikolojik yaşantısında yer alıyorsa bu kişinin bir dini inancı olduğu söylenmektedir. İşlevsel tanıma göre din, kutsala inanmak dışında koruyucu bir kalkan görevi üstlenmektedir. Bu şekilde bir tanımla din, kutsalı kısmen yansıtarak kişinin ve toplumun güvenliğini sağlayan bir araçtır. Weber için din; insanı anlamlandırmayla ilgili bir eylem ve ruhun kurtuluşu için bir girişimdir. Durkheim ise dinin bir kilise etrafında bulunan fertleri bir araya getiren dayanışma unsuru olduğunu belirtmiştir. Durkheim'in bahsettiği kilise sözcüğü, ibadet mekânı olarak değerlendirilmemiştir. Kilise sözcüğünün Durkheim için kullanım alanı bir dine inanan cemaat ile eşdeğerdir (Kurt, 2008, s. 79). Bazı din âlimleri ise din kelimesinin "Deyn" kökünden geldiğini kabul etmektedir. Deyn sözcüğü "*adet, durum, ceza, mükâfat, itaat*" anlamları ile kullanılmaktadır (Tümer, 1994, s. 312-320). Din sözcüğünün İslami kaynaklardaki kullanımı Fatiha suresinde; "*ceza, mükâfat, hüküm ve hesap*" olarak yer almaktadır. Nur suresinin 25. ayetinde ise din sözcüğü ceza sözcüğü ile karşılık bulmuştur. Bakara suresinde geçen bir ayette itaat sözcüğünün anlamı din sözcüğünün karşılığıdır. Yahudilikte din, "abodath eloim" olarak kullanılmaktadır. Abodath eloim sözcüğünün karşılığı Allah'a ibadettir. Pehlevi dilinde, kanun, hüküm, emir anlamına gelen "daath" kelimesi din kavramını karşılamaktadır. Bu kavram günümüzde din için genel bir terim olarak kabul edilmektedir. Genel kapsamıyla din, mukaddes duygu, ortak şuur ve vicdan etrafında birleştirilerek toplumları yükselten ve onların gelişmesini sağlayan bir kurumdur (Tümer, 1994, s. 312-320). Dini mekânları bir çekicilik unsuru haline getiren turizm ise; Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) tanımına göre; "*bir yere bir yıldan fazla uzun kalmamak koşuluyla boş zaman, iş ve diğer amaçlarla yapılan seyahat ve aktivitelerin bütünüdür*" (Vatan, 2020, s. 20). İnanç ve din, eski çağlardan başlayarak insanların seyahatlerinde ön plana çıkan bir unsur olmuştur. Bu seyahatler zamanla kitlesel bir aktiviteye dönüşerek inanç turizmi kavramını doğurmuştur. Rinscede (1992), inanç turizmini şöyle tanımlamaktadır; "*din temelli motive edilen her türlü seyahattir*". Kısacası, inanç turizmi kutsal mekânlara, ibadet etmek veya merak gidermek amaçlı yapılan seyahatlerdir. Bazı bilim insanları eski çağlarda yaşayan insanların avladıkları hayvanların resimlerini mağara duvarlarına çizerek ruhlarına sahip olma düşüncesinin inanç için atılmış ilk adım olduğunu savunmaktadır. Zamanla bu inançlar için yapılan festivaller ve eğlence ritüellerine dönüşmüştür. Din adamları, bu ritüeller ve

festivallere katılmak amacıyla seyahat etmeye başladıklarında, inanç turizmi kavramı doğmuştur. Özellikle semavi dinlerin kutsal kitaplarında hac vazifesi yer aldığı inananlar hac vazifesini yerine getirmek amacıyla seyahatler yapmaya başlamıştır. Böylece kutsal kabul edilen yerlere kutsal kabul edilen günlerde yapılan seyahatler sürekli hale gelmiştir. Museviler için bu seyahatler Hz. İbrahim ile başlamıştır. İlk kutsal destinasyon seyahati Avusturalyalı yerliler tarafından 30.000 yıl önce başlamıştır (Kömürcü ve Küçükaltan, 2020, s. 2726). Bazı kaynaklarda bir milyon yıl önce insanların büyük bir göç yaşadığı belirtilmektedir. Doğu ve Güney Afrika'dan kuzeye; Orta Doğu ve Asya yönüne bir göç hareketi başlamıştır. Afrika, Avrupa ve Asya'da yaşayan insanların varlığı bu bölgelere olan hareketleri kanıtlamaktadır. 50.000-30.000 yıl öncesinde Güneydoğu Asya ve Kuzeydoğu Asya içlerinden Avustralya'ya ilerleyen insanlar, 15.000 yıl öncesinde kara köprüsüyle Kuzeydoğu Asya'dan yeni dünyanın kuzey enlemlerine geçiş yapmışlardır. Bu göçün pek çok temel sebebi vardır. Bunlardan bazıları; Zorlu coğrafi şartlar, daha güvenilir yerlerde barınma isteği bu dönemde yaşanılabilir yerler bulunması isteğidir (Çallı, 2015, s. 7). Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan "inanç turizmi" projesinde Anadolu'da 316 adet inanç çekiciliği olan eser tespit edilmiştir. Bu eserler arasında 167 adet İslam, 129 adet Hristiyan ve 20 adet Musevi dinine ait eserler yer almaktadır (Başçı ve Başer, 2012, s. 31). Museviler, Hz. İbrahim'in ilk konaklama yeri olan Kenan'daki Şekem'i, kamp kurduğu Beytel ve Mamre'yi, zamanının çoğunu geçirdiği Berşeba'yı kutsal kabul etmiştir. Bu mekânlara kendi kutsal günlerinde ziyaretler gerçekleştirerek hac kabul etmişlerdir. Bu nedenle yılda üç defa sağlıklı erkekler Kudüs'te Tanrı Yahve'nin huzuruna çıkarak hac ibadetlerini gerçekleştirmektedir. Hac merkezleri ise Süleyman Mabedi olarak kabul edilmektedir (Küçük, 2013, s. 112). Süleyman Mabedi'nin İsrail Tanrısı Yahve tarafından Kral Davut'un oğlu Süleyman'a yaptırıldığı kabul edilmektedir. Davut, Kudüs'ü fethederek dini ve siyasi birliği sağlamıştır. Ancak kutsal Ahit Sandığını muhafaza etmek için uygun bir yer bulamamıştır. Bu nedenle Tanrı adına bir mabed yaptırmak istemiştir. Tanrı, Davut'u uyarak bu mabedi Süleyman'ın yapacağını bildirmiştir. Tevrat'a göre Yahudiler'in Mısır'dan çıkışının 480. yılında (MÖ 964) mabedin yapımı başlamıştır. Yapımı yedi yılda tamamlanmıştır. Mabedin konumu için seçilen yer günümüzde Kubbetü's-Sahra ve Mescid-i Aksa olarak bilinen, İslam literatüründe Harem-i Şerif olarak nitelendirilen bölgedir. Mabedin uzunluğu 60, yüksekliği 30, genişliği 20 kubittir. Ahit sandığının saklandığı yer Kutsallar Kutsalı olarak adlandırılmıştır. Kutsal yer ve mabedi ayırmak için aralarına eyvan yerleştirilmiştir (Güngör, 2017, s. 57). Tarih boyunca mabed iki defa inşa edilmiştir. Son inşasından sonra Romalılar tarafından yıkılmıştır. Yıkılmadan önce Kral Herod (MÖ 4) tarafından restore edilmiş ve yapı genişletilmiştir. Yapılar tek bir mabedin devamı olarak kabul edilmektedir. Üç yapı da bu nedenle farklı isimlerle anılmıştır. Bu isimlendirmeler yaptırılanlar ve öne çıkan kişilerin isimlerinden seçilmiştir. Sırasıyla "Süleyman Mabedi" (I. Mabet), "Zerubavel Mabedi" (II. Mabet) ve "Herod Mabedi" (restorasyon sürecinin ardından II. Mabet) olmak üzere anılmıştır. İki mabedin yıkılmasının ardından Museviler ibadetlerini gerçekleştiremez duruma gelmiştir. Üçüncü defa mabedin yapılması gerekmektedir. Fakat halk üçüncü defa mabedin Tanrı tarafından yaptırılacağına inanmaktadır (Baktemur, 2020, s. 225). Süleyman Mabedi, MS 70 yılında yıkılmıştır. Günümüzde mabedin sadece

ağlama duvarı kalmıştır. Bu nedenle mabed yerine ağlama duvarı hac merkezi olarak belirlenmiştir. Hristiyanlıkta ise Hac terimi yerine “peregrinato” ifadesi kullanılmaktadır. Hristiyanlar için ilk dini seyahatler Konstantin’in annesi Helena ile başlamıştır. Helena, tüm ömrünü Hz. İsa’nın gerildiği çarmıhın izlerini aramakla geçirmiştir. Bu nedenle Hristiyanlar için ilk hac, Helena’nın Hz. İsa’nın doğduğu mağaraya ve çarmıha gerildiği Golgota Tepesi’ne, defnedildiği Kutsal Kabir Kilisesi’ne ve büyük kiliselere ziyareti ile başlamıştır (Tanrısever ve Sargın, 2019). Hristiyanlar için pek çok yer hac merkezi olarak kabul edilmektedir. Bu yerler; Kudüs, Betlehem, Roma, Fransa/Compostela, Hatay/St. Pier Kilisesi, St. Paul Kilisesi, Meryemana Evi, St. Nicolas Kilisesi, Pisidia Antik Kenti, Ayasofya, Göreme Açık Hava Müzesi ve yedi kiliseler olarak bilinmektedir. İslamiyet’te ise Hac ibadeti sadece Mekke’de yapılmaktadır. İslamiyet için ilk dini seyahatler Hz. İbrahim Dönemi’ne kadar uzanmaktadır. Hac ibadeti tüm Müslümanlara farz kılınmıştır (Küçük, 2013, s. 120). Tüm semavi dinler incelendiğinde bu hac ibadetlerinin inanç turizminin temeli olduğu anlaşılmaktadır. Böylece dini zorunluluklar bir turizm aktivitesi ortaya çıkarmıştır.

3.1.1. Aktif İnanç Turizmi

Bir ülkede yaşayan insanların başka ülkelere dini inançlarının gereklerini yerine getirmek amacıyla yaptıkları ziyaretlerde turizm ilişkilerinden yararlanmaları, gidilen ülke için aktif inanç turizmidir. Aktif inanç turizmi, gidilen ülkeye döviz bırakılması ve ekonomik bir değer yaratması bakımından önemlidir (Tutar ve Cesur, 2005). Mekke ve Medine, Suudi Arabistan için aktif inanç turizmi olarak değerlendirilir. Bu duruma Türkiye içerisinde yer alan Efes de örnek olarak gösterilebilir (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2011, s. 211).

3.1.2. Pasif İnanç Turizmi

Bir ülkede yaşayan insanların başka ülkelere dini inançlarının gereklerini yerine getirmek amacıyla yaptıkları ziyaretler bulunmuş oldukları ülke bakımından pasif inanç turizmi olarak değerlendirilmektedir. Pasif inanç turizminde önemli olan hac yerlerine sahip olmak değildir. Önemli olan döviz bırakmak ve ülkedeki turizm faaliyetlerinden yararlanmaktır. Bu anlamda Türkiye için Mekke ve Medine’ye yapılan ziyaretler pasif inanç turizmi olarak değerlendirilmektedir. Aynı durum Hristiyan ülkeler için Türkiye’de yer alan Efes’e yapılan ziyaretlerde de geçerlidir (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2011, s. 211).

3.2. Sufizm

Tasavvuf için mücadele edenlere Tasavvuf ya da Mutasavvıf ismi verilmektedir. Bu mücadeleyi tamamlamış olanlar ise sufi olarak adlandırılmaktadır. Bazı araştırmacılara göre sufi sözcüğü Benî Sûfe kabilesinden gelmektedir. Benî Sûfe kabilesi kendini Allah yoluna adanmış kişilerden oluşan bir topluluktur. Sûfe, “sûf” sözcüğünden türetilmiştir. Suf ise genel olarak peygamberlerin tercih ettiği yün elbiselerdir. Bu durumda Tasavvuf sözcüğü de “yün giydi” anlamına gelen “tasavvefe” fiilinin eki olarak kabul görmektedir. Bîrûnî’ye göre sufi sözcüğü Arapça kökenli bir kelime değildir. Ona göre

sûfî sözcüğünün kökeni Yunanca “Sophos” ile karşılık bulmaktadır. Sophos, Yunanca ’da hâkim, bilge anlamı taşımaktadır. Ebû Bekir eş-Şiblî, sufileri “halktan ayrılan ve Hakk’a eren kimse” olarak tanımlamıştır (Öngören, 2009, s. 471). Bu tanımların ortak noktası sufilerin inançlı ve ibadet eden kişiler olarak kabul gördüğüdür. Sufizm Ortaçağ Müslüman toplumunda sosyopolitik, dini ve felsefi akımları birleştiren bir kavram olmuştur. Sufizm, VIII. yüzyıldan günümüze kadar Yakın-Orta Doğu’da ve Kuzey Afrika ülkelerinde toplumlar için etkileyici bir dini akım olmuştur. Orta Çağ Azerbaycan kültüründe sufizmin derin kökleri yer almaktadır. Azerbaycan’ın sosyal hayatı, felsefe ve yerel kültüründe etkin rol oynamaktadır. Sufilik İslam dininden bir parça olarak ortaya çıksa da çeşitli dinlerde farklı isimler alarak kendini göstermiştir. Sufizm iki ana kola ayrılmıştır. Bu kollar doğu sufizmi ve batı sufizmi olarak farklılık göstermektedir. Doğu sufizmi Yakın Doğu ve Orta Doğu’ya aittir. Doğu sufizmine göre sufilik İslam’dan uzak olan dinlerden herhangi birine bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Azerbaycanlı filozof Ömer Sühverdi (1144-1234) bu konuda şöyle bir açıklama yapmaktadır; “kendini saflaştırana sufi denir”. Ömer Sühverdi’ye göre sufilik VIII. yüzyılda başlamıştır. Kuran-ı Kerim de dâhil olmak üzere hiçbir kaynaktan alınmamıştır (Elçibey ve Kemaloğlu, 2014, s. 7).

3.2.1. Pir-O Mürşit Hazret İnayet Han (1882-1927)

Sufizm liderlerinden biri İnayet Han’dır. İnayet Han Hindistan, Barado’da doğmuştur. Dedesi müzik akademisi kurucusu iken babası da müzik üstadı ve aynı zamanda şarkıcıdır. İnayet Han Amerika ve Avrupa olmak üzere toplam sekiz ülkede binlerce insanı etkilemiş bir bestekâr olarak bilinmektedir. Bestekâr Claude Debussy, piyanist Scriabin, psikolog Roberto Assigialı ve otomobil imalatçısı Henry Ford başta olmak üzere birçok insana evrensel sufizmi kabul ettirmiştir. İnayet Han İnterspiritüel Çağ’ın fikir, model ve yaklaşım tarzlarının habercisidir. Tasavvuf, Hinduizm ve Zerdüştlük eğitimi de almış bir müzisyendir. Avrupa ve Amerika’nın ilk sufi lideri ve ilk İslam öğreticisidir. Ruhi özgürlük olarak adlandırdığı bir evrensel tasavvuf öğretisi ileri sürmüştür. Ruhi Özgürlüğün Sufi Bildirgesi adlı on dört ciltten oluşan bir eser yayınlamıştır. Bir diğer eseri “Collected Works” başlığı ile yayınlanmıştır. Bu eser, dört ciltten oluşmaktadır (Tarakçı, 2018, s. 262). İnayet Han namaz yerine “yakarış” olarak adlandırdığı bir dua sistemi geliştirmiştir. Samuel Lewis ile tanıştıktan sonra “Evrensel Sufizm (Tasavvuf)” adlı yeni bir öğreti keşfetmiş ve bu öğretiyi yaymak için çabalamıştır. Bu nedenle Samuel Lewis ve İnayet Han, Evrensel Sufizm’in mimarı olarak kabul edilmektedir (www.orjinalislam.com, 2022).

3.2.2. Samuel Ahmed Murad Çiştî (Samuel Lewis) (1896-1971)

Samuel Lewis, Kolombiya Üniversitesi’nde ziraat eğitimi almıştır. 1919 yılında Kaliforniya Fairfax’da İnayet Han’ın sufi öğretilerini esas alan bir topluluk ile tanışmıştır. 1923 yılında İnayet Han tarafından bu topluluğa üye olarak kabul edilmiştir. 1925 yılında Fairfax’da uykusu esnasında üç defa Hızır Peygamberi görmüştür. Bu rivayete göre Hızır Peygamber ona şiir ve müzik yeteneği bahşetmiştir. Samuel Lewis’e Buda, Zerdüş, Hz. Musa, Hz. İsa, Hz. Muhammed ve İlyas peygamberin âyan olması

da belirtilen rivayetler arasındadır. Bu rivayetlerden sonra İneyet Han, Samuel Lewis'e altı adet mülakat yapmıştır. Lewis, mülakatları başarılı bir şekilde tamamlamıştır. Bu başarısı sayesinde İneyet Han tarafından "Mesajın Hamisi" unvanı almıştır (Tarakçı, 2018, s. 270). Samuel Lewis, Sufi Sam olarak da bilinmektedir.

3.3. Mevlana ve Sufizm

Mevlana Celaleddin Rumi, 30 Eylül 1207 yılında doğmuştur. Mevlana, yazdığı Mesnevi'sinin girişinde adını Muhammed b. Hüseyin el-Belhî olarak belirtmiştir. Celaleddin ismi ile de anılmaktadır. Mevlana sözcüğü "Efendimiz" anlamına gelmektedir. Aynı zamanda babası tarafından Mevlana'ya "Sultan" anlamına gelen Farsça "Hüdavendigâr" unvanı verilmiştir. Belh şehrinde doğduğu için "Belhî", Rûmî, Mevlânâ-i Rûm, Mevlânâ-i Rûmî" ve "Molla Hünkâr", "Molla'yı Rum" olarak da zikredilmektedir (Öngören, 2004, s. 441). Mevlana XIII. yüzyılda yaşamış önemli bir mutasavvıftır. Kendini dine, ilim ve bilime adamıştır. Mevlana Celaleddin Rumi'nin üç oğlu ve bir kızı olmuştur. Büyük Oğlu Bahaeddin Muhammed (Sultan Veled) ve diğer oğlu Alaeddin Muhammed'in anneleri Gevher Hatun'dur. Gevher Hatun, Semerkandlı Şerefeddin Bey'in kızıdır. Oğlu Muzafferüddin Emir Âlim ve kızı Melike Hatun'un anneleri ise Konyalı Kira Hatun'dur. Konyalı Kira Hatun, Mevlana'nın ikinci eşi'dir. İlk eşi Gevher Hatun'un ölümünden sonra Mevlana, ikinci evliliğini yapmıştır (Karaismailoğlu, 2012, s. 21). Mevlana Horasan'ın Belh şehrinde doğmuştur. Belh, sufizmin asırlardır kök saldığı bir bölgededir. Fars kültürünün de önemli bir merkezidir. Mevlana'nın yaşam biçiminde doğduğu şehir ile birlikte babası Bâhâeddin Veled; akıl hocası Seyyid Burhâneddin Muhakkık-ı Tirmizi ve 'can yoldaşı' olarak anılan Şems-i Tebrizi'nin önemli etkileri olmuştur. Mevlana ve ailesi ilk olarak Türklerin çoğunlukta olduğu Karamana yerleşmişlerdir.

1215 ve 1220 yılları arasında Mevlana ve ailesi Moğol istilasından kaçmak için yola çıkmıştır. İlk olarak hac ibadetlerini gerçekleştirmek amacıyla Mekke'ye gitmişlerdir. Mekke'den sonra dönemin İmparatoru Alaeddin Keykubat'ın daveti üzerine Konya'ya yerleşmişlerdir. Babası Bahaeddin Veled, Anadolu'da baş müderrislik yapmıştır. Babasının vefatının ardından Mevlana babasının görevini devralmıştır. Görev yaptığı dönemde babasının öğrencisi ve müridi olan Seyyid Burhaneddin ile pek çok tasavvufî çalışma yapmıştır. 1244 yılında ise hayatını tamamen değiştiren Şems Tebrizi ile tanışmıştır. Şems de Mevlana gibi ilim, din ve fıkıh konusunda derin bilgilere sahiptir. Bu nedenle Mevlana ve Şems arasında güçlü bir bağ oluşmuştur. Şems'e olan sevgisi ve onun ölümünden sonra tuttuğu yas, Mevlana'nın dansına, şiirlerine ve müziklerine de yansımıştır (Güven, 2019, s. 360). Mevlana, eğitiminin dokuz yılını Seyyid Burhaneddin-i Muhakkık-ı Tirmizi ile Konya'da geçirmiştir. Seyyid Burhaneddin, o dönemde halk tarafından saygı duyulan ve kendini ilim, fıkıh konularına adanmış ünlü bir âlimdir. Seyyid Burhanettin'in tavsiyesi üzerine eğitimi için Şam ve Halep'te de bulunmuştur. Evine dönerken Kayseri'ye gitmiştir. Kayseri'de hocası Seyyid Burhanettin'in yanında çile çıkarmıştır. Seyyid Burhaneddin, 1240-1241 yılında Kayseri'de vefat etmiştir. Bu nedenle Mevlana Kayseri'de hocasının kabrini ziyarete de gitmiştir. Şems ise 29 Kasım 1244 yılında Konya'ya gelmiştir. On altı ay

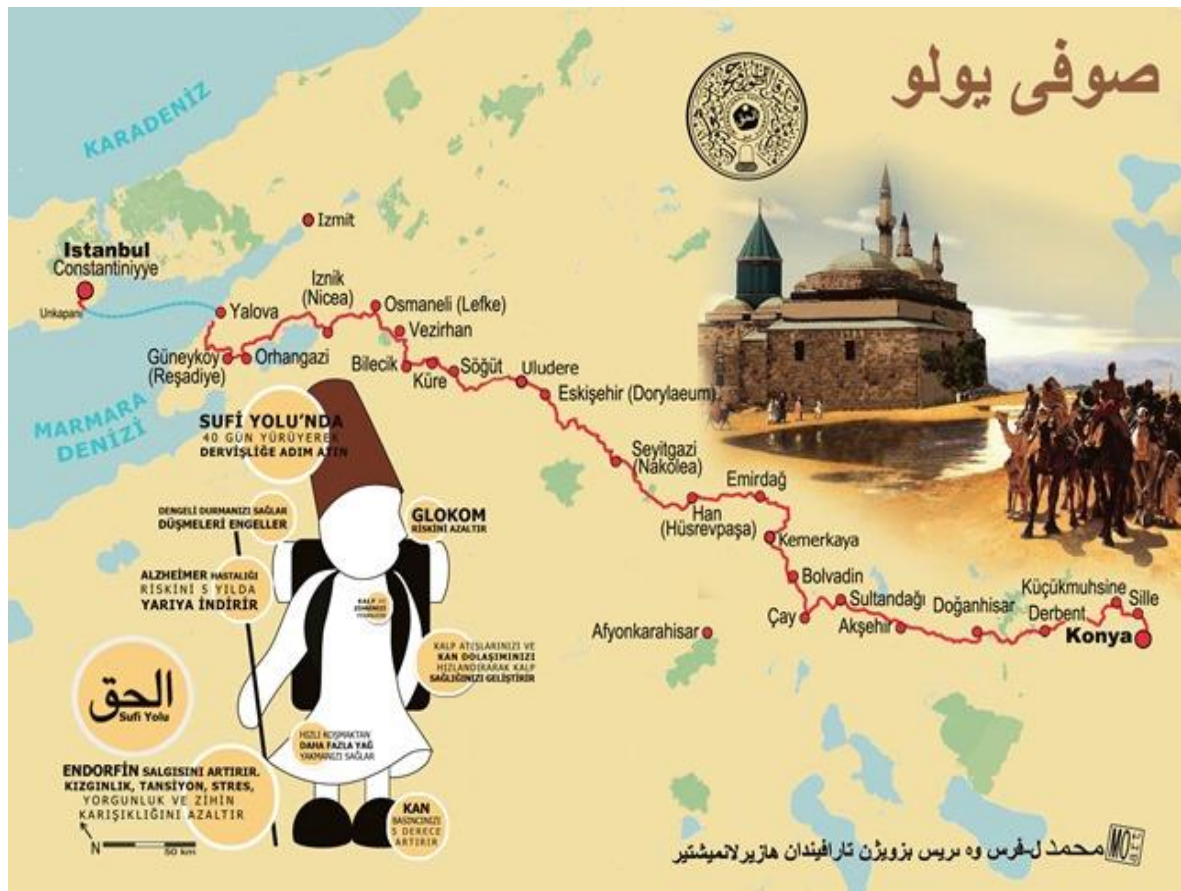
boyunca Mevlana ile kalmıştır. Fakat bu dönem boyunca Mevlana'nın öğrencileri Şems'e kıskançlık beslemişlerdir. Mevlana'nın Şems'e olan ilgisinden dolayı ondan nefret ettiklerini dile getirmişlerdir. Şems bu duruma çok üzülmüş ve 10-11 Mart 1246 yılında Konya'dan ayrılmıştır (Karaismailoğlu, 2012, s. 31). Mevlana bu ayrılığı kaldıramamış ve uzun süre içine kapanmıştır. Öğrencileri ise onun bu durumunu görünce çok üzülmüşlerdir. Yaptıklarından pişman oldukları için günlerce tövbe etmişlerdir. Mevlana ise oğlu Sultan Veled'i Şems'i bulması için Şam'a göndermiştir. On beş ay sonra Sultan Veled, yanına Şems'i alarak geri dönmüştür. Fakat 1247-1248 yıllarında Şems tamamen ortadan kaybolmuştur. Bu kayboluş Mevlana'yı derin bir üzüntüye sürüklemiştir. Bazı kaynaklar Şems'in bir katliama kurban gittiğini belirtse de ölümü hakkında kesin bir yargıya varılamamıştır. Mevlana bu olaydan sonra Şam'a dönmüştür. Kendine naip ve mürit olarak Şeyh Selahaddin'i seçmiştir. On yıl Şeyh Selahaddin ile kalmıştır. Şeyh Selahaddin'in vefatı üzerine (29 Aralık 1258), Mevlana son on yılını Çelebi Hüsameddin ile geçirmiştir. Çelebi Hüsameddin, Mevlana'nın bu on yılını Mesnevi haline getirmeye neden olmuş kişidir. Bu nedenle Mevlana'nın hayatındaki rolü büyüktür. Mevlana ise 17 Aralık 1273 yılında vefat etmiştir (Karaismailoğlu, 2012, s. 31). 2007 yılı Birleşmiş Milletler, Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından Mevlana Celaleddin Rumi'nin 800. doğum yılı olması nedeniyle "Dünya Mevlana Yılı" olarak ilan edilmiştir (Arpağuş, 2007, s. 91). Mevlana için varlık âlemi duyularla hissedilemeyecek kadar geniştir. Varlık dairesinin merkezi ve hayatın başlangıcı Allah'tır. Allah insan hayatına güç verendir (Mehr ve Turgut, 2012, s. 176). İnsan canı, ilahi kuş ve cennette mahpus kalmış şahane incidir. Dünya hayatı insan için geçicidir. Bu nedenle insan maddi şeylerden hayatını kurtarıp manevi olana yönelmelidir. Mevlana için dünya; lezzet tuzağına dalınan bir gaflettir (Mehr ve Turgut, 2012, s. 178). Sufilikte esas olan ilhamdır. Aklın görevi de bu ilhamı anlamaktır. Mevlana için insan cüz'i akla sahiptir. Yani insanın aklı her şeyi algılayamaz. Çünkü akıl sınırlıdır. Bu nedenle bazen deliller hakikati gizleyebilir. Bu durum Mevlana'nın şüpheli bir yaklaşım benimsediğini göstermektedir. Mevlana felsefesi, akla önem verirken aynı zamanda insanı en çok yanıltan şeyin de akıl olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle Mevlana için aslında dünya yoktur, Allah vardır. Dünya onun için bir sebepler âlemidir (Yaylı, 2020, s. 666). Kısacası Mevlana maddeselliği reddetmiştir. Ona göre maddesellik insanı yanıltmak için vardır. Bu nedenle maddesel olan her şey onun için yıkıcı bir unsurdur. Mevlana için sadece insan ve insanca yaşamak gereklidir. Bu nedenle Mevlana felsefesi hümanizme dayanmaktadır. Ayrım yapmadan insanca yaşamının önemli olduğunu vurgulamaktadır. Zengin-fakir, köylü-şehirli, cahil-âlim ayırt etmeden insanı insan olduğu için kabullenmek gerekmektedir. Sevgi ve barış ön planda tutulmalıdır. İnsan sadece Allah'a yakın olmalıdır. Allah'ın emrettiklerini yerine getirdiği sürece insan daha mutlu bir hayat sürecektir. Hangi dinden olduğu fark etmez. İnsanı insan olarak kabul etmiştir. Bu nedenle insanları ayırt etmemiştir. Mevlana felsefesine göre yaşam ve evren bir devamlılık halindedir. Bu devamlılık ile birlikte evren sürekli bir yenilenme sürecindedir. Yaratıcıyı görmemek onun yok olduğu anlamına gelmez. Mevlana için yaradan güneş ve ay gibidir. Yaradan, yaşamda yer alan tüm vasıfların varoluşa yansımalarıdır (Benazus, 2007, s. 25).

4. KAYNAK ARAŞTIRMALARI

Tez çalışmasında ele alınan konu ile ilgili kitap bölümleri, dergiler, makaleler ve websiteleri incelenmiştir. Tez kapsamında 112 adet kaynakçaya yer verilmiştir. Ek olarak Sufi Yolu kurucusu Sedat Çakır, Sufi Yolu rotasının belgeselini çeken yönetmen Abdulhookur Alakkad, Sufi Yolu Kader Taşları sanatçısı Linda Pijl ve Sufi Yolu rotasını deneyimleyen grubun görüş ve önerilerine de yer verilmiştir. Sufi Yolu rotasının ismini aldığı Sufi sözcüğü, Öngören'in (2009) yaptığı çalışmada tasavvuf ile ilgili mücadelesini tamamlayan kişiler olarak karşılık bulmaktadır. Sufi sözcüğüne Hz. Peygamber zamanında ve sonraki dönemlerde rastlanmaktadır. Elçibey ve Kemaloğlu (2014), sufiliği modern ve bilimsel anlamda incelenmesine yönelik bir çalışma yapmıştır. Yapılan çalışmada sufilerin iki farklı kola ayrıldığı belirtilmiştir. Çalışmada sufilik, Doğu Sufiliği ve Batı Sufiliği olarak iki ayrı başlık altında incelenmiştir. Doğu Sufiliği, Orta Doğu'da ortaya çıkmış ve devam etmiştir. Batı Sufiliği, Kuzey Afrika ve Endülüs'e aittir. Batı Sufiliği, Doğu Sufiliği'ne göre daha gelişmiş ve karmaşıktır. Sufi sözcüğü her ne kadar İslam'a ait gibi görünse de tüm dinler için kullanılabilir bir terimdir. Sufilikte esas olan mürşit, peygamber gibi zincir halkadan başlayarak Tanrı'ya doğru bir yol ile bağlanmaktadır. Sufi felsefesinin temelini oluşturan liderler bu felsefeyi Anadolu'ya ve Avrupa'ya yaymak için mücadele vermiştir. Bu liderlerden ilki Pir O Mürşit İneyet Han'dır. İneyet Han Avrupa'daki ilk sufi lider ve ilk İslam öğreticisi olarak bilinmektedir. Hindistanlı bir bestekârdır. Sufi felsefesini evrensel bir boyuta taşımak isteyerek yaptığı bestelerde ve müziklerde bu felsefeyi kullanmıştır. Kendisi gibi yetiştirdiği öğrencisi Samuel Lewis de yaşamı boyunca bu amaca hizmet etmiştir (Tarakçı, 2018). Anadolu'da ise sufi lider olarak bilinen kişi Mevlana Celaleddin Rumi'dir. Mevlana, felsefe olarak insan ve Tanrı arasında bir aşk olduğunu benimsemiştir. Bu felsefede her insanın yaratıcısı Tanrı olduğu için insanın insana değer vermesinin gerekliliğini savunmuştur (Yaylı, 2020). Savunduğu ve inandığı sufizm felsefesini tüm Anadolu'da ve Anadolu dışında yaymak için büyük çaba göstermiştir. Güven (2019), yaptığı çalışmada Mevlana'nın hem öğrencisi hem de arkadaşı olan Şems Tebrizi'nin de bu felsefeyi benimsediğini belirtmiştir. Şems'in de Mevlana gibi ilim, din ve fıkıh konusunda derin bilgilere sahip olduğunu belirtmiştir. Mevlana'nın hayatında felsefesine katkı sunanlar arasında hocası Seyyid Burhaneddin de yer almaktadır. Mevlana'nın yaşadığı dönemde Seyyid Burhaneddin, din ve fıkıh konusunda ün salmış bir âlimdir. Mevlana, eğitiminin dokuz yılını Konya'da Seyyid Burhaneddin ile birlikte geçirmiştir (Karaismailoğlu, 2013). Sufi Yolu, Mevlana ve sufizm felsefesi ile oluşturulmuş bir rotadır. Bu felsefe rotanın temelini oluşturmuştur. Sufi Yolu Rotası, 2014 yılında başlanmış ve 2019 yılında tamamlanmıştır. Kurucu Sedat Çakır (2019), yayınladığı rehber kitabı ile rotayı detaylı olarak tanıtmıştır. Sufi Yolu Rotası, 801 km'lik bir inanç turizmi rotasıdır. Rota üzerinde pek çok somut ve somut olmayan eserler yer almaktadır. Rota yürüyerek ve ya bisiklet ile tamamlanabilir. Rotanın tamamını yürüyerek tamamlamak için 40 günlük bir tur planı hazırlanmıştı (Çakır, 2019). Sufi Yolu üzerinde ziyaret edilen mimari eserler ise; Eyüp Sultan Türbesi, Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemsettin'i rüyasında görmesi üzerine yaptırılmıştır. Sekizgen yapılıdır. Kubbesi kurşunla kaplanmış

ve yapımında kesme küfeki taşı kullanılmıştır (Coşkun, 2015). Ayasofya, İstanbul'da inşa edilen en büyük Bizans kilisesidir. Kariye Camii, ilk kez mezarlık olarak kullanılmıştır. Taş ve tuğla duvarları ile sade bir dış görünüme sahiptir. Yapı beş ana mimariden oluşmaktadır (Çağlar, 2015). Kariye, İstanbul'un Fethi'nden (1453) sonra kilise olarak kullanılmış bir yapıdır. Bu nedenle Hristiyan inancına sahip olanların sıkça ziyaret ettiği bir yapıdır. 1511 yılında Kariye'nin fresk ve mozaikleri kapatılarak cami olarak hizmete açılmıştır. 1545 yılında müze olarak kullanıldıktan sonra 2020 yılında tekrar cami olarak hizmet vermeye başlamıştır (Çokhamur, 2012). Evcim (2009), Osmaneli Hagios Georgios Kilisesi'nin tarihi, mimari özellikleri ve yapı tipinin var oluş sebeplerini araştırmıştır. Ertuğrul (2009), Söğüt'te bulunan 20. yüzyıl Kütahya çinileriyle süslü tarihi yapıları tarihi ve mimari yönü ile değerlendirilmiştir. Çalışmasında, çini panoların Hamidiye Cami, Sait Bey Çeşmesi ve Darü'l-Eytam gibi önemli yapılarda kullanıldığına dikkat çekmiştir. Panolar Hamidiye Cami ve Darü'l Eytam'ın cephesinde sınırlı olarak kullanılmıştır. Sait Bey Çeşmesi'nde kullanılan panoların dönemin en kaliteli çinilerinden olduğunu belirtmiştir. Teres (2011), Ertuğrul Gazi Türbesi ve çevresindeki bazı kitabelerin okunuşuna dair çalışma yapmıştır. Çalışmasında kitabelerin doğru okunuşlarını vermeye çalışarak daha önce yapılan hatalara yer vermiştir. Burada yer alan kitabelerin Türkiye Türkçesi'ne çevirilerini aktarmıştır. Tulum ve Altınsapan (2020), Eskişehir Alâeddin Cami'nin minare kitabesi çevirilerindeki farklılıkları kaldırmayı amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda yapının minare kitabesinin Selçuklu sultanı III. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde Cacaoğlu Cibril tarafından H.666-Zilhicce/M.1268-Ağustos/Eylül tarihinde inşa ettirildiği tespit edilmiştir. Sufi Yolu Rotası'nda yer alan Konya Mevlana Dergâhı, zengin devlet adamları tarafından hediye edilen eşyalarla zenginleştirilmiştir. 1925 yılında tekke ve zaviyelerin kapatılması üzerine dergâh, 1927 yılında müze olarak hizmete açılmıştır (Bakırcı, 2007). Konya Mevlana Müzesi ve Türbesi, 1273 yılında Mevlana'nın vefatının ardından yaptırılmıştır. 1925 yılına kadar Mevlevilik Merkezi Asithanesi olarak kullanılmıştır. 1927 yılında Asari Attika Müzesi ve 1954 yılında Mevlana Müzesi olarak hizmet vermiştir. Yapının mimarı Tebrizli Bedreddin olarak bilinmektedir (Bakırcı, 2007).

5. SUFİ YOLU TUR ROTASI

Şekil 1.1. Sufi Yolu Haritası (www.memleket.gov.tr, 2022)

geçmesi ve doğa ile baş başa olmak, içsel hesaplaşmalar yapılmasını, kişinin iç dünyasına dönmesini, duyguları ve kendi ile baş başa kalıp ruhunu özgürleştirmesini sağlamaktadır. Sufi Yolu, çeşitli dini yapıları da barındırmaktadır. Bu yapılar arasında Frig, Roma hazineleri, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve modern Türkiye anıtları gibi pek çok mimari yapı almaktadır. Şeyh Medeni, Şeyh Edebali, Sücaeddin Veli ve Mevlana başta olmak üzere çeşitli Horasan dervişlerinin hatıraları da görülmektedir (Çakır ve Bezuijen, 2018, s. 12). Böylece geçmişte yaşamış ve günümüzde yaşayan sufilerin kullandıkları bir hac rotası görevi görmektedir. Sufi Yolu Rotası, içerisindeki üç ana rota ile bazı noktalarda kesişmektedir. Bu nedenle Rumi Yolu, Surre Yolu ve Sultanlar Yolu, Sufi Yolu'nun ana güzergâhları olarak belirlenmiştir. Rumi Yolu; Afganistan ve Konya arasındaki bağlantıyı sağlamaktadır. Halep'ten Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra Kilis, Gaziantep, Adıyaman, Malatya, Tunceli, Erzincan, Sivas, Sarıkışla, Sultanhanı, Bünyan, Kayseri, Niğde, Bor ve Karaman üzerinden Konya'ya ulaşmaktadır. Nişabur, Bağdat, Mekke, Şam, Malatya, Erzincan, Sivas, Kayseri, Niğde gibi İpek Yolu kentlerinden geçerek Karaman'da son bulmaktadır (Yenipinar, 2012). Sufi Yolu, Rumi Yolu ile Konya'da kesişmektedir. Surre Yolu; İstanbul, Konya ve Mekke bağlantısı sağlamaktadır. Surre Yolu, Konya'ya kadar Sufi Yolunu takip etmektedir. Konya'dan sonra Surre alaylarının Mekke'ye gittiği yoldan geçmektedir. Türkiye sınırlarında; İsmil, Karapınar, Ereğli, Ulukışla, Çiftehan, Adana, Payas ve Antakya'dan geçerek Suriye yönünde devam etmektedir. Sultanlar Yolu, İstanbul- Topkapı sarayından başlamaktadır. Topkapı Sarayı'ndan başlayarak Kanuni Sultan Süleyman'ın Viyana seferlerini kapsayan güzergâhları takip etmektedir. Divan Yolu, Nuruosmaniye Camii, Beyazıt Camii, Süleymaniye Camii, Fatih Camii, Yavuz Sultan Camii, Kariye Müzesi, Tekfur Sarayı, Eğrikapı, Eyüp Sultan ve Pierre Loti Sultanlar Yolu güzergâhı üzerinde yer almaktadır. Sultanlar Yolu, Sufi Yolu Rotası'nın İstanbul bölümü ile kesişmektedir. İstanbul'dan Konya'ya uzanan Sufi Yolu Rotasını yürüyerek ve ya bisiklet kullanarak deneyimlemek kırk gün sürmektedir. Sufi Yolu Rotası'nı deneyimleyen ziyaretçilere mürur tezkeresi verilmektedir. Mürur tezkeresi, bir hacı pasaportudur. Mürur tezkeresi için rotada ortalama 20 km aralıklarla belirli noktalarda damgalamalar yapılmaktadır. Böylece Sufi Yolu Rotası'nı tamamlayanlar hacı ünvanı almaktadır. Sufizm felsefesi için hac ibadeti, yerine getirilmesi gereken önemli vazifelerden biridir. Pek çok sufi lider hac seyahatleri gerçekleştirmiştir. Şeyh Edebali, Mevlana, Şems Tebrizi ve Yunus Emre gibi sufi liderler de hac ibadetlerinin kutsal bir vazife olduğunu kabul etmiştir. Dünyaca ünlü bu liderler Sufi Yolu için büyük öneme sahiptir. Çünkü tasavvuf ve sufizmi bir hayat felsefesi olarak benimsemişlerdir. Mevlana'nın sufizme bakış açısı Sufi Yolu Rotası'nın felsefesi haline gelmiştir. Mevlana, insanı insan olduğu için kabul etmiştir. Ayrım gözetmeksizin herkese sevgi ve hoşgörü ile yaklaşmıştır. Kendini ilim ve bilime adamıştır. Bu nedenle Avrupa'da büyük ilgi gören sufi liderler arasında yer almaktadır. Mevlana gibi kabul gören bir sufizm felsefesi lideri de İyaset Han'dır. İyaset Han, Hindistanlı bir müzisyendir. Aynı zamanda o da Mevlana gibi hümanist bir bakış açısını tasavvuf ile birleştirmiştir. Kendisi gibi yetiştirdiği öğrencisi Samuel Lewis ile birlikte sufizm ve hümanizmi birleştirerek evrensel sufizm felsefesini ortaya çıkarmıştır. Sufi kelimesi her dinde kullanılmaya açıktır. Bütün dinlerde inançlı kesimler sufi olarak nitelendirilmektedir.

Bu nedenle Sufi Yolu Rotası'nda çeşitli inançlara sahip ziyaretçiler yürüyüş yapmaktadır. Sufi Yolu Rotası, bu anlamda sadece manzara çeşitliliği değil aynı zamanda kültürel çeşitlilik de sunmaktadır. Sufi Yolu Rotası'nda köy yolları kullanılması köylülerin de bu turizm hareketinin bir parçası olmasını kolaylaştırmıştır. Günümüzde kaybolmak üzere olan köy kültürü ve köy misafirperverliği bu sayede tekrar canlanmıştır. Ziyaretçilerin köy kahvesi, köy bakkalları ve eski evlere katkı sunması da köylülerin turizme bakış açısını değiştirmiştir. Böylece Sufi Yolu'nun getirdiği inanç turizmi yerel halk ve turist arasında bir köprü görevi görmüştür.

Çünkü köy yollarını inanç turizmi ile kombine ederek doğa dostu bir turistik ürün ortaya çıkarmıştır. Bu turistik ürün sayesinde turist ve yerel halk arasında etkileşimin olması kolaylaşmıştır. Örneğin; konaklama sorunu yaşayan turistlere köylüler kendi evlerini açmaktadır. Böylece köy halkı misafirperverliklerini yansıtabilmektedir. Köy konaklamaları sayesinde köylerde yer alan eski evler de turizm hareketinin bir parçası olmuştur. Bu durum köy halkının turizmden gelir elde etmesini sağlayarak turizme bakış açılarını olumlu yönden etkileyebilmiştir. Eski evlerin çoğu, yapısını korurken bir kısmı da yenilenerek canlandırılmıştır. Böylece unutulmaya yüz tutmuş köy kültürü, köy bakkalları ve köy kahveleri yeniden kendini göstermeye başlamıştır. Sufi Yolu Rotası, kültürel anlamda, somut ve somut olmayan pek çok mirasa ev sahipliği yapmaktadır. Sufi Yolu üzerinde; inanç mekânları, türbeler, camiler ve dini-tarihi önemi olan şehirler, köyler yer almaktadır. Bunlardan biri Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) listesine aday olarak gösterilen İznik'tir. İznik, çini çalışmaları ve tarihi eserleri ile ünlüdür. Hristiyanlar için önemli kararların alındığı ikinci ve üçüncü konsil de İznik'te gerçekleştirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş kenti olan Söğüt-Bilecik ise özel çoban köyleri ve doğası ile bilinen dağlık bölgedir. Aynı zamanda Bilecik, sufizm liderlerinden biri olan Şeyh Edebali'nin de diyarıdır. Bu nedenle Sufi Yolu'nun önemli yürüyüş parkurlarından biridir. Seyitgazi ise eski tasavvuf manastırları, mağara konutları ve mezarları ile görülmeye değer bir yürüyüş parkurudur. Midas Şehri'nin yer aldığı Midas Han, Sufi Yolu'nda arkeoloji ve tarihin önemli bir noktasıdır. Mevlevilik ile bilinen Konya ise sufizm felsefesinin başkentidir. Rota güzergâhı üzerinde, ünlü sufi liderlerden biri olan Şeyh Nureddin Cerrahi'nin tekkesi de önemli bir mimari yapıdır. Şeyh Nureddin Cerrahi, Cerrahilik tarikatının kurucusu olarak bilinmektedir. İznik'te, Hz. Muhammed'in sancaktarı olan Abdulvahap Sancaktarı, Bilecik'te Şeyh Edebali ve Dursun Fakih, Eskişehir'de Battal Gazi'nin askerlerinden olan Yorgun Dede'nin türbesi yer almaktadır. Rota üzerinde yer alan, Şeyh Hacı Halil, Sultan Carullah, Seyit Ahmet Baba, Yağlı Dede olarak bilinen Şeyh Eyüp, Sadrettin Konevî ve Mevlana ile ilişkilendirilmiş yapılar da Sufi Yolu Rotası'nın zenginlikleri arasında yer almaktadır.

Ziyaretçiler, Sufi Yolu Rotası'nı tercihlerine göre; bireysel ya da grup olarak deneyimleyebilmektedir. Rotayı deneyimlemek için ilk olarak Sufi Yolu'nun resmi web sitesinden başvuru yapılmaktadır. Yapılan başvurular sonrasında Sufi Yolu'nun kurucusu Sedat Çakır ve Iris Bezuijen ile yürümek isteyenler iletişim kurmaktadır. Bireysel yürümek isteyenler ise Sufi Yolu yürüyüşü hakkında bilgilendirilmektedir. Böylece ziyaretçiler Sufi Yolu Rotası'nda nelerle

karşılaşacağını bilerek önlemlerini almaktadır. Sufi Yolu Rotası'nın haritası ve konum uygulaması da bulunmaktadır. Her bölgede Sufi Yolu Rotası'nı gösteren işaretlemeler yapılmıştır. Köylerde konaklama için görevlendirilmiş kişiler de bu konuda yardımcı olmaktadır. Bu durumu daha sistematik hale getirmek amacıyla Sufi Yolu Rotası'nda tüm bölgelerde Sufi Yolu muhafızları seçilmiştir. Böylece gelen ziyaretçilere yürüyüş, yol bulma, konaklama gibi her sorunda yardımcı olunmaktadır. Rehber kitapçıklarda Sufi Yolu muhafızlarının tüm iletişim bilgileri yer almaktadır. Sufi Yolu yürüyüşleri için ziyaretçiler minimum yedi gün olacak şekilde kayıt olmalıdır. Tarih ve süre ziyaretçilere bağlıdır. İsteyenler için bagaj taşımacılığı hizmeti de sunulmaktadır. Rehber isteyen ziyaretçilere de gönüllü bir rehber hizmeti bulunmaktadır. Yürüyüşler sırasında konaklama kişilere aittir. Konaklama için rehber kitapçıklarda her köy ve ilçenin Sufi Yolu muhafızlarının ismi yer almaktadır. Konaklamak isteyenler rehber kitapta yer alan kişilerin iletişim bilgilerine ulaşabilmektedir. Böylece konaklama yapacağı ev, otel veya köy camisi arasında tercih yapılmaktadır. Tur programında her bölge için konaklama yerleri ziyaret edilebilecek mimari yapılar ve yardımcı olacak kişilerin bilgileri yer almaktadır. Kamp yapmak isteyenler için ise genellikle kamp alanları ücretsizdir.

Tablo 5.1. Tur Programı 1. Gün

1.GÜN	İstanbul Bahariye Mevlevihane'si-Yenikapı	Atatürk Havaalanına iniş Bahariye Mevlevihane'si Pierre Loti Eyüp Sultan Camii Kaşgari Murtaza Efendi Camii Eyüp Hamamı Kanuni Sultan Süleyman Türbesi Zindan Baba Türbesi Ayasofya Sultan Ahmet Camii Küçük Ayasofya Mihrişah Sultan İmareti ve Haziresi Siyavuş Paşa Türbesi Zal Mahmut Paşa Camii Ebu Derdağ Camii Cezeri Kasım Camii Mihrimah Sultan Camii Kariye Camii Canfeda Hatun Camii Nurettin Cerrahi Tekkesi Nişanca Mehmet Paşa Camii Kumrulu Mescidi(Sinan Atik Mescidi) Yavuz Sultan Selim Camii Burmalı Mescit Şehzade Camii Şeyh Ebul Vefa Camii Molla Şemsettin Gürani Camii Muhittin Çelebi Türbesi Hoca Hamza Camii Kepenekçi Sinan Camii Kantarcılar Camii Ahi Çelebi Camii Ali Baba Türbesi Yeni Valide Sultan Camii Arpacılar Camii Bostancı Ali Camii Behram Çavuş Camii	18 km	-Murat İnkaya assistant Secretary General Silahtarağa Cad. 12 Eyüp +90 212 5013171/+90 533 397 87 79 minkaya@imh.org.tr www.imh.org.tr -T.C. Fatih Belediye Başkanlığı Belediye Başkanı: Mustafa Demir Akşemsettin Mah.(Hocaüveyz Mevkii) Adnan Menderes Vatan Bulvarı 54 Fatih +90 212 453 1453 / +90 212 453 14 00 - İrfan Kelkitli Kalenderhane Mah. Cemal Yener Tasyalı Cad. Şehzade Camii Sok. 3 Fatih +90 212 522 86 90 -Gezegen Cemal +90 537 724 77 77 cemalazmi.gezegenplanet@gmail.com - Padişah Konağı Molla Hüsrev, Kırızlı Mescit Sok. 23 Fatih İstanbul +90 535 029 04 53 - Kanaat Restaurant Sıddık Sami Onar Cad. Süleymaniye +90 212 527 55 63 - Şifahane Sok. 12 Süleymaniye +90 212 512 14 40 - Orient Otel, Onur Tuntas Akbiyik Sok. 9 Sultanahmet - İstanbul +90 212 518 47 74/0 212 517 94 93 info@orienthostel.com www.orienthostel.com - Turvan Otel, Hocapaşa Sok. 36 Sirkeci - İstanbul Reservation: Ferhat Bey +90 212 520 72 21/0 212 520 72 14 info@turvan.com www.turvan.com
-------	---	--	-------	---

1.Gün: Bahariye Mevlevihanesi- Yeni Kapı-(18 Km)

Bahariye Mevlevihanesi, 1031 yılında ilk olarak Beşiktaş'ta günümüzde Çırağan Sarayı'nın bulunduğu yerde inşa edilmiştir. Yapının, Ohrili Hüseyin Paşa tarafından kurulduğu bilinmektedir.

Mevlevihane 1286 yılında Maçka'ya, 1291 ve 1294 yılında Eyüp'teki yerine taşınmıştır. 1925 yılında ibadet yerlerinin kapatılması yasası ile Mevlevihane de kapatılmıştır. Birkaç sene sonra İstanbul Belediyesi tarafından orijinal inşa planına göre yeniden yapılmıştır. Mevlevihane ziyareti tamamlandığında Mevlevihane'nin yer aldığı ana yoldan karşıya geçilerek şirin sokağa giriş yapılmaktadır. Pierre Loti'nin yanında sufi Hasan Dede Hazretleri'nin mezarı bulunmaktadır. Sufi Hasan Dede mezarı ziyaret edildikten sonra Kaşgari Murtaza Efendi Cami ve Türbesi de ziyaret edilerek ilk gün tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s.25).

Eyüp Sultan

18 km'lik bir yürüyüş ile Hz. Muhammed'in arkadaşı ve sancaktarı olan Eyüp el-Ensari'nin Türbesi, Kanuni Sultan Süleyman Türbesi, Zindan Baba Türbesi, Ayasofya ve Küçük Ayasofya ziyaret edilmektedir. İstanbul'un Bizans kent duvarları dışında kalan Eyüp Köyü ise önemli ziyaret noktalarındandır. Eyüp Köyü'nü, İstanbul'un fethinden sonra Eyüp Köyü'ne yerleşen Müslümanlar kurmuştur. Eyüp Ensari, Eyüp Köyü'nde vefat ettiği için k mezar yeri olarak seçilmiştir. Köyde yer alan Eyüp Sultan Türbesi, asırlar boyunca Osmanlı'nın kılıç kuşanma törenlerinde tercih edilmiştir. Eyüp Sultan, Yemen'in ünlü kabilelerinden biri olan Hazrec'in Neccar soyundan gelmektedir. Asıl adı Ebû Eyyûb Hâlid ibn Kulayb en-Neccârî el-Ensârî'dir. Rivayete göre; Hz. Muhammed'i, halktan herkes evine misafir etmek istemiştir. Hz. Muhammed ise devesi nereye diz çökerse o eve misafir olacağını belirtmiştir. Hz. Muhammed'in devesi, Eyüp Sultan'ın evinin önünde diz çökmüştür. Böylece Hz. Muhammed Eyüp Ensari'nin evine misafir olmuştur. Bu olaydan bir süre sonra 7.yy'da Eyüp Ensari Emevilerin Konstantinopolis kuşatmasına katılmıştır. Kuşatma sırasında vefat etmiştir. Arap kaynakları, sehabenin şehir surlarına yakın bir yere gömüldüğünü belirtmektedir.

Bazı kaynaklar ise Eyüp Sultan Türbesi'nin bir rüya ile yapıldığından bahsetmektedir. Bu kaynaklara göre Fatih Sultan Mehmet, 1453 yılında İstanbul'u fethederken bir gece hocası Akşemsettin'i rüyasında görmüştür. Akşemsettin, Eyüp Ensari'nin kendisine mezar yerini söylediğini bildirmiştir. Bu rüyanın ardından Eyüp Sultan Türbesi yaptırılmıştır. Osmanlı kaynaklarında, 1457 yılında ilk defa bu türbeden bahsedilmiştir. Eyüp Sultan Türbesi sekizgendir. Kubbesi kurşunla kaplanmış ve kesme küfeki taşından yapılmıştır. Klasik dönem Osmanlı türbelerinin öncüsü olarak kabul edilmektedir. Kubbe ve iç duvarlarda yer alan ayetler Eyyûb el-Ensârî ile ilgili bilgiler vererek ziyaretçileri aydınlatmaktadır. Türbenin yapımında yaklaşık iki yıl sonra türbenin etrafında bir külliye inşa edilmiştir. Külliye; cami, medrese, derviş odaları, imaret ve hamamdan oluşmaktadır. Külliyenin yapımı 1459 yılında tamamlanmıştır. Türbedeki en önemli değişiklikler 19. Ahmed (1603-1617) döneminde gerçekleşmiştir. Eyyûbel-Ensârî'nin sandukası bu dönemde gümüş şebeke ile çevrilmiştir. Türbe içerisinde yer alan kuyu tamir edilerek türbenin soluna bir adet sebil yaptırılmıştır. Türbeye hâcet penceresi de bu dönemde eklenmiştir. 22 Mayıs 1766 yılında gerçekleşen depremde külliye içerisinde yer alan cami yıkılmıştır. 1800 yılında Barok usulünde tekrar inşa ettirilmiştir. 1919. Mahmûd döneminde, 1819 ve 1820 yılları arasında türbenin altındaki kuyudan suların taşmasını engellemek

amacıyla bir dehliz açılmıştır (Coşkun, 2015, s. 547). Türbenin 50 metre ilerisinde sağ kısımda ise Tefekkür Bahçesi yer almaktadır. Sufi Yolu yürüyüşü sırasında Tefekkür Bahçesi'nde dinlenip düşüncelerin serbest bırakılması için mola verilmektedir. Tefekkür Bahçesi'nden 100 metre ileride, sağ kısımda Sivayuş Paşa Türbesi, 200 metre ilerisinde Hz. Halid Bulvarı ve bulvardan 100 metre sonra ise Zal Mahmut Paşa Cami ziyaret edilmektedir. Son ziyaret noktası ise Mıhrimah Sultan Cami ve Kariye Cami olarak belirlenmiştir.

Zindan Baba Türbesi

Kırklareli Hükümet Binası'nın yanında yer almaktadır. Türbenin yapımında tuğla ve küfeki taşı kullanılmıştır. Türbe üzerinde eski zamanlardan kalan bir saat kulesi yer almaktadır. Türbe üç katlıdır. Türbede yer alan kule ise prizma şeklinde yükselmektedir. Yapının üzerinde silindir şeklinde bir kasnak bulunmaktadır. Bodrum katında ise beşik tonoz örtülü Zindan Baba'nın türbesi yer almaktadır (Kultur portalı, 2022).

Ayasofya

Ayasofya, ilk yapıldığında , “ Megale Ekklesia (Büyük Kilise)” olarak adlandırılmıştır. 5. yüzyıldan itibaren “Sophia” olarak isim değişikliği yapılmıştır. Bu isim “Theia Sophia” olarak anılan Kutsal Hikmet'ten alınmıştır. Kutsal Hikmet, Hristiyan üçlemesinin ikinci ögesidir. Bu isim ile kilise “İlahi Bilgelik Kilisesi” olarak anılmıştır. Ayasofya, İstanbul'da inşa edilen en büyük Bizans kilisesidir. 1453 yılında Ayasofya ismini alarak kabul görmüştür. 1453 yılından sonra Ayasofya'ya ilaveler yapılarak camiye dönüştürülmüştür. Yapı, 482 yıl boyunca cami olarak kullanılmıştır. 1935 yılında Atatürk'ün isteği ve Bakanlar Kurulu kararı ile Ayasofya, müzeye dönüştürülmüştür (Denizve Savaşkan, 2018: 97). Ayasofya Müzesi Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, müzede kullanılan sütun ve mermerler Aspendos, Ephesos, Baalbek, Tarsus gibi Anadolu ve Suriye'deki antik şehir kalıntılarından getirilmiştir. Ayasofya'nın iç kısmında yer alan duvar kaplamalarında tek blok halinde mermerlerin ikiye bölünerek yan yana getirilmesi ile simetrik şekiller oluşturulmuştur. Yarım kubbelerin altında ise Mısır'dan getirilen 8 adet porfir sütun kullanılmıştır. Yapıda toplam 104 adet sütun yer almaktadır. Bu sütunların kırk adeti alt galeride 64 adeti ise üst galeride bulunmaktadır. ÖzellikleDoğu Roma İmparatorluğu döneminde imparatorların taç giyme organizasyonları Ayasofya'da gerçekleştirilmiştir (Deniz ve Savaşkan, 2018, s. 97). 24 Temmuz 2020 tarihinde Ayasofya tekrar camiye dönüştürülerek ibadete açılmıştır (Vatan Gazetesi, 2022).

Kariye Cami

Kariye sözcüğünün gerçek kökeni Grekçe “Chora” kelimesidir. Grekçe Chora; “kırsal alan”, “şehir dışı” ve uzak anlamları taşımaktadır. Günümüze gelen Kariye sözcüğü ise Arapça kökenlidir. Arapçada Kariye sözcüğü “köy” olarak kullanılmaktadır. Yapı, ilk kez mezarlık olarak kullanılmıştır. Almasıık düzen ile örülmüş taş ve tuğla duvarları ile sade bir dış mimariye sahiptir. İç mekânı mozaik ve freskler kullanarak zenginleştirilmiştir. Kariye Cami, beş ana mimari bölümden oluşmaktadır. Bu beş

bölüm; Naos, kuzey taraftaki iki katlı ek yapı (anneks), iç narteks, dış narteks ve güney taraftaki şapel'den (parekklesion) meydana getirilmiştir (Çağlar, 2015, s. 47). Kariye, Lustinianos tarafından kilise olarak yaptırılmıştır. 11. yy sonlarında 21. Aleksios'un kayınvalidesi Maria Doukania ise kiliseyi yeniden inşa ettirmiştir. Kilise kubbesi, dört kemerle taşınan kiberion plana sahiptir. 1204-1261 Latin istilası sırasında manastır ve kiliseler harap duruma gelmiştir. II. Andronikos döneminde (1282-1328) hazine bakanı Theodoros Metokhites kiliseyi onarması için bir ekip görevlendirmiştir. Onarım sırasında kilisenin güneyine bir adet şapel eklenmiştir. Yapının üzeri kısmen kubbe, diğer kısımları ise tonoz örtülüdür. Orta mekânı örten kubbe, yüksek kasnaklıdır. Kariye, İstanbul'un fethinden sonra kilise olarak kullanılmaya devam etmiştir (Çokhamur, 2012, s. 40). 1511 yılında Vezir Hadım Ali Paşa Kariye Kilisesi'ni camiye dönüştürmüştür. Yapı, camiye dönüştürülürken fresk ve mozaikleri herkesin ilgisini çekmiştir. Daha önce görülmemiş fresk ve mozaiklerdeki betimlemeler Bizans Rönesans'ı olarak değerlendirilmiştir. Yapıda bulunan nartekslerde, İsa ve Meryem'in sahneleri yer almaktadır. Nartekste Meryem'in yaşamının konu alındığı on yedi adet sahne mevcuttur. İç narteksin sol kısmı, Meryem'in annesi Anna'ya Müjde sahnesi, Meryem'in babası Joachim'in İnzivası, Anna ve Joachim'in Altın Kapı'da Buluşması sahneleriyle başlamaktadır. Bu bölüm Meryem'in Doğumu ve Çocukluğu, Meryem'in Tapınağa Sunulması sahneleri ile devam etmektedir. Meryem'in Evlenmesi ve Meryem'e İsa'nın Doğumu'nun Müjdelenmesi ile bölüm tamamlanmaktadır. Dış narteksin solunda ise Yusuf'un Rüyası ve Nüfus Sayımı için Betlehem'e Yolculuk sahneleri yer almaktadır. Sahnenin devamında İsa'nın Doğumu, tonoz kısmında İsa'nın Vaftizi ve İsa'nın Şeytan Tarafından Denenmesini konu alan sahneler bulunmaktadır. Dış narteksin sağ kısmında, Üç Müneccimler'in Herodes'i Ziyareti ve Masumların Katli ile ilgili sahneler yer verilmiştir (Yılmaz, 2016, s. 228). Kariye, 1945 yılında müze olarak kullanıldıktan sonra 2020 yılının Ağustos ayında cami olarak ibadete açılmıştır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022).

Nureddin Cerrahi Tekkesi

Şeyh Nureddin Cerrahi, Cerrahilik hareketinin kurucusudur. III. Ahmed 15 Kasım 1703 yılında Nureddin Cerrahi adına bu tekkeyi yaptırmıştır. Cerrahilik mensuplarından biri olan Sadrazam Muhsizâde Mehmet Paşa 1180 yılında yapının eski düzenini koruyarak yapıyı yenilemiştir. 1196 yılında yaşanan Balat yangını esnasında Nureddin Cerrahi için yaptırılan tekke yok olmuştur. Galata Voyvodası Seyyid Halil Efendi ise yangında yok olan tekkeyi yeniden inşa ettirmiştir. II. Mahmud döneminde (1818-1819) tekke eskisinden daha geniş bir şekilde yeniden inşa ettirilmiştir. Aynı zamanda yapıya harem dairesi de eklenmiştir. Nureddin Cerrahi Tekkesi, farklı dönemlerde dört defa yeniden yapılmıştır. 1940 yılında Vakıflar İdaresi bu tekkeyi atölye olarak kiraya vermek istemiştir. Bu isteğin ardından Şeyh Nureddin bir akrabası aracılığıyla tekkenin olduğu bölümün mülkiyetinin Müzeler Genel Müdürlüğü'ne devrini talep etmiştir. Şeyh Nureddin'in talebi 1945 yılında onaylanmıştır. Böylece yapının doğu kısmı tevhidhaneye, batı kısmı ise türbeye ayrılmıştır. Ahşap çatıyı destekleyen 6 adet kare kesitli ahşap dikme ile kısımlar ayırt edilmektedir. Türbede yaklaşık 30 adet ahşap sanduka yer

almaktadır. Nureddin Cerrahi 'nin sandukası diğer sandukalardan daha yüksekte konumlandırılmıştır (Tamnan, 2007, s. 253-256).

Canfeda Hatun Cami

Nureddin Cerrahi tekkesinin bitişiğinde yer almaktadır. Kâhya Kadın ve Kethüda Kadın isimleri ile bilinmektedir. Kurucusu, harem dairesi Kethüdası Canfeda Saliha Hatundur. Cami, 1584 yılında yapılmıştır. 1982 ve 1985 yıllarında restore edilmiştir. Yapının ilerisinde ziyaret etmek için Sultan Selim Yavuz Cami yer almaktadır. Sultan Selim Yavuz Cami ise 1522 yılında Fatih Sultan Mehmet'in torunu için yapılmıştır. Bu nedenle Sufi Yolu'nun önemli noktaları arasında yer almaktadır. Canfeda Hatun Cami ile yakın olduğu için programa dâhil edilmiştir. Bu yapılar ziyaret edildikten sonra Fatih Sultan Mehmet ve eşi Gül Bahar'ın türbesi de ziyaret edilmektedir. Son olarak Mimar Sinan'ın çıraklık eseri olan Şehzade Cami ziyaret edilerek Süleymaniye Cami için yola çıkılmaktadır (Çakır, 2019, s. 33).

Şehzade Cami

Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Mehmet genç yaşta vefat etmiştir. Bu vefatın ardından Şehzade Mehmet'in naaşı, onun için yaptırılmış olan türbede muhafaza edilmiştir. Şehzade Mehmet'in anısının ölümsüzleştirilmesi için Kanuni Sultan Süleyman, bir külliye yapılmasını emretmiştir. 1543 yılında ilk olarak Şehzade Mehmet'in gömüldüğü türbe tamamlanmıştır. Türbeden sonra tamamlanan Şehzade Cami, Mimar Sinan'ın çıraklık eseridir. Şehzade Cami, Mimar Sinan'ın ilk yaptığı Selatin Cami olma özelliği de taşımaktadır. Yapının merkezi kubbesi, dört yarım kubbe ile desteklenerek dört büyük ayak üzerindeki sivri kemerlere oturtulmuştur. Kubbe geçişi pendentiflerle sağlanmıştır. Oluşturulan köşelere birer küçük kubbe konularak üst örtüsü tamamlanmıştır. Yapıda yer alan avluya üç farklı kapıdan giriş yapılmaktadır. Kuzey, doğu ve batıdan avluya açılan bu kapılar anıtsal boyuttadır. Caminin iki minaresi, Osmanlı camilerinden farklıdır. İki minare, 18 köşelidir ve geleneksel motiflerle bezenmiştir (Gül, 2019, s. 164). Mutfak ve avlu bölümleri, mutlak bir geometrinin hâkim olduğu simetrik plan şeması içerisinde yer alan merkezi kubbe dört büyük ayak üzerinde sivri kemerler ile oturtulmuştur. Yarım kubbelerde ise mukarnas dolgular kullanılmıştır (Orman, 2010, s. 38).

Süleymaniye Cami ve Külliyesi

Süleymaniye Cami ve Külliyesi (1550-1557), Kanuni Sultan Süleyman tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Cami silüetini; kubbe, kemer ve uçan payandalar oluşturmaktadır. Merkezi kubbe, kible eksenini üzerinden iki yarım kubbeye ve yarım kubbelerin etekleri birer adet eksedra ile tamamlanmıştır. Yan sahnalar beşer adet küçük kubbeye örtülerek caminin üst örtü sistemini oluşturmaktadır. Kemer duvarı ve kubbe kasnağı çok sayıda pencere ile hafifletilmiştir. Süleymaniye Cami; 1840, 1844, 1845, 1847 ve 1873 yıllarında çeşitli onarımlar görmüştür. 16. yüzyıldan itibaren camide ciddi yapısal ve mekânsal değişimler olmamıştır. 1959-1969 yıllarında yapılan onarımlar sırasında 19. yüzyıla ait olan bezemeler kaldırılarak, eski bezemeler kısmen ortaya çıkarılmıştır.

Bezeler bugünkü şeklini 2007-2011 onarımları sonucunda almıştır (Çalışkan ve Tavukçuoğlu, 2014, s. 202). Günümüzde, caminin sağ kısmında Kanuni Sultan Süleyman Han'ın türbesi yer almaktadır. 100 metre ileride Mimar Sinan Cami ve Mimar Sinan Türbesi bulunmaktadır. Girişte ise Hoca Hamza Cami görülmektedir. Sufi Yolu yürüyüşünde birbirine yakın olan bu yapılar ziyaret edildikten sonra sırasıyla; Hilye-i Şerif, Tesbih Müzesi, Kepenekçi Sinan Cami, Şeyh Abdurraif Şamadani Türbesi, Yeraltı Cami, Yeni Cami, Arpacılar Cami, Şeyh Mehmet Geylani Türbesi, Sirkeci Tren Garı, Gülhane Parkı, Ayasofya Müzesi ve Sultanahmet Cami ziyaret edilmektedir. Ziyaretlerin ardından Yenikapı Terminali'nden Yalova'ya feribotla geçilerek ilk gün tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 55).

2.Gün – Yalova-Gökçedere – (16 Km)

Sufi Yolu ziyaretçileri İstanbul'dan Yalova'ya feribot ile seyahat etmektedir. Yalova'da Osman Bey heykeli ve yolun solunda Rüstempaşa Cami ziyaret edilmektedir. Rüstempaşa Cami, Kanuni Sultan Süleyman'ın veziri Rüstem Paşa tarafından yaptırılmıştır. Rüstem Paşa Cami'sinin bitişiğinde Merkez Cami yer almaktadır. Merkez Cami ziyaret edilerek Gazi Paşa Caddesi'nde yer alan 1999 Deprem Anıtı'nı görmek için yola çıkılmaktadır. Bu anıtta 17 Ağustos 1999 depreminde hayatını kaybedenlerin isimleri yazılmaktadır. Deprem anıtından sonra Atatürk Müzesi ve yolun solunda ise Aşıklar Çeşmesi yer almaktadır. Ziyaretler tamamlandıktan sonra Samanlı Köyü'ne giriş yapılmaktadır. Samanlı Köyü'nde köy yolları kullanılarak kısa bir yürüyüş gerçekleştirilmektedir. Yürüyüş sırasında ormanlık arazide yer alan yoldan Akköy sınırına ulaşılmaktadır. Akköy girişinde tur rotasının ziyaret mekânlarından olan Eski Cami görülmektedir. Eski Cami ziyaret edilerek ikinci gün tamamlanmaktadır. Burada konaklama için köy evleri tercih edilerek ikinci gün tur programı sonlandırılmaktadır (Çakır, 2019, s. 56).

Tablo 5.2. Tur Programı 2. Gün

2. Gün	Yalova Samanlı Akköy	Osman Bey Heykeli Rüstempaşa Camii Merkez Camii Aşıklar Çeşmesi Mutlu Baba Dergahı	16 km	Otel Öncü, Süleyman Bey Mah. Yalı Cad. 13 Yalova +90 226 811 60 30 -Otel 2000 Süleyman Bey, 77100 Yalova Center -Efes Otel Süleyman Bey, 77100 Yalova Center - Muhtar: Çetin Pehlivan 77000 Samanlı / Yalova Merkez +90 226 833 78 93/0 536 813 46 51 -Muhtar: Şevki Ergen +90 226 678 10 12/0 532 631 04 25
--------	----------------------------	--	-------	--

Rüstem Paşa Cami

Rüstem Paşa Cami, 1561 yılında devrin sadrazamı ve Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı olan Rüstem Paşa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Zengin çinileri ile göz alıcı bir güzelliğe sahiptir. Yapıda yer alan çiniler bölgesel farklılıklar göstermektedir. Her kısımda farklı üslup, renk ve incelikte

çiniler yer almaktadır. Çinilerdeki en büyük farklılık İznik ve Kütahya çinilerinde görülmektedir. Çünkü İznik çinilerinin ince işlenişi ve sır kalitesi Kütahya çinilerinde mevcut değildir. Çiniler her bir kompozisyon için ayrı olacak şekilde tasarlanmıştır. Çini kompozisyonlardaki renk ağırlığı ise lacivert, mavi, beyaz ve kabarik mercan kırmızısıdır. Çinilerin çoğunda 19. yüzyılda Osmanlı sarayında nakkaşbaşı olan Şah Kulu'nun kazandırdığı Saz Yolu tekniği kullanılmıştır. Saz yolu; hançer yapraklı, ince üsluplu kompozisyonlar olarak bilinmektedir (Dönmez, 2021, s. 123).

Mutlu Baba Dergâhı

Mehmet Rasim Mutlu başarılı bir iş adamıdır. Tasavvuf Fikirleri Derneği'ni kurmakla birlikte dernek faaliyetlerini 20 yılı aşan bir sürede devam ettirmiştir. Önemli bir mutasavvıf ve yazardır. Aynı zamanda bir bestekâr ve şairdir. 1973'te vefat etmiştir. Bu nedenle dergâh, Mutlu Baba Dergâhı olarak adlandırılmıştır (Çakır, 2019, s. 56).

3.Gün- Gökçedere-Güneyköy- (17 Km)

Gökçedere'de ilk olarak Nur Cami ziyaret edilmektedir. Nur Cami'nin 100 metre ilerisinde Limak Yalova Termal Otel yer almaktadır. Limak Yalova Termal Otel'in ilk konuğu Mustafa Kemal Atatürk olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk, son yıllarını burada geçirmiştir. Bu nedenle otelin oda numaraları 1881 tarihi ile başlamakta ve 1938 ile bitmektedir. Atatürk'ün doğumu ve ölüm tarihi bu otelin oda sayısı ve numaralarında esas alınmıştır. 1938 yılının son rakamı olan 8 ise yatay bir şekilde sonsuzluğu sembolize ederek yazılmıştır. Bu otelde 57 adet oda mevcuttur. Limak Yalova Termal Otel ziyaret edilerek burada kısa bir mola verilmektedir. Gökçedere yürüyüşü ve ziyaretleri tamamlandıktan sonra Termal'e doğru yola çıkılmaktadır. Termal'de ilk olarak Atatürk Köşkü ziyaret edilerek kaplıcalara geçiş yapılmaktadır. Kaplıcalar, Yalova'nın tarih içerisinde sahip olduğu en büyük zenginlikleridir. Yürüyüş yapanlar, kaplıcaları ziyaret ederek burada vakit geçirmektedirler. Kaplıcada geçirilen süre dolduktan sonra Valide Hamamı ziyaret edilmektedir. Valide Hamamı ile birlikte üçüncü gün parkuru tamamlanmaktadır. Konaklama için köy evleri ya da çadırlar tercih edilmektedir. Böylece üçüncü gün sonlandırılmış olur (Çakır, 2019, s. 56).

Tablo 5.3. Tur Programı 3. Gün

3. GÜN	Gökçedere Yenimahalle Kurtköy	Limak Yalova Butik Termal Otel Atatürk Köşkü Valide Hamamı Yalova Kurşunlu Hamamı Güneyköy Eski Camii	17 km	-Thermal Park Otel +90 226 675 71 00 info@thermalparkOtel.com www.thermalparkOtel.com -Liman Thermal Otel Dedeler Sok. 10 Gökçedere Metehan Atmaca +90 534 553 32 32 -Ramazan Oskan +90 532 275 26 53/ +90 226 675 77 63 -Azizcan Pansiyon Musa Akañoğlu Cami Sok. 9 Gökçedere +90 226 675 81 09/ 0 546 852 00 75/ +90 532 633 62 47 - Muhtar: Yaşar Kösem Yenimahalle Çınarcık Yolu 77400 Termal +90 226 679 11 59/0 533 359 34 77 - Kaltur Butik Otel Nazire and Adem Vatansever Kurtköy Village Yolu Soğuksu Mevkii 8 77100 Merkez +90 226 838 10 85/0 535 897 25 13/ 0 532 487 58 78 kalturyalova@hotmail.com - Muhtar: Muammer Karaman +90 226 838 10 49/0 532 731 64 48 Imam: Mustafa Budak +90 533 301 55 06 m.budak08@hotmail.com
--------	-------------------------------	--	-------	--

Valide Hamamı

Valide Hamamı, yaklaşık 1600 sene önce Bizans Kralı Konstantin tarafından yaptırılmıştır. Sultan Abdülmecit, 1900 yılında Valide Hamamı'nı restore ettirmiştir. Sultan Abdülmecit'in annesi Bezm-i Âlem Valide Sultan burada tedavi gördüğü için hamama onun adı verilmiştir. Valide Hamamı ziyareti tamamlanarak Yalova Kurşunlu Hamamı ziyaret edilmektedir (Çakır, 2019, s. 56).

Yalova Kurşunlu Hamamı

Kurşunlu Hamamı Bizans İmparatorluğu döneminde yaptırılmıştır. Çatısı kurşunlarla kaplı olduğu için Kurşunlu Hamamı olarak adlandırılmıştır. Kurşunlu Hamamı yapıldıktan birkaç sene sonra çeşitli doğal afetler yaşanmıştır. Doğal afetler ve savaşlar sonucunda hamam toprak altında kalmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde, hamamın tekrar kullanıma açılması için çalışmalar yapılmıştır. Kurşunlu Hamamı'nın kullanıma açıldığı dönemde kaplıcalar da faaliyete geçirilmiştir. Sufi Yolu yürüyüşünün üçüncü gününde kaplıcalar, hamam ile birlikte ziyaret edilmektedir. Hamam ve kaplıca ziyareti tamamlandıktan sonra Yenimahalle ziyaret edilmektedir. Yenimahalle köy yolları kullanılarak bir Laz köyü olan Kurtköy'e giriş yapılmaktadır. Kurtköy'de yürüyüş devam etmektedir. Kurtköy yürüyüşü sonunda Güneyköy 'de yer alan Güneyköy Eski Cami ziyaret edilmektedir. Güneyköy Eski Cami, 1910 yılında Sultan Reşat'ın Güneyköy'ü ziyareti ile inşa ettirilmiştir. Önemli sufi liderlerden biri olan Şeyh Şerafettin Dağıstani ise Güneyköy Eski Cami'de birçok öğrenci yetiştirmiştir. Fakat Eski Cami Yunan istilası sırasında büyük ölçüde tahrip edilmiştir (Çakır, 2019, s. 64). Bu tahrip nedeni ile

yaklaşık 20 yıl boyunca kullanılmamıştır. Günümüzde köy halkı tarafından onarılarak tekrar ibadete açık hale getirilmiştir. Eski Cami, aldığı ağır hasarlar nedeni ile “Gazi Minareli Cami” olarak adlandırılmaktadır.

4.Gün- Güneyköy-Orhangazi-(15 Km)

Güneyköy, 1896 yılında Dağıstan’dan gelen göçmenler tarafından kurulmuştur. Köyün ilk ismi 1899 yılında göçmenler tarafından “Almalı Köy” olarak belirlenmiştir. Bu isim “Almalı” ya da “Elmaalanı” olarak kayıtlara geçmiştir. Sultan Reşat ziyaret ettiği sırada Almalı’yı çok beğenmiştir. Bu sebeple köye bir çeşme yaptırmıştır. 1910 yılında Sultan Reşat’ın hediyesine ithafen tekrar isim değişikliği yapılarak Reşadiye Köyü olarak adlandırılmıştır. Reşadiye Köyü, kurtuluş yıllarında Yunan istilasına uğramıştır. Yunan İstilasını nedeni ile köy ahalisi Geyve ve Adapazarı’na doğru göç etmeye başlamıştır. Halkın tek sorunu istila değildir. I. Dünya Savaşı sırasında halktan gönüllü savaşa katılanlar olmuştur. Savaşa giden üç yüz elli kişi arasından sadece on sekizi geri dönebilmiştir. Tüm bunlar köy halkına zor zamanlar yaşatmıştır. Bu nedenle Reşadiye Köyü, Sufi Yolu’nu yürütenler için önemli bir ziyaret noktasıdır. Reşadiye Köyü’nde ilk olarak Muhammed Medeni ve Şeyh Bedrettin Dağıstani Hazretleri’nin Türbesi ziyaret edilmektedir. Türbenin 50 metre ilerisinde Sultan Baba’nın mezarı bulunmaktadır. Türbe ve mezar ziyaretleri tamamlanarak Hamzalı Köyü’ne kadar yürüyüş devam etmektedir. Hamzalı Köyü, Orhangazi ilçesinin batısında yer alan Samanlı Dağları’nda kurulmuş bir dağ köyüdür. 1880’li yıllarda Kafkasya’dan gelen Gürcü göçmenler tarafından kurulmuştur. Köyün bulunduğu bölge eski dönemlerde Hamzalı Köyü için çok mücadele vermiş olan Orhangazi’nin beylerinden Hamza Ali’nin otağı olarak kullanılmıştır. Bu nedenle köye Hamza Ali’nin ismi verilerek Hamzalı Köy olarak adlandırılmıştır (Çakır, 2019, s. 72).

Tablo 5.4. Tur Programı 4. Gün

4.GÜN	Güneyköy Hamzalı	Almalı Köy Muhammed Medeni ve Şeyh Bedrettin Dağıstani Hazretleri Türbesi Sultan Baba Mezarı	15 km	- Muhtar: Mehmet Emin Baysal +90 538 643 58 10 Imam: İsa İlter - Muhtar: Şemsettin Şahin +90 542 253 39 98
-------	---------------------	--	----------	---

5.Gün-Orhangazi-Çakırlı-(20 Km)

Orhangazi'deki Orhan Bey ve Muradiye Cami ziyaret edilmektedir. Orhangazi ziyareti tamamlandıktan sonra Cihangir ve Üreğil'de yer alan camiler ve çeşmeler ziyaret edilerek 5. gün sonlandırılmaktadır (Çakır, 2019, s. 80).

Tablo 5.5. Tur Programı 5. Gün

5. GÜN	Orhangazi Cihanköy Yeniköy Üreğil	Muradiye Cami	20 Km	- Orhangazi Öğretmenevi, Camikebir Mah. Yalova Cad. 1 16800 Orhangazi +90 224 573 37 12 - Esref Otel Camikebir Mah. Gemlik Cad. 8 Orhangazi +90 224 573 76 77 info@esrefotel.com.tr www.esrefotel.com.tr - Muhtar: Ertan Kaya +90 532 470 79 60 - Muhtar: Recep Sönmez +90 532 318 32 44 - Muhtar: Recep Pınar +90 534 293 35 81
-----------	--	------------------	----------	---

Muradiye Cami

1313 yılında Manisa, Saruhan Bey tarafından fethedilmiştir. Yüz yıla yakın bir süre boyunca Manisa, Saruhanogluları hâkimiyetinde kalmıştır. Cumhuriyet dönemine kadar bu hâkimiyet Osmanlı idaresinde devam etmiştir. Muradiye Cami, 16. yüzyılda Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden biridir. Cami, Saruhan Mahallesi'nde yer almaktadır. Muradiye Cami içerisinde medrese, imaret, dükkân, çeşme ve 19. yüzyılda yapılmış olan kütüphaneden oluşan bir külliye mevcuttur. Muradiye Cami, Osmanlı döneminde 1687-1688 yılları arasında yaşanan deprem nedeniyle onarım görmüştür. Yapı üzerinde pek çok restorasyon çalışması yapılmıştır. Restorasyonlar arasında en kapsamlı olanı Karaosmanzade Hacı Mehmet Ağa'nın 1782-1786 yıllarında yaptığı restorasyon çalışmasıdır. Yapının planı, Mimar Sinan tarafından tasarlanmıştır. Bu plan, Mimar Sinan'ın Üsküdar Mihrimah Sultan Cami (1547-1548) eseri ile benzerlik göstermektedir. Bir süre sonra cemaat artınca cami kapasitesi sayıyı karşılayamadığı için yıktırılmıştır. Kapasiteye uygun olarak yeniden restore edilmiştir. Bu restorasyon sırasında yapılan süslemelerde Mimar Sinan'ın planına bağlı kalınmıştır. Süslemelerde ahşap işçiliği, kapı ve pencere kapaklarında künde-kari, sedef ve fildişi kakma kullanılmıştır (Bilir, 2020, s. 193).

6.Gün-Çakırlı-Mahmudiye-(21 Km)

Altıncı gün ilk ziyaret noktası Çakırlı Köyü'dür. Çakırlı Köyü, İznik Gölü'nün kuzeyinde Samanlı Dağları eteklerinde kurulmuştur. Bir doğan türü olan çakır kuşları sıklıkla bu bölgede görüldüğü için Çakırlı olarak adlandırılmıştır. Çakırlı, turşuluk biber ve zeytin üretiminin de yoğun olarak yapıldığı bir bölgedir. Çakırlı Köyü'nden sonra Keramet köyü ziyaret edilmektedir. Keramet köyünde pek çok uygarlık bir arada yaşamıştır. Köyde, özellikle Ermeni, Rum ve Osmanlı izlerine rastlanmaktadır. Aynı zamanda Ilıca ve doğa yürüyüş yolları da Keramet Köyü'nden geçmektedir. Keramet Köyü'nde ilk ziyaret edilen yapı Metruk Hamamı olarak belirlenmiştir. Hamamın karşısında bir cami yer almaktadır. Caminin arkasında ise bir mezarlık bulunmaktadır. Köyün ismini aldığı

Keramet Dede'nin mezarı buradadır. Keramet Dede, köy halkına yaptığı yardımları ve iyilikleri ile bilinen önemli bir evliyadır. Yaptığı iyilikler ve yardımseverliği sayesinde hiç unutulmamıştır. Keramet Dede ziyaret edildikten sonra Sultan Çeşmesi de ziyaret edilmektedir. Çeşmenin karşısında Dede Sultan Türbesi ve Mescidi yer almaktadır. Dede Sultan'ın Peygamber soyundan geldiği söylenmektedir. Hatta köylülerin rüyasına girerek onlardan abdest suyu istediği ve bu suyun sabah kalkınca kullanıldığının fark edildiği köylüler tarafından anlatılmaktadır (Çakır, 2019, s. 92).

Tablo 5.6. Tur Programı 6. Gün

6. GÜN	Çakırlı Keramet Bayındır (Kokarca)	Metruk Hamamı Keramet Dede Mezarı Dede Sultan Çeşmesi Dede Sultan Mescidi ve Türbesi	21 km	- Muhtar: Ali Osman Çamdağ +90 533 443 82 40 alosman646@hotmail.com - Muhtar: Altan Gün +90 535 308 12 77 - Muhtar: Lüftü Erol +90 541 662 49 79/0 539 724 00 25
--------	------------------------------------	---	-------	--

7.Gün-Mahmudiye-İznik-(24 Km)

Mahmudiye(Akçaalan) köyünden yürüyüşe başlanmaktadır. Eyüp Sultan Sokak'tan 3 km sonra Orhaniye Köyü'ne giriş yapılmaktadır. Orhaniye Köyü'nde bir mola verilmektedir. 7. gün zikir günü olduğu için köy meydanında "Allahuekber" sözcüğünü tekrarlayarak zikir yapılmaktadır. Zikir tamamlandıktan sonra Orhaniye (Akköy) ziyaret edilmektedir. Orhaniye, göçmenler tarafından kurulmuş bir köydür. Göçmenler, köyü ele geçirdiğinde köyün ismini Akköy olarak değiştirmişlerdir. Bu isim resmi evraklardaki kayıtlara Orhaniye olarak geçmiştir. Orhaniye'nin kurulduğu ilk dönemlerde, köyde Hristiyan topluluklar yaşamıştır. Zaman geçtikçe köy boşalmıştır. 1800'lü yıllarda Bulgaristan'ın Burgaz ili Aydos ilçesine bağlı olan Maravta göçmenleri tarafından Orhaniye, iskân edilerek yeniden kurulmuştur. Orhaniye parkuru tamamlanarak Kuşçaali'ye geçiş yapılmaktadır. Kuşçaali'de ilk olarak köy mezarlığı ziyaret edilmektedir. Mezarlığın içerisinde var olan üçservi ağacının dibinde Kuşçaali 'nin mezarı olduğu söylenmektedir. Kavşağa dönüldüğünde 700 metre ileride bir köprü bulunmaktadır. Köprünün 600 metre ilerisinde Dikilitaş mevcuttur. Dikilitaş, İznik'ten İzmit'e giden eski Roma yolu üzerinde konumlanmıştır. Dikilitaş, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde Mekke'ye giden Hac yolu üzerinde menzillere varışı gösteren simgeler arasında yer almaktadır. Dikilitaş ziyaret edilerek İnikli Köyü için yola çıkılmaktadır. İnikli Köyü; Eski Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerinde yol üzerinde yer alan bir yerleşim birimi olduğu için köy içinde ve yakın çevresinde antik kalıntılar görülmektedir. İnikli Köyü'nde Pamuk Dede'nin mezarı yer almaktadır. Halk arasındaki inanışa göre Pamuk Dede'nin mezarında yapılan dilekler kabul olmaktadır. Pamuk Dede mezarında dilek dileyerek ziyaret tamamlanmaktadır. Mezar sonrasında İnikli Cami ziyaret edilmektedir. İnikli yürüyüş parkuru tamamlandıktan sonra Elbeyli Köyü ziyaret edilmektedir.

Elbeyli Köyü'nde 1967 yılından kalan bir yeraltı mezarı mevcuttur. Bu yeraltı mezarının tavanı ve duvarlarında erken Hıristiyanlık dönemine ait renkli freskler bulunmaktadır. Yeraltı mezarının yanında Köşkburnu yer almaktadır. Köşkburnu eski bir tapınak yeri olarak bilinmektedir. İznik Merkeze kadar yürüyüş devam etmektedir. İznik'te ilk ziyaret noktası Huysuz Baba Türbesi'dir. Huysuz Baba Türbesi, yaramaz çocukların uslanması için ziyaret edilmektedir. Türbenin 100 metre ilerisinde Meydan Hamamı yer almaktadır. Meydan Hamamı, I. Murat Hamamı olarak da bilinmektedir. Bu hamamın 14. ve 16. yüzyıl arasında yapıldığı kabul edilmektedir. Meydan Hamamı ziyareti ile 7. gün yürüyüş parkuru tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 102).

Tablo 5.7. Tur Programı 7. Gün

7.GÜN	Mahmudiye (Akçaalan) Orhaniye (Akköyü) İnikli Elbeyli	Dikilitaş Pamuk Dede Mezarı İnikli Camii Huysuz Baba Türbesi I. Murat Hamamı	24 Km	- Muhtar: Ahmet Özmen +90 224 763 10 58 - Hasan Akın +90 538 229 09 72 - Muhtar: Suat Ateş +90 532 575 16 20 - Muhtar: H. İbrahim Şahin 16860 İnikli +90 532 305 60 74 - Muhtar: Hasan Ünal +90 535 782 03 79 - Ceylan Çini Turkan ve İrfan Gençtürk +90 537 032 66 61 ceylancini.store@hotmail.com - Kuvars Çini Emine Sargın +90 533 714 91 93 eminesargin@Iznikkuvarscini.com
-------	---	--	----------	---

I. Murat Hamamı

I. Murat Hamamı, İznik Atatürk Caddesi'nin kuzey kısmında yer almaktadır. “Büyük Hamam”, “Meydan Hamamı”, “Sultan Hamamı”, “Eski Hamam”, “Tekeoğlu Hamamı” ve “Teke Hamamı” olarak da bilinmektedir. Hamam, 2007 yılında restorasyon görmüştür. Eski dönemlerde kültür merkezi, seminer salonu, sergi alanı olarak farklı işlevlerde kullanılmıştır. 2018 yılında müze olarak açılması için çeşitli onarımlar görmüştür. Yapının dış mekânı Çiniler Çarşısı olarak kullanılmaktadır. Özellikle erken Osmanlı Dönemi yapılarında gözlenen tuğla malzemenin taş malzeme arasına dikey yönlü kullanımı ile oluşturulan almasıık düzen, kubbe ve kasnak yapısı nedeniyle 14. yüzyıl ile tarihlendirilmektedir (Soykök, 2019, s. 25). Yapıda, erkekler ve kadınlar hamamı ayrı bir şekilde yer almaktadır. Her iki bölümde de soyunmalık, ılıkılık, sıcaklık, ortak su deposu ve külhan bulunmaktadır (Soykök, 2019, s. 26).

8.Gün- İznik-Bereket- (23 Km)

İznik'te ilk olarak Ayasofya Cami ve Müzesi ziyaret edilmektedir. İznik'i çevreleyen surların dört kapısından çıkan yollar hac şeklinde birleşmiştir. Bu birleşim noktasında İznik Ayasofya Cami yer almaktadır. Hıristiyanlığın şekillendiği I. Konsil 'in yapıldığı katedral yakın zamanda İznik Gölü içinde bulunmuştur. İznik Ayasofya'sında ise 7. Konsil 787 yılında toplanmıştır. Bu nedenle İznik Ayasofya'sı

Hristiyanlar için büyük öneme sahiptir. Ayasofya ziyareti tamamlandıktan sonra II. Murat Hamamı ziyaret edilmektedir. II. Murat Hamamı 15. yüzyılda inşa edilmiştir. Günümüzde hamamın erkekler bölümü işlev görmektedir. Hamamın yanında ise Mahmut Çelebi Cami yer almaktadır. Mahmut Çelebi Cami ile birlikte İznik çini fırınları da ziyaret edilmektedir. 15. ve 16. yüzyıllarda ünlü İznik çinileri bu fırınlarda yapılmaya başlamıştır. Çini fırınları ziyareti tamamlanarak Süleyman Paşa Medresesi ziyaret edilmektedir. Süleyman Paşa Medresesi, Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Şah tarafından 1332 yılında yaptırılmıştır. Bilinen en eski Osmanlı medresesidir (Çakır, 2019, s. 112). Bir diğer ziyaret noktası Hacı Özbek Cami'dir. Hacı Özbek Cami, 1333-1334 yıllarında Hacı Özbek tarafından inşa ettirilmiştir. İznik'te inşa ettirilmiş olan ilk Osmanlı camisidir. Hacı Özbek Cami'nin 20 metre ilerisinde Eşrefzade Cami yer almaktadır. Eşrefzade Cami'nin ön cephesinde türbe mezarlar bulunmaktadır. Eşrefzade Cami'den sonra Şeyh Kutbettin Cami ve Türbesi'ne giriş yapılmaktadır. Türbenin karşısında Nilüfer Hatun İmareti yer almaktadır. İmaret, günümüzün Şehir Müzesi olarak ziyaret edilmektedir. Müze, İznik ve çevresinde çıkarılan arkeolojik kalıntılara ev sahipliği yapmaktadır. Aynı zamanda Ilıpınar, İznik Roma Tiyatrosu ve İznik'teki çini fırınları kazılarında çıkarılan eserler bu müzede sergilenmektedir. Müze bahçesinde Yunan, Roma, Bizans ve Osmanlı eserlerine de yer verilmiştir. Müzeden sonra Yeşil Cami ziyaret edilmektedir. Yeşil Cami, İznik'in sembolüdür. Cami, ismini yeşil çinili ve tuğlalı minaresinden almıştır. Yeşil Cami'den çıkılarak Çandarlı İbrahim Paşa Türbesi'ne giriş yapılmaktadır. Çandarlı İbrahim Paşa, 1421-1429 yıllarında sadrazamlık yapmıştır. Osmanlı için çalışmış önemli bir devlet insanıdır. Çandarlı İbrahim Paşa Türbesi sonrasında Çandarlı Hayrettin Paşa Türbesi ziyaret noktası olarak belirlenmiştir. Sırada Sarı Saltuk'un Makam Türbesi ziyareti yer almaktadır. Bu türbenin 400 metre ilerisinde yer alan Abdülvahap Türbesi de ziyaret edilmektedir. Son olarak Berberkaya Anıt Mezarı ve sırasıyla Çamdibi Köyü, Hocaköy, Çiçekli, Kaynarca ziyaret edilmektedir (Çakır, 2019, s. 102).

Tablo 5.8. Tur Programı 8. Gün

8.GÜN	İznik Çamdibi Hocaköy Çiçekli Kaynarca	Ayasofya Camii ve Müzesi İznik Ayasofya Camii II. Murat Hamamı Mahmut Çelebi Camii İznik Çini Fırınları Süleyman Paşa Medresesi Hacı Özbek Camii Eşrefzade Cami Kutbettin Camii ve Türbesi Nilüfer Hatun İmareti(Şehir Müzesi) Yeşil Camii Çandarlı İbrahim Paşa Türbesi Sarı Saltuk Makam Türbesi Abdulahap Türbesi Berberkaya Anıt Mezarı Çamdibi Köyü Hocaköy Çiçekli Kaynarca	23 km	- Osman Sargın Beyler Mah. Kılıçaslan Cad. 97 İznik +90 224 757 10 10/757 61 74 ozelkalem@iznik.bel.tr - Istanbul Otel Ayse Bülbül M. Çelebi Mah. About Sok. 1 İznik +90 224 757 61 34 - Kaynarca Pension Gündem Sok. 1 İznik +90 224 757 17 53 - Muhtar: Cemil Tarhan +90 542 546 29 01 - Osman Temel +90 539 977 46 97 - Muhtar: Hasan Yahsi +90 535 567 67 38 - Muhtar: Ali Ayan +90 536 579 23 68
-------	--	---	----------	--

İznik Ayasofya Cami ve Müzesi

İznik Ayasofya'sı, 7. yüzyılda Romalılar tarafından Bizans Dönemi bazilikası olarak inşa edilmiştir. 1331 yılında Orhan Gazi döneminde camiye çevrildiği için Orhan Gazi Cami olarak adlandırılmıştır. Hristiyanlık ile ilgili önemli olan kararların alındığı 7. Konsil İznik Ayasofya'sında gerçekleşmiştir. Yapı, ilk döneminde bazilikal planlı ve üç neflidir. 727-787 yıllarında ise nef ayırımında kullanılan sütunlar yerine payeler eklenmiştir. Batı cephesi ise yeniden inşa edilmiştir. Son olarak minare ve mihrap eklenerek camiye dönüştürülmüştür (Karahaliloğlu ve Açıcı, 2021, s. 8).

II. Murat Hamamı

Hacı Hamza Hamamı ve Belediye Hamamı olarak da bilinmektedir. Yapım yılı ve yaptıran kişi ile ilgili bir kitabesi mevcut değildir. Fakat İznik'te ilk Türk eseri olan Hacı Hamza Bey Mescidi çevresinde yer aldığı için Hacı Hamza Hamamı olarak adlandırılmıştır. Bazı araştırmacılar bu hamamın Murad Hüdavendigâr dönemine ait olduğunu ileri sürmektedir. Evliya Çelebi, 1648 yılında İznik'i ziyaret etmiştir. Ziyareti sırasında fark ettiği iki adet çifte hamam yapısı olduğunu bildirmiştir. Bahsedilen çifte hamamlardan birinin II. Murat Hamamı olduğu düşünülmektedir. Hamam, 1930'lu yıllarda belediyeye satılmıştır. Belediye, hamamı depo olarak kullanmıştır. Sonraki yıllarda hamam

olarak açılması için çeşitli onarımlar görmüştür (Eyice, 1996, s. 480). Böylece tekrar hamam olarak kullanıma açılmıştır. Günümüzde sadece kadınlar bölümü kullanıma açıktır.

Mahmut Çelebi Cami

1422 yılında Sadrazam İbrahim Paşa'nın oğlu Mevlevi Mahmut Çelebi tarafından yaptırılmıştır. Mahmut Çelebi Cami, kubbeli son cemaat yeri ve bir ana mekândan oluşmaktadır. Kubbe yuvarlağına geçiş bir üçgenli friz ile sağlanmıştır. Yüksek kubbesi, kesme taş duvarlıdır. Sırlı tuğlalar ile kuşak şeklinde oluşturulmuş süslü bir minareye sahiptir. Kapı kemeri üzerinde I. Murad döneminden (1424-1451) kalma, Vezir Mahmut Çelebi tarafından inşa ettirilmiş bir kitabe bulunmaktadır (İznik Kültürü, 2022).

Süleyman Paşa Medresesi

Süleyman Paşa Medresesi, Orhan Gazi'nin büyük oğlu "Rumeli Fatih" adıyla anılan Şehzade Süleyman tarafından yaptırılmıştır. Medrese, 1335-1359 yılları arasında yapılmıştır. Açık avlulu ve U planlıdır. İçerisinde bir dersane ve on bir adet öğrenci hücresi yer almaktadır. Cephe duvarlarında ise moloz taş ve tuğla kullanılmıştır (Kültür Portalı, 2022).

Hacı Özbek Cami

Hacı Zeynel Cami olarak da bilinmektedir. Tarihi bilinen ve kitabesi günümüze ulaşmış olan en eski Osmanlı eseridir. Hacı Özbek Cami, Lefke kapısına giden ana caddenin kuzey kısmında yer almaktadır. 1959 yılında yapılan yol genişletmesi çalışmalarında caminin son cemaat yeri yıkılmıştır. Yapının kuzey duvarı tahrip edilmiş ve yeniden yaptırılmıştır. Yapıda yer alan 0.45 x 0.41 m. ölçülerindeki üç satırlık celi sülüs kitabesi 1333-1334 yılı ile tarihlendirilmektedir. Bu kitabe, bilinen ilk Osmanlı kitabesi olması nedeniyle önem arz etmektedir. Kitabe metninde Muhammed oğlu Hacı Zeynel'in bu yapıyı imar ettiği belirtilmiştir. Bu nedenle halk arasında Hacı Zeynel Cami olarak adlandırılmıştır (Memiş, 2013, s. 53).

Eşrefzade Cami

Yunan işgali sırasında yapı tamamen tahrip olmuştur. Yapının sadece hazire kısmı günümüze ulaşmıştır. Eşrefzade Cami, İznik'te yaşamış ve burada ölmüş olan Kadiriyye mezhebinin Eşreffiye kolunun kurucusu Eşrefoğlu Rumi (1469-1470) adına yaptırılmıştır. Eşrefzade Cami, uzunlamasına dikdörtgen planlı, düz çatılı bir yapıya sahiptir. Yapı tamamen harap duruma geldikten sonra 1954 yılında Cami Derneği tarafından yeniden inşa ettirilerek ibadete açılmıştır (Kalfazade, 1995, s. 483-484).

Nilüfer Hatun İmareti

Nilüfer Hatun İmareti, 14. yüzyılın ilk çeyreğinde inşa edilmiştir. Kitabesinde yer alan bilgiye göre 1388 yılında I. Murad tarafından annesi Nilüfer Hatun adına yaptırılmıştır. İmaretin giriş kısmı doğu cephesinde yer almaktadır. Doğü cephesinde, ön kısmını paye ve sütunların taşıdığı, ikişer adet

kemer ile yanlara açılan bir revak bulunmaktadır. Giriş mekânı kare planlı ve aydınlık feneri bulunan bir kubbe ile örtülüdür. Batı kısmında zemini yükseltilmiş bir birim mevcuttur. Bu birim mescit olarak, sohbetlerde ve eğitim amaçlı derslerde kullanılan alandır. Güney duvarında bir adet mihrap bulunmaktadır. Mihrap sade tutulmuştur. Bu kısım iki kubbe ile örtülüdür. Duvarlar, almaşık teknik ile örülmüştür. Nilüfer Hatun İmaret, 1960'lı yıllardan 2012 yılına kadar Helenistik, Bizans, Roma, Selçuklu ve Osmanlı'ya ait eserlerin sergilendiği bir Arkeoloji Müzesi olarak kullanılmıştır. İmaret, müze olarak kullanıldıktan sonra sekiz yıl süre ile kullanıma kapatılmıştır. Restorasyon çalışmaları ve teşhir-tanzim projesi tamamlanarak 03.07.2020 tarihinde yeniden kullanıma açılmıştır (Geduk, 2020, s. 85).

Yeşil Cami

1326 yılında Bursa, Bizans'tan Orhan Bey döneminde alınmıştır. Bu dönemde Bursa, kurulan yeni devletin başkenti ilan edilmiştir. Kısa zamanda Bursa'da anıtsal boyutta ve farklı türlerde mimari eserler yapılmıştır. Yeşil Cami, yapılan eserler arasında yer almaktadır. Yeşil Cami, 1419-1420 yıllarında Çelebi Sultan Mehmet tarafından Hacı İvaz Paşa'ya inşa ettirilmiştir. Güney cephesinde 1067 cm yüksekliğinde ve 628 cm genişliğinde bir mihrap mevcuttur. Mihrap, renkli sır tekniğinde çiniler ile kaplanmıştır (Yıldırım, 2007, s. 166).

Çandarlı İbrahim Paşa Türbesi

30 Ağustos 1421'de Amasyalı Bayezid Paşa, Sazlıdere Muharebesi'nde vefat etmiştir. Vefatın ardından II. Murad Bayezid Paşa yerine görevlendirilmiştir. İbrahim Paşa ise bu dönemde II. Murad'ın veziriazamı olmuştur. Yeni Padişahın Gelibolu'ya asker sevkinde ve Mustafa Çelebi'yi öldürmesinde önemli bir rol oynamıştır. Fetret Devri sonunda, Anadolu'da dağılan beyliklerin bazılarını da Osmanlı hâkimiyeti altında toplamıştır. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu için önemli ordu mensuplarından biridir. 25 Ağustos 1429 yılında vefat etmiştir. Vefatının ardından onun adına yaptırılan türbeye defnedilmiştir (Aktepe, 1993, s. 213-214).

9.Gün-Bereket-Osmaneli-(23 Km)

Bereket Köyü 27 hanelidir. Bereket Köyü yolları kullanılarak Akçapınar Köyü ve Düzmeşe Köyü ziyaret edilmektedir. Düzmeşe Köyü'nde Bayraklı Dede Türbesi ziyaret edilmektedir. Türbeden sonra Hagios Georgios(Aya Yorgi) Ortodoks Kilisesi ve Rüstem Paşa Cami ziyaret edilmektedir (Çakır, 2019, s. 124).

Tablo 5.9. Tur Programı 9. Gün

9.GÜN	Bereket Akçapınar Düzmeşe	Bayraklı Dede Türbesi Hagios Georgios(Aya Yorgi) Ortodoks Kilisesi Rüstempaşa Camii	23 km	- Muhtar: Nejdet Serbest +90 536 516 66 39 - Muhtar: Recai Bayram +90 532 706 73 10
-------	------------------------------	---	----------	--

Abdulahap Sancaktari Türbesi

Abdulahap Gazi, Hz. Peygamber'in sancaktarıdır. Hz. Muhammed'e ait olan önemli eşyaları Malatya'ya getirerek Battal Gazi'ye teslim etmiştir. Abdulahap Gazi, Soğuk Çermik savaşı sırasında şehit olmuştur. Şehit olduğunda cesedi sel suları ile sürüklenmiştir. Uzun bir süre cesedine ulaşılamamıştır. Halk arasında bir rüya ile cesedinin bulunduğu söylenmektedir. Kaynaklara göre cesedi bulunarak Yukarı Tekke'ye defnedilmiştir. Türbesinde bir bayrak asılı olduğu için ziyaretçiler tarafından Bayraklı Dede olarak adlandırılmıştır (Kültür Portalı, 2022).

Aya Yorgi (Hagios Georgios) Ortodoks Kilisesi

1874 yılında Macar bir mimar tarafından inşa edilmiştir. 1903 yılında kilisenin ismi "Aya Yorgi" olarak kayıtlara geçmiştir. Bölgede yaşayan Rum nüfusunun mübadele sonrasında bölgeyi terk etmesi sonucunda Aya Yorgi, kendi kaderine terkedilmiştir. 1950'li yıllarda depo ve ahır olarak kullanılmıştır. 1990'lı yılların sonunda belediye tarafından depo boşaltılarak etrafına tel örgü çekilmiştir. Aya Yorgi, 26,35 m uzunluğunda ve 14,70 m genişliğinde, kapalı Yunan haçı planlı bir yapıdır. Batı kısmında, üzerinde galeri bulunan bir narteks yer almaktadır. Narteksin iki yanında çan kulelerine ve galeriye çıkışı sağlayan odalar mevcuttur. Orta kısımda naos, doğu kısmında apsis, kuzeydoğu kısmında prothesis ve güneydoğu kısmında diakonikon bulunmaktadır. Apsislerin hepsi iç kısımdan yarım daire formundadır. Kiliseye ait galeri (gynekaion) günümüze ulaşamamıştır. Yapıda yer alan naos, yaklaşık 14,50 metreye 13 m boyutlarındadır. Kuzey-güney duvarında ve eksende karşılıklı olarak birer adet yuvarlak kemerli giriş açıklıkları mevcuttur. Geçiş sağlamak için kullanılan pandantifler tuğla ile örülmüştür (Evcim, 2009, s. 262).

Rüstempaşa Cami

Rüstempaşa, 1555-1561 yılları arasında dönemin sadrazamı olarak görev yapmıştır. Kanuni Sultan Süleyman'ın damadıdır. Rüstempaşa tarafından Mimar Sinan'a Rüstempaşa Külliyesi inşa ettirilmiştir. Külliye içerisinde cami, tonozlu depolar, dükkânlar, çeşme ve iki adet han yer almaktadır. Külliyenin yapıldığı yer, o dönemde önemli bir ticaret merkezi olarak kullanılmıştır. Külliyenin yapımı için Hacı Halil Ağa Mescidi'nin ve yapının çevresinde yer alan birçok binanın istimlak edildiği bilinmektedir. Külliye içerisinde yer alan Rüstempaşa Cami, sekiz destekli merkezi kubbeli şemanın ilk örneğidir. İçerisinde enlemesine dikdörtgen şeklinde bir harim yer almaktadır. Orta kısımda ana kubbeyi

taşıyan sekiz adet ayak mevcuttur. Bu ayakların dört adeti dikdörtgen planlı ve beden duvarına yapışıktır. Kalan dört adet ayak ise sekizgen planlı ve bağımsızdır. Ana kubbenin oturtulduğu sekizgen alanın oluşturulması için bu ayaklar birbirine bağlanarak kullanılmıştır. Rüstempaşa Cami, özellikle dış çini süslemeleri ile ilgi çekmektedir. Caminin iç kısmı, son cemaat yeri, ayak, payanda ve pendentifler İznik çinileri ile kaplıdır. Yarım kubbe ve tonozların iç kısımları sıvalıdır. Çiniler, kalem işi bezemelidir. 1660 yılında çıkan yangın sırasında ve 1766 depreminde yapı büyük hasar almıştır. Deprem esnasında yapının kubbesi ve minaresi çökmüştür. Kubbe ve minare yenilenerek tekrar yapıya eklenmiştir. Yapının zemin katı ve bodrumu depo olarak kullanılmaktadır (Tokay, 2008, s. 292).

10.Gün-Osmaneli-Vezirhan-(21 Km)

Osmaneli’nde Rüstempaşa Cami’nin avlusundan karşıya geçilerek Tayyare Meydanı ve Tayyare Anıtı ziyaret edilmektedir. Yenice Tavuk Çiftliği ve Günüören Köyü de ziyaret edildikten sonra Bayırköy ’de Merdivenli Kaya ziyareti yapılmaktadır. Merdivenli Kaya, Roma Dönemi’nden (MS 2-3.yy) kalan önemli bir yapıdır (Çakır, 2019, s. 129).

Tablo 5.10. Tur Programı 10. Gün

10.GÜN	Osmaneli (Lefke) Günüören Bayırköy	Tayyare Meydanı ve Tayyare Anıtı Yenice Tavuk Çiftliği Günüören Köyü	21 km	- Münür Şahin Cami Kebir Mah. Prof. Dr. Yunus Söylet Cad. 32 Osmaneli / Bilecik +90 228 461 39 74 - Fırtına Butik Otel Camikebir Mah. Sakarya Cad. 7 11500 Osmaneli +90 228 461 61 51 otel@firtinagroup.com - Muhtar: Osman Çakır +90 537 812 95 39 - Recep Dinç +90 554 897 22 07 - Nejdet Bulgurcu +90 57 237 14 56 - Mustafa Yaman
--------	------------------------------------	--	-------	---

Tayyare Meydanı ve Tayyare Anıtı

Tayyare Anıtı, Türk havacılık tarihinin ilk şehitleri olan Fethi, Sadık ve Nuri anısına yapılmıştır. Bu askeri pilotlar diğer devletlere Osmanlılarda havacılığın başladığını göstermek amacıyla iki uçakla İstanbul’dan Kahire’ye yola çıkmıştır. Fethi ve Sadık isimli pilotlar uçuş esnasında 27 Şubat 1914 yılında Şam- Kudüs arasında şehit düşmüştür. Nuri Bey ise 11 Mart 1914 yılında Yafa’dan kalkarken şehit düşmüştür. Tayyare Anıtı, Vedat Tek tarafından tasarlanmıştır. Anıtın yapımı 1916 yılında tamamlanmıştır. Yapı kırık bir sütundan oluşmuştur. Sütun üzerinde Selçuklu-Osmanlı mimarisi süsleme öğeleri kullanılmıştır. Kırık sütun yarım kalan uçuşu simgelemektedir. Anıtın kaidesi 7,5 m yüksekliğindedir. Kaidenin iki yanında, madalyonlar içerisinde yer alan bir bronz kitabe bulunmaktadır. Aynı zamanda bronz rölyef, sütun ve bronz bir defne dalı da yapıda yer almaktadır (Şenyurt, 2019, s.17).

11.Gün-Vezirhan-Bilecik-(24 Km)

İlk olarak Vezirhan'daki Köprülü Mehmet Paşa Cami ve Köprülü Mehmet Paşa Kervansarayı ziyaret edilmektedir. Bir sonraki ziyaret noktası metruk bir köy olan Zobran olarak belirlenmiştir. Zobran ziyareti tamamlandığında Kuyubaşı Köyü ziyaret edilerek on birinci gün parkuru tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 136).

Tablo 5.11. Tur Programı 11. Gün

11.GÜN	Vezirhan Zobran Kuyubaşı köyü	Köprülü Mehmet Paşa Külliyesi ve Camii	24 km
--------	-------------------------------------	---	-------

Köprülü Mehmet Paşa Külliyesi Ve Cami

Köprülü Mehmet Paşa tarafından 1655 tarihinde yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlıdır. Beden duvarları tamamen kesme taştan yapılmıştır. Kıрма çatılı ahşap tavan bütün yapıyı örtecek şekilde yerleştirilmiştir. Son cemaat yerindeki kemerlerde renkli taşlar kullanılmıştır. Bu kısımda yer alan üst örtüsü ahşaptır. Yapının minaresi 1965 yılında yenilenmiştir. Cami içerisinde taş minber yer almaktadır (Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler II, 1977, s. 74).

12.Gün- Bilecik-Küre-(22 Km)

Bilecik Şeyh Edebali'nin diyarıdır. Yürüyüş esnasında Bilecik'te ilk olarak Şeyh Edebali Parkı görülmektedir. Park içerisinde bir adet şadırvan ve Türk büyüklerinin heykelleri yer almaktadır. Parkın karşısında eski hamam, dükkânlar ve kafeterya bulunmaktadır. Kafeteryanın arka kısmında Bilecik doğa yürüyüş parkuru görülmeye değer yerler arasındadır. Yürüyüş parkurunun bitişiğinde Orhan Gazi Cami yer almaktadır. Orhan Gazi Cami, Yıldırım Bayezid tarafından yaptırılmıştır. Camiden sonra ziyaret edilmesi gereken önemli yapılardan biri de Şeyh Edebali Türbesi ve Mescididir. Şeyh Edebali, Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında yaşamış olan bir İslam bilginidir. Bu nedenle sufiler için büyük öneme sahiptir. Şeyh Edebali, sufilerin örnek aldığı liderler arasında yer almaktadır. Şeyh Edebali ziyareti tamamlanarak Bilecik hızlı tren istasyonuna kadar yürüyüş devam etmektedir. Son ziyaret noktası ise Yeniköy olarak belirlenmiştir (Çakır, 2019, s. 141).

Tablo 5.12. Tur Programı 12. Gün

12.GÜN	Bilecik Yeniköy	Şeyh Edebalı Parkı Orhan Gazi Camii Şeyh Edebalı Türbesi ve Mescidi	22 km	- Selim Yağcı info@bilecik.bel.tr www.bilecik.bel.tr - Eronur Otel Atatürk Bulvarı 35 Tepebaşı Bilecik +90 228 2120555 info@Oteleronur.com www.Oteleronur.com - Bilecik Öğretmen Evi, Bahcelievler Mah. Long Sok. 4 11100 Bilecik +90 228 2127300 - Muhtar: Eşref Yılmaz +90 228 263 60 12/0 542 422 72 28
--------	-----------------	--	-------	--

Orhan Gazi Cami

Bazı tarihi kaynaklarda Orhan Gazi Cami'nin Murad Hudâvendigâr devrine ait olduğu belirtilmektedir. Fakat çoğu kaynakta yapının Orhan Bey döneminde 1331 yılında yapıldığı kabul edilmiştir. Orhan Gazi Cami, 1814 yılında II. Mahmud döneminde bir onarım görmüştür. Yapının boyutları 17,35 × 16,50 m'dir. Harim kısmı, kasnaklı bir kubbe ile örtülmüştür. Yapıda son cemaat yeri bulunmamaktadır. Osmanlı mimarisinin abidevi camilerinin ilk örneklerinden biridir. Harim duvarlarının iç kısmı 240 m derinliğinde oyularak daha geniş bir iç mekân elde edilmiştir. Köşe duvarlarının üstüne sivri kemerlerin taşıdığı kubbe oturtulmuştur. Kubbeye geçiş basit üçgenlerle sağlanmaktadır. Sekizgen biçimli dar bir kasnak üzerinde 9,50 m çapında basit bir kubbe yer almaktadır. Yapının minaresi tahrip olmuştur. Alçak gövdesinin üzerinde alt kısmı testere dişi şeklinde stalaktitli bir şerefe bulunmaktadır. Caminin ilerisinde bir imaret yer almaktadır (Karakaya, 2007, s. 387). İmarette yapılan kazı çalışmaları sırasında yedi adet mezar yapısına rastlanmıştır. Bu mezarlardan ilki “mezar 1” olarak adlandırılmıştır. İmarette yapılan kazılardan elde edilen sikke ve seramik buluntularına göre mezar 14.yüzyıl ile tarihlendirilmiştir. Mezar çukurunda şişe ve keçi iskeleti de kazı çalışmaları sırasında ilgi çekmiştir. Şişe ve keçi iskeletinin bulunması burada yapılan defin işlemlerinin İslami geleneklerle uyuşmadığının kanıtıdır. Mezardaki defin işlemleri araştırılmaya devam etmektedir (Deveci ve Altınsapan, 2016, s. 4).

Şeyh Edebalı Türbesi Ve Mescidi

Bilecik Şeyh Edebalı'nın diyarıdır. Şeyh Edebalı Osmanlı Devleti'nin manevi kurucusu olarak kabul edilmektedir. Resmi kayıtlarda ilk Osmanlı Kadısı olarak belirtilmiştir. Hayatı boyunca kendini tasavvufa adamıştır. Din dersleri ve ilim dersleri almıştır. Pekçok öğrenci yetiştirmiştir. Bu nedenle dünyaca tanınmış bir sufi liderdir. Şeyh Edebalı 1206 yılında Karaman'da doğmuştur. Balışeyh olarak da anılmaktadır. Mevlana Celaleddin Rumi ve Hacı Bektaşî Veli ile yakından ilgilidir. Osmanlı büyüme politikalarının geliştirilmesine de çok büyük katkılar sunmuştur (Çakır, 2019, s. 167). Karaman'da Hanefî fakihî Necmeddin ez-Zâhidî'nin öğrencisi olarak ilk eğitimini tamamlamıştır. Eğitiminin bitmesi nedeni ile ilim ve fıkıh eğitimine Dımaşk'ta devam etmiştir. Dımaşk'ta en ünlü âlimlerden

dersler almıştır. Dimaşk'tan ülkesine döndüğü dönemde tasavvufa yönelmiştir. Eskişehir yakınlarında konumlanmış olan İtburnu Köyü'nde bir zaviye kurarak halka ilim öğretmeye başlamıştır. Bununla birlikte herkese, her konuda yardımcı olmaya çalışmıştır. Hatta Bilecik'te, dönemin padişahlarından biri olan Osman Gazi ile tanışmıştır (Şahin, 1994: 393). Osman Gazi, o dönemde sık sık Şeyh Edebali'yi ziyaret ederek ondan fikirler almıştır. Bir gece Osman Gazi rüyasında Şeyh Edebali'nin koynundan çıkarak onun koynuna giren bir ay ve göğsünde bir ağaç bittiğine şahit olmuştur. İnsanlar o ağacın gölgesinde oturmuştur. Osman Gazi ertesi gün Şeyh Edebali'ye giderek ona bu rüyasını anlatmıştır. Şeyh Edebali, bu rüyanın anlamının; hükümdarlık olduğunu ve kendi kızının da onunla evleneceğini müjdelemiştir. Bunun üzerine Osman Gazi ve Şeyh Edebali'nin kızı Malhun Hatun evlenmiştir. Osman Gazi'nin vefatının ardından, Şeyh Edebali, kızını ve torununu yanına almıştır. Şeyh Edebali, Bilecik'te uzun bir hayat sürdükten sonra 1326 yılında vefat etmiştir (Kültür Portalı, 2022).

13. Gün-Küre-Söğüt-(14 Km)

Küre; kiraz, üzüm, kavun ve karpuz üretimi ile bilinmektedir. Köyün merkezinde Orhan Gazi tarafından inşa ettirilmiş bir cami yer almaktadır. Sufi Yolu yürüyüşünde ilk olarak bu cami ziyaret edilmektedir. Sonraki ziyaret noktası ise Dursun Fakih Türbesi'dir. Dursun Fakih, tefsir, hadis ve fıkıh konularında ilim sahibi olmuş bir İslam büyüğüdür. Dursun Fakih Türbesi'nin yanında bir köy camisi yer almaktadır. On üçüncü köy parkuru bu ziyaretler ile sonlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 148).

Tablo 5.13. Tur Programı 13. Gün

13.GÜN	Küre	Dursun Fakih Türbesi	14 km	- Muhtar: İbrahim Göğercin +90 538 923 97 11
--------	------	----------------------	-------	--

Dursun Fakih Türbesi

Dursun Fakih, Şeyh Edebali'nin öğrencisidir. Şeyh Edebali'nin ikinci kızını alarak damadı olmuştur. 1299 yılının Eylül ayında Karacahisar'ın fethinden sonra Osman Gazi adına Cuma Hutbesi okuyup, Cuma namazı kıldırmasıdır. Bu hareketi ile Osman Gazi'nin hür ve istiklal sahibi bir devlet başkanı olduğunu dünyaya ilan etmiştir. Bu sayede Osmanlı Devleti'nin ilk imam-hatibi ve ilk kadısı mertebesine erişmiştir. 1327 yılında vefat etmiştir. Naaşı, Söğüt-Bilecik kara yolundaki türbesine defnedilmiştir (Bilecik İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022).

14. Gün-Söğüt-Yeşilyurt-(21 Km)

Söğüt, gelenekselleşmiş Söğüt Şenlikleri ile bilinmektedir. Bu şenlikler her yıl eylül ayında yapılmakta ve iki gün sürmektedir. Söğüt'te ilk ziyaret edilen destinasyon Halime Hatun Mescidi olarak belirlenmiştir. Halime Hatun, Ertuğrul Gazi'nin eşidir. Osmanlı Devleti kurucusu olan Osman Bey'in de annesidir. Halime Hatun Mescidi'nin bir kilometre ilerisinde Hamidiye Cami (Çifte Minareli Cami) yer almaktadır. Hamidiye Cami, Sultan 38. Abdülhamit tarafından 1790 yılında yaptırılmıştır. Bir süre

harap durumda olduğu için kullanılamamıştır. 2006 yılında restore edilerek tekrar ibadete açık hale getirilmiştir. İki minaresi olduğu için “Çifte Minareli Cami” olarak adlandırılmıştır. Hamidiye Cami ziyareti tamamlandığında Ertuğrul Gazi Türbesi ve Parkı ziyaret edilmektedir. Ertuğrul Gazi, Osman Gazi’nin babasıdır. Ertuğrul Gazi Caddesi üzerinde Söğüt Etnografya Müzesi de ziyaret edilmektedir. Müzenin 100 metre ilerisinde Kaymakam Çeşmesi, Atatürk Anıtı, Ertuğrul Gazi Büstü ve kabartmaları yer almaktadır.

Kaymakam Çeşmesi’nin ilerisinde yer alan Çelebi Mehmet Sultan Cami de ziyaret edilmektedir. Çelebi Sultan Mehmet Cami, çarşı merkezde yer almaktadır. Caminin yapımı 1414-1420 yıllarında tamamlanmıştır. Osmanlı döneminde yapılan ve ayakta kalabilen ilk kubbeli cami örneklerindendir. Caminin 100 metre ilerisinde yer alan köprüye kadar yürüyüş devam etmektedir. Köprüden 100 metre sonra Ertuğrul Gazi Mescidi ziyaret edilmektedir. Söğüt Deresi’nden sonra Kızılsaray Köyü’ne giriş yapılmaktadır. Kızılsaray, 24 haneli küçük bir köydür. Kızılsaray köy yolu kullanılarak Savcıbey Köyü ziyaret edilmektedir. Savcıbey Köyü, 1884 yılında Bulgaristan’ın Tırgoviç ilinin Dalgaç Köyü’ne gelen Müslümanlar tarafından kurulmuştur. Savcıbey ile birlikte Hayriye Köyü de ziyaret edilmektedir. Hayriye Köyü’nde görülmesi gereken ilk yapı Hayriye Köyü Cami’dir. Hayriye Köyü Cami, Ertuğrul Gazi’nin kızı olan Hayriye Sultan adına 1295 yılında yapılmıştır. Camide öne çıkan özellik ise ahşap el işçiliğidir. Rızapaşa Köyü’ne kadar yürüyüş devam etmektedir. Rızapaşa Köyü on dördüncü gün parkurunun son noktası olarak belirlenmiştir (Çakır, 2019, s. 151).

Tablo 5.14. Tur Programı 14. Gün

14.GÜN	Söğüt Kızılsaray köyü Savcıbey köyü Hayriye köyü Rızapaşa	Halime Hatun Mescidi Hamidiye Camii (Çifte Minareli Camii) Ertuğrul Gazi Türbesi ve Parkı Kaymakam Çeşmesi Atatürk Anıtı Ertuğrul Gazi Büstü Çelebi Mehmet Sultan Camii Ertuğrul Gazi Mescidi Hayriye Köyü Camii	21 km	-- Halil Aydoğdu başkan@sogut.bel.tr www.sogut.bel.tr - Kardeşler Oteli, Nevzat Akkaş ve Tevfik Akkaş İstiklal Cad. 30 Söğüt +90 228 361 30 32/0 228 361 35 19 -Muhtar: İsmail Çakar +90 537 467 24 00 -Muhtar: Reşit Altaş +90 535 931 70 81 -Imam: Ahmet Avcı +90 535 714 80 61 -Muhtar: Mehmet Karaoğlu +90 536 511 38 51
--------	---	--	-------	---

Halime Hatun Mescidi

Şehzade Mehmet, 1584 yılında, 40I. Mehmet unvanı ile tahta çıkmıştır. 1595 yılına kadar Manisa'da Sancakbeyi olarak görev yapmıştır. Halime Hatun, Şehzade Mehmet'in dadısı ve sütannesidir. Şehzade Mehmet, sütanesi için Gölarmara'da onun adına bir külliye yaptırmıştır. Külliye; cami, medrese ve imaretten oluşmaktadır. Külliye içerisinde yer alan cami, gösterişli bir yapıya sahiptir. Taş ve tuğladan yapılmıştır. Kare planlı ve yüksek pandantif kubbelidir. Duvara dayalı minberi ise iki renkli mermerden oluşturulmuştur. Külliye gelir sağlamak amacı ile 17. yüzyılın sonlarında çift hamam ilave edilmiştir (Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022).

Hamidiye Cami (Çifte Minareli Cami)

Hamidiye Cami II. Abdülhamit tarafından 1906 yılında yaptırılmıştır. Yapı, bir avlu içerisinde külliye olarak inşa ettirilmiştir. Hamidiye Cami; kare planlı harim, bir adet son cemaat yeri ve harimin iki yanına eklenmiş minarelerden oluşmaktadır. Caminin inşasında kırmızı kesme taş kullanılmıştır. Cami, kurşun kaplı bir kubbe ile örtülmüştür. Son cemaat yerinin üzerinde kırma bir çatı yer almaktadır. Minareler dikdörtgen kaidelidir. Harim kısmı merkezi bir kubbe ile örtülüdür. Camide yer alan çini panolar Kütahya'da üretilmiştir (Ertuğrul, 2009, s. 35).

Ertuğrul Gazi Türbesi Ve Parkı

Ertuğrul Gazi, Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu olan Osman Gazi'nin babasıdır. Türbenin yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. I. Mehmed Çelebi (1382 - 1421) döneminde türbe tamamlanmıştır. 1757 yılında Sultan III. Mustafa döneminde türbe onarım görmüştür. Fakat bu onarım sırasında yapı eski özelliğini yitirmiştir. 1886-1887 yıllarında ise Sultan II. Abdülhamid döneminde bir onarım daha geçirmiştir. Yapının etrafına çeşme ve şadırvanlar ekletilerek zenginleştirilmiştir. Ertuğrul Gazi Türbesi, Osmanlı erken dönem türbe mimarisi özelliği göstermektedir. Türbe binası altıgen planlıdır. Üzeri kubbe örtülü ve beşik çatılıdır. Duvarlar, bir sıra kesme küfeki taşı ile iki sıra tuğla kullanılarak almalı düzende örülmüştür. Türbede yalnızca Ertuğrul Gazi'nin lahdi bulunmaktadır. Lahit harç ile sıvanmıştır ve başucuna alçıdan yapılmış bir Türkmen sarığı yerleştirilmiştir. Türbe bahçesinde makam kabirleri yer almaktadır. Ertuğrul Gazi Türbesi'nin doğusunda eşi Halime Hatun'un, batısında ise kardeşi Dündar Bey ile oğullarından Savcı Bey'in kabirleri bulunmaktadır. Türbenin ilerisinde de oğlu Osman Gazi'nin makam kabri yer almaktadır (Teres, 2013, s. 80).

Çelebi Mehmet Sultan Cami

Çelebi Mehmet Sultan Cami, Ulu Cami ya da Çarşı Cami olarak da bilinmektedir. Çelebi Sultan Mehmet tarafından 1413-1421 yıllarında yaptırılmıştır. Yapının masraflarını Orhan Gazi'nin vakıfları karşılamıştır. Yapının bugünkü konumlandığı yer II. Abdülhamid döneminde yapılmış olan Eski Cami'nin yeridir. Yapıda Eski Cami'nin minare kaidelerinden faydalanılmıştır. Cami yapımında çok

kubbeli plan kullanılmış olmasına rağmen iç süslemelerde batı etkisi hâkimdir. Yapıda kesme taş ve tuğla kullanılmıştır. Kuzey cephesinde yer alan cümle kapısının dışında doğu ve batı cephelerine tali kapılar açılmıştır. Kapıların üzeri iki ahşap sütuna dayanan ahşap sundurmalar ile örtülmüştür. Cami, kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Üzerini, on iki adet küçük kubbe örtmektedir (Karakaya, 1993, s. 263-264).

15.Gün-Yeşilyurt-Alınca-(20 Km)

On beşinci günde ilk olarak Yeşilyurt Köyü ziyaret edilmektedir. Yürüyüşe Uludere Köyü(İtburnu) ile devam edilmektedir. Uludere'nin önemli destinasyonlarından biri Şeyh Süleyman Türbesi'dir. Şeyh Süleyman, Şeyh Edebalı'nın hocasıdır. Şeyh Edebalı, Uludere Köyü'nde Osmanlı'nın büyük bir imparatorluk olacağı rüyasında görmüştür. Bu nedenle Uludere Sufi Yolu'nun önemli bir parçasıdır. Uludere köy yolları kullanılarak Eğriöz köyüne geçiş yapılmaktadır. Eğriöz köy camisi ziyaret edilerek yürüyüş parkuru tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 160).

Tablo 5.15. Tur Programı 15. Gün

15.GÜN	Yeşilyurt Uludere köyü Eğriöz	Şeyh Süleyman Türbesi	20 km	-Muhtar: Necdet Aydemir +90 535 634 80 03 -Muhtar: Zeki Öztürk +90 542 558 80 27/0 222 432 20 45 -Muhtar: Hasan Hüseyin İnce +90 222 424 22 66/0 534 956 22 18
--------	--	-----------------------------	----------	--

16. Gün- Alınca- Eskişehir (13 Km)

İlk olarak Eskişehir'e girişi sağlayan Alınca ziyaret edilmektedir. Alınca'da, Reşadiye Cami günün tek destinasyonu olarak görülmeye değer bir yapıdır.1916 yılında inşa edilip yıkılmıştır. Yıkılmasının ardından cami tekrar inşa edilmiştir. Reşadiye Cami, Osmanlı mimarisini yansıtan önemli bir tarihi yapıdır (Çakır, 2019, s. 166).

Tablo 5.16. Tur Programı 16. Gün

16.GÜN	Alınca	Reşadiye Camii	13 km	-Muhtar: İlyas Kesikbaş +90 554 719 64 64 -Merkez Otel Hoşnudiye Mah. İstasyon Cad. 19 Tepebaşı / Eskişehir +90 222 230 22 99/0532 763 59 28 oteltekinogulları@hotmail.com
--------	--------	-------------------	-------	---

Reşadiye Cami

1916 yılında Sultan Reşat tarafından yaptırılmıştır. Bir süre sonra cami yıkılmıştır. 1969-1978 tarihleri arasında yeniden yaptırılmıştır. Reşadiye Cami'nin mimarı Cevat Ülger'dir (Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022).

17.Gün -Eskişehir-Sürpen-(21 Km)

Eskişehir'de ilk olarak Alaeddin Park ziyaret edilmektedir. Parkın içerisinde AlaeddinCamiyer almaktadır. AlaeddinCami, 1267 yılında 42. Gıyaseddin Keyhusrev döneminde yapılmıştır. Anadolu Selçuklu Devleti dönemi eserlerindendir. Alaeddin Cami, Eskişehir'in en eski cami yapılarından biridir. Alaeddin Cami ziyaret edilerek Cumhuriyet Tarihi Müzesi'ne yürüyüş devam etmektedir. Cumhuriyet Tarihi Müzesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecine dair belgelere ev sahipliği yapmaktadır. Müzede, Türkiye'nin kuruluşunu anlatan 130 adet fotoğraf ve Atatürk'ün 51 adet portresi sergilenmektedir. Müze çıkışında Kurşunlu Cami Sokak'tan Hicri Sezen Parkı'na geçilerek Kurşunlu Külliyesi ziyaret edilmektedir. Kurşunlu Külliyesi, 1525 yılında Vezir Çoban Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Külliye ziyaretitamamlandığındaTiryakizade Süleyman Ağa Cami'ne ulaşılmaktadır. Tiryakizade Süleyman Ağa Cami, 8. yüzyılın sonlarında Tiryakizade Süleyman Ağa tarafından yaptırılmıştır. Görkemli yapısı ile önemli bir ziyaret noktasıdır. Külliye ziyareti tamamlandıktan sonra Kurşunlu Cami ziyaret edilmektedir. Kurşunlu Cami'nin girişinde bir şadırvan bulunmaktadır. Kurşunlu Cami'den sonraMahmud Dede Türbesi ve Şeyh Şehabettin Sürverdi Türbesi ziyaret edilmektedir. Şeyh Şahabettin Sürverdi, Mevlâna Hazretleri'nin yakın dostudur. Türbe içerisinde Şehabettin Sürverdi'nin ve oğlu Şeyh Muhiddin'in sandukası bulunmaktadır. Türbenin 50 metre ilerisinde yer alan Şeyh Nusrettin Hazretleri Türbesi de ziyaret edilmektedir. Aynı zamanda sufiler için büyük öneme sahip olan Şeyh Edebalı'nın Makam Türbesi de önemli bir ziyaret noktasıdır. Ziyaretler tamamlandığında Sufi Yolu yürüyüşü devam ederek Yukarıçağlan köyüne giriş yapılmaktadır. Yukarıçağlan köyü bir Alevi köyüdür. Köyde Alevi dedelerin türbeleri ve aşevleri bulunmaktadır (Çakır, 2019, s.183).

Tablo 5.17. Tur Programı 17. Gün

17.GÜN	Eskişehir Yukarıçağ köyü	Alaeddin Park Alaeddin Camii Anadolu Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Müzesi Kurşunlu Külliyesi Tiryakizade Süleyman Ağa Camii Kurşunlu Camii Şeyh Şehabettin Sürverdi Türbesi Şeyh Nusrettin Hazretleri Türbesi Alevi dedelerin türbeleri ve aşevleri	21 km	-Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen Arifiye Mah. İkiyeül Cad. 53 26010 Odunpazarı / Eskişehir 0 222 211 55 00/0 530 140 33 74 info@eskisehir.bel.tr -Av. Kazım Kurt Yenidoğan Mah. Çamkoru Sok. 2 Odunpazarı / Eskişehir +90 222 213 30 30 mavimasa@odunpazari.bel.tr www.odunpazari.bel.tr -Eskişehir Öğretmenevi, Akarbaşı Mah. Atatürk Boulevard Remzi Korkut Sok. 1, 26220 Eskişehir +90 222 230 68 38 -Ali Mehmet Levent Başerdem Pasa Mah. Kemal Zeytinoğlu Cad. 62 B Odunpazarı - Eskişehir +90535 982 55 55 -Muhtar: Muharrem Horuz +90 532 658 68 57
--------	-----------------------------	--	----------	---

Alaeddin Cami

Alaeddin Cami, 1268 yılında inşa ettirilmiştir. Günümüze sadece minare kaidesi ve kitabesi ulaşmıştır. Kitabesine göre Alaeddin Cami'nin minaresi, Alaeddin Keykubat döneminde yaptırılmıştır. Minarenin, Selçuklu sultanı III. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde Cacaoğlu Cibril (Cacaoğlu Nüreddin) tarafından H. 666-Zilhicce/M.1268- Ağustos/Eylül tarihinde inşa ettirildiği belirtilmektedir (Tulum ve Altınsapan, 2020, s. 7).

Kurşunlu Külliyesi

Kurşunlu Külliyesi, 16. yüzyıla ait Osmanlı eserlerinden biridir. Çoban Mustafa Paşa tarafından 1517 yılında yaptırılmıştır. Çoban Mustafa, bir Osmanlı veziridir. Külliye; cami, şadırvan, zaviye, talimhane, harem, imaret, Mevlevi şeyhlerine ait türbe ve iki adet kervansaraydan oluşmaktadır (Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022). Cami, kare planlı ve tek kubbelidir. Son cemaat yerinin orta kısmında bir cümle kapısı yer almaktadır. Cümle kapısı hafif içe çekilmiş ve basık kemerlidir. Kapının yukarı kısmında yapının kitabesi mevcuttur. Ana mekân, tromplarla geçiş sağlanmış sekizgen kasnak üzerine oturan tek kubbe ile örtülüdür. Son cemaat yeri ve kubbe içlerinde kalem işi süslemeler bulunmaktadır. Külliye içerisinde yer alan camininkubbeleri kurşun ile kaplanmış olduğu için Kurşunlu Cami olarak adlandırılmaktadır. Kurşunlu Cami'nin minberi mermerden yapılmıştır. Camininkuzeybatı köşesinde tek şerefeli minare yer almaktadır. Külliye de yer alan zaviye ise halk arasında medrese olarak da bilinmektedir. Zaviyenin üst örtüsü tamamen kurşun kaplıdır. Zaviye günümüzde kullanılmamaktadır. Külliye de yer alan misafirhane bölümü Vakıflar Genel Müdürlüğü Eskişehir İrtibat Bürosu olarak kullanılmaktadır. Külliye nin yapıldığı dönemde yemekhane olarak

kullanılan bölüm, günümüzde Odunpazarı Belediyesi Nikâh Salonu olarak hizmet vermektedir. Sıbyan mektebi, kervansaray ve mutfak bölümü ise kullanılmamaktadır (İnce, 2002, s. 449).

Tiryakizade Süleyman Ağa Cami

1778 yılında Tiryakizade Süleyman Ağa tarafından yaptırılmıştır. Cami, Tiryakizade Süleyman Ağa'ya inananlara adanmıştır (Çakır ve Bezuijen, 2018, s. 209). Hacı Süleyman Ağa, bu cami için Es-Seyyid Hacı Süleyman Vakfı'nı kurmuştur. Kurduğu vakıf için kendine ait olan mülkiyetinden bağışlar yapmıştır. Çarşıda iki adet deri tabakalama dükkânı, iki adet keçeci dükkânı ve altı adet ev bağışlamıştır. Bağışladığı her yerin gelirinin, camide görev yapacak görevlilerin maaşına, caminin aydınlatılması için kullanılacak olan mumlara ve caminin tamir bakımı için harcanmasına şart koşturmuştur. Çaloğlu Seyyid Ömer'i de vakıf yöneticisi olarak seçmiştir (Kültür Portalı, 2022).

18.Gün-Süpren-Sarayönü-(20 Km)

Süpren Köyü'nde Tekke Tepesi bulunmaktadır. Tekke tepesinde yağmur duaları yapılmaktadır. Köyün güneyinde taş ocakları mevcuttur. Köyün merkezinde ise Macar tarzı bir kuyu yer almaktadır. Köy, mermer ocakları ile tanınmıştır. Süpren Köyü'nden yürüyüşe devam ederek Karapazar Köyü'ne ulaşılmaktadır (Çakır, 2019, s.183).

Tablo 5.18. Tur Programı 18. Gün

18.GÜN	Süpren köyü 219 Karapazar köyü	Tekke Tepesi Taş Ocakları	20 km	-Muhtar: Şaban Başkaya +90 537 830 72 79 -Muhtar: Turgut Çalışan +90 535 883 12 41
--------	-----------------------------------	------------------------------	-------	---

19.Gün-Sarayören-Seyitgazi-(23 Km)

Sarayören Köyü "Alpunuz" olarak adlandırılmaktadır. Süpren Köyü'nden yürüyerek Taşlıkköy'e geçiş yapılmaktadır. Taşlıkköy'den Ayvalı'ya kadar yürüyüş devam etmektedir. Aslanbeyli Köyü de ziyaret edilerek 19. gün parkuru tamamlanmaktadır (Çakır, 2021, s. 186).

Tablo 5.19. Tur Programı 19. Gün

19.GÜN	Sarayören Köyü (Alpunuz) 223 Taşlıkköy 223 Ayvalı 224 Aslanbeyli köyü	Sadece köy yolları yürüyüşü	23 km	-Muhtar: Yüksel Ayrancı +90 543 916 81 74 -Muhtar: Ali Eser +90 538 653 89 20 -Muhtar: Mustafa Kemal Büyüktaş +90 533 562 56 85 -İbrahim Balcı +90 542 591 21 00 Büyükdere Mahallesi Karakaya sokak 5 Odunpazarı - Eskişehir +90 222 229 10 84 bilgi@sucaadinveli.com
--------	--	-----------------------------	-------	---

20.Gün-Seyitgazi-Şükranlı-(15 Km)

Seyitgazi Seyyid Battal Gazi'nin yaşadığı bölgedir. Seyyid Battal Gazi peygamber soyundan gelmektedir. 20 yaşında (717) İstanbul Kuşatmasına katılmıştır. İstanbul kuşatmasının ardından Akronion savaşında vefat etmiştir. Bu nedenle onun adına Seyyid Battal Gazi Külliyesi yaptırılmıştır. Külliye içindeki yapılar şöyle sıralanmaktadır;

1. Seyyid Battal Gazi Türbesi
2. Bizans prensesi Eleonara'nın mezarı
3. I. Alaeddin Keykubat'ın Annesi Ümmühan Hatun Türbesi
4. Kesik Başlar Türbesi
5. Kadıncık Ana Türbesi
6. Çoban Baba Türbesi
7. Halife Meydanı
8. Bizans Dönemi Çeşmesi

Külliyede yer alan yapılar ziyaret edilerek Örencik, Sancar Köyü ve Sarıcaılyas Köyü'ne geçiş yapılmaktadır (Çakır, 2019, s. 195).

Tablo 5.20. Tur Programı 20. Gün

20.GÜN	Seyitgazi Örencik Sancar köyü Sarıcaılyas köyü Şükranlı (Belören)	Seyyid Battal Gazi Türbesi Bizans prensesi Eleonara'nın mezarı I. Alaeddin Keykubat'ın Annesi Ümmühan Hatun Türbesi Kesik Başlar Türbesi Kadıncık Ana Türbesi Çoban Baba Türbesi Halife Meydanı Bizans Dönemi Çeşmesi	15 km	-Hasan Kalın İkiçeşme Mah. Afyon Cad. 49 26950 Seyitgazi +90 222 671 30 17 www.seyitgazi.bel.tr -Seyitgazi Öğretmenevi, Eskişehir Cad. 32 Seyitgazi - Eskişehir +90 222 671 39 00 -Santral Park Levent Eyigün Seyitgazi-Kırka Yolu 1. km Seyitgazi +90 507 133 35 55 info@santralpark.com www.santralpark.com -Muhtar: Ergün Uysal +90 530 968 00 08 -Muhtar: Salih Er +90 539 336 08 97 -Muhtar: Mümin Çakır +90 535 790 96 88 -Midas Han : Ben Claasz Coockson coockson@gmail.com -Nihal Temuçin-Czichon +90 532 7884718/0 533 4846863/ 0 222 6882002 nihaltetmucin@gmx.de www.midashan.com
--------	--	--	----------	---

Seyyid Battal Gazi Türbesi

Battal Gazi, Seyid Battal Gazi olarak dabilinmektedir. Bazı araştırmacılar, Seyyid Battal Gazi'nin sekizinci yüzyılda yaşadığını tahmin etmektedir. Seyyid Battal Gazi hakkında birçok söylence yer almaktadır. Kaynaklarda genel olarak kabul edilen bilgilere göre; Seyyid Battal Gazi 674/680-740 yılları arasında yaşamış olan Hüseyin Gazi'nin oğludur. Hüseyin Gazi, Malatya'da komutan olarak görev yapmıştır. Seyyid Battal Gazi, Araplar ve bazı Hristiyanlar için yiğitlik ve kahramanlık sembolü olarak kabul edilmiştir. F.R. Haslok'a göre gerçek ismi Abdullah Hüseyin el Entaki'dir. El Battal ise unvanıdır. El Battal, Arap ve Bizans kaynaklarına göre sekizinci asırda Arapların Bizans seferine katılmıştır. Afyonkarahisar ile yapılan savaşta şehit olmuştur. Şehit olduğu bölge, türbenin bugünkü konumu olarak bilinmektedir. Seyyid Battal Gazi Tekkesi, Kırşehir yakınlarındaki Hacı Bektaş Tekkesi ve Konya'daki Mevlana Tekkesi ile birlikte geçmişten günümüze ulaşan üç büyük tekke olarak bilinmektedir (Atıcı ve İnceoğlu, 2018, s. 118).

Kesikbaş Türbesi

Kesikbaş Türbesi, tek katlı, dikdörtgen planlıdır. Yapımında sarımtırak renkte ince trakit taşı kullanılmıştır. Yapı, sade olarak inşa edilmiştir. Bu nedenle yapıda süsleme öğeleri görülmemektedir. Türbede kesik baş olarak adlandırılan kişinin Şems Tebrizi olduğu tahmin edilmektedir. Bu tahminin sebebi ise Mehmet Önder'in Mevlana isimli eserinde Kesikbaş Türbesi'nin Şems'e ait olduğunu belirtmesidir (Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022).

21. Gün-Şükranlı-Ağlarca-(22 Km)

İlk olarak Şükranlı Camiye Doğanlı Kale kalıntılarının olduğu Şükranlı Köyü ile başlangıç yapılmaktadır. Doğanlı Kale, uzaktan bakıldığında doğan kafasını anımsattığı için bu ismi almıştır. Doğanlı kale, Frig döneminde kale olarak Bizans döneminde ise nekropol olarak kullanılmıştır. Şükranlı ziyareti tamamlanarak Gerdekkaya mezar anıtının olduğu Çukurca'ya geçiş yapılmaktadır. Mezar anıtı, Helenistik dönemden kalmıştır. Anıtın ön kısmında başsız bir aslan figürü bulunmaktadır (Çakır, 2019, s. 204).

Tablo 5.21. Tur Programı 21. Gün

21.GÜN	Şükranlı (Belören) Çukurca Yazılıkaya	Şükranlı Camii Gerdekkaya Mezar Anıtı	22 km	-Muhtar: Mümin Çakır +90 535 790 96 88 -Muhtar: Lütfü Arslangiray +90 536 343 06 15 -Midas Han Director: Ben Claasz Coockson coockson@gmail.com -Muhtar: Veysel Gündoğdu +90 535 512 47 28/ +90 222 584 76 72
--------	---------------------------------------	---------------------------------------	-------	--

22.Gün-Ağlarca-Muratkoru-(23 Km)

Ağlarca, Han ve Başara köy yolları takip edilerek gün tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 213). 22. Gün ziyaret gerçekleştirilmemektedir. Köy yollarından geçerek ilk olarak Ağlarca'ya giriş yapılmaktadır. Ağlarca'da yürüyüş devam ederek Han köyü ve Başara Köyü ziyaret edilmektedir.

Tablo 5.22. Tur Programı 22. Gün

22.GÜN	Ağlarca Han Başara Köyü	Ağlarca, Han ve Başara köy yolları takip edilir.	23 km	-Muhtar: Mehmet Aslan +90 537 931 73 56 -Erdal Şanlı Cumhuriyet Meydani 1 Han +90 222 581 60 53/ +90 532 3336613 belediye@han.bel.tr www.han.bel.tr
--------	----------------------------------	--	----------	--

23.Gün-Muratkoru-Gömmü-(18 Km)

Muratkoru köy yolundan güneye inilerek Aşağı Mahalle Köyü, Gökçeyaka (Geynik) Köyü ve Labalalar Köyüziyaret edilmektedir. Son olarak Sığarcık su deposu ziyaret edilerek gün parkuru tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 221).

Tablo 5.23. Tur Programı 23. Gün

23.GÜN	Muratkoru Aşağı mahalle Gökçeyaka (Geynik) Labalalar Sığarcık	Köy yolları yürüyüşü	18 km	-Muhtar: Safaattin Sezer +90 533 635 41 48 -Muhtar: İkrâm Sönmez +90 536 243 56 30 -Muhtar: Ünal Akkanat +90 544 746 99 38/ +90 272 462 11 51 -Muhtar: Bekir Erdoğan +90 535 080 28 00
--------	---	----------------------------	-------	---

24.Gün-Gömmü-Emirdağ-(12 Km)

Gömmü Belediye Binası'nın önünde yürüyüş başlamaktadır. Tabaklar Köyü'ne inildiğinde ilk olarak Yorgun Dede Türbesi ziyaret edilmektedir. Köyde, temsili olarak yapılmış Said-i Nursi Müzesi bulunmaktadır (Çakır, 2019: 225). Said-i Nursi önemli bir İslam bilginidir. Risale adı verilen çok sayıda kitapları bulunmaktadır. Sufilerin çoğu için bu kitaplar yol gösterici olarak kabul edilmektedir.

Tablo 5.24. Tur Programı 24. Gün

24.GÜN	Gömlü Tabaklar Köyü	Yorgun Dede Türbesi	12 km	-Hakkı Tekin +90 272 454 82 02 gomubelediyesi@hotmail.com or gomubld@ttmail.com www.gomu.bel.tr -Muhtar: Soner Özer +90 535 519 22 57
--------	---------------------------	------------------------	-------	---

Yorgun Dede Türbesi

Yorgun Dede, Battal Gazi'nin askerlerinden biridir. Emirdağ fethedildikten sonra şehit düşmüştür. Vefat ettiği yere türbesi yapılmıştır. Türbenin üstü açıktır. Türbeye ziyaret genellikle Hıdırellez dönemi yapılmaktadır. Türbe etrafında ateşler yakılarak dilekler tutulmaktadır. Türbenin yanında bulunan ağaca dilek mendilleri bağlanmakta ve dilek için türbe üzerine bozuk para bırakılmaktadır (www.sosyodenemeler.blogspot.com, 2022).

25.Gün-Emirdağ-Karacalar-(15 Km)

Emirdağ'dan yola çıkılarak Soğukkuyu köyüne ve camisine giriş yapılmaktadır. Soğukkuyu Köyü'nde medreselerde öğretmenlik yapan bir âlim olan Şeyh Hacı Halil Cami ve Türbesi ziyaret edilmektedir. Bu türbenin içinde aynı zamanda Kadir Ağa ve Bacı Sultan'ın da kabirleri yer almaktadır (Çakır, 2019, s. 230).

Tablo 5.25. Tur Programı 25. Gün

25.GÜN	Emirdağ Soğukkuyu köyü	Şeyh Hacı Halil Cami ve Türbesi	15 km	-Uğur Serdar Kargın www.emirdag.bel.tr - Kaymakam: Akın Ağca www.emirdag.gov.tr -Ziraat Odası Lokali. +90 272 442 63 64 -Yılmazlar Apart Otel There are 85 beds. +90 272 442 80 65 - Erenoglu Otel There are 40 rooms and 120 beds. Eskişehir Cad. Bible, 03600 -Emirdağ: Hacı Söyler +90 538 922 31 83/ +90 272 442 62 81 +90 272 442 80 65 -Muhtar: Muzaffer Pala +90 535 766 28 55
--------	------------------------------	---	----------	--

26.Gün-Karacalar-Emirdede Türbesi-(12 Km)

Karacalar Köyü Şeyh Hacı Halil Cami ve Türbesi ile yürüyüş parkuru başlamaktadır. Cami imamı Âşık Yoksul Derviş'tir. Caminin 100 metre ilerisinde Âşık Yoksul Derviş'in heykeli bulunmaktadır. Son olarak Emir Dede Türbesi ziyaret edilmektedir (Çakır, 2019, s. 236).

Tablo 5.26. Tur Programı 26. Gün

26.GÜN	Karacalar	Emir Dede Türbesi	12 km	-Muhtar: Ramazan Çandırılı +90 537 456 25 62
--------	-----------	-------------------	-------	--

Şeyh Hacı Halil Cami Ve Türbesi

Şeyh Hacı Halil Cami ve Türbesi, Gereade Aşağı Tekke Cami ve Türbesi olarak da bilinmektedir. Yapılış tarihi tam olarak bilinmemektedir. 1944 yılında yaşanan depremin ardından cami yıkılmıştır. Halk tarafından tekrar inşa edilerek 1957 yılında ibadete açılmıştır. Cami, dikdörtgen planlıdır. Kubbe ile örtülüdür. Caminin kuzeyinde kadınlar mahfili yer almaktadır. Kuzeydoğu kısmında ise silindirik gövdeli minaresi bulunmaktadır. Türbe, 1843 yılında vefat eden, Şabaniyye mezhebinin Haliliye kolunun kurucusu olan Geredeli Şeyh Hacı Halil Efendi için Gazi Muhtar Paşa tarafından yaptırılmıştır. Şeyh Hacı Halil Türbesi, moloz taştan inşa edilmiştir. Sekizgen saç kaplı bir külâhla örtülüdür. Türbenin doğusunda dikdörtgen bir giriş mekânıyer almaktadır. Girişin iki yanında kemerli pencerelerin üzerinde bulunan dikdörtgen kartuşlar içerisinde, kalemişi çiçek buketleri, selvi ve ağaç resimleri görülmektedir (Kültür Portalı, 2022).

Tablo 5.27. Tur Programı 27. Gün

27.GÜN	Emir Dede Yapraklı Mezrası	Nişancı Baba Mezarı	22 km	-Eski muhtar: Kadir Çınar +90 539 863 59 81
--------	----------------------------	---------------------	-------	---

Emir Dede Türbesi

Emir Han, Emirli köyünün kurucusudur. Halk tarafından Emir Dede olarak adlandırılmıştır. Halk arasındaki söylemlere göre; Emir Dede, Bizans ile yapılan bir savaşta ağır yara almıştır. Tedavi edilse bile iyileşememiş ve şehit düşmüştür. Emir Dede, resmi kayıtlarda Ethemzade ismi ile yer almaktadır (Kültür Portalı, 2022).

27.Gün- Emir Dede Türbesi-Kemerkaya-(22 Km)

Emir Dede Türbesi, çadırla konaklamak isteyenlerin sıkça tercih ettiği bir dinlenme noktasıdır. Türbenin 50 metre ilerisinde Nişancı Baba Mezarı yer almaktadır. Türbe ve mezar ziyareti yapılarak yürüyüş devam etmektedir. Yapraklı Mezrasına gelindiğinde kamp çadırları kurularak gün sonlandırılmaktadır (Çakır, 2019, s. 239).

28.Gün-Kemerkaya-Taşağıl-(17 Km)

İlk ziyaret noktası Kemerkaya olarak belirlenmiştir. Kemerkaya, Roma devrinde "Appolo" olarak adlandırılmıştır. Bölgede Seyfi Kalesi ve Keçeli Kale olmak üzere iki adet kale yer almaktadır. Bu kaleler arkaik dönem izleri taşımaktadır. Kemerkaya ziyareti tamamlandıktan sonra Avdan'a giriş

yapılmaktadır. Avdan yürüyüş yolları kullanılarak Güneyköy, Yörük Karacaören, Taşlıdere ve Nusratlı'yayürüyüş devam etmektedir(Çakır, 2019, s. 246).

Tablo 5.28. Tur Programı 28. Gün

28.GÜN	Kemerkaya Avdan Güneyköy Yörük Karacaören Taşlıdere Nusratlı	Seyfi Kalesi Keçeli Kale	17 km	-Muhtar: Osman Ödemiş +90 534 816 67 22 -Muhtar: Mevlüt Aslan +90 543 475 69 72 -Muhtar: Mustafa Sönmez +90 542 639 10 8 -Muhtar: Mahmut Koçer +90 542 525 73 33 -Muhtar: Bahri Gündoğan +90 544 854 27 09
--------	--	-----------------------------	----------	--

29.Gün-Taşağıl-Çay-(31 Km)

İlk olarak Taşağıl'da yer alan Kutbul Arif Şeyh Hacı Mehmet Türbesi ziyaret edilmektedir. Devamında Sultan Carullah Türbesi de ziyaret edilir. Bir diğer ziyaret noktası ise Bolvadin İmaret Cami'dir. Bolvadin İmaret Cami, ilk olarak Mübazeddin Mehmet Bey tarafından külliye olarak yapılmıştır. Sonrasında yıkılmış ve Çarşı Cami olarak yeniden inşa edilmiştir. Son ziyaret yeri ise Kırkgöz Köprüsüdür. Köprüden sonra Alaeddin Cami ziyaret edilerek gün tamamlanmaktadır (Çakır,2019, s. 252).

Tablo 5.29. Tur Programı 29. Gün

29.GÜN	Taşağıl Bolvadin	Kutbul Arif Şeyh Hacı Mehmet Türbesi Sultan Carullah Türbesi Bolvadin İmaret Cami(Çarşı Cami) Kırkgöz Köprüsü Alaeddin Camii	31 km	-Muhtar: Emir Koç +90 543 405 98 20 -Fatih Kayacan Yenice Mah. Prof. Dr. Necmettin Erbakan Boulevard 68 Bolvadin +90 272 6125 2 34 www.bolvadin.bel.tr -Kaymakam: Ayhan Akpay Konak Mah. İstasyon Cad. Government House +90 272 611 23 91 Kaymakamlık@bolvadin.gov.tr
--------	---------------------	---	----------	--

30.Gün-Çay-Yakasenek-(25 Km)

İlk olarak Çay Alaeddin Cami ziyaret edilmektedir. Çay AlaeddinCami, Gıyaseddin Keyhusrev döneminde yapılmıştır. İsa Dede Türbesi, İsa Seyit Ahmet Baba Türbesi, Çayırpınar, Eber ve Deresenekköy yolları kullanılarak parkur tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 261).

Tablo 5.30. Tur Programı 30. Gün

30.GÜN	Çay Pınar kaya köyü (Gedil) Çayırpınar köyü Eber Deresenek	Çay Alaaddin Camii İsa Dede Türbesi Seyit Ahmet Baba Türbesi	25 km	-Hüseyin Çağrı Orta Mah. Cumhuriyet Cad. 77 03700 Çay +90 272 631 29 51 iletisim@cay.bel.tr -Öğretmenevi Vakıf Mah. Kâtip Sok. 14 03700 Çay +90 272 631 24 11 -Tekke Mahallesi Muhtarlığı Cedit 03700 Çay Muhtar: Mevlüt İnanç +90 542 843 57 53 -Muhtar: Mehmet Emin Özkan +90 532 543 56 42 Imam: Cankut Sarıpınar +90 544 504 71 81 -Muhtar: İbrahim Kıyar +90 506 460 37 61 -Muhtar: Ramazan Kaymaz +90 544 456 05 00 -Muhtar: Adem Zengin +90 545 246 18 24
--------	--	--	-------	--

Çay Alaeddin Cami

Çay Alaeddin Cami, Konya Alaeddin Tepesi'nde yer almaktadır. Caminin yapımına I. Mesut döneminde başlanmıştır. 1220 yılında, Alaeddin Keykubat döneminde ise yapımı tamamlanmıştır. Cami avlusunda Selçuklu hükümdarlarına ait mezarlar yer almaktadır. Fiziki nedenlerle harap durumdayken 20. yüzyılda bakım ve onarım görmüştür. Bu sayede yeniden ibadete açılmıştır (Odabaşı 1998:43). Caminin kuzey kısmında II. Kılıçarslan Köşkü yer almaktadır. Bazı kaynaklarda bu yapının seyir balkonu olduğu belirtilmiştir. Yapının çevresinde zafer meydanı bulunmaktadır (Nacak,2018:242). Yapının iç kısmında yer alan minberde künde kari tekniği kullanılmıştır. Minberin kapı kanatları günümüze ulaşamamıştır. Yapıda mevcut iki kapı kanadından biri çalınmıştır. Diğer kapı kanadı ise 246 döküm numarasıyla İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesi'nde muhafaza edilmektedir. Minberin yüksekliği 420 cm, uzunluğu 360 cm, sivri kemerli açıklık kısmı 71,5 x 125 cm'dir (Detseli, 2019, s. 214).

Seyyid Ahmet Baba Türbesi

Seyyid Ahmet'in asıl adı Seyyid Ahmed Rufai olarak bilinmektedir. 1118 yılında Basra'da dünyaya gelmiştir. Babası ise Seyyid Ali bin Yahya'dır. Seyyid Ahmet yedi yaşında iken babası vefat etmiştir. Seyyid Ahmet'i dayısı Mensur Betaihi büyüttü. Çok iyi hocalardan dini dersler almıştır. Yedi yaşında iken Kuran-ı Kerim okumayı öğrenmiştir. Önemli bir bilgin ve âlimdir. Evliyalar ile büyümüştür. Vefatının ardından adına yaptırılmış olan türbeye gömülmüştür. Seyyid Ahmet Baba Türbesi, Seyyid Ahmet-i Kebir olarak da bilinmektedir (Bayram, 1991, s. 15).

31.Gün-Yakasenek-Ulupınar-(22 Km)

İlk olarak Yakasenek'teki Ecem Sultan Türbesi ziyaret edilmektedir. Türbe ziyareti tamamlanarak Doğancık köyüne giriş yapılmaktadır. Sultandağı da ziyaret edilerek Kırca, Dereçine, Çamözü, Akbaba ve Değirmen köy yollarından yürüyüş devam etmektedir. Değirmen, parkurun son noktasıdır. Değirmen'de konaklama yapılarak gün tamamlanmaktadır (Çakır, 2019, s. 269).

Tablo 5.31. Tur Programı 31. Gün

31.GÜN	Yakasenek Doğancık Yeşilçiftlik Kasabası Sultandağı Kırca Dereçine Çamözü Akbaba Değirmen	Ecem Sultan Türbesin	22 km	-Muhtar: Abdil Korkman +90 544 237 61 12 abdilkorkman03@hotmail.com -Muhtar: Mehmet Akif Çetin +90 546 265 64 18/ +90 272 676 66 71 -emsettin Kol Yeşilçiftlik Kasabası Yukarı Mah. Cumhuriyet Meydanı 03940 Yeşilçiftlik / Afyon +90 272 656 13 61 bilgi@yesilciftlik.bel.tr -Osman Acar +90 272 656 10 21 bilgi@sultandagi.bel.tr -Şekerim Grand Otel Anıt Meydanı Sultandağı +90 272 656 22 22/0 506 656 22 22 info@sekerimgrandotel.com.tr www.sekerimgrandotel.com -Yasar Otel İstasyon Cad. Sultandağı +90 272 656 37 20/21 yasartic@hotmail.com www.yasarotel.com.tr
--------	--	----------------------------	----------	---

32.Gün-Ulupınar-Akşehir-(19 Km)

Ulupınar Köyü ile yürüyüş başlamaktadır. Yeniköy ile devam edilerek Sarayköy (Sinap) ve Atakent' e giriş yapılmaktadır (Çakır, 2019, s. 279). Ulupınar köy yollarında yürüyüş yapılarak Yeniköy'e hareket edilmektedir. Yeniköy'de ziyaret noktası belirlenmemiştir. Bağ ve bahçelerden oluşan köy yollarından geçerek Atakent'e giriş yapılır. Atakent'te gün tamamlanmış olur.

Tablo 5.32. Tur Programı 32. Gün

32.GÜN	Ulupınar Yeniköy Sarayköy (Sinap) Atakent (Nadir)	Köy yolları yürüyüşü	19 km	-Muhtar: Galip Yardım +90 542 67640 05/ +90 332 817 72 64 -Muhtar: Gürsel Atlı +90 533 631 50 42 -Muhtar: Ali Çakın +90 533 663 41 90 Imam: Abdullah Özkan +90 543 936 38 29 -Muhtar: Abdurrahman Leblebi 0 542 677 29 15
--------	--	----------------------------	----------	--

33.Gün-Akşehir-Çakırlar-(21 Km)

Yürüyüş, Akşehir ile başlamaktadır. Akşehir'in en önemli özelliği yetiştirilen kirazlarıdır. Çünkü buradaki kirazların ziraat onaylı olarak bölgede yetişen benzer Napolyon kirazlarından farklı olduğu tescillenmiştir. Bu nedenle Akşehir Kirazları olarak adlandırılmaktadır. Akşehir'de ilk olarak İplikçi Camiziyaret edilmektedir. İplikçi Cami ziyareti sonrasında Mustafa Turabi(Kazan Dede) Türbesi ve türbenin bitişiğinde yer alan Taş Medrese ziyaret edilmektedir. Taş Medrese, külliye görünümündedir. Taş Medrese, halk arasında "Halkalı Medrese" olarak bilinmektedir. Taş Medrese ziyareti sonlandığında 1584 yılında yapılmış olan Çınaraltı Cami ziyaret edilmektedir. Sonraki ziyaret noktası Seyyid Mahmut Hayrani Türbesi'dir. Seyyid Mahmut Hayrani Türbesi'nin 20 metre ilerisinde Ferruh Şah Mescidi yer almaktadır. Akşehir kent ormanı içinde bulunan Nimetullah Nahçıvani Türbesi ve Aziz Meryem Ana Ermeni Kilisesi de ziyaret edildikten sonra Gâvur Hamamına ulaşılır. Gâvur Hamamı'ndan yürüyerek Hasan Paşa İmaret Cami'ye ulaşılmaktadır. Hasan Paşa İmaret Cami, 1510 yılında Hasan Paşa tarafından yaptırılmıştır. Akşehir'deki tek Osmanlı Camisi olarak bilinmektedir.

Caminin 150 metre ilerisinde Şeyh Eyüp (Yağlı Dede) Türbesiziyaret edilerek Kuruçay, Savaş, Engili, Ilıcak ve Çamlı Köyüne giriş yapılmaktadır (Çakır, 2019, s. 283).

Tablo 5.33. Tur Programı 33. Gün

33.GÜN	Akşehir Kuruçay Ilıcak Çamlı	İplikçi Camii Mustafa Turabi (Kazan Dede) Türbesi Taş Medrese (Halkalı Medrese) Çınaraltı Camii Seyyid Mahmut Hayrani Türbesi Ferruh Şah Mescidi Nimetullah Nahçıvani Türbesi Aziz Meryem Ana Ermeni Kilisesi Gavur Hamamı Hasan Paşa İmareti Camii Şeyh Eyüp (Yağlı Dede) Türbesi	21 km	-Dr. Salih Akkaya Selçuk Mah. August 24 Avenue Dr. Aziz Perkin Cad. 6 42550 Akşehir / Konya +90 332 813 52 91 kultur@aksehir.bel.tr www.aksehir.bel.tr -Akşehir Öğretmen Evi ASO Müd. (Öğretmenevi) Seyran Mah. Prison Sok. 8 42000 Akşehir +90 332 813 63 10 aksehirogretmenevi@gmail.com www.aksehirogretmenevi.meb.12.tr -Aksev Hasan Muallim Guest House Kuşcu Mah. Battal Sok. 4 Akşehir +90 332 812 44 00 info@aksehirbutikOtel.com -Grand Otel Akşehir Selçuk Mah. Dr. St. Perkin Street Akşehir +90 332 811 02 70/0 549 631 20 00 www.grandOtelaksehir.com -Otel Ahmet Bey Museum Square 2 Akşehir +90 332 813 62 67/0 332 812 24 20
--------	---------------------------------------	---	----------	--

İplikçi Cami

Caminin kible tarafında İplikçi Medresesi ile yirminci yüzyılın ortalarına ulaşan iki mescit yer almaktadır. Caminin banisi ve vakfiyesi bulunmamaktadır. Aynı zamanda yapıda kitabe de mevcut değildir. Yapının duvarlarında ve örtü kısmında Selçuklu tuğlası kullanılmıştır. Kemer taşıyan ayaklar dikdörtgen şeklinde ve tuğla malzeme kullanılarak oluşturulmuştur. Yapının iki adet kubbesi bulunmaktadır. Kubbeler elips şeklindedir. Elips şeklinde olması yapının özgün Selçuklu kubbesi olmadığına bir göstergesidir. Mihrap önü kubbesinin iki yanı beşik tonoz ile örtülüdür. Cami mihrabı gök mermerden yapılmış klasik Osmanlı mihrabıdır. Mihrap nişi firuze ve mor çinilerle bezelidir (Karamağaralı, 2006, s. 5).

Mustafa Turabi (Kazan Dede) Türbesi

Türbe, moloz taş ile örülmüş kübik bir gövdeye sahiptir. Sekizgen kasağa oturan bir kubbe ile örtülüdür. Süslemelerde kalıpla baskı tekniği kullanılmıştır. Süslemeler, bitkisel örnekli iki süs şeridinden oluşturulmuştur. Yapı tarihlendirmesinde süslemelerinden yola çıkılmıştır. Süslemeler 16. yüzyıl ile tarihlendirilmektedir (Kültür A.Ş., 2022).

Halkalı Medrese

Taş Medrese olarak da bilinmektedir. Taş medrese ilk hali ile mescit, türbe, hankâh, imaret ve çeşmeden meydana gelen bir külliye'dir. Külliye'den sadece Taş Medrese, mescit ve türbe ayakta kalabilmiştir. Taş kapısında yer alan kitabeye göre medrese, 1250 yılında II. Keyhusrev'in oğlu II. Keykavus'un hükümdarlığı döneminde Vezir Fahreddin Ali tarafından yaptırılmıştır. Taş Medrese, 1965 yılında arkeoloji müzesi olarak kullanılmıştır. 1986 yılında ise onarım çalışmalarına başlanmıştır. Günümüzde yapılan onarımda, yapının eski haline bağlı kalınmamıştır. Yapının cephesinde ve ortasında yer alan taş kapıda devşirme mermer; türbe, mumyalık eyvanında iki renkli taş kullanılmıştır. Mescit ve son cemaat yerinin aralarında ise çini kullanılarak etkileyici bir görünüm elde edilmiştir. Günümüzde giriş eyvanı yıkıldığından dolayı avluya taş kapıdan geçiş sağlanmaktadır. Açık avlulu medrese örneklerindendir. İki şerefeli minare, medrese mimarisi içerisinde ilk defa bu yapıda görülmüştür (Kalfazade, 2011, s. 157-159).

Çınaraltı Cami

Anıt mahallesinde yer almaktadır. Caminin ön kısmında bulunan bir büyük çınar ağacı olduğu için Çınaraltı Cami olarak adlandırılmıştır. Cami kiblesinde dört adet, sağında ve solunda iki adet, kuzeyinde bir adet penceresi mevcuttur. İlk yapılan cami yıkılmıştır. Yıkım sonrasında yeni bir cami yaptırılmıştır. Eski caminin tarihi 1584 olarak bilinmektedir (www.konyakultur.gov.tr, 2022). Cami içerisinde yer alan türbe ise iki farklı bölümden oluşmaktadır. Türbenin alt kısmında devşirme malzeme, moloz taş ve tuğlalar düzensiz örülerek düzgün olmayan kare planlı bir bölüm oluşturulmuştur. Üst kısmına on altıgen dilim şeklinde külahtan oluşan bir yapı eklenmiştir. Üst kısım tamamen tuğladan oluşturulmuştur. On altıgen dilimli kasnakta ve on altıgen bölümlü üst kısmında yapının süslemeleri yer almaktadır. Tuğlaların değişik şekillerde örülmesiyle elde edilmiş dikdörtgen süslemeler kullanılmıştır. Fakat bu ilk türbe yapısı hasar görmüştür. 812 yılında Konya Mevlana Türbesi'nden ilham alınarak bugünkü şekli ile yeniden inşa edilmişti. Türbenin içerisinde üç adet sanduka muhafaza edilmiştir. Sandukalar Mes'ûd, Seyyid Mahmûd b. Mes'ûd (Seyyid Mahmûd-ı Hayranî) ve Seyyid Ali b. Muhammed b. Mahmûd'a ait orijinal sandukalardır. 20. yüzyılın başlarında sandukalar çalınmıştır. Fakat bir süre sonra sandukalar bulunmuştur. Bulunan sandukalar İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'nde korumaya alınmıştır. (Demiralp, 2009, s. 68).

Mahmut Hayrani Türbesi

Mahmut Hayrani, 13. yüzyılda Anadolu'da yaşamış önemli Türk mutasavvıflarından biridir. Mahmut Hayrani adına yaptırılan türbe, Selçuklu dönemine aittir. Hakkı Önkıl türbenin ilk dönemlerde bu kadar yüksek olmadığını belirtmiştir. Eski dönemlerde yapı çok yüksek inşa edilmemiştir. Fakat çevresinde çok fazla yapı inşa edildiği için diğer binalardan ayırt edilmesi amacı ile yapı yükseltilmiştir (Küçükdağ, 2004, s. 63).

Ferruh Şah Mescidi

Ferruh Şah Mescidi, I.Alaaddin Keykubad döneminde Ferruh Şah tarafından inşa edilmiştir. Yapım tarihi 1224 yılı olarak bilinmektedir. Yapı, Seyyid Mahmut Hayrani Zaviyesi'nde yer almaktadır (Küçükdağ, 2004, s. 66).

Hasan Paşa İmaret Cami

Hasan Paşa İmaret Cami'yi Akşehir'de Hasan Paşa inşa ettirmiştir. Hasan Paşa, Sultan II. Bayezid döneminde Konya'da beylerbeyi olarak görev yapmıştır. 1503-1504 yıllarında Anadolu beylerbeyi ve 1505 yılında Rumeli beylerbeyi olarak görevine devam etmiştir. Bir dönem görevinden uzaklaştırılmıştır. Fakat yeniden göreve dönmüştür. Hasan Paşa, Çaldıran Meydan Muharebesi'nde şehit olmuştur (Bayram, 2012).

Şeyh Eyüp (Yağlı Dede) Türbesi

Şeyh Eyüp Efendi halk arasında yağlı dede olarak tanınmıştır. Şeyh Eyüp, kendini ilim ve dine adanmış önemli birâlim olarak bilinmektedir. Halk arasında geçen söylencelere göre; Şeyh Eyüp'ün kandili sürekli yanarmış. Bunun nedeni her zaman kitap okuması olarak değerlendirilmiştir. Kandil yağları sürekli yandığı için neredeyse her gün bitirmiş. Bu nedenle komşularından sık sık kandil yağı istemiş. Çok sık kandil yağı istediği için halk arasında yağlı dede olarak anılmaya başlamıştır. Başka bir söylenceye göre yağlı dede olarak adlandırılmasının nedeni türbede sürekli mum yakılmasıdır. Mum yakıldığı için yerler mum artığı ile kaplıdır. Bundan dolayı da yağlı dede türbesi olarak anılmaya başlamıştır (Kartal, 2017, s. 58).

34.Gün-Çakırlar-Doğanhisar-(24 Km)

Çakırlar ve Yaylabeleden yolları yürüyüşü ile gün başlamaktadır. İlyaslar köyüne yürüyüş ile devam etmektedir. İlyaslar Köyü Cami ve 1815 yılı yapımlı Ulu Cami'ye uğradıktan sonra Karaağa Köyü ziyaret edilmektedir. Son olarak Çınaroba köyüne geçiş yapılarak parkur tamamlanmaktadır(Çakır, 2019, s. 299)

Tablo 5.34. Tur Programı 34. Gün

34.GÜN	Çakırlar Yaylabeleden İlyaslar Karaağa Çınaroba	İlyaslar Köyü Cami Ulu Camii	24 km	-Muhtar: Süleyman Devenci +90 536 410 65 92 -Muhtar: Mahmut Evran +90 535 546 09 98 -Muhtar: Necdet Doğan +90 539 233 88 08
--------	---	---------------------------------------	----------	---

35.Gün-Doğanhisar-Aşağı Çığıl-(28 Km)

Doğanhisar'da Hocaade Yatırı ziyaret edilmektedir. Başköy'de ise Ulu Cami ziyaret edilmektedir. Ulu Cami, Selçuklular dönemine ait bir yapıdır. Cami bir süre sonra harap duruma gelmiştir. 1857 yılında köy halkı tarafından tamir ettirilmiştir. Cami ziyareti tamamlandığında Aşağı Çığıl Mezarlığı ziyaret edilmektedir (Çakır, 2019, s. 305).

Tablo 5.35. Tur Programı 35. Gün

35.GÜN	Doğanhisar Yenice Başköy	Hocaade Yatırı Başköy Ulu Cami Aşağı Çığıl Mezarlığı	28 km	-Abdullah Koç +90 543 806 91 92/ +90 332 556 14 46 info@doganhisar.bel.tr -Muhtar: Davut Durmuş +90 545 257 60 69 -Muhtar: İlhami Bülent Yıldırım +90 543 531 56 86
--------	--------------------------------	---	-------	--

36.Gün-Aşağı Çığıl-Derbent-(20 Km)

Aşağı Çığıl Cami'ne yürüyüş ile başlangıç yapılmaktadır. Mehmet Ali Dede'nin mezarı ziyaret edilerek Yukarı Çığıl'a giriş yapılmaktadır. Yukarı Çığıl'da Ulu Cami ziyaret edilmektedir. Belekler Köyü'ne kadar yürüyüş devam etmektedir. Belekler Köyü'nde iki adet yeni cami ve bir adet eski Osmanlı Camisi yer almaktadır. Eski camitamamen ahşap işlemelidir. Köy halkı tarafından ince bir işçilikle boyanmıştır. Caminin ilerisinde bir adet köprü yer almaktadır. Köprünün başında eski bir Frig aslanı bulunmaktadır. Köy mezarlığı da mutlaka ziyaret edilerek Rahman Cami'nin olduğu Hamit Köyü'ne ulaşılmaktadır (Çakır, 2019, s. 310).

Tablo 5.36. Tur Programı 36. Gün

36.GÜN	Aşağı Çığıl Yukarı Çığıl Belekler Hamitler Yaylası Hamit köyü	Aşağı Çığıl Camii Mehmet Ali Dede Mezarı Ulu Camii Rahman Camii	20 km	-Muhtar: İsmail Karayel +90530 666 46 31 -Muhtar: Hüseyin Bozoklu +90 536 476 24 07 -Muhtar: Mehmet Yuvakgil
--------	--	---	-------	--

37.Gün-Derbent-Başarakavak-(26 Km)

Derbent Köyü Osmanlı Döneminde karakol olarak kullanılmıştır. İlk olarak Derbent Köy yollarında yürüyüş yapılarak gün başlamış olur. Derbent ziyaret edildikten sonra Mülâyim Köyü'ne yürüyüş yapılmaktadır. Mülâyim Köyü'nde konaklama yapılmadan Salahattin Köyü ziyaret edilmektedir. Salahattin Köyü günün son ziyaret noktasıdır. (Çakır, 2019, s. 317).

Tablo 5.37. Tur Programı 37. Gün

37.GÜN	Derbent Mülayim Salahattin köyü	Köy yolları yürüyüşü	26 km	-Hamdi Acar Hastane Cad. 42900 Derbent +90 532 765 68 24/0 332 561 20 05 hamdiacar1@hotmail.com bilgi@derbent.bel.tr derbentbld@hotmail.com derbentbelediye@hotmail.com www.derbent.bel.tr -Maniğin Kıraathanesi, +90 546 797 73 05
--------	--	-------------------------	----------	--

38.Gün-Başarakavak-Küçükmuhsine-(15 Km)

Başarakavak Köyü gezilerek Küçükmuhsine'ye kadar yürümeye devam edilmektedir (Çakır, 2019, s. 323). Başarakavak yürüyüş parkurunda gün başlamış olur. Başarakavakta mola verilmez. Yürüyüş Küçükmuhsine Köyü'ne giriş yapana kadar devam etmektedir. Küçükmuhsine Köyü'nde konaklama yapılarak 38. gün tamamlanmış olur.

Tablo 5.38. Tur Programı 38. Gün

38.GÜN	Başarakavak	Köy yolları yürüyüşü	15 km	-Muhtar: İbrahim Özkay +90 530 458 12 71
--------	-------------	----------------------	----------	---

39.Gün-Küçükmuhsine-Sille-(19 Km)

Mağaralarda evlerin yer aldığı Küçükmuhsine, iki köy odası ve bir adet camiden oluşan küçük bir köydür. Erenler Çeşmesi ve Hacı Haydar Türbesi burada ziyaret edilerek Tatköy'e giriş yapılmaktadır (Çakır, 2019, s. 325).

Tablo 5.39. Tur Programı 39. Gün

39.GÜN	Küçükmuhsine Tatköy	Köy yolları yürüyüşü	19 km	-Muhtar: Mustafa Çevikkol +90 332 274 31 03
--------	------------------------	-------------------------	-------	--

40.Gün-Sille-Konya-(18 Km)

Aya Elena Kilisesi'nin sol kısmında yer alan yolu kullanarak Sille'ye yürümeye başlanmaktadır. Yürüyerek Sarayköy Mahallesi'ne girilmektedir. Beyşehir Caddesi'ne çıkılarak Konya'ya ulaşılmaktadır. Konya'da ilk olarak Sadrettin Konevi Cami ve Türbesi ziyaret edilmektedir. Türbenin 50 metre ilerisinde önemli bir Sufi olan Abdullah Bosnevi Hazretleri'nin mezarı ziyaret edilmektedir. Tahir ile Zühre Cami ve Türbesi sonraki ziyaret noktasıdır. Atatürk Müzesi'ni de ziyaret ettikten sonra 1956 yılında açılmış Taş ve Ahşap Eserler Müzesi de ziyaret edilmektedir. Gül bahçelerini geçerek tepeye çıkıldığında ise Alaeddin Keykubat Cami görülmektedir. AlaeddinKeykubat Cami'den aşağı inildiğinde Mevlâna ve Şems Tebriz-i'nin 29 Kasım 1224'de ilk buluştukları yer olan Mevlâna Mecmaül Bahreyn Kandili görülmektedir. Emir İshak Bey Türbesi de ziyaret edilerek son durak olan Mevlâna Müzesi ve Türbesi'ne giriş yapılmaktadır. Bu türbe Mimar Bedreddin Tebrizi tarafından 1274 yılında yapılmıştır. Kubbe-i Harda yani Yeşil Kubbe olarak da anılmaktadır (Çakır, 2019, s. 330).

Tablo 5.40. Tur Programı 40. Gün

40.GÜN	Sille Sarayköy Mahallesi Konya	Aya Elena Kilisesi Sadrettin Konevi Camii ve Türbesi Abdullah Bosnevi Hazretleri'nin Mezarı Tahir ile Zühre Camii ve Türbesi Atatürk Müzesi Taş ve Ahşap Eserler Müzesi Mevlâna Mecmaül Bahreyn Kandili Emir İshak Bey Türbesi Mevlâna Müzesi ve Türbesi	18 km	-Muhtar: Mevlut Aksoy +90 533 662 49 23 -Konak Butik Otel Zekeriya Büyükkoyuncu Hükümet Cad. 21 Sille - Konya +90 332 244 92 69/ +90 506 206 47 16 www.konakbutikotel.com -Muhtar: Recep Şahin Acar market Nuri Acar +90 507 520 75 0 -Meram Sema Otel Meram Yeni Yol Cad. Armağan Mah. Sevilay Sok. 2 42090 Meram / Konya +90 332 322 15 10/ +90 332 322 48 56 info@otelsema.com.tr www.otelsema.com.tr -Mevlana Sema Otel Mevlana Cad. 67 Konya +90 332 350 46 23 cozer42@hotmail.com www.semaotel.com
--------	---	--	----------	--

Aya Elena Kilisesi

Aya Elena Kilisesi, halk arasında Büyük Kilise olarak bilinmektedir. İlk inşaa tarihi 327 yılında İmparator Konstantin'in dönemidir. Konstantin'in annesi Helena Haç için Kudüs'e gitmeye karar vermiştir. Bu ziyaret sırasında Konya'ya da uğramıştır. Bölgede bulunan İlk Hristiyanlık dönemine ait, kayalara oyulmuş meskenler Helena'nın ilgisini çekmiştir. Helena burada yer alan mezar ve meskenlerden etkilenerek Sille'de bir mabet yaptırmaya karar vermiştir. İlk yapımı hakkında herhangi bir belge ve vakfiyeye rastlanmamıştır. Fakat bir dönem onarım gördükten sonra müze olarak kullanıma açılmıştır. Giriş kapısı üzerinde 1833 tarihli bir kitabesi mevcuttur. Kitabe, Rum harfleri ile yazılmıştır. Yapıda mevcut olan ikinci bir kitabe de bulunmaktadır. Bu ikinci kitabe sıva üzerine yazılmıştır. Kubbe, kasnak, fil ayakları ve yan galeri duvarlarında freskler yer almaktadır. Freskler 1880 yılı ile tarihlendirilmektedir. Yapının kubbesinde Hz. İsa, İmparator Konstantin, annesi Helena ile birlikte aziz figürleri, pendentiflerde deri üzerine yapılmış dört İncil yazarının resimleri ve duvarlar üzerinde ise havariler, Meryem, çocuk İsa'nın vaftiz sahnesi, Cennetten kovuluş sahnesi ile aziz figürleri bulunmaktadır. 1998-2002 yılları arasında üst örtüsünde onarım çalışması yapılmış, ana kubbenin üzerinde yer alan kasnağın eriyen taşları değiştirilmiştir. Yan galerilerin üst örtüsü de yenilenmiştir (T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015, s. 5).

Sadrettin Konevi Cami Ve Türbesi

Sadrettin Konevi, 606 yılında dünyaya gelmiştir. Babasının vefatının ardından Konya'ya taşınmıştır. Sadrettin Konevi varlıklı bir babaya sahipti. Bu nedenle servet sahibi bir hayat sürdürmüştür. Konya'da ilim ve fıkıh dersleri görmüştür. 1274 yılında vefat etmiştir. Vefatının ardından bugünkü türbesinin olduğu yere defnedilmiştir (Arıtan,1997, s. 297). Cami, üzerinde yer alan kitabeye göre 1274

yılında yapılmıştır. Sadrettin Konevi'nin ismi kitabede Mehmed olarak belirtilmiştir. Yapıda; cami, türbe, imaret ve kütüphane yer almaktadır. İmaret ve kütüphane Sadrettin Konevi'nin ashabından iyi halli ve fakir olanların kullanımına açılmıştır. Cami ve türbe, 1899 yılında büyük bir onarım görmüştür. Caminin giriş kapısı üzerinde bu onarıma ait bir kitabe bulunmaktadır. Camiye batı kapısından giriş yapılmaktadır. Türbe, caminin doğu kısmındadır. Türbe içerisinde Şeyh Sadrettin'in sandukası yer almaktadır (Yıldırım ve Üzümlü, 2010, s. 226).

Tahir İle Zühre Cami Ve Türbesi

Tahir ile Zühre Cami ve Türbesi, Sahip Ata Külliyesi olarak bilinmektedir. Yapıda yer alan kitabede külliye'nin banisi Selçuklu vezirlerinden biri olan Sahip Ata Fahreddin Ali olarak belirtilmiştir. Yapının kitabesi günümüze ulaşamamıştır. Fakat Konya Evkaf Defteri'nde Sahip Ata'ya ait çeşme, türbe ve mescit yapısından bahsedilmektedir (Yavaş, 2010, s. 162). Caminin Taç kapısının sağ kısmında minare yer almaktadır. Caminin kuzey kapısında künde-kari tekniği ile yapılmış kanatlar bulunmaktadır. Cami tavanı on iki adet ahşap direk ile taşınmaktadır. Türbe ise taş ve tuğla malzemelerden oluşturulmuştur. Türbede bir adet kubbeli ziyaret bölümü yer almaktadır. Bu bölümün geçişleri Türk üçgeni ile sağlanmıştır. Üç adet ön kısımda ve üç adet arka kısımda olmak üzere toplam altı adet sanduka yer almaktadır. Bu sandukalar Sahip Ata Fahreddin Ali'ye, büyük oğlu Tâceddin Hüseyin'e, küçük oğlu Nusretüddin Hasan'a, kızı Melike Hatun'a ve torunu Şemseddin Mehmed'e aittir. Türbe duvarları zeminden yaklaşık 2,5 metreye kadar firuze renkli altıgen çiniler ile kaplanmıştır (Parlak, 2008, s. 517).

Alaeddin Keykubat Cami

Alaeddin Keykubat Cami, Konya merkezde yer alan Alaeddin Tepesi'nde inşa edilmiştir. Yapımına Sultan I. Rükneddin Mesud (1116-1156) döneminde başlanmıştır. I. Alaeddin Keykubat (1221) döneminde yapımı tamamlanmıştır (Kağnıcı, 2020, s. 80). Alaeddin Keykubat Cami, dokuma türleri açısından zengindir. Halı, kilim, cicim, zili ve sumak gibi birçok dokuma ürün halk tarafından camiye bağışlanmıştır (Yıldırım, 2011, s. 458). Yapının kitabesinden mimarının Dımaşklı Muhammed b. Havlân, mütevellisinin Atabeg Ayaz olduğu anlaşılmaktadır. Cümle kapısının kemeri üzerinde yuvarlak bir çini pano yer almaktadır. Doğu kısmında yer alan bir kitabesinde Konya Valisi Sürûrî Paşa tarafından, 1307 (1889-90) yılında Sultan II. Abdülhamid'in fermanı ile caminin onarım gördüğü belirtilmiştir. 1914-1918, 1920-1923 ve 1940-1945 yıllarında savaş nedeni ile bir süre kullanıma kapatılmıştır. Cami içerisinde ceviz ağacından yapılmış bir minber yer almaktadır. Minber kapısının çevresinde yer alan silmede II. Kılıçarslan'ın adı yer almaktadır (Eyice, 1989, s. 324).

Mevlana Müzesi Ve Türbesi

Mevlana, 1207 yılında Afganistan'ın Belh kentinde, doğmuştur. 1228 yılında Selçuklu Devleti hükümdarı Alaeddin Keykubat'ın ailesine daveti üzerine Konya'ya gelmiştir. Şems-i Tebrizi ile tanıştıktan sonra kendini dine, hoşgörüye ve sevgiye adanmıştır (Kervankıran ve Eryılmaz, 2019, s.282). Mevlana'nın babası Bâhâeddin Ülema Sultan Veled 1231 yılında vefat ettikten sonra günümüzde

Selçuklu sultanlarının gül bahçesi olan alana defnedilmiştir. Bu nedenle Mevlana Müzesi uzun bir süre mezarlık olarak kullanılmıştır. 17 Aralık 1273 yılında ise Mevlana vefat etmiştir. Mevlana da buraya defnedilmiştir. Yapı, 1925 yılına kadar Mevleviliğin Merkez Asitânesi olarak işlev görmüştür. 1927 yılında Konya Asarı Attika Müzesi olarak kullanıma açılmıştır. 1954 yılında yeniden yapılan teşhir ve tanzim çalışmalarının ardından Mevlâna Müzesi olarak düzenlenmiştir. Türbe Hz. Mevlâna'nın ölümü üzerine Selçuklu Sarayı'ndan Alâmeddin Kayser ile Süleyman Pervane'nin karısı Gürcü Hatun tarafından Mimar Tebrizli Bedreddin'e yaptırılmıştır. Türbe yapımı 1274 yılında tamamlanmıştır (Bakırcı, 2007, s. 94).

6. TEZİN ARAŞTIRMA SORULARI ve BULGULAR

Tez çalışması kapsamında Sufi Yolu Rotası'nın websitesi'nden rotanın kurucularına ulaşılmıştır. Rotanın kurucusu Sedat Çakır, zoom bağlantısı üzerinden Sufi Yolu'nun kuruluş aşamalarını ve günümüzdeki yerini anlatmıştır. Sedat Çakır, Sufi Yolu rehber kitabında Sufi Yolu gönüllülerine de yer vermiştir. Rehber kitaptan alınan bilgiler ile Sufi Yolu belgeselini çeken yönetmen ve ziyaretçiler ile iletişim kurulmuştur. Sufi Yolu belgeseli Nur belgesel isimli bir firmanın yönetmeni Abdulhookur Alakkad tarafından çekilmiştir. Bu belgesele tez çalışması için ulaşılmıştır. Belgesel çekilmiş fakat herhangi bir ülkede veya kanalda yayınlanmamıştır. Çalışma kapsamında son olarak Sufi Yolu Kader Taşları'nı yapan sanatçı Linda Pijl ile iletişim kurulmuştur. Çalışmada yer alan anketler ziyaretçiler, kurucu, yönetmen ve hediyelik eşya sanatçısına farklı sorular ile iletilmiştir.

Tablo 6.1. Katılımcılar İle İlişkin Bulgular

Sedat Çakır	Sufi Yolu Rotası kurucusu
Abdulhookur Alakkad	Sufi Yolu Belgesel Yönetmeni
Sussan Elliot	Sufi Yolu ziyaretçisi ve Sufi Yolu Hiking kitap yazarı
Johan Van Den Berg	Sufi Yolu ziyaretçisi
İsim vermek istemeyen katılımcılar	Sufi Yolu ziyaretçileri
Linda Pijl	Sufi Yolu hediyelik eşya sanatçısı

Sedat Çakır ile zoom uygulaması üzerinde bir saatlik görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmede ek sorular eklenerek ikinci bir görüşme planlanmıştır. İkinci görüşme de zoom uygulaması üzerinden çevrimiçi olarak yapılmış ve verilen cevaplar kaydedilmiştir. Görüşmede sorulan sorular ve yanıtları tez çalışması kapsamında değerlendirilmiştir. Sedat Çakır'a ilk olarak Sufilik ile nasıl tanıştınız? Sorusu yöneltilmiştir.

Sedat Çakır şunları dile getirmiştir:

”Hemen hemen her Türk gibi Mevlana'ya ilgim vardı. Bunu sufizme bağlamak çok doğru olur mu bilmiyorum. Ama sufizme olan bağlantılarım daha çok Şeyb-i aruzlar ile başladı diyebilirim. Aslında her Müslümanın biraz Sufizm ile ilgisi olduğu söylenebilir. Tabiki bizdeki Sufilik Yurt dışı ile benzer olmuyor. Yurt dışında Inayat Khan'a bağlı sufiler var. Inayat Khan'ın 1920'lerde Avrupa ve Amerika'da başlattığı bir akım var. Bu akımda Sufizm daha geniş açılı bakılan bir konumda. Bize katılanların çoğu da yurt dışında Inayat Khan'ın akımını benimseyenlerdir”.

Sufi Yolu güzergâhını nasıl keşfettiniz? Sorusunda Sedat Çakır:

“Bir arkadaşım var Mohamed El Fers. Kendisi 60'lı,70'li yıllarda Türkiye'de yaşamış. Ama Afganistan'ı da sık sık ziyaret eder. Afganistan'da Mevlana güzergâhlarını yürümüş. Mevlana'ya çok ilgi duyar. Seksenli yıllarda Mevlana'nın hayatı ile ilgili kitap yazdı. Bu Kitap Hollanda'da Mohamed'in yeşil kitabı olarak ilgi gördü. Biz çok yakın arkadaşız. Sürekli konuşurduk. 2007 yılında ben Santiago Yolu'nu yürümeye başladım. Santiago Yolu'nda sırtınızdaki yükten ziyade manevi bir ağırlık oluyor.

Ruhsal bir sorgu başlıyor. İnsanların çoğu ilk iki haftada geri dönüyor. Çünkü kendi içinizde bir muhasebe başlıyor. Bununla yüzleşmek herkese ağır geliyor. Bunu kaldıramayanlar geri dönüyor. Ruhen bir çıplaklık başlıyor ve hatalarını kabul etmeye başlıyorsunuz. Tabi bir noktadan sonra iyi yanlarınızı da görmeye başlıyorsunuz. Bu durum uzun yolculukların en güzel tarafı benim için. O nedenle yürürken aklıma bu fikir geldi. İki defa Santiago Yolu'nu yürüdüm. 2007-2008 yılında. 2009 yılında da Hollanda'dan yola çıkarak İstanbul'a yürümeye karar verdim. Mohamed bana yürüyeceksin ama birlikte güzel bir iş yapalım, bir rota oluşturalım dedi. Rota oluşturmanın bu kadar zor olduğunu bilmiyordum. Mohamed çocuk felci geçirdiği için yürüyemiyor ama çok güzel fikirler veriyor. Ben yürümeye başladım.” İfadesine yer vermiştir.

İlk keşfinizi nereden başlatıp nerede bitirdiniz? Sorusunu Sedat Çakır şöyle yanıtlamıştır:

“Konuşmalardan sonra Viyana'dan başlatalım dedik. Birinci ve ikinci Viyana seferleri nedeniyle buraya Sultanlar Yolu ismini verdik. 2009 yılında Sultanlar Yolu'nu başlattık. Son bölümde Hollanda'dan Santiago'ya yürürken arkadaşlarımdan katılanlar oldu. Sultanlar Yolu'nu çalıştık. Orada bir ekip kurduk. Sultanlar Yolu için bir vakıf kurduk. Vakıf Hollanda'da. Avrupa Kültür Derneği'ne girmeye aday olan bir proje. 2016 yılında Sultanlar Yolu harekete geçti ve ikinci aşamaya geçtik. İstanbul-Konya Sufi Yolu olarak ikinci aşamayı planladık. Burası İstanbul'dan başlayan Surre Yolu'nun ve eski Hac yolunun üzerinde bir rota. Ana planımız Viyana- Mekke ama bu zor bir rota olurdu. Çünkü o kadar yolu insanların yürümesi çok zor. Sufi Yolu'nun Mevlana'da bitmesi yabancılar için çok önemli.”

İlk turunuzda karşılaştığınız en önemli zorluklar nelerdi? Sorusunda ise şu ifadelere yer vermiştir:

“İlk turumuzda ben ve eşim Iris beraber yola çıktık. Rotayı bilmediğimiz için kaybolmalar ve geri dönmeler oldu. Köylere gittiğimizde konaklama konusunun da nasıl olacağı belli değildi. Bu nedenle iki kişi yola çıktık.”

Yolu güvenli buluyor musunuz? Sorusuna, Sedat Çakır:

“Türkiye'de güven sorunu çok yok. Sadece çoban köpekleri biraz korkutucuydu. Grubumuzda Mehmet diye bir arkadaşımız var o bize köpeklerle nasıl iletişim kuracağımızı anlatıyor. Tabiki alışık olmayınca bu durum biraz korkutucu olabiliyor. Ama yol genel olarak güvenli. Bir tehlike yok.” Şeklinde yanıt vermiştir.

Yolun geliştirilmesi için neler gerekmektedir? Sorusu sorulduğunda Sedat Çakır:

“Bu tip rotalar proje olarak görülmemeli. Çok zaman alıyor. İlk yürüyüşte kabataslak bakmış oluyorsunuz. Her yürüdüğünüzde daha çok netleşiyor. En az on yürüyüşte tamamen oluşmuş oluyor. Proje olarak yaptığınızda para bitiyor, ekip dağılıyor bu nedenle proje olarak yapılmamalı. Rotayı sahiplenecek bir ekip gerekiyor. Çünkü bir noktadan sonra rotayı kaderine bırakıyorlar. Biz bu nedenle

resmi kurumlarla görüştük. Bir sıkıntı olmaması için. Çünkü köylüler bizi gördüklerinde altın, maden aradığımızı düşünerek şikâyet ediyorlar bu nedenle biz görüşmelerimizi yapıyoruz.” Şeklinde yanıtlamıştır.

Sufi Yolu’nu nasıl projelendirdiniz?

“801 kilometreyi 40 güne böldük. Ortalama 20 km her gün yürüyerek tamamlamayı planladık. Bazıları bu günü hızlı yürüyerek kısaltıyor. Ama kırk bizim için kutsal olmasından dolayı daha uygun gördük.”

Projenizin ilk adımı ne oldu?

“Sultanlar Yolu oldu. İlk olarak Mekke-Hicaz yolu menzilleri ile ilgili makaleler okudum. Mekke Yolu’ndan yola çıkarak kendimize ayrı bir rota çizdik. Çünkü yolu Mekke yolu olarak tasarlamadık. Biz Hersek’e geçmeden Yalova’ya geçtik. Mekke yolunu İznik’ten başlayarak yakalamış olduk. Konya’ya girişte de Doğanhisar’dan sonra Mekke yolundan ayrılarak Derbent üzerinden gittik. Orada Küçükmuhsine’den geçerek Sille üzerinden Konya’ya ulaştık.”

Sufi Yolu kapsamında kimlerle işbirliği içerisindeyiz?

“Bizim kendi harita ekibimiz var. Open Street Map adlı bir uygulamadan kendi haritalarımızı oluşturduk. Grubumuzda teknik ekibimiz var. Hollanda’da yer alan büromuzda herkes gönüllü olarak çalışıyor. Ücretli çalışan ile rotayı ayakta tutmak biraz zor oluyor. Fikri Abi bize ulaşım konusunda yardımcı oluyor. Muhtarlar konaklama konusunda yardımcı oluyor.”

Proje için Unesco tarafından size sağlanan bir destek(finansal, uzmanlık vs.) mevcut mu?

“Hayır, bu yönde bir destek almıyoruz.”

Size en çok hangi kurumlar destek verdi, ne tür bir destektir?

“Tamamen gönüllü arkadaş grubumuzla çalıştık. Herkes kendi ekibimizden. Bu nedenle herhangi bir resmi destek görmüyoruz.”

Sufi Yolunun sunduğu somut mirasları nelerdir?

“İstanbul- Yavuz Sultan Selim Camii, Ayasofya, Söğüt- Ertuğrul Gazi, Küre- Dursun Fakih Türbesi, Hayriye Köyü- Hayriye Camii, İznik- Küçük Ayasofya, İznik Gölü içerisinde 1. Konsilin yapıldığı yer, Küçükmuhsine’de küçük bir türbe var. Sille’de yer alan kilise var. Konya’da Mevlana ve Şems önemli. Bolvadin’de de çok türbe var. Emirdağ’da Emir Dede var. Burası bizim rotamızın en yüksek yeri ve bunun gibi yol üzerinde birçok camii var.”

Sufi Yolu’na son yolculuğunuzu ne zaman yaptınız?

“2022 yılında yaptım.”

Son ziyaretiniz ve grup sayınız, grubun yaş aralığı nedir?

“2016’dan beri kısım kısım yürüyüşler yaptık. İki haftalık-üç haftalık yürüdük. Her kısmı birçok kez yürüdük. 2022 yılında ilk defa yolun tamamını yürüyoruz. Toplam 10 kişilik bir ekip yürüdük. 16 kişi başladık. Şuan üç kadın yedi erkek kaldık. Yaş ortalamamız şuan 50-75 arasında. Yolu en genç tamamlayan kişi 8 yaşında bir erkek çocuğu. Ailece Almanya’dan geldiler ve yolu tamamladılar.”

Rotayı tamamlayanlara herhangi bir sertifika veriliyor mu?

“Mürur Tezkeresi veriyoruz.”

Veriliyorsa bu nasıl bir sertifikadır? Kimler tarafından verilmektedir?

“Bu sertifika yolun yürüdüğünüz kısımlarında damgalanıyor. Genellikle muhtarlıklar olarak belirlendi. Yolu ne kadarını tamamladığınızı gösteren bir pasaport.”

Turu tamamlamak kaç gün sürer?

“Kırk gün sürmektedir. Tabiki hızlı yürüylenler, erken veya daha geç bitirenler de oluyor.”

Rota genelde kırsal kesimden geçtiği için konaklama sorunu varsa nasıl çözüyorsunuz?

“Başlangıçta köylüler misafir olarak görüyordu. Fakat sonradan ticari olarak görmeye başlıyorlar. Örneğin Derbent Köyü’nde konaklama sorunu var. Burada bir arkadaşımız evini açıyor. Başta ücretsiz yaptı bunu. Fakat biz sonra bu duruma müdahale ettik ve ücret almasını istedik. İznik’te Bereket Köyü de bu şekilde konaklama sağlanan köyler arasında. Bu nedenle konaklama konusunu köy evlerinde de gidermiş oluyoruz. Köy camilerinde de bazen konaklama imkânı sağlanıyor. Bu durum diyanet camilerinde çok mümkün değil.”

Sufi Yolu Rotası için tur yapan bir seyahat acentesi ile mi çalışıyorsunuz?

Hayır çalışmıyoruz. İsteyenler bireysel veya grupta yürüyor.

Abdulhookur Alakkad, Nur Belgesel kanalında yönetmen olarak Sufi Yolu rotasının belgeselini çekmiştir. Belgesel, çalışma kapsamında Abdulhookur Alakaad tarafından iletilmiştir. Henüz yayına ve paylaşıma açık olmadığı için websitelerinde yer almamaktadır. Çalışma kapsamında Abdulhookur Alakkad’a Sufilik ve Sufi Yolu hakkında ayrıntılı bilgi almayı amaçlayan sorular yöneltilmiştir. Bu anlamda ilk olarak Sufi misiniz? Sorusu sorulmuştur. Abdulhookur görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

“Bu, "Sufi" terimini nasıl tanımladığımıza bağlıdır. Örgütsel veya doktrinel anlamda bir Sufi değilim, ancak genel Sufi değerlerini somutlaştırmaya çalışıyorum: alçakgönüllü olmak, kalpte saf olmak, mevcut olmak ve evrenin tüm bileşenlerine bağlı olmak.”

Sufi kelimesi sizin için ne ifade ediyor?

“Benim için otantik olmak, kendin olmak ve iç huzuruna sahip olmak demektir.”

Sufi kime denir?

“Sabit fikir, ön yargı ve önyargılardan koparak barış ve denge içinde yaşayan; konuşmaktan çok dinleyen insanlar. İnanan, ancak inancın veya gerçeğin tek kaynağı olduğunu iddia etmeyen insanlar.”

Size göre sufizm lideri kimdir?

“Özellikle kimse yok. Herkesin bir şekilde bu lider olabileceğine inanıyorum. Bununla birlikte, tarihsel ve nesnel olarak felsefeden uzak, insanlardan daha çok bir fikir veya şiir haline gelene kadar sembol haline gelen birkaç kişi var. Rumi ve Al-Hallaj favorilerimden ikisi.”

Sufi yolu ile nasıl tanıştınız?

“Uzun zamandır ve günlerdir tasavvuf ve semâ dansı ile ilgili her şeyi arıyordum, çünkü hayatımda hem gönül hem de amaç olarak daha iyi bir yol almak istiyordum ve ayrıca bir mezuniyet yapmak istiyordum. Böyle bir konu hakkında film Arama yaparken Sufi Trail web sitesini buldum, Sufi Trail'in kurucuları olan Iris ve Saadat'a ait telefon numaralarını aradım. Hollandalı bir kadın ve Türk erkek arkadaşı, 40 gün boyunca bu yolda yürürler ve tasavvuf yolunun dostu olan cömert ve dost canlısı insanlar için alanların, fotoğrafların, pansiyonların, türbelerin ve sayıların adlarını içeren ayrıntılı bir kitap yazar, bir Derviş pasaportu tasarlar. Gezi ve bu harika insanlarla tanışmak ve damgasını vurmak için bir aksesuar. Bu ilham verici değil mi?”

Sufi Yolu'nda en çok etkilendiğiniz şey nedir?

“Sufi Yolu ve ayrıca Sultanlar Yolu”

Neden Sufi Yolu'nu ziyaret ettiniz?

“Aslında yürümedim ama bununla ilgili bir belgesel çektiğim için 11 gün araba ile kullandım ve yanımda ekip ve kamera ekipmanları vardı. Yine de yürüyeceğim. Yaklaşık 40 gün sürer.”

Sufi Yolu'nda neler hissettiniz?

“Barışçıl, bağışlayıcı, anlayışlı, doğasever, müteşekkir, aydın ve esnek.”

Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

“Bu filmi yaptığım için aylardır iyi uyuyamıyorum ama umarım izleyen herkes iyi uyur. Son yıllarımda ne kadar depresyon, karamsarlık ve nihilizm ile mücadele ettiysem, hayat yolculuğuna geçici de olsa ışık verecek bir şey yaratmayı daha çok istiyordum. Ve bu film hayatımın gerçekten özel ve aydınlatıcı bir döneminde geldi. "Nur" adlı bu filmi, hayatın manevi anlamını kendimde ve dışımda uzun bir arayıştan sonra yazıp yönettim. Karanlık düşüncelerle boğuşan birkaç insanla tanıştığımda, birçok canlı ve ilham verici insanla da tanıştım ve bu, sonunda bu neşeli karakterlerle bu filmi yaratmam için

bana ilham verdi. Umarım bu filmi yapmak içimdeki ışığı tutmama yardımcı olur, aynı zamanda başkalarına da yardımcı olmasını ve ilham vermesini ve yirmili yaşlarımda yaşadığım acıya da dayanmama yardımcı olmasını umuyorum. Ayrıca görsel güzelliği sergilemeye olan ilgimin yanı sıra dünyada daha birçok hikâyenin ve farklı ve farklı şekillerde yaşayan insanların olduğunu da filmim aracılığıyla göstermek istedim. Sedat, İris ve Derviş Alper'in çalışmalarından ilham aldım. Her şeyde güzellik görmeyi seviyorum: toprak, şarkı, resim, insan ve umarım güzelliği ifade edebilirim ve kendi gözlerimde gördüğümü başkaları da görebilir. Her şeyi gerçek Sufilerin gözünden görmeyi seviyorum.”

Linda Pijl'a ilk olarak Sufi Yolu ile nasıl tanıştınız? Sorusu yöneltilmiştir.

“Sedat ve İris burada, Yalova'da, düzenlenen doğa yürüyüşte tanıştım. Sufi Yolundan anlattılar.”

Sufi Yolu kuruluş aşamalarında nasıl bir yol izlediniz?

“Kuruluştta yoktum. Ancak bir sene Sufi Yolu'nun güzergâhla ilgileniyorum.”

Sufi Yolu'nda gönüllü çalıştığınızı biliyoruz, tam olarak Sufi Yolu'ndaki göreviniz nedir?

“Ne gerekirse. Yol işaretlenme, dekoratif nesnelerle yolu güzelleştirme, Sufi paketinin kader taşları yapıyorum, tercümanlık, yolu ve Türk kültürünün tanıtımı, isteğinde yürüyüşlerde eşlik ederim...”

Sufi Yolu'nda neler gördünüz?

“Türkiye.”

Sufi Yolu hediyelik eşyaları fikri nasıl ortaya çıktı?

“Sufi Yolu, Likya yolundan farklı ne yapabiliriz, diye kafamızı yorduk. Biraz felsefe, biraz sanatta ekleyelim konsepte dedik. İnsanların düşündürülecek bir şey verelim, her taşın üzerinde ayrı bir Rumi sözü var ve hikâye olarak anlatıyoruz;” bunu ve içinizdeki dertleri, en yüksek noktada, Emirdağ'ından, aşağı atabilirsiniz. Ruhunuz hafiflesin. Şeytanı taşlamak gibi. Küçük bir taş aynı zamanda yolda ağırlık yapmaz ve yolun hatırası olarak ta kalabilir.”

Hediyelik eşyalarınız hakkında bilgi verir misiniz?

“Durumu ve insana göre yapıyorum. Sanatçı değilim ben, hobiciyim.”

Sufi Yolu ilk günden şu ana kadar nasıl gelişti?

“Ancak son iki yıl içinde olduğum için, fazla bir şey diyemem. Covid döneminde tatbikî hiçbir faaliyet olmadı. Son yıl işaretleme odaklanıp ta daha çok yürüyüşçe çekmeye çalışıyoruz.”

Sufi Yolu'nda olmak size nasıl hissettiriyor?

“Dışarıda olmak için bir bahane ☺”

Sufi Yolu'nu diğer rotalardan ayıran özellikler nelerdir (örneğin Likya Yolu, Santiago Yolu)?

“Yolcu Sufi yolunda daha fazla halkıyla ve ülkenin özellikleriyle tanışıyor. Likya ağırlıklı manzara veantik kent içeriyor. Santiago bilmiyorum. Sufi yolu bence şuandaki Türkiye ve içindeki hayat nasıl yaşıyor diye, güzel bir şekilde tanıtıyor.”

Sufi Yolu hakkında ne söylemek istersiniz?

“Gel, beraber yürüyelim! Asıl Sufi Yolu nedir, yolda öğrenirsiniz. Bilmiyorum hiç uzun, birden fazla gün, yürüyüşleri katıldınız mı? Sadece fiziki kondisyon olarak değişiklik olmuyor. Hikinglerde ruhumuz, beynimizde farklı çalışmaya başlıyor. Hayat felsefemiz değişebiliyor. Asıl olay, asıl zihnimizin açılışı, asıl hac orada. Yolda. Santiago, Konya veya Mekke’de değil. Onlar sadece bir isim. Sufi Yolu da sadece bir araç...”

Sufi Yolu Ziyaretçileri ile Görüşme

Katılımcılara ilk olarak Sufi Yolu’nu kaç defa ziyaret ettikleri sorusu yöneltilmiştir. K1, K2 ve K3 kişileri, Sufi Yolu’nu bir defa ziyaret ettiğini belirtmiştir. K4 kişisi ise Sufi Yolu’nda gönüllü olduğunu belirtmiş ve birçok kez ziyaret ettiğini ifade etmiştir. K5, Sufi Yolu’nu 2019 yılının mayıs ve haziran aylarında tamamını yürüyerek bir defa tamamladığını belirtmiştir. K6, 2022 yılının nisan ayında bir defa yürüyüşü tamamlamıştır. K7 ise iki defa Sufi Yolu’nu ziyaret etmiştir.

Katılımcılara ikinci soru; Sufi Yolu’nu tercih etmenizin nedeni nedir? Olarak yöneltilmiştir. Katılımcılar düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir;

K1: *“ Bir hac yolu arıyordum, Santiago de kompostella dışında.”*

K2: *“Çünkü aktif seyahatleri (hiking) seviyorum ve diğer kültürlerle ilgileniyorum.”*

K3: *“Türkiye’de yürüyüş yapmanın manevi yönü ve serüveni.”*

K4: *“Doğada ve otantik yerlerde yürüyüş yapmayı severim.”*

K5: *“Za’atari Mülteci Kampı’ndaki Suriyeli mülteci çocuklara para toplamak için Ürdün Yolu’nu (üçte ikisi tek başıma) çoktan yürümüştüm ve Sina Yolu’nun bir bölümünde bir grupla iki hafta geçirmiştım. Havanın çok sıcak veya soğuk olmadığı ve tercihen nispeten güvende hissedeceğim ağırlıklı olarak Müslüman bir ülkede başka bir uzun mesafe izi arıyordum. Ayrıca, sadece iki muhteşem rehber kitap değil, aynı zamanda GPX parçaları da var. Her gün rehber kitaplarda yolumu bulmaya çalıştım. Jordan Trail’den fiziksel olarak daha kolay bir parkur istedim ve Sufi Trail benim için mükemmeldi. Bavulumu yürüyüş yapan bir Dixon Rollerpack’e çekmem gerekiyordu, böylece çiftlik yolları ve tırmanacak çok fazla dağ yok.”*

K6: *“Anadolu’daki Türk halkının doğasını, kültürünü ve misafirperverliğini bizzat yaşamak.”*

K7: *“Yeni uzun mesafeli yol, Küçük bir grup içinde sportif yürüyüş, bilinmeyen alan/kırsal alan. Rotayı başlatanların coşkusunu ve bağlılığını beğendim.”*

Katılımcılara yöneltilen Sufi Yolu'nda sizi en çok ne etkiledi? Neden? Sorusuna verilen yanıtlar ise şöyledir:

K1: “İnsanların misafirperverliği”

K2: “Çok geleneksel bir yaşam tarzıyla, insanların samimiyetiyle, manzaradaki boşlukla karşılaşmak. Çünkü bu, iç huzuru sağlar. Modern zamanlarımızda, yoğun bir şehirde bunu bulmak zor.”

K3: “Doğa ve insanların misafirperverliği.”

K4: “Parçanın gerçekliği, çünkü aradığım şey rahatlatıcı/dikkatli bir yürüyüş.”

K5: “Yolun çoğunun oldukça uzak bölgelerden geçmesine sevindim. Günlük manzara değişimini sevdim ve tabii ki Sufi Yolu boyunca insanların nezaketi kalbime dokundu. Tek yürüyüşü olmayı sevdim!”

K6: “Bu parkurun Sedat ve İris olmak üzere 2 kişi tarafından yapılması.”

K7: “Otantik ve arkadaş canlısı insanlarla tanışın. Geçmiş ve şimdiki yaşam tarzı hakkında bir izlenim edinin.”

Katılımcılara Sufi Yolu'nda neler gördünüz? Sorusu yöneltildiğinde düşüncelerini şöyle ifade etmişlerdir:

K1: “Çoğu kişiyi sevdim, manzara çok özel değil (Türkiye'de daha çok bunaltıcı noktalar var).”

K2: “Dağlar, çobanlar, köyler, camiler, kiraz bahçeleri, çilek tarlaları, köpekler, türbeler, çayevleri.”

K3: “Bu soru çok açık incir ve köyler arasında bir şey gördük.”

K4: “Ülke, insanlar ve bazı yerlerde doğa ne kadar zarar görmüş ve istismar edilmiştir.”

K5: “Her gün gözüme çarpan ve fotoğrafladığım çok güzel şeyler oldu. Tarihi mezarların, camilerin, köylerin, çiçeklerin ve gökyüzüne bakan manzaraların karışımından keyif aldım.”

K6: “Tabii ki Konya'da en az Mevlana'nın türbesini değil, birçok Mukaddes Türbesi gördük. Ama aynı zamanda f.e.'yi de gördük. Eskişehir yöresinde Frig etkileri.”

K7: “Tarih ve doğa ve sıradan yaşam.”

Sufi Yolu'nun olumlu yönleri nelerdir? Sorusunu ise katılımcılar şöyle yanıtlamıştır:

K1: “Kalabalık değil, turistik değil.”

K2: “Güzel bir parkur, yaşlılar için bile çok zor değil. Yol boyunca birçok köyü geçerken konaklama yeri bulabilirsiniz.”

K3: “Doğa, misafirperverlik, dost canlısı insanlar.”

K4: “Yürüyüş 'iyi hisler' verir.”

K5: “Ormanların, meyve bahçelerinin, zeytinliklerin, tarlaların, dağların harika karışımı. Güzergâh çoğunlukla patikalarveya asfaltsız çiftlik yolları üzerindedir. Ana yollarda sadece birkaç mil vardı. Misafîrperverliği unutulmazdı ve büyük beğeni topladı.”

K6: “Birkaç Sufî izi yardımcısıyla tanıştık. Çok yardımcı oldular.”

K7: “İnsanlar, doğa, köyler, kırsal alan, tarih vb. karışımı turistik değil. Benzersiz bir deneyim.”

Katılımcılara, Sufî Yolu’nda en çok zorluk çektiğiniz konu nedir? Sorusu yöneltilmiştir. Bu soruda düşüncelerini şöyle ifade etmişlerdir:

K1: “Türkçe olmayan bir konuşmacı olarak: Dil, ikinci yol bulma.”

K2: “Gerçekten işaretli değil, bu yüzden kolayca kaybolabilirsiniz. Biraz Türkçe konuşmazsan zor olur. Neyse ki grubumuzdaki bazı insanlar yaptı, aksi takdirde çok daha zor olurdu.”

K3: “İzi işaretlemek bazen çok zayıftı ve birçok yerde maneviyat eksikti; dil.”

K4: “Her gün 20 km'den fazla. Ama parçalar halinde yürürseniz bu sorun değil.”

K5: “Neredeyse hiç kimse İngilizce bilmiyordu ve o zamanlar Google çeviri kullanmaya alışkın değildim. Mümkün olduğunca kamp yapmak istiyordum ama yalnız bir kadın olarak her gün çadırımı ve varlığımı saklamak için uygun bir yer arıyordum. Ramazanda yürüyüşe çıktığım için mutluydum ama bu, çayhanelerin kapalı olduğu ve çoğu zaman yiyecek almak için açık dükkânların olmadığı anlamına geliyordu. Çok fazla ekmek yedim, bitirdiğimde genellikle bayattı ve peynir! Birçok köyde bir dükkân yok ya da bazı günler sadece mobil dükkân var. Sanırım Anadolu Çoban Köpeklerinden bahsetmeliyim! Elimde bir taş ve yürüyüş direklerim bir saldırıyı savuşturmaya hazır, yavaş yavaş yürürken havlayan köpeklerle sakince konuşmaya meyilliydim. Dağlarda çok sayıda sokak köpeği olduğu için Ürdün'deki köpekler daha korkutucuydu.”

K6: “Belirli bir şey yok.”

K7: “Dil bilgisi olmayan yerli insanlarla konuşmak çok zor.”

Sufî Yolu’nu güvenli buluyor musunuz? Sorusuna ise verilen yanıtlar şöyledir:

K1: “Benim için (erkek solo) çok güvenliydi, endişelerim veya şüphelerim yoktu.”

K2: “Genellikle evet.”

K3: “Evet.”

K4: “Çoğu yer, evet. Ormanlarda, dağlarda ve boş arazilerde yalnız yürümem.”

K5: “Çoğunlukla kendimi güvende hissettim. Kitabımda belirli durumlardan bahsediyorum. Ancak bu durumlar benim için çok zorlayıcıydı. Jordan Trail’de polis tarafından da incelendim. Bir yabancı başka bir ülkedeyken bunun normal bir durum olduğunu düşünüyorum - güvenlik her ülke için önemlidir. Yalnız bir Müslüman kadın olarak kendimi tuttum ve sadece diğer kadınlarla veya ailelerle iletişim kurdum. Sanırım araştırmanızdan diğer yürüyüşçülerin, hatta diğer yalnız kadınların bile benden çok daha sosyal olduğunu göreceksiniz.”

K6: “Çok güvenli, ancak Jankal’ı yolunuzdan çıkarmak için bir teaser’a ihtiyacınız var.”

K7: “Genel olarak evet, kırsal kesimdeki sokak köpekleri hariç. Grup halinde seyahat etmenizi tavsiye ederim.”

Katılımcılara yöneltilen Sufi Yolu sizde nasıl bir his yarattı? Sorusuna verilen cevaplar ise şöyledir:

K1: “O kadar uzun süre yürümek beni aydınlattı ki; bana çok pozitif enerji verdi.”

K2: “Eve yorgun geldim ama yolu tamamladığım için çok memnun ve gururluyum (ikinci kısım).”

K3: “Bazen mutlu bazen kötü yol işaretleri yüzünden biraz kızgın ama çoğunlukla memnun.”

K4: “Mutlu hissettim.”

K5: “Huzurlu. Günden güne yalnız yürümek, hareketli bir meditasyon gibidir.”

K6: “Beni mutlu etti.”

K7: “Çok olumlu ve ne olacağı konusunda meraklı.”

Katılımcılara yöneltilen Sufi Yolu’nda eksik gördüğünüz noktalar var mıdır? Sorusunda katılımcılar düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

K1: “İz tam olarak işaretlenmemiş; bu iyi. Ancak yol olmayan kısımları işaretlemek faydalı olacaktır, örn. bir parkuru takip etmeyen orman/dağ bölümü.”

K2: “Tam olarak değil. Dağın tepesinde dondurma veya soğuk bir birayı özledim diyebilirim haha. Ama hayır.”

K3: “Manevi yönü özliyorum ve yol paspasları kesinlikle geliştirilmeli. Ayrıca gps izleri yol işaretleri ile aynı olmalıdır.”

K4: “Geceyi bir yatakta geçirmeyi tercih ederim. Bu her yerde mümkün değil. Ama bu bir hac ve ben bir pelgrim değilim.”

K5: “GPX ara sıra belirgin bir patika olmayan ağaçlık bir tepenin üzerinden geçtiğinden, bazı kısımlarda gezinmek oldukça zordu. Ancak, GPX’e ve sezgilerime güvenmek zorundaydım ve sonunda

pes edip bir yol boyunca yürüdüğüm bir yer dışında her zaman yolu buldum. Artık çok daha fazla yol işareti olduğuna inanıyorum.”

K6: *“Sufi izini işaretlemek için çok çalışıyorlar. Sanırım İznik'e kadar ve Midaşan'a yakın olan, Tasavvuf yolunun Kudüs Yolu ile bağlantılı olduğu kısım, işaretleme tamam.”*

K7: *“İşaretler rotanın bazı bölümlerinde daha iyi olabilirdi. Güzergâh üzerindeki konaklama seçenekleri artırılabilir. Sufi Yolu hakkında yerel farkındalığı artırmak için daha fazla halkla ilişkiler ihtiyacı var.”*

Son olarak katılımcıların kendi düşüncelerini ifade etmeleri için konu ile alakalı eklemek istediğiniz bir şey var mı? Sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar görüşmede şu ifadelerle yer vermiştir:

K1: *“Tasavvuf yolu, özünde turistik bir türev değil (camino de Compstella gibi) bir hac yoludur. Burada gerçekten yolunuzu arayabilir, insanlarla tanışabilir ve kendi yolunuzu bulabilirsiniz.”*

K2: *“Çok etkileyici bir deneyimdi, kesinlikle tavsiye edebilirim. Ben sadece ikinci kısmı (Emirdağ'dan Konya'ya) yürüdüm. İris ve Sedat'ın rehberliğinde bir gruptuk. Bu büyük bir avantajdı çünkü yolu bildikleri için kendi başımıza gezinmemize gerek kalmadı. Bir diğer büyük avantaj da bagajların her gün bir sonraki durağa taşınmasıydı. Bunu sanırım taşıyamazdım.”*

K3: *“Cesur ve az çok maceracı insanlar için harika bir gezi.”*

K4: *“Bunun bir parçası olmak güzel. Her yürüdüğümde bir parça daha görüyorum.”*

K5: *“Sufi Yolu'nu yürüyebildiğim için hayatımda kendimi kutsanmış hissediyorum ve yolculuğumdan önce, yolculuk sırasında ve sonrasında her zaman destekleri ve sevgileri için İris ve Sedat'a minnettar olacağım. Umarım 2023'te Sufi Trail Kervanına katılabilirim (2022 planımı kanser tedavisi nedeniyle iptal etmek zorunda kaldım). Grupta olacak olsam da, yine de zaman zaman kendi başıma yürüyüş yapabilirim, ancak çadırımın taşınması vb. lüksüne ve grupla kamp yapmak için güvenli bir yere sahip olacağım. Kitabım, yürüyüşlerimden bu yana üç yıldan fazla olduğu için deneyimlerimin en doğru ve derinlemesine açıklamasıdır. Araştırmanız için en iyi dileklerle.”*

K6: *“Benim için harika bir deneyimdi, güzel bir yürüyüştü ve harika insanlarla tanıştım.”*

K7: *“Esnek gezginler için çok ilginç bir temel yürüyüş seçeneği.”*

SONUÇ VE ÖNERİLER

Anadolu, coğrafi konumu nedeniyle tarihten günümüze pek çok ulusun ve farklı inançların geliştiği bir yer olmuştur. Hristiyanlık inancının da olgunlaştığı yer Anadolu'dur. Anadolu'da Hristiyanlık inancına sahip St. Paulus gibi önderlerin sayesinde Hristiyanlık, evrensel bir din olmuştur. Kapadokya babaları seyahatlerinde Hristiyanlık inancını yaymıştır. Mevlana'da Asya'dan seyahat ederken savaşların insanlara verdiği zarara şahit olmuştur. Bu nedenle Müslümanlık için Hristiyan inancındaki önderler de örnek alınarak insanın değerini ön plana çıkarmıştır. Barış ve kardeşlik üzerine kurulmuş bir felsefeyi benimsemiştir. Farklı inançlardan olsa da insanın değerli olduğunu savunmuştur. Savaş yerine barışı tercih etmiştir. Bu felsefe hümanizm ve din kavramını birleştirerek sufizm akımı olarak ortaya çıkmıştır. Mevlana, Türkiye'de sufizm felsefesini ilk ortaya çıkaran lider olmuştur. Mevlana, Belh'ten Konya'ya geldiğinde bu felsefe üzerine çalışmalar yapmıştır. Bu nedenle Konya sufizm felsefesinin başkenti olarak kabul edilmektedir. Sufi Yolu Rotası da bu felsefeyi esas olarak oluşturulmuş bir inanç ve kültür rotasıdır. Sufi Yolu Rotası'nda 2014 yılından itibaren ziyaretçi kitlesi oluşmaya başlamıştır. Tez çalışmasında Sufi Yolu Rotası'nın genel olarak yabancı ziyaretçiler tarafından ziyaret edildiği gözlenmiştir. Bu durumun temel sebebi; Avrupa'da Mevlana öğretilerinin evrensel kabul edilmesidir. Aynı zamanda evrensel sufizm felsefesinin Avrupa'da ortaya çıkması da bu durumun temel sebebidir. Evrensel sufizm, Mevlana'nın hümanist bakış açısı ile oluşturulmuştur. Evrensel sufizm felsefesi Hindistanlı müzisyen, Inayet Han tarafından ortaya çıkarılmış ve kısa sürede Avrupa'da ilgi görmüştür. Bu nedenle Sufi Yolu Rotası, Avrupa'daki sufilerde merak uyandırmıştır. Sufi Yolu Rotası, kurucu Sedat Çakır tarafından başlatılan bir proje ile oluşturulmuştur. Rota, yürüyüş ve bisiklet parkurlarına sahiptir. Rotanın tamamını yürüyerek bitirmek kırk gün sürmektedir. Tez çalışmasında rotanın güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek SWOT analizi yapılmıştır. Bu amaçla rotanın kurucuları ve ziyaretçileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmede, Sedat Çakır, rota çalışmalarının, gönüllü gruplar ve Sufi Yolu için Hollanda'da kurulmuş vakıf tarafından yürütüldüğünü belirtmiştir. Sedat Çakır, Sufi Yolu Rotası güzergâhı üzerinde pek çok sokak köpeği olması dışında ciddi bir güvenlik sorunu olmadığını ifade etmiştir. Abdulhookur Alakkad, yurtdışında Sufi Yolu Rotası hakkında bir belgesel çekimi gerçekleştirmiştir. Alakkad için Sufi Yolu Rotası, tasavvuf dostu ve dost canlısı, cömert insanlar için alanların, fotoğrafların ve pansiyonların olduğu bir derviş yoludur.

Linda Pijl, Sufi Yolu için hediyelik eşyalar tasarlamaktadır. Hediyelik eşyalarına ise Sufi Yolu Kader Taşları ismini vermiştir. Bunu hobi olarak yaptığını belirtmiştir. Sufi Yolu'nda gönüllü olarak her konuda yardımcı olmaktadır. İşaretleme çalışmaları, tercümanlık, Türk kültürünü tanıtmak ve yürüyüşlere istendiği takdirde eşlik etmek gibi pek çok sorumlulukları gönüllü olarak üstlenmiştir. Yaptığı hediyelik eşyalar için *"Sufi Yolu, Likya yolundan farklı ne yapabiliriz, diye kafamızı yorduk. Biraz felsefe, biraz sanatta ekleyelim konsepte dedik. İnsanların düşündürülecek bir şey verelim, her taşın üzerinde ayrı bir Rumi sözü var ve hikâye olarak anlatıyoruz;"* bunu ve *"içinizdeki dertleri, en yüksek noktada, Emirdağ'ından, aşağı atabilirsiniz. Ruhunuz hafiflesin. Şeytanı taşlamak gibi. Küçük*

bir taş aynı zamanda yolda ağırlık yapmaz ve yolun hatırası olarak ta kalabilir.” ifadesi ile düşüncelerini aktarmıştır. Linda Pijl’a Sufi Yolu’nu diğer rotalardan ayırt eden özellik nedir diye sorulduğunda: *“Yolcu, Sufi yolunda daha fazla halkıyla ve ülkenin özellikleriyle tanışıyor. Likya Yolu, ağırlıklı manzara ve antik kent içeriyor. Sufi yolu bence şuandaki Türkiye’yi ve içindeki hayatın nasıl yaşandığını, güzel bir şekilde tanıtıyor.”* şeklinde ifade etmiştir. Sufi Yolu’nun ziyaretçiler üzerindeki etkisi ve bakış açılarını anlamak amacı ile ziyaretçilere sorular yöneltilmiştir. Yapılan görüşme formlarında alınan yanıtlar değerlendirildiğinde ilk olarak katılan yedi katılımcının görüşlerine yer verilmiştir.

Görüşmeye katılan ziyaretçilerden beş kişi Sufi Yolu’nu bir defa ziyaret etmiştir (K1, K2, K3, K5, K6). Bir katılımcı Sufi Yolu’nda gönüllü olduğunu ve birçok kez ziyaret ettiğini belirtmiştir (K4). Bir diğer katılımcı ise Sufi Yolu’nu iki defa yürümüştür (K7). K1 katılımcısı Sufi Yolu’nu bir hac rotası olarak değerlendirerek yürüyüş için tercih etmiştir. K3 katılımcısı, rotanın manevi yönünün olduğunu düşünerek Sufi Yolu’nu yürümeye karar vermiştir. K2, K4, K5, K6 ve K7 katılımcıları Sufi Yolu’nu bir doğa yürüyüş parkuru olarak tercih etmiştir. Aynı zamanda K2 ve K6 katılımcısı doğa parkuru olmasına ek olarak rotada kültürel çeşitlilik sunulması nedeni ile tercih ettiklerini de belirtmişlerdir. Verilen cevaplar değerlendirildiğinde katılımcıların çoğunluk ile Sufi Yolu’nu doğa yürüyüş rotası olması ve kültürel çeşitlilik sunması nedeni ile tercih ettikleri tespit edilmiştir. Sufi Yolu, doğa rotası olmasının yanında aynı zamanda bir inanç turizmi rotasıdır. Bu nedenle rotanın manevi yönünü vurgulayacak çalışmalar geliştirilmesi önerilmektedir. Rotanın inanç mekânları zengindir. Bu yönüyle inanç mekânları ve somut olmayan mirasları ile tercih edilmesinin gerekliliği de vurgulanmalıdır.

Çalışmada rotanın inanç turizmi yönünden ön plana çıkarılması önem arz etmektedir. Bu nedenle, rotanın ziyaretçilerine yürüyüşler sırasında rotada yer alan inanç mekânlarını ve ibadet alanlarını ortaya çıkaracak broşür ve rehber kitapçıkların verilmesi önerilmektedir. Broşürlerin bölge bölge dağıtılarak az ve detaylı bilgiler vermesi planlanabilir. Rotada düzenli rehberler bulundurularak rotanın tarihi ve inanç merkezlerinin anlatımlarına da yer verilebilir. Katılımcılara Sufi Yolu’nda en çok etkilendikleri şey nedir? Sorusu yöneltildiğinde genellikle gittikleri bölgelerde insanların dost canlısı ve misafirperver olmaları onları en çok etkileyen özellik olmuştur (K1, K2, K3, K5, K7). İkinci olarak rotanın geçmiş ve şimdiki zamana ait izleri taşıması, otantik olması ve gerçekliği yansıtmasıdır (K2, K4, K7). Üçüncü unsur ise, rotanın uzak ve keşfedilmemiş bölgelerden geçmesidir. Bu durum, kalabalık şehirlerden kaçmak istenmesi ve kişilerin iç huzuru yaşayabilmelerinde önemlidir. Sufi Yolu’nun bu yönlerini koruyarak geliştirme çalışmalarına devam edilebilir. Bu durumda rotanın özgünlüğünün korunması turizmdeki yeri için önemlidir. Geliştirme çalışmaları resmi kurumlar tarafından desteklenerek devam ederse kolay ve hızlı gelişim sağlanabilir. Fakat geliştirme çalışmaları, yol ve rota düzeltmeleri yapılsa mevcut yapı bozulabilir. Bu durumda çalışmalarda ilk amaç rotanın özgünlüğünü kaybetmemesi olmalıdır. Çünkü katılımcılar çoğunlukla yoğun turistik güzergâhlardan farklı olmasından etkilenmiştir. Böylece iç huzuru yakalamaları kolaylaşmaktadır. Katılımcılara Sufi

Yolu'nda ilgilerini çeken turistik ürünleri belirlemek amacı ile Sufi Yolu'nda neler gördünüz? Sorusu yöneltmiştir. Katılımcıların hepsi ortak olarak tarihi mekânlar, doğası, değişen manzaraları ve türbelerin olduğunu vurgulamıştır. Bu durum inanç turizmi açısından önemli olan mekânların ziyaretçilerin ilgisini çektiğinin göstergesidir. Aynı zamanda doğası ve manzaralarının da ilgi çekmesi doğa dostu bir turistik ürün olarak talep görmesini açıklamaktadır. Böylece doğa rotası ve inanç turizmi rotası olarak daha fazla ziyaretçi kitlesine hitap edebilecektir.

Katılımcılara, Sufi Yolu'nun olumlu özellikleri nedir?, sorusu yöneltmiştir. Alınan yanıtlarda; doğa ve manzara çeşitliliğinin olması, halkın misafirperverliği, çok kalabalık ve turistik bir rota olmaması, yaşlılar için zorlayıcı koşulları bulunmaması özellikleri katılımcılar tarafından olumlu kabul edilmiştir. Katılımcılar tarafından olumlu kabul edilen özelliklerin korunması rotanın tercih edilebilirliği açısından önem arz etmektedir. Rotanın ziyaretçi kitlesi artmaya başladığında özelliklerin kaybolması mümkündür. Bu nedenle yolun ziyaretçi kapasitesine göre rotanın korunması gerekmektedir. Rotada ziyaretçi sayısı artar ise kalabalık, deformasyon ve alt yapı yetersizliği gibi sorunların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu nedenle olumlu özelliklerin korunması için rotada gelen ziyaretçilere eşlik eden rehberler olması gerekmektedir. Rota kapasitesine göre ziyaretçiler küçük gruplar halinde bölünerek seyahat etmeye de teşvik edilebilir. Böylece kalabalık olması ve rota deformasyonu engellenebilir. Katılımcılar, rotada zorlandıkları konuları da görüşme kapsamında belirtmişlerdir. Görüşme formuna katılan yedi ziyaretçi de Türkçe bilmemektedir. Sufi Yolu Rotası'nın genel ziyaretçi kitlesi yabancılardan oluşmaktadır. Bu nedenle rotada en çok zorluk çekilen konu dil ve iletişim eksikliğidir. Bu durumda bir seyahat acentesi olması ya da rotada yer alan rehberlerin arttırılması konunun çözülmesinde etkili olabilir. Her bölgede en az bir yabancı dil bilen köylüler varsa onlar da bu konuda yardımcı olmaya teşvik edilebilir. Böylece köylerinde rotadaki işlevselliği artacaktır. Katılımcıların en çok zorlandıkları konulardan biri de işaretleme çalışmalarının eksik veya hatalı olduğu kısımların olmasıdır. Sufi Yolu genel olarak şehir merkezlerinden geçmediği için rotanın parkurlarını bulmak zorlaşmaktadır. Rota için oluşturulmuş bir harita uygulaması ve rehber kitaplar olmasına rağmen bazı noktalarda uyuşmazlıklar olduğu belirtilmiştir. Özellikle orman ve köy yollarında bu problemin yaşanması kaçınılmazdır. Harita, konum uygulaması ve işaretlenmelerin de bazı kısımlarda eşleşmediği vurgulanmıştır. Bu durumda uygulamanın ve işaretlemelerin geliştirilmesi ve eksik kısımların tamamlanması gerekmektedir.

Katılımcılar Sufi Yolu'nu genel olarak güvenli bulmuştur. Katılımcılardan kadın ve erkek katılımcılar ortak olarak rotanın güvenli olduğunu ifade etmiştir. Rotayı tek yürüyen katılımcılar da herhangi bir güvenlik sorunu yaşamadıklarını bildirmiştir. Güvenlik konusunda yaşanan tek sorun sokak köpekleri ile karşılaşmaktır. Bu durum için bölgelerde köpek eğitmenlerinin yürüyüşçülere eşlik etmesi sorunu çözebilir. Belediyeler ve muhtarlıklar ile konuşarak köpeklerin kontrol altına alınması sağlanabilir. Rotanın manevi yönünün katılımcıları hangi boyutta etkilediğini ölçmek amacı ile katılımcılara Sufi Yolu'nda ne hissettikleri? Sorusu yöneltmiştir. Sufi Yolu, katılımcıların hepsinde

pozitif duygular uyandırmıştır. K3 katılımcısı ise mutluluğun yanı sıra yol işaretlemelerin eksikliği nedeni ile bazı noktalarda kızgın olduğunu belirtmiştir. Genel olarak katılımcılar mutlu ve huzurlu bir yürüyüş yaptıklarını ifade etmiştir. Böylece Sufi Yolu, tarihi, mimarisi ve doğasının yanında manevi yönüyle de ziyaretçilerini doyuma ulaştırmıştır. Katılımcılara son olarak Sufi Yolu'nda eksik ve geliştirilmesi gerektiğini düşündükleri konular olup olmadığı? Sorulmuştur. Katılımcılar, işaretleme çalışmalarında eksikler olduğunu ve geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Çalışmada verilen cevaplar doğrultusunda bir SWOT analizi yapılmıştır.

Sufi Yolu, önemli bir inanç turizmi potansiyeline sahiptir. İnanç turizmini canlandırmak için köy kültürü daha aktif hale getirilmiştir. Bu nedenle köy halkını da turizm hareketinin bir parçası olarak görmektedir. Bu amaçla oluşturulmuş olması Sufi Yolu'nun en ayırt edici özelliklerinden biridir. Aynı zamanda sufizm ve sufilik kültürünü de canlı tutmak için bir araçtır. Sufi Yolu semavi dinlere ait mekânlar barındıran karma bir destinasyondur. Bu nedenle her inançtan kişileri kapsamaktadır. Bu durum da Sufi Yolu'nun özellikle Mevlana felsefesindeki hoşgörü ve insan sevgisine sadık kaldığını göstermektedir. Yapılan analizde yolun güçlü, zayıf yönleri, avantajları ve tehditleri belirlenmiştir. Analiz sonucunda Sufi Yolu'nun güçlü yönlerinden birinin, eski köy evleri ve eski yapıların birçoğu korunmuş haliyle ve geri kalanı ise yeni halleri ile yol üzerinde bulunması olduğu sonucuna varılmıştır. Böylece, gelen ziyaretçilerin Türk kültürünü otantik bir şekilde yaşabilmelerini sağlamaktadır. Aynı zamanda bir hac rotası olarak görüldüğü için yürüyüşlerde hac hissinin yaşanmasına katkı sunmaktadır. Rota üzerinde eski eserlerin bulunması, bozulmamış bir kültürel yapıyı barındırması ise manzara ve kültür çeşitliliği sunmasını kolaylaştırmaktadır. Köy halkı ile yoğun etkileşim olması sayesinde turist ve yerel halk arasında etkileşimler başlamıştır. Bu sayede halkın ikinci bir dil öğrenmesi kolaylaşmıştır. Günümüzde türbe kültürü zayıflamıştır. Sufi Yolu'nda türbe kültürü yoğun olarak görülmektedir. Türbe kültürünün ve eski köy kültürünün tanıtılmasına aracılık etmektedir. Gelen ziyaretçilerin sayısı arttıkça köylerde iyileştirme çalışmaları da yapılmaya başlanmıştır. Bazı köylerde, eski evler ve eski köy okulları yenilenerek kullanıma açılmıştır. Bu durumda köy halkı, köy kahveleri ve köy bakkalları da turizmden gelir elde etmeye başlamıştır. Bu sayede halkın turizme bakış açısında farklılıklar gözlemlenmiştir. Fakat Sufi Yolu'nun bu güçlü yönleri dışında bazı zayıf noktaları olduğu da çalışmada fark edilmiştir. Örneğin; daha gelişmiş ülkelerde yaşayanlar için Sufi Yolu zayıf kalmıştır. Rota üzerinde çok sayıda korunamamış eser mevcuttur. İşaretleme çalışmaları eksik kalmıştır. Çünkü bu çalışmaların yapılması gönüllülere bağlıdır. Bu konuda her hangi bir maddi destek sağlanmamaktadır. Köy yollarının çoğunda yapılan yol çalışmaları nedeniyle yol güzergâhının bir kısmı korunamamaktadır. Sufi Yolu resmi olarak tanınmış bir rota değildir. Bu nedenle hukuki çerçevede yetersizlikler bulunmaktadır. Genel olarak köy yolları takip edildiği için bazı noktalarda konaklama sorunu yaşanmaktadır. Köylerde çok sık muhtar değişimi yapıldığı için yetki sorunu da oluşmaktadır. Bu durumda konaklama probleminin yaşanma sıklığı artmaktadır. Aynı zamanda köylerin konaklama kapasitesinin olmaması da sorunlardan biridir.

Pek çok köyde kullanılmayan eski evler ve konaklama binaları yer almaktadır. Fakat binalarda konaklama imkanı mevcut değildir. Köylerdeki mevcut kapasite değerlendirilmemektedir.

Bu sorunlar iyileştirilse bile rotanın gelecekte oluşturduğu bazı tehditler tespit edilmiştir. Bunlardan en belirgin olanı; rotanın resmi olarak tanınması durumunda güzergâhın bozulması mümkündür. Köy yollarını kapsadığı için resmileştiğinde yollar yetersiz görülebilir. Bu nedenle yol çalışmaları yapılırsa doğal alanlar tahrip edilebilir. Aynı zamanda yolun ziyaretçi kapasitesi arttığında köy kaynakları yetersiz kalabilir. Bu durum yerel halkın rahatsız olmasına yol açabilir. Sonuç olarak köy kültürü bozulur ve Sufi Yolu, amacının dışına çıkmış olabilir. Bu tehditler düşünülerek iyileştirme çalışmaları yapılırsa Sufi Yolu pek çok avantaja sahip bir rota haline gelebilir. Gelecekte önemli bir inanç turizmi geliri kazandırabilir. Mevlana felsefesini daha geniş alanlara yayabilir. Mevcut doğal alanların yapısını koruyarak iyileştirilme çalışmaları yapılabilir. Köy kültürü, turizm hareketinin önemli bir parçası haline gelebilir. Bu durumda yerel halkın turizme bakış açısında önemli değişimler yaşanabilir. Böylece Sufi Yolu inanç turizmi ile birlikte kırsal alanları kalkındırmakta da önemli bir aracı görevi üstlenmiş olur. Sufi Yolu'nu avantajlı bir hale getirmek, güçlü yönlerini korumak ve zayıf yönlerini güçlendirmek amacı ile çalışma kapsamında bazı öneriler geliştirilmiştir. Sufi Yolu için gerekli talep oluşturularak resmi bir rota haline dönüştürülmesi sağlanabilir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) miras listesine başvuru yapılarak rotaya destek sağlanabilir. Tarım ve Orman müdürlüğü ile gerekli görüşmeler yapıldığı takdirde rota üzerindeki doğal alanları iyileştirme çalışmaları yapılmasına olanak sağlanabilir. Bu amaçla yapılan bilimsel çalışmalar çoğaltılabilir. Böylece rotanın tanınması ve bilinirliği arttırılabilir.

KAYNAKLAR

- Aktepe, M.(1993). Çandarlı İbrahim Paşa Türbesi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (213-214).
- Âlimler Diyarı. (t.y.). Mahmut Çelebi Camii. <https://www.iznikkulturu.tr.gg> adresinden 16 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arpaguş, S. (2007). Mevlana Celaleddin Rumi. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 91-111.
- Arıtan, A. S. (1997). Sadreddin Konevi Zaviyesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7 (7).
- Atıcı, E. ve İnceoğlu, M. (2018). Seyit Battal Gazi Külliyesi'nin mimari iletişimde dünü ve bugünü. *Kurgu*, 26 (3) , 117-132.
- Bakırcı, N. (2007) . Konya Mevlâna Dergâhı. *İSTEM*, 10 (Aralık), 191-202.
- Baktemur, H.K. (2020). Modern dönem Yahudilikte Süleyman Mabedi'ni yeniden inşa girişimi: III. Mabet hareketi'nin doğuşu. *Oksident*, 2(2), 221-257.
- Başer, F. ve Başcı, A. (2012). İnanç turizmi kapsamında Aziz Pavlus evinin önemi ve tanıtım faaliyetlerine ilişkin ziyaretçi görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9(19), 423-443.
- Bayram, S. (1991). Türk-İslam Kültür ve Medeniyeti. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*,139-156.
- Bayram, S. (2013). Türk-İslam Kültür ve Medeniyeti. <http://www.sadibayram.com> adresinden 12 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Benazus, H. (2007). *Çağlar Ötesini Aydınlatan Işık; Mevlana Felsefesi*. Bizim Kitaplar.
- Bilecik İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Dursun Fakih Türbesi. [https:// www.bilecik.ktb.gov.tr](https://www.bilecik.ktb.gov.tr) adresinden 22 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Bilir, T. (2020). Manisa Muradiye Camii Çinileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 63, 191-205.
- Culture Routes Society. (t.y.). Sultanlar Yolu. <https://www.culturerolesinturkey.com> adresinden 23 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Çokhamur, E. Ö. (2012). *İstanbul'da bulunan Bizans dönemi mozaikleri: Kariye Müzesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi.
- Coşkun, F. (2015). Osmanlı İstanbul'unda müstesna bir ziyaretgâh: Eyüp Sultan Türbesi. <https://www.openaccess.29mayis.edu.tr> adresinden 14.01.2022 tarihinde alınmıştır.
- Çağlar, B. (2015). Kariye Camisi'ndeki (Chora Manastırı Kilisesi) duvar resimlerinin koruma ve onarım süreçleri üzerine. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (15) , 45-59.
- Çakır, S. (2019). *Sufi Yolu*. Kültür Rotaları Yayını.
- Çakır, S. ve Bezuijen, I. (2018). *Sufi Trail Part 1*.
- Çakır, S. Ve Bezuijen, I. (2018). *Sufi Trail Part 2*.
- Çallı, D. S. (2015). Uluslararası seyahatlerin tarihi gelişimi ve son seyahat trendleri doğrultusunda Türkiye'nin konumu. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 4 (1) , 4-28.
- Çalışkan, İ. (2002). Kur'an'da Din kavramı, *Ankara Okulu Yayınları*, Ankara.
- Çalışkan, M. ve Tavukçuoğlu, A. (2014). Geçmişten günümüze Süleymaniye Camii akustiği. *Megaron Yayınları*, 9(3), 201-216.
- Demiralp, Y. (2009). Seyyid Mahmûd-ı Hayranî Türbesi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (68-69).

- Deniz, T. Ve Savaşkan, Y. (2018). Taşınmaz Kültür Varlıkları kapsamında Ayasofya Müzesi'nin İstanbul kültür turizmüne katkısı. *Safvan Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 92-103.
- Detseli, N. (2019). Selçuklu Dönemi ahşap minberlerine bir örnek: Konya Alâeddin Camii Minberinin Desen Analizi, *İSTEM*, 17(33), 213-239.
- Deveci ve Altınsapan, E. (2016). Bilecik Orhan Gazi İmareti kazısında bulunan Dağ Keçisi Gömütlü Mezar, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(27), 1-17.
- Dönmez, H. (2021). Rüstem Paşa Camii ve Çini Pano Tümlemesi. *Lale Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, Temmuz-Aralık, 122-129.
- Elçibey, E. ve Kemaloğlu, M. (2014). Bazı Sufi Akımları hakkında. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 1 (2014), 1-1.
- Erdemli, G. (2015), Evrensel Tasavvufun Mimarı. <http://orjinalislam.com>, adresinden 9 Ağustos 2022 tarihinde alınmıştır.
- Ertuğrul, Z. (2009). Söğüt'te Bulunan 20. Yüzyıl Kütahya Çinileriyle süslü tarihi yapılar. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 2 (3), 33.
- Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Kurşunlu Külliyesi. <https://www.eskisehir.ktb.gov.tr> adresinden 10 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Reşadiye Camii. <https://www.eskisehir.ktb.gov.tr> adresinden 22 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Eyice, S. (1996). Hacı Hamza Hamamı. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (480-481).
- Eyice, S. (1989). Alaeddin Camii. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (324-327).
- Evcim, S. (2009). Bilecik-Osmaneli'de bir Osmanlı Dönemi Rum Kilisesi: Hagios Georgios. Academia. https://www.academia.edu/30401385/BİLECİK_OSMANELİ_DE_BİR_OSMANLI_DÖNEMİ_RUM_KİLİSESİ_HAGİOS_GEORGİOS adresinden 10 Ağustos 2022 tarihinde alınmıştır.
- Gazetevatan. (2021, Temmuz 24). Ayasofya. <https://www.gazetevatan.com> adresinden 14 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Geduk, S. (2020). İznik Nilüfer Hatun İmareti; Türk İslam Eserleri Müzesi. *Türkiye Seramik Dergisi*, Eylül (58), 84-90.
- Gül, M. (2019). Mimar Sinan'ın bezeme dünyasında Güney Etkili Ablağ Tekniğine Şehzade Cami üzerinden bir bakış. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 161-178.
- Gündüz, Ş. (1998). *Din ve İnanç Sözlüğü*. Vadi Yayınları.
- Güngör, M. (2017). Yahudi dini hayatında Süleyman Mabedi. *İsrailiyat: İsrail ve Yahudi Çalışmaları Dergisi*, no. 1 (Kış 2017), 54-78.
- Güven, İ.F. (2019). Sufizmin uluslararası ilişkiler teorisine katkısı: Epistemolojik, Ontolojik Ve Metodolojik açılımlara ilişkin bir araştırma. *Apjir*, 5(2), 351-382.
- Güzel, Ö. ve Köroğlu, Ö. (2020). *İnanç Turizmüne Yönelik Temel Kavramlar*. Turist Rehberliğinde Uzmanlaşma (s. 102). Nobel Yayıncılık.
- Güzel, Ö. (2010). *Anadolu'da İnanç Turizmi*. Nobel Yayıncılık.
- Haberler. (2022, Şubat 16). Sufi Yolu Projesi. <https://www.haberler.com> adresinden 7 Kasım 2021 tarihinde alınmıştır.
- Haberler. (2020, Haziran 4). Surre Yolu. <https://www.haberler.com> adresinden 6 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Hacıoğlu, N.ve Avcıkurt, C. (2011). *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*. Nobel Yayıncılık.
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Kariye Müzesi. [https:// www.ktbakanlığı.com](https://www.ktbakanlığı.com) adresinden 7 Kasım 2021 tarihinde alınmıştır.

- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2015). *Sille*. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- İnce, K. (2002). Kurşunlu Külliyesi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (448-450).
- Karakaya, E. (2007). Orhan Gazi Camii ve İmaret. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (386-387).
- Karakaya, E. (1993). Çelebi Sultan Mehmet Camii. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (263-264).
- Karahaliloğlu, A.ve Açıcı, F. (2021). Türkiye’de Bulunan Ayasofya Yapılarının Benzerlik ve Farklılıkların ın Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(2), 1-24.
- Karaismailoğlu, A. (2012). *Mesnevi*. Akçağ.
- Kalfazade, S. (1995). Eşrefzade Camii. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (483-484).
- Kalfazade, S. (2011). Taş Medrese. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (157-159).
- Karamağaralı, H. (2006). Konya’daki İplikçi Camii’nin aslı hali ve ehemmiyeti. *Sanatta Anadolu-Asya İlişkileri” Semineri Bildirileri*, 277-296.
- Kartal, A. (2017). Konya’da Türbeler etrafında oluşan adlandırmalar¹. *Turkish Academic Research Review*, 2(3), 55-68.
- Kağnıcı, N. (2020). Konya Alâeddin Camii Mihrap yüzeyindeki Selçuklu Sülüsü yazıların Hat sanatı açısından değerlendirilmesi. *Konya Sanat* , (3), 79-94.
- Kervankıran İ. Ve Eryılmaz A. (2017). İnanç Turizmine yönelik ziyaretçi algılarının demografik farklılıklar açısından incelenmesi: Konya Mevlana Müzesi Örneği. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, X(59), 276-296.
- Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2022, Ağustos 10). Çınaraltı Camii. <https://www.konyakultur.gov.tr> adresinden 11 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Mustafa Turabi (Kazan Dede) Türbesi. <https://www.konyakultur.gov.tr> adresinden 11 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kozak, M. (2018). Bilimsel Araştırma: *Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri*. Detay Yayıncılık.
- Kömürcü, S. ve Günlü Küçükaltan, E. (2020). Etkinlik Turizmi ve İnanç Turizmi paradoksu: Hac seyahatlerinin turizm yazınındaki yerini belirlemeye yönelik bibliyometrik bir analiz. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(24) , 2720-2745.
- Kurt, A. (2008). Sosyolojik Din Tanımları ve Dine Bakış Sorunu. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 73-93.
- Küçük, M. A. (2013). Din - turizm ilişkisi çerçevesinde Yahudilikte, Hristiyanlıkta ve İslamiyet’te Hac uygulamasına genel bakış. *Dini Araştırmalar*, 16 / 42 (17-06-2013) (Haziran 2013), 101-128.
- Küçükdağ, Y. (2004). Seyyid Mahmud-ı Hayranî ve Akşehir’de Seyyid Mahmud-ı Hayranî Manzumesi. *İSTEM*, 2(3), 59-69.
- Kültürenvanteri. (2021, Ocak 17). Hacı Özbek Cami. <https://www.kulturenvanteri.com> adresinden 17 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kültür Portalı. (t.y.). Abdolvahap Türbesi. <https://www.kulturportali.gov.tr> adresinden 20 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kültür Portalı. (t.y.). Süleyman Paşa Medresesi. <https://www.kulturportali.gov.tr> adresinden 16 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kültür Portalı. (t.y.). Şeyh Edebali Türbesi. <https://www.kulturportali.gov.tr> adresinden 22 Ocak 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kültür Portalı. (t.y.). Şeyh Hacı Halil Camii ve Türbesi. <https://www.kulturportali.gov.tr> adresinden 17 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.

- Kültür Portalı. (t.y.). Zindan Baba Türbesi. <https://www.kulturportali.gov.tr> adresinden 14.01.2022 tarihinde alınmıştır.
- Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Halime Hatun Mescidi. <https://manisa.ktb.gov.tr> adresinden 10 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Mehr, R.M. ve Turgut, K. (2012). Mevlana'ya göre varlık ve insan hayatı. *İ.Ü. Şarkiyat Mecmuası*, 20(1), 173-195.
- Memiş, M. (2013). İznik mimari eserlerinde Hat sanatı. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 11(21), 51-80.
- Nacak, İ. (2018). Bir kentsel mekân olarak Konya Alâeddin Tepesi'nde gündelik hayat. *SEFAD*, (40), 235-252.
- Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Kesik Baş Türbesi. <https://www.ktbbakanligi.com> adresinden 7 Kasım 2021 tarihinde alınmıştır.
- Odabaşı, A. S. (1998). 20. Yüzyıl Başlarında Konya'nın Görünümü. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü.
- Orman, İ. (2010). Şehzade Külliyesi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (483-485).
- Öngören, R. (2004). Mevlana Celaleddin Rumi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (441-448).
- Öngören, R. (2009). Sufi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (471-472).
- Parlak, S. (2008). Sâhib Ata Külliyesi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (516-518).
- Soykök, B. (2019). *İznik Osmanlı Dönemi Hamamlarının Yapım Özellikleri, Yapısal Hasarlar Ve Malzeme Bozulmalarının Koruma Ve Esaslı Onarım İçin İncelenmesi* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. T.C. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Sufi Trail. Sufi Yolu. (2022, Şubat 16). <https://www.sufitrail.com> adresinden 5 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Şahin, K. (1994). Şeyh Edebali. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (393-394).
- Şenyurt, O. (2019). Osmanlı dünyasında anıtın varlığının ve yapımının sınırları: "Sütunun reddedilmesi". *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 1-32.
- Tanman, M. (2007). Nureddin Cerrahi Tekkesi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (253-256).
- Tarakçı, B. (2018). Sufism in the West: Islam in an Interspiritual Age. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (KTUİFD)*, 5 (1), 255-290.
- Tanrısever, C. ve Sargın, C. (2019). *Hristiyanların Türkiye'deki Hac Güzergâhları*, III. Uluslararası Turizm ve Kültürel Miras Kongresi, 24-28 Nisan, Muğla, Marmaris.
- Teres, E. (2013). Ertuğrul Gazi Türbesi ve civarındaki bazı kitabelerin okunuşuna dair. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 79-95.
- Tokay, Z. H. (2008). Rüstempaşa Külliyesi. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (291-292).
- Tulum, M. M.ve Altınsapan, M. E. (2020). Eskişehir Alaaddin Camii Minaresi inşa kitabesinin tarihlendirilmesi üzerine son tespit. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (1-8).
- Tutar, F. ve Cesur, N. (2005). *Bölgesel Ekonomik Kalkınmada İnanç Turizminin Rolü ve Kapadokya Örneği*. III. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi. (05-09 Haziran). Kırgızistan.
- Tümer, G. (1994). Din. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi* (312-320).
- Türnüklü, D. A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24) , 543-559.
- Vatan, A. (2020). *Turizm ve Sanat*. Nobel Yayıncılık.
- Vezerhan Köprülü Mehmet Paşa Camii. *Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler II*. 1977, s.74.

- Yaylı, G. (2020). Mevlana düşüncesinde felsefe ve hakikat. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*, 10(2), 659-669.
- Yavaş, A. (2010). Konya Sahip Ata (Tahir ile Zühre) Mescidi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 0(20), 161-178.
- Yenipınar, U. (2012). *Rumi Yolu*. 2. Tarsus Kent Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 2. Tarsus Kent Sempozyumu (s.286). Mersin: Tarsus Belediyesi Yayınları.
- Yenipınar, U. (2021). *İpek Yolu*. Nobel Yayıncılık.
- Yıldırım, M. (2011). Konya Alaeddin Camii'nde bulunan Cicim örnekleri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 457-482.
- Yıldırım, S. (2007). Bursa Yeşil Camii Mihrabı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 47(1), 165-177.
- Yıldırım, M. ve Üzüm, Z. (2010). Konya Sadreddin Konevî Câmii Çini Mihrabı. *İSTEM*, 8(15), 221-236.
- Yılmaz, L. (2016). Kariye 'de yolculuk müjde-mucize. *Kesit Akademi Dergisi*, 2(12), 228-232.

EKLER

Ziyaretçilere Yönelik Görüşme Formu Örneği

İngilizce

Dear Participant,

The interview questions in your hand have been prepared in order to collect data for the thesis study titled "The Example of Faith Tourism: Sufi Route" at Mersin University Institute of Social Sciences, Department of Tourism Guidance. "The information to be obtained will be used for scientific purposes only and will be kept strictly CONFIDENTIAL. Participation is on a voluntary basis and you can withdraw from the interview at any time. We would like to thank you for your cooperation and contributions, and present our respects.

Doç. Dr. Uysal YENİPINAR

Thesis Advisor

Mersin Üni.SBE.

Tourism Guiding Branch

e-mail:

Şeyma AYTEMİR

Master's Degree

Mersin Üni. SBE.

Tourism Guiding Branch

e-mail:

How many times have you visited the Sufi Route?	
Why did you choose the Sufi Route?	
What impressed you the most in the Sufi Route? Why?	
What did you see on the Sufi Route?	
What are the positive aspects of the Sufi Route?	
What is the most difficult subject in the Sufi Route?	
Do you find the Sufi Route safe?	
How did the Sufi Route make you feel?	
Are there any points you see missing in the Sufi Route?	
What would you like to say about the Sufi Route?	

Türkçe Görüşme Formu

Sayın Katılımcı,

Elinizdeki görüşme soruları, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı'nda "İnanç Turizmi: Sufi Yolu" isimli tez çalışması için veri toplamak amaçlı hazırlanmıştır. "Elde edilecek bilgiler, sadece bilimsel amaçlarla kullanılacak olup, kesinlikle **GİZLİ** tutulacaktır. **Katılım, gönüllülük esasına bağlı olup, görüşmeden istediğiniz zaman çekilebilirsiniz.** İşbirliğiniz ve katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

Sufi Yolu'nu kaç defa ziyaret ettiniz?	
Sufi Yolu'nu tercih etmenizden nedeni nedir?	
Sufi Yolu'nda sizi en çok ne etkiledi? Neden?	
Sufi Yolu'nda neler gördünüz?	
Sufi Yolu'nun olumlu yönleri nelerdir?	
Sufi Yolu'nda en çok zorluk çektiğiniz konu nedir?	
Sufi Yolu'nu güvenli buluyor musunuz?	
Sufi Yolu sizde nasıl bir his yarattı?	
Sufi Yolu'nda eksik gördüğünüz noktalar var mıdır?	
Sufi Yolu hakkında ne söylemek istersiniz?	

Sussan Elliot- Sufi Yolu Notları

Note: For each day, I have put my original Facebook posts (with some clarifying grammatical changes) in italics. My numerical notation of days mirrors day one to day forty in the guidebooks.

Days 1 to 7: Sufi Trail 2019

May 14 ARRIVAL Beginnings are often difficult, just like when one tackles thousands of jigsaw puzzle pieces to create order. I chose to stay at the Hotel Turvan in Istanbul, conveniently situated on the Sufi Trail and reasonably priced on www.booking.com. I had a comfortable interior room but with only a small window to a narrow encased shaft of fresh air and daylight between the buildings. My room appeared to cost more than expected, but I was very confused since I had been exposed to three different exchange rates and three different currencies all in one day. To compensate, I decided to economise and bought fruit, yogurt, bread, and cheese to enjoy in my room rather than sampling one of the many eating places, especially since I was already finding communication difficult with my lack of Turkish. Little did I know that this eating plan was to become the norm, often with no longer fresh bread.

May 15 Day 1 - ISTANBUL

Hard as I ended up walking 28 km with 460 m of ascent. Had to let go of the expectation of multiple stamps in my special trail passport as everywhere was closed due to Ramadan. Managed one stamp but upside down! A day of contrasts of quiet beauty and frenetic crowds.

I only achieved the one Sufi Trail Passport stamp by sneaking through an ajar doorway into a courtyard chaos of clouds of dust and historical building restoration work. A kind worker called someone from the adjacent house who then woke up her husband to find the necessary stamp - all done with no common language. I felt very guilty for all their trouble and worried how much time this took out of my insanely long day. The Sufi Trail route in Istanbul, mostly far from tourists, warrants two or three days of relaxed exploration. I regretted not allowing more time.

By sunset, I was desperately attempting to find a way suitable for the next day for my Dixon Rollerpack to cross a huge road to the ferry terminal on the opposite side. There was no underpass and a distant very high overpass looked too difficult. Eventually, I returned to my hotel having walked an extra 10 km. I resurrected my Dixon from its components and packed.

May 16 Day 2 - YALOVA TO GÖKÇEDERE

Ferry to vibrant Yalova where over 3,000 people died in the 1999 earthquake. Very hot 17.8 km with a total ascent of 387 m to Gökçedere. Fragrant Cistus, beautiful Azan swirling around as I toiled up the first big hill, family weeding a large very steep field with hand hoes, man with a gun and dog - both friendly! Very overgrown path. Bed, cold shower, fruit at Rasim Mutlu Sufi Lodge. Smudged Sufi Trail stamp in Yalova after many amiable conversations with my language barrier and ascending five floors in a tiny lift with my Dixon!

After my fiasco trying to get the Sufi Trail stamp at the Yalova Municipal Building (security insisted I took my Dixon with me which was complicated in the crowded corridors), I made an executive decision to let go of my vision of pages of neat Sufi Trail stamps recording my journey. I immediately felt less stressed. As I progressed, I simply asked my hotel accommodation to oblige with their stamp.

I thoroughly enjoyed my day with the sea-ferry views of Istanbul, the quieter vibe of Yalova, and the beautiful countryside beyond. Dusk was upon me by the time I reached the Sufi Lodge. No one was around but a pair of shoes was at the main door which was unlocked. I called out hopefully and eventually a young man who had been asleep materialised. The Lodge would normally have been closed, but he had come to prepare for a group arriving from the USA. He went away and soon obtained permission for me to stay the night for which I was supremely grateful. He gave me a tour of the *tekke* before he left to go and eat in the village. He offered to bring me some food back and enquired what to bring. I said I was not fussy but no pork.

While he was gone I attempted a hot shower having been told that the hot water was from a hot spring and to just run the water for a long time. Well the spring must have been literally miles away. Defeated, I had a cold shower in a now very cold bathroom. Shivering, I waited with anticipation for an imagined plate of hot, calorie-rich food - hiking and pulling a Dixon uses much energy. Eventually, my kind host returned and set about cutting up some fresh fruit which was delicious. However, the highlights were enormous ice creams in cones. I decided to make the best of the major discrepancy between my imagined hot meal and my reality and mindfully focused on the exceptional flavours rather than on the icy aspect.

Soon after I climbed into my sleeping bag and warm again fell asleep. Sometime later, I awoke to the sounds of unfamiliar ethereal music and momentarily I was disoriented thinking I was dreaming. Then, I realised my host and his guest were playing Sufi music in the upstairs ritual space. I was soothed back to sleep.

May 17 Day 3 - GÖKÇEDERE TO GÜNEYKÖY

17.9 km with 835 m ascent. Welcomed by Chevrel Traher and her volunteers on organic smallholding. Plied with tea, bread and cheese, summer pudding and yoghurt plus homegrown hazelnuts and eggs for my journey. Day ended with a very challenging steep 4 km in dense forest. Path hidden in vegetation and would have been impossible without waymarks. Two places completely blocked, perhaps with storm debris. Got soaked with wet vegetation. Finally found a flat place to camp just as darkness fell. Survived with no injuries, just a seriously bent hiking pole.

Every day I was always amazed by the extraordinary diversity of the environment along the Sufi Trail. Today I explored Termal, renowned for its historic therapeutic hot springs. I really wanted the experience but did not know what was acceptable attire or whether men and women were in separate areas, and I was too shy to enquire. Also, I had only walked a short distance of the Sufi Trail and did not want to get behind so early in my journey by wallowing, albeit blissfully, in the hot mineral water.

I have to mention the Sufi Trail stamp once more because Chevrel put a perfectly straight, unsmudged, and evenly inked unique Sufi stamp in my passport.

Since the grey day had turned into rain and it was already late afternoon, Chevrel advised me to avoid the newly marked muddy route through the forest. Indeed, Sedat had previously sent me an email warning me off the track loaded on my Garmin as being unsuitable for a “trolley.” He was right, but how could I resist the hidden mossy steps climbing up into a magical forest? Especially after I had walked back and forth along a short stretch of lane before I spotted the steps. I justified my decision by thinking that I was confused by the choice of tiny surrounding lanes and by knowing that I was unlikely to get lost by following my Garmin track through the forest.

This densely vegetated stretch of forest would be a perfect place to sit quietly on a warm sunny day and just be. But that was not my path. Instead, I was rushing to beat the dark searching for waymarks hiding behind leaves and hoping for a flat spot to camp. There were many rocks on which the Dixon got hooked and eventually I slipped badly but caught my balance with my hiking poles, one of which buckled in the bottom section. From then on I could only use this pole in my right hand and carefully orientated. Fortunately, I still had the other pole to double as my tent pole. These cheap trekking poles had a long warranty so were duly replaced on my return to the UK.

Eventually, I arrived at a flat open forest area at the top of my climb, and I quickly set about pitching my tent. Rain came again as darkness fell, and I crawled into my tent. I was so grateful for all the nutritious, energy-fuelling food I had eaten at Chevrel’s home. The lack of dinner now was no hardship, and I slept peacefully amongst the trees.

May 18 Day 4 - GÜNEYKÖY TO ORHANGAZI

22.6 km with 518 m ascent. Turned out to be another tough day in the forest searching for the path and hunting for waymarks in the vegetation. Would have been bawling my eyes out if a 🐕 hadn't come with me from Güneyköy to Orhangazi! Even the dog got tired! Welcomed at Ahmet Albayrak's house

and given a fabulous meal - my first since leaving the UK. They even fed the dog which I eventually lost in the town where I'm staying at the amazing Teacher's House for 40 TL. No photos of the most beautiful forest today and yesterday as I was too busy struggling through!

I decided to overcome my shyness and stopped at Ahmet's house which lies alongside the Sufi Trail. At first, Ahmet did not believe that there was a photograph of him in the Sufi Trail guidebook. His extended family, who were busy cooking ready to break their Ramadan fast, welcomed me so wholeheartedly. A young woman, a teacher with some English, arrived to facilitate our conversation. I was invited to stay for *iftar*, but I felt I needed to keep going to find somewhere to sleep in Orhangazi before darkness fell. They recognised my need and in spite of it being Ramadan and before sunset, they gave me dinner straight away - such a beautiful gift. The food included special traditional dishes which tasted wonderful. Indeed, my best ever meal. I regret that in my tiredness, I did not think to take a photo. To my embarrassment, they asked if the tired dog, which had collapsed in the lane, was mine. I admitted he had been my companion all day. They then fussed around him with water and food. I hoped that perhaps he would remain with them, but no, he faithfully set off again with me. I had not encouraged the dog initially, but he insisted on coming with me. I had chatted to him all day as we searched for the trail through the forest but at the end of the day I heartlessly stopped talking to him, and we became separated in Orhangazi. I hoped he would find a nice lady dog 🐕.

I managed to find the Teacher's House without too much difficulty, but the young receptionist initially said that I could not stay. On seeing my distraught face, he made some telephone calls to find me a bed. Then, somehow, a room materialized in the Teacher's House. He too was very caring and before he went to break his fast, he pushed a lovely note in his best English under my door with his mobile number and instructions for leaving and payment.

Today's gifts of pure kindness and humanity made all my physical hardship endurable.

May 19 Day 5 - ORHANGAZI TO ÇAKIRLI

Hot 21.9 km with 431 m ascent. Was a tired snail today. Decided if I was a tree, I would like to be an olive tree. The villages have more tractors than cars! Farmers are pruning the olives and tilling between the trees, hence all the tractors. Blister from Istanbul healing well under Compeed. Hands blistered from new hiking poles - never a problem if cork handles. Wondering where to camp. Rescued by a passing farmer on a tractor at Çakırlı. Currently resting in a quiet unused house before eating soon with family. Am so grateful.

Today, I had plenty of opportunity to contemplate olive trees and recognise their innate longevity and hardiness, and to appreciate their bounty of beautifully patterned wood, olives, and olive oil - both nutritious and healing. Perfectly complete which is why I would like to be an olive tree if I was a tree. I could even be wise since the guidebook states that "Old people say that trees have wisdom of the earth." Page 115 Sufi Trail Part 1 by Sedat Çakır and Iris Bezuijen.

Today there was another miracle for me since the farmer who rescued me turned out to be Ali Osman Çamdağ, the village's former Muhtar, who knew all about the Sufi Trail. His family welcomed me, shared their delicious dinner, and gave me a sunflower yellow scarf. I slept peacefully in their disused house next door.

May 20 Day 6 - ÇAKIRLI TO MAHMUDIYE

22.8 km with 690 m ascent. 5 km before breakfast at fountain with frogs 🐸. Big climb up into a forest with hazy views across Lake İznik to snowy mountains. Then a long depressing section through a mining area. Truly humans in conflict with nature and literally crushing nature. But then I saw a hoopoe and a crane. Soon after a beautiful song caught my ear, and I saw a flash of brilliant yellow with black - Golden Oriole perhaps. The village shops are closed when I pass through as it is currently Ramadan, so for dinner I ate the last of my bread and cheese and only sips of water because I had almost run out. Slept in an olive grove on a tiny bit of not so level ground which didn't make for good sleep. At dusk huge bumble bees 🐝? flew around the olive tree followed by bats skimming my bed. Spine-chilling yelping animal tearing around nearby - rabid dog 🐕?

Early morning when I arrived at the sparkling clear Ilıca springs, I contemplated climbing over the locked gate and having a swim in my clothes to soothe my weary sore body. Fortunately, before I took action, I realised a couple of people were already in the corner of the pool - did they climb over the fence? I beat a hasty retreat.

The mining area was shocking after the solitude. Huge machines were crushing the forested mountainside and numerous trucks were trundling up and down the access road. Trees had been cut down on both sides of the forest track down towards the mine and the branches had been laid across the muddy track for traction. I wondered if this part of the mountain was also going to be mined.

Later, I stopped for my picnic opposite the Dede Sultan Tomb where a man and a boy were picking up huge pine cones, and a lady was watering small trees and beds of cheerful pansies. I felt restored in body and spirit.

Many miles later, when descending Perili Tepe, I suddenly turned over my right ankle triggering an old hiking injury. Horrified, imagining my Sufi Trail was over, I hobbled painfully to a nearby fountain, took off my boot, and plunged my foot into the icy water again and again for as long as I could bear. Then, I laced my numb foot back into its ankle hugging KEEN Durand Mid boot and found I could walk again.

I so much wanted to have a nap by the fountain next to the creek at the bottom of Perili Tepe that I took a break on the soft grass in this supremely peaceful valley surrounded by dense mixed woodland of many hues of green. Though the quiet would have disappeared when the flocks came clanging along to drink at dusk.

May 21 Day 7 - MAHMUDIYE TO İZNIK

23.1 km with 354 m ascent. Woken at dawn by blood-curdling yelping tearing towards me. Way too hot. Little display signs in each village give date, time to the second, and temperature - İnikli was 33°C! Walking for hours through huge beautiful gardens of olives interspersed with grape vines, vegetables, and plum, peach, and cherry trees. Village shops closed. Am so thankful for the generosity of cherry pickers. I ate around a kilo of cherries and a few hazelnuts for breakfast and lunch and moving snacks. No photos as the battery died on my phone but visited the Kuşçalı cypresses and sat on the huge root seats enjoying the view. Also marvelled at the huge 63 m Dikilitaş obelisk built in the 2nd century - a route marker for Ottomanstravelling for Hajj in Mecca.

I was delighted to have made it as far as İznik before my first rest day. I stayed in the quiet Kaynarca Pension for 70 TL. My upstairs room felt private since the window looked out across the rooftops opposite. I was pleased to have an excellent bathroom which simplified my task of washing all of my two sets of clothes. I always used all the provided towels as I would roll up my wrung-out washing in the towels to soak up more water. This is how I was taught to prepare woolly jumpers for drying in my life before washing machines.

May 22 Rest Day - İZNIK

7.7 km exploring vibrant İznik with a streaming sneezing cold! Everything is very central and in various stages of restoration and closure! Tried for a Sufi Trail stamp, but the municipality office had moved ☹️ Loved stork nest on top of a mosque. İznik is famous for tiles, but alas only photos in the museum as the actual pieces are scattered in London, NY, Amsterdam. Rain seems likely and nice and cool now.

I thoroughly enjoyed my rest day exploring. I stuck to my meal plan of eating in my hotel room but was able to try different sorts of bread, fresh of course. By now I was completely addicted to the thick creamy yogurt and tasty cherry or apricot juice. A proper meal seemed unnecessary with all these nutritious items. Besides, I enjoyed eating and relaxing in my room, and I did not want to waste valuable time in a restaurant when I could be sight seeing and taking photos. And a way of catering to my antisocial nature.

Days 8 to 16: Sufi Trail 2019

May 23 Day 8 - İZNIK TO BEREKET

24.7 km with 867m ascent, mostly at the end of day. Raining the first 7 km. Steep path rain slick up to the Abdulvahap Gazi tomb. Rest of day mostly besides gushing irrigation channels. Farmer picked some cherries for me and called his friend with more English to make sure I was ok. Track vanished at one point and GPX appeared to go steeply down alongside a big pipe. Instead, I backtracked a few metres and went on good tracks down, along, and gradually back up to the next irrigation channel to pick up the Trail again. When I was high above the gendarme camp, a man on a big motorbike said I couldn't go any further. We gave up discussion due to our language barrier and continued on our respective ways! Was going to sleep in the disused Teacher's House 🏠 in Bereket, but the Muhtar and his family generously gave me dinner and a bed. 21°C in Hocaköy, 27°C in Kaynarca.

When I arrived at the place the irrigation channel was sucked into a big pipe and the track vanished, I stopped for lunch, parked my Dixon Rollerpack and with great determination I scouted the steep densely forested terrain for a route through to the next irrigation channel 100 m away. I was so driven to always follow the Sufi Trail GPX tracks that at times I made life extra difficult and tiring for myself. I had already been advised by Sedat and other hikers to find an alternative route. Of course in the end, I had to admit defeat and backtrack and find a detour on nearby pleasant farm tracks.

My day ended with me comfortably cocooned by the hospitality of the village Muhtar's family. Even though I arrived in the village unexpectedly, they generously welcomed me, mud and all. They gave me my own room for sleeping, and they shared their delicious dinner and breakfast with me. Also, I was able to have a very welcome shower. When I left, I was given a big bag of olives from their trees for my journey.

May 24 Day 9 - BEREKET TO OSMANELI

26.2 km with 657 m ascent (felt like more!) and 1170 m descent. Struggled to find the route down out of Akçapınar. Ended up hunting around for the easiest way on steep goat paths so I was able to wheel Dixon Rollerpack down in front of me. Mostly a day up and down in forests ending with a lovely path down to Osmaneli. As the distance was long for me, I decided to treat myself to the seemingly only hotel 🏨- the Firtina Boutique Hotel. Turned out to be very grand with high wooden ceilings, wooden floor boards, and brass stair rods, but only 70 TL including breakfast! Rüstempaşa Mosque was across the courtyard from my room - so special to hear the beautiful Ramadan evening prayers. Osmaneli was an important stage on the Ottoman Hajj route.

Up the hill just beyond Bereket is the perfect wild camping spot. Every day the scenery delights me, but I haven't described this magnificence in my Sufi Trail account because my powers of description would never do justice to the beauty.

May 25 Day 10 - OSMANELI TO VEZIRHAN

23.8 km with 683 m ascent. Mountain footpath up a magnificent valley - if I could sing, I would have been singing with joy! Wonderful day became very challenging as I tried to reach Staircase Rock. The GPX took me through a carriage of abandoned VERY long train 🚂. Then, I was faced with a jungle of mostly abandoned or roughly ploughed small fields. I hid from a passing train 🚂 before crawling up a steep embankment to access the railway bridge. Then, jungle again so I walked along the railway line with much anxiety. Found way down from railway tracks to walk in a dryish irrigation ditch before connecting with a farm track to bridge. Then again no path and ended up sandwiched between the railway, irrigation channel, and fast flowing river. Finally had to struggle back as would need a machete and the river too close. Exhausted, I headed for Vezirhan alongside the highway. Made Caravanserai at dusk. Welcomed, given room to camp in, invited to dinner for around 300 people along with a German pilgrim on a six-month journey.

What a day of contrasts. Joyful hiking up a beautiful mountain path and then many miles later doggedly trying to find the route to The Staircase Rock. I can only assume that I did not follow the GPX correctly,

although later I discovered that Iris and Sedat had also walked along the railway tracks but unlike me, they knew there were few trains. A train had actually passed just before I climbed onto the line and for all I knew, there might be a train every hour. An added difficulty for me was the continuous carpet of large lumps of rock between the rails and at the sides which made pulling my Dixon extremely tiring. In retrospect, I should have left this parallel, virtually inaccessible and hidden world betwixt river and mountain and just followed the highway into Vezirhan.

By the time I showed up at the recently renovated Caravanserai at dusk, I was irritable, hungry, filthy, smelly, exhausted. At the entrance I met a German hiker, freshly showered, who said he would ask if I could also sleep there - for free as the rooms still had no furniture. I was duly welcomed and shown a room where I set up camp with my sleeping bag and blow up mattress. Some dignitaries then arrived and inspected my setup and seemed rather astonished. One man felt my mattress. After they left, I was about to shower when my hiker neighbour said we needed to leave to attend the Mayor's dinner to which he had been invited. We walked along the road with me muttering ungraciously that I was in dirty clothes and would feel totally out of place - I knew everyone would be well dressed for this important *iftar* dinner. He said that no one was forcing me to attend. Of course, when we arrived everyone was very gracious, and we were given a table by ourselves and served a wonderful meal.

I gradually relaxed and chatted with my dinner companion. He was hiking as a true pilgrim, though mainly from place to place by road rather than on paths and tracks like the Sufi Trail. I asked about his accommodation, and he explained that at the end of each day he would ask for help and invariably someone would take care of his needs for food and a sleeping place. This was apparently the expectation from him as a pilgrim. I would not succeed as such a pilgrim since I am so reticent about asking for help. Also, this approach would be uncomfortable for me since I would feel I was taking advantage of Turkish hospitality. On the other hand, the opportunity for someone to help is also a gift for the helper. Indeed, every pilgrim's approach to his or her journey is unique. I always smile when I think about brave and intrepid Natalia Mihai hiking the Sufi Trail without the GPX tracks. The original *Hajj* pilgrims did not have this technology and would probably have been travelling from village to village asking the way, just like Natalia. Though I am sure village connecting paths would have been better defined for Ottoman travellers.

We walked back to our superior camping rooms each with an en suite bathroom, and I finally had my cold shower. Eventually, we were locked into our building for the night - I was too tired to worry about how I would escape from a fire in this historic building with only a few small windows and thick impenetrable stone walls. My neighbour arranged with the keyholder to open the door at 8:45 in the morning. During Ramadan, many people have been up most of the night and usually only go to bed after their pre-dawn breakfast, so this was early for the unfortunate keyholder but hospitality is huge, and he duly arrived on time and released us.

May 26 Day 11 - VEZIRHAN TO BILECIK

26.3 km with 1037 m ascent and 649 m descent. Heat, lack of sleep and water (lost full bottle at start) made a difficult day. Lost confidence yesterday, not helped today by a farmer on motorbike animatedly insisting no way to Zobran. Old track climbing up is now a sea of woody Cistus bushes. Inches away from stepping on a brown snake with a yellow diamond pattern. Mesmerized watching it ease back into its hole, tongue flicking. Then, a faint path through bushes across to a beautiful forest track to the abandoned village of Zobran. Apparently a lady was living in the unused school at the moment while looking after her goats 🐐. Long long ups and down. Spread eagled on moss to cool down. Passed a huge rubbish dump with swooping ravens and their calls helping me continue up up. In Bilecik, I had to backtrack a long way to the Teacher's House and only found it with the help of an Afghani pharmacist who walked back with me. Decided on a much needed rest day!

Another wonderful Sufi Trail day of forests, mountains, and views. The long climb up to Bilecik perched on high was challenging with the heat and my lack of fluid intake - no shops, and I did not dare to operate the well mechanism of the traditional Yuruk nomad well. As soon as I reached the first shop on

the outskirts of Bilecik, I bought a litre of my favourite cherry juice and two cups of Ayran, the salty drinking yogurt. Somewhat restored, I headed into the city centre and started asking the whereabouts of the Teacher's House, but no one could tell me where this was when I showed them the address in the guidebook. Eventually, an English-speaking Afghani pharmacist rescued me and became my guide even though he was on his way to work - but not as a pharmacist as he could not get such a job in Turkey. The moment we set off a part on my Dixon Rollerpack broke, and we had to manhandle it awkwardly for a long time back along the way I'd come. My guide telephoned the accommodation for precise directions, and we eventually arrived in a quiet residential area at a large building fronted by a garden and with the luxury of a ramp into the hotel for my Dixon. My guide ensured I was given a room and left me his telephone number in case I needed more help. I did need help the next day, but I did not contact him because I felt that he had already gone above and beyond to help me.

May 27 Rest Day - BILECIK

Teacher's' House is near Mosque with 4 minarets as you enter Bilecik on Sufi Trail and is right behind the very interesting Bilecik Museum. The museum staff are wonderfully welcoming and happy to explain the fascinating exhibits. You will see photos of many places on the Sufi Trail. As a gift, I got to mint a coin in a special mint. My rest day was perfect with more special moments. I noticed a red line extending from my sore red heel and knew it was time for antibiotics. The pharmacist took me round the corner to a doctor who examined my foot, wrote the necessary prescription, and very generously would accept no payment.

To my delight, my quiet airy room with breakfast was only 60 TL. What's more, my room had a sunny balcony which greatly simplified drying my washing. I relaxed and fixed my Dixon with a part from my spare's kit. I took the precaution of reinforcing the new part as this area of the Dixon was subject to enormous strain on the rough rocky areas. Thankfully, my innovation prevented any further damage even though I had to travel over plenty more rocks and through deep mud.

While hiking, I had gradually become aware that the heel of my left foot had become noticeably more painful. By day 5, the large blister from Istanbul had been healing well, but unfortunately my boots and feet were soaking wet on day 8 and the soft new skin blistered again and quickly became infected. When I saw the red line wiggling up my ankle, I knew emergency action was needed but was antibiotic cream going to be enough, or did I need oral antibiotics? Fortunately, there was a pharmacy close by, so I presented myself and my foot to the staff. They produced a suitable cream, but they would not let me buy the cream - I needed a prescription. To my amazement, the pharmacist quickly took me to the doctor in the next building, knocked on his inner office door and ushered me in. The doctor came from behind his enormous desk, inspected my foot, and scribbled a prescription for antibiotic and anti-inflammatory creams which I could then buy. I did not think the latter cream was necessary but to just have the antibiotic meant returning to the doctor for a new prescription. I took the anti-inflammatory and was grateful to have this cream for a new problem many days later. The whole scenario was intense and conducted with minimal English but made me feel so cared for.

I now felt free to enjoy my day and headed to Bilecik Museum where I was unexpectedly treated as an honoured guest. Mesut Ünver gave me a tour in excellent English which was appreciated by me since the fascinating exhibitions were labelled in Turkish. An added treat was the Turkish coffee we chatted over.

May 28 Day 12 - BILECIK TO KÜRE

24.9 km with 654 m ascent and 719 m descent. Beautiful start to the day at the deeply peaceful Sheikh Edebali Tomb. He lived to 120 years, dying in 1326. The ladies' mosque was beautiful with open windows high above a green valley and facing Mecca. I then found that without help, I couldn't get down the very steep sand slide behind the mosque, and I made a VERY bad decision. Instead of backtracking and finding an alternative road way, I went down steep steps behind the car park and ended up trapped

on top of a mountain with cliffs all round. I hyperventilated, screamed, bawled as I fought my way along tracks trying to find a way down. I ended up below the rubbish dump and back at the bridge from 2 days ago! I had to trudge along a fast road (two men stopped, took one look at my face and roared away!) before getting to the new Bus Station where I drank a litre of juice and bought water. So didn't make Küre (camped 2 km after Yenikoy) having walked an extra 10 km. Saw monster dark brown snake - thicker than a hose pipe and 2 foot long. Fell asleep watching a lightning show. Woke after a couple hours to heavy rain. Laid my tent ▲ over everything which worked as only a short shower.

My Sufi Trail certainly has had several days of extreme joy and dire challenges all in the same day. Today was no exception but should have been an easier walking day. I was soothed into bliss at the Sheikh Edebalı Tomb and then apparently lost my ability to make sensible decisions. Though I suppose I was wise to not descend the sand slide behind the tomb. This steep slope of fine loose dirt was too high for me to slide the Dixon Rollerpack down without help. It would just have run away and pulled me down in a heap. I had noticed a long flight of steps down to a stream and this was far more enticing than a roundabout road detour to pick up the Trail further on. The mountain I ended up trapped on turned out to be the Bilecik nature walking park, lovely for views and picnics and empty of humans but a nightmare to escape from.

I had been looking forward to admiring the Bilecik high-speed train station and having a drink in the cafe there but my ridiculously difficult route, Dixon Rollerpack unfriendly, bypassed the station by a whole mountain. Instead, I had to wait until the new Bus Station where I collapsed in the cool and quenched my thirst in their cafe and people watched. Then onwards racing the fading light and hunting for a hidden flat camping spot. There was little choice and the place I chose felt too exposed for my tent. In any case, I was too tired to bother with putting my tent up and the sky was cloud empty - until the heavy shower long after I went to sleep.

May 29 Day 13 - KÜRE TO SÖĞÜT

23.6 km (includes 8.2 km from my wild camp) with 583 m ascent and 325 m descent. A much better day! Another fabulously peaceful tomb - the Dursun Fakih Tomb perched high on a hill. Proper picnic lunch on a bench with juice, gift olives from Bereket, bread 🍞 and delicious butter - thought I was buying cheese! Tried to fill water bottles at the fountain at the bottom of the hill but found it was broken, so 11 km and no drink. Still, farmers are doing some work in the fields and have no food or drink for 16+ hours during Ramadan, so I'll manage. Problem with GPX route being along the boundary of a military area. Was told by soldiers doing some concreting that I couldn't continue. However I did anyway. Reached an expensive garage and drank a litre of iced tea and ate a gift of cherries. Next was Ertuğrul Gazi Tomb - he died 1280 and was the father of Osman Bey, founder of the Ottoman State. Found Teacher's House but closed, so ended up at Ayyıldız Hotel. They kindly reduced the price from 85 TL to 70 TL.

Today was delightfully easy walking. On the final approach to Söğüt, the trail was a quiet grassy track alongside a very high fence plastered with no photography signs in several languages. Behind the fence was a wooded military area. All was well until I reached a guarded gate with several soldiers inside labouring away digging and concreting. One took it upon himself to indicate that I could not walk any further alongside the fence and that I should take the road. The road was heading in the wrong direction for me, and I really did not want to walk any further than necessary. I tried to convey that I was remaining on the outside of their fence so what was the problem. Eventually a different soldier shrugged his shoulders and went back to work. This was my signal to ignore the first soldier and quickly continue onwards beside the fence hoping I was not going to be hauled in front of someone more senior and unbending.

Soon after, I reached a very expensive garage which was open in spite of it being Ramadan. I commented on the high prices but, as always, felt dehydrated and was more than grateful to actually find somewhere open. I sat at a table outside enjoying my sweet iced tea and then felt very guilty for 'complaining' because the garage shopkeeper gave me a plate of delicious cherries.

Restored, I set off to explore some of the town before hunting determinedly for the Teacher's House. Up and down the correct street I went asking different shopkeepers. Eventually, the Teacher's House windows above the shops were pointed out to me, and I was told it was closed. I had already ruled out the Brothers Hostel, which the guidebook described as "a traditional tea house and upstairs are the hotel rooms. It's not a modern hotel but the prices are also reflecting this. The soldiers are using it throughout the day." I wondered if I was reading too much into this description. Anyway, I turned my attention to the nearby Ayyıldız Hotel and was rewarded with a price reduction and a lovely view of an Ottoman mosque down the little street opposite my window.

Every night I was in a hotel I worried about my priorities. Given that it was Ramadan and village shops were closed which had reduced my diet considerably, you would think that the minute sunset arrived, I would be out looking for food. Instead, I persisted with stripping off in the shower and washing my filthy clothes and then myself. Only then did I set out for food. (Months later I read Natalia Mihai's book and discovered that she had a similar routine.) After dark, I found the Cuma Usta Family Restaurant which was mentioned in the guidebook and joy joy, it was open. However, I was politely informed that they were hosting a private *iftar* event and that Cuma Usta was at her home - no doubt breaking her fast with her family. Apparently, restaurants and cafes were often closed for business in the evening during Ramadan. I returned to my room without any food supplies.

May 30 Day 14 - SÖĞÜT TO YEŞİLYURT

19.9 km with 899 m ascent and 433 m descent. This was a stunning day scenically with lovely big tree forests and meadows full of flowers and butterfly jewels. Not so hot as up to 1000 m so no longer drinking hot water! Didn't make my target due to late start after sightseeing in Söğüt, buying food, and not sleeping much due to people relaxing until very late in the street below my room after fasting. Camped at ponds after Rızapaşa and was lulled to sleep by serenading frogs and animal bells!

Another wonderful walking day brightened by my early morning shopping for fruit, bread, and cheese. Having explored some of Söğüt's beautiful historic buildings, I climbed away from the town on the spectacular ancient caravan road to Kızılsaray, part of the Ottoman *Hajj* route to Mecca. A day of pastures, forests, quiet villages, and wide-open skies.

My only disquiet was when I left a farm track at 18:30 hours and headed along a narrow grass bridge running between the deeply ploughed fields. A distant farmer on his tractor was shouting at me, greatly agitated. I waved and dashed on confident I was following the GPX correctly - well maybe. As it turned out, my grassy thoroughfare eventually rejoined the farm track which would have been easier than pulling my Dixon along an uneven sloping path.

The picnic area at the Rızapaşa ponds described in the guide book sounded like a good place to camp and it was. I arrived at dusk and walked into the picnic area to a flat grassy area tucked away among the trees. No sooner had I set up camp then I heard approaching animal bells. I sat motionless while the flock streamed down the lane behind the trees. This turned out to be a recurring problem. I would pitch camp as late as possible only to find the animals going home even later. Always my biggest worry was that the shepherd dogs would find me but to my amazement they never noticed me. Perhaps they too just wanted to get home to rest and eat. Once dark, I felt safer and less likely to be discovered. I loved this camping spot. I find natural sounds more conducive to my ability to sleep, so falling asleep to a backdrop of serenading frogs was no hardship.

May 31 Day 15 - YEŞİLYURT TO EĞRİÖZ then car to ESKİŞEHİR

18.8 km including 3.5 km from ponds. 406 m ascent and 567 m descent. A day of wide-open space and easier walking. Two more snakes, both grey-brown - one small, one medium. Breakfast of one tomato and a small piece of bread. Lunch of olives and cashew nuts. Kind man tried to find the owner to open the shop in Uludere but was unsuccessful. Amazed by a huge 853-year-old juniper tree. Would have loved to put my arms around its trunk but surrounded by a cereal crop. Tried to catch a bus from Eğriöz but after various men tried to help, I was offered a lift to Eskişehir Station. Then, I easily found a hotel

with [Iris Bezuijen](#) instructions. This time I asked for a quiet back room! More expensive at 100 TL including breakfast (a city) but kindly reduced to 90 TL. Very tired. Last proper meal was on Day 10.

Before leaving Uludere, I soaked up the peace beside Sheikh Süleyman's tomb. He was a teacher of Sheikh Edebalı whose tomb I had visited in Bilecik, three days earlier.

Since I had already had the luxury of two rest days, I decided that I needed to make up some time. Day 16 ALINCA to ESKIŞEHİR looked like the perfect day to skip since on the map the 13 km route looked flat and featureless. The guidebook even mentioned a couple of bus numbers which I interpreted as meaning a bus would be a good idea. Also, I was worried about finding my way to one of the listed hotels in Eskişehir, another city. I sent an emergency SOS message to Iris and she gave me the name of a hotel close to the fast-train station, an obvious landmark on my map.

My next task was to actually find a bus. I arrived early in the afternoon in Eğriöz, located a bus stop, and set about waiting in what appeared to be a deserted village. Eventually, a man wandered over from a nearby house to try to help me. A few phone calls later, my help had multiplied, and bus times were found on one of the phones. I was told a bus was due in 40 minutes, if I understood correctly since all this took place with no English. Then, a man, a boy, and some English arrived, and the collective decision was made that I should go with them to Eskişehir. And that is what I did. This kind man would accept no payment and took me right to the railway station, a short walk from Tekinogullari Hotel.

I was delighted to have bypassed Day 16 of the Sufi Trail so painlessly - thanks to my benefactors in Eğriöz . What's more, restaurants were open, and I was able to buy a meal to take back to my room.

Days 17 to 30: Sufi Trail 2019

June 1 Day 17 and half Day 18 - ESKIŞEHİR to SÜPÜREN to KARAPAZAR

(I skipped Day 16 and didn't walk from Eğriöz to Alınca to Eskişehir - about 19 km)

33.7 km with 703 m ascent and 482 m descent. I think cities are best appreciated by living in them. However, I really enjoyed the interesting route out of Eskişehir. For me the highlight was Kurşunlu Mosque - so beautiful. I shopped as advised at the store at the end of Peker Street and showed the owner the mention in the guidebook. Then, up into the city's pine forest before crawling under a half-hearted barbed wire fence. Back in glorious space. Not a soul. Just me and the green track lined with a kaleidoscope of flowers. Fragrance, sweet and spicy. Wished for binocular eyes to see all the different birds better. Met lovely people in their garden on the far side of Yukarıcağlan - spoiled with Turkish coffee and watermelon. Given village fluffy thick flat bread to take with me. Encounter with gendarmes at Süpüren. Eventually they found the Istanbul entry stamp in my very full passport. They gave it back. Then asked for it again and went into a huddle to photograph some pages. All fine. Then a young couple roared up in a bright yellow car to make sure I was ok and to offer eating. Declined as had a goal - get through marble quarries while no workers and sleep in Karapazar Mosque guest room. Made it just before Azan. No dinner offered but ok.

The family that invited me into their garden was so caring and warm hearted. They asked what I would like to drink and of course I said coffee since my daily fix had been missing for too many days. While waiting for the coffee, I was eying the watermelon rinds left over from their lunch. I was practically drooling in my dehydrated state at the thought of juicy watermelon. Eventually, I plucked up courage to ask if they had any watermelon left and to my joy there was plenty.

Fully restored, I strode off happily until my first encounter with the gendarmes. I was taken aback to see them in such an empty area. I watched anxiously as they poured over my passport, but they were pleasant towards me and even offered me a lift at the conclusion of their appraisal.

Every village always surprised me with something special. Süpüren was no exception and boasted a beautifully crafted Hungarian-style village well. Soon after, I walked through two huge marble quarries with massive blocks of marble scattered haphazardly and reflecting the pink evening light, lovely in the end-of-day quietness.

I was relieved to arrive at Karapazar just before sunset and had been fantasizing about being invited for dinner. There was no one in the street, so I knocked on the door of a house near the mosque and a lady in her kitchen saw me and called her husband who fortuitously had the key for the village guest room. He rushed me to the room, showed me where I could use a bathroom and dashed off just as the *Azan* began. Alas, no dinner, so I ate my gift of delicious bread and after everyone had left the mosque after the evening Ramadan prayers, I went to sleep feeling absolutely safe. Until.....

June 2 Finished Day 18 and part Day 19 - KARAPAZAR to SARAYÖREN to ASLANBEYLI

22.8 km (excluding lift of 3 km) with 574 m ascent and 540 m descent. Woken last night in the Karapazar Mosque guest room at 23:30 with 2 men bursting through the door, or so it seemed with my hyperactive fibromyalgia nervous system. Wanted me to speak to someone on their phone who asked if I was Dutch. (Man who showed me the room knew I was English). The men were not pleasant and for a while stood at the door talking and surveying me in my sleeping bag. There was no lock on the door. Was very disturbing. Sadly in the newly tiled bathroom, the toilets and basins were all very dirty, while the courtyard was beautifully swept. I enjoyed today's route up through thyme-scented pastures and the yellow road and faint footpath through the forest to Sarayören. Then the way was tedious for me passing vast deeply ploughed fields in a dehydrating wind. A geography teacher with his mother and nephew rescued me in their car for the last 3 km into Ayvalı. I had a wow moment when I saw my first view of the Dervish complex at Aslanbeyli. No accommodation available but the ladies working there let me sleep in their tiny workroom, and a daughter brought me food. They also unlocked all the complex doors for me. Fascinating and beautiful. They warned me about the people camping in the carpark - "bad people." I asked for a key to my little room so hopefully a peaceful night.

I do wonder if my alarming middle-of-the night encounter with the smartly dressed men was because I had been found by the gendarmes earlier in the day. These men did not actually tell me who they were, but I assume they were plain clothes police. Until their arrival, I had felt safe, especially since the guidebook sang praises about the people of Karapazar being "very relaxed and friendly". I had not worried about being unable to lock the door.

The next morning, I just wanted to escape this village, but I was waylaid by women baking bread at the village oven and an elder man who wanted to buy one of my hiking poles. They were also very interested in the potential of the Dixon Rollerpack. I guess they were really friendly, but my experience in the night had made it difficult for me to enjoy their company, one of my Sufi Trail regrets.

I had been hoping to lay down my sleeping bag in the historic rest house at Aslanbeyli, but I think I was better off in the tiny modern workroom complete with hot tea and a stunning view of the 11th century Dervish complex. Being on my own in one of the huge stone rooms would either have been scary or a very special experience.

June 3 Finished Day 19, Day 20, and part Day 21 - ASLANBEYLI to SEYITGAZI to ŞÜKRANLI to ÇUKURCA

33.6 km with 892 m ascent and 646 m descent. The lovely daughter delivered Turkish pancakes to me for breakfast. Reinforced, I set off at speed and sailed past the GPX turning. However, I declined a lift and rejoined the trail by detouring after the big irrigation ditch. Seyitgazi was frenetic with people shopping for Eid. I was happy to leave the babble din behind and enter the peace of the Seyyid Battal Gazi Dervish complex and be soothed by ethereal music and fragrant rose oil. Then, a lovely track over the hill to Örencik. From Sancar, a small road winds up and up a forgotten valley alongside a stream - just me, a completely abandoned hamlet, and a herd of cows in a pasture. From Sarıcaylas, I had hoped for a lift but in spite of putting my hand out, no one stopped and there was a shower of rain. Actually, the forest was stunning with some beautiful trees begging to be photographed. But I was on a race with the sun. Finally, just after Şükranlı, a lovely young man in an old car stopped and between us we got the Dixon Rollerpack installed, and he took me 5 km to Çukurca. He invited me to the village evening celebratory meal. However, I was camping (25 TL) and having a proper dinner (60 TL) at Midas Han.

As expected, I became fitter with time and found myself hiking longer daily distances. Also, the Dixon Rollerpack became a comfortable extension of my body, though I had a love-hate relationship with this

extension. Some days I just seemed unable to get the load balanced evenly, and the Dixon would then drag unevenly on the harness. Also, on the rough sections, the load would loosen and I'd have to keep stopping to tighten the straps - very annoying. By the end of the Sufi Trail, my right shoulder was agony. The wheel tire actually wore out much more on one side, and I suspect the frame was slightly out of line due to use on the excessively rough Jordan Trail.

Another problem was that getting a lift was difficult because of the length of the Dixon, although actually I could quickly detach the arms. Smart cars simply drove past me without even pausing, and this is what happened today on the unavoidable uphill 9 km of tarred road from Sarıcailıyas. One car passed me and then broke down. I tried to be friendly to a teenage girl from the car who was standing by the road with her phone, but she gave me the stink eye - I do look odd, I know. The older women from the car were relaxing under a tree waiting for help to arrive, and they waved and smiled at me.

But then when least expected a lift at last, joy joy! The young man was totally unfazed by my unwieldy Rollerpack and cheerfully took control of the loading. Alas, my shyness again resulted in a huge Sufi Trail regret, namely that I did not follow-up on his invitation to the village dinner, extra special as the last *Iftar* of Ramadan. My solitary meal ignored by the other guests at Midas Han was delicious, but I missed a once-in-a-lifetime experience which also would have had delicious food, and I am sure a warm welcome.

June 4 Finished Day 21 and part Day 22 - ÇUKURCA to AĞLARCA to HAN

23.8 km with 671 m ascent and 582 m descent. Reluctant to leave lovely camping with the hot shower, dinner, and breakfast at Ben's Midas Han accommodation. Didn't sleep well due to the cold - used jacket for first time on Trail! Visited nearby Phrygian Gerdekkaya rock tomb - sadly much defacing graffiti. Determined to eat 3 meals in 24 hrs, I had lunch at Tutkun Cafe at Yazılıkaya before admiring the remarkable Midas Phrygian rock-cut Facade Monument carved between 8th and 6th century BC. Lovely to have excellent waymarking to Ağlarca. Then, it was bumping across pine cones and rocks on the amazing and remote 13 km route across a forested mountain. I suddenly felt unsafe and isolated. At the top, there was pasture and two shepherd encampments with big flocks. Finding the way down to Han was quite difficult, and once again, I was racing the sun. Part of the GPX was along footpaths almost closed with soft tree branches up to head height. I was desperate to camp at a lower warmer elevation, well away from the shepherds, and in sight of habitation. At 20:00, I found a flat rock-free place, though rather close to the track. I wanted to be invisible so didn't use my headlamp which resulted in me breaking off one arm of my glasses! Still a wise precaution as was surprised at 21:00 by a vehicle and voices bouncing down the track from the high pasture. Dinner was water and a few mouthfuls of stale pancakes. Woke at 04:00 cold, so I put my plastic poncho over my sleeping bag which helped.

I was nervous to see several gendarmes arrive at Midas Han while I was taking down my tent, but thankfully I was ignored and instead they sat at a table outside enjoying an excellent breakfast on the first day of Eid al-Fitr.

In spite of the practical difficulties of hiking 3 weeks on the Sufi Trail with shops and tea houses closed for Ramadan, I felt that in a very small way I fasted while hiking and experienced some appreciation for those, so many in the world, who do not have enough to eat or drink every single day. I had managed to fast in the prescribed manner for the week before I left the UK.

The route today was a stunning mix of fascinating antiquities, beautiful rock formations, and an especially long wild section across a forested mountain. Of course, my big lunch relaxing at Tutkun Cafeteria was bliss.

After the wild 13 km across the mountain, I was reassured to be sleeping within view of the lights of Han, and I slept well.

June 5 Finished Day 22 - HAN to MURATKÖRÜ then lift skipping Day 23 to GÖMÜ and Day 24 to EMİRDAĞ

17 km with 348 m ascent and 468 m descent. Didn't see the sights in Han but wandered around enjoying the friendliness. Partially cleaned the one and only ladies toilet. Watched a diamond-shaped grain being milled and miller's family all came out to help with finding a bus to Emirdağ but none as Eid holiday. So back to walking through villages and empty forests. The hill up to Muratköru was very barren with many dead bits on trees 🌲. As I was leaving Murakoru, a man and his wife dashed out and escorted me into a big gathering at their house. They had eaten but plenty left for me. Much joy and laughter and miming that the yoghurt was from their goats and this was one lady's husband and she was expecting a baby. Intense questions session using Google translate. I was truly fussed over and loved and sent off with a new headscarf. I hadn't gone far before a young couple offered me a lift to Emirdağ (or even Konya!). He was an Environmental Engineer and his wife was an HR officer for Skoda!

Perhaps my reader will be puzzled by my toilet cleaning enthusiasm. I read in the guidebook that it was beneficial to do some good deeds and this was my first small contribution. Besides it was Eid, a significant time, and I appreciated the relaxed friendliness of Han's people.

This first day of Eid al-Fitr and was a wonderful experience for me with the joyful nurturing Muratköru family and the kind couple who effortlessly loaded the Dixon and transported me to the door of my hotel in Emirdağ - memories to treasure after my hiking isolation and often restricted food.

June 6 Rest Day - EMİRDAĞ

So here I am in Emirdağ having a rest day doing laundry etc. I finally found Turkcell staff prepared to help me add more internet to my phone - Google Translate to the rescue. Erenoglu Hotel (50 TL compared to 100 TL at Yilmazlar Hotel) has welcomed me. I love my light airy room at the back and up 95 steps as the lift is broken. WiFi is broken too and bits like windows need maintenance but clean and good atmosphere. So far I have missed walking 59 km of the Sufi Trail but need to look after my health and am not fundraising this time.

My lack of Turkish was a big obstacle in several of my attempts to renew my phone internet subscription. Young staff in the shiny modern Turkcell offices seemed unwilling to make the effort to understand what I needed, which after all was a very simple transaction for them. One office indicated that their computers were not working which may or may not have been true. One of my best Turkcell experiences was in a large village in a tiny shop with older men who courteously combined their efforts to help me.

June 7 Day 25 and Day 26 - EMİRDAĞ to KARACALAR to EMİR DEDE TÜRBESİ

27.5 km with 1413 m ascent and 305 m descent. Left Emirdağ with the smell of jasmine. Declined breakfast opposite the cemetery. Warm smell of ripening cereal. Fluffy track between fields. Big fat green lizards again. Waymarking and a nice contour path to Karacalar - an extremely well-maintained village. Visited tombs in Sheikh Hacı Halil Mosque. Taken to eat at the community complex. Then the 1000 m climb began but not so hard as mostly gradual, and I skipped GPX shortcuts and zigzagged up on a lovely track. Popped up over a pool rim and found 4 picnickers. Declined food but drank water and tea. Shepherd 🐑 wearing impressive spiked collars. Huge flocks of sheep and goats with young streaming home. Some cows and two horses with a spindly foal. Near the top a family going down in 4x4 warned me of wild animals. They offered me a huge cheese. Settled for 2 cups of Fanta. Arrived at the top at 19:15. Pitched tent 🏕️ at 2026 m just below the tomb. Tomb door sealed. Small window glass broken. Tomb an oval of standing stones on the ground. Good sleep once the wind stopped rattling my tent. Mountain felt safe.

I so wanted to accept the woman's invitation for breakfast as I headed out of Emirdağ, but today I was not only combining two days, I also had to complete the longest ascent on the Sufi Trail - 1100 to 2026 metres.

After 15 brisk kilometres across the plain on a quiet, flower-edged track, I arrived at Karacalar and was happy to pause in the peaceful mosque garden and absorb the beauty of the tiled *Mihrab* in the Sheikh Hacı Halil Mosque. Just as the guidebook said there were older wise men in the garden, and unasked they made arrangements for me to be taken to the community complex for delicious food. The women were of a wide age range and did not talk to me much - I suspect I was a rather perplexing guest for them. After my lunch, I continued through the village just as the men were heading from Friday prayers to meet their families at a restaurant. A very cheerful man dashed out and invited me to join them, but I had just eaten. I smiled to myself as I would have rather enjoyed being with this jolly group since the community complex women were very serious around me.

I pressed on and eventually reached the high pastures. I was rather intimidated by the huge flocks of animals and the accompanying Anatolian Shepherd Dogs. They are large, height 71 to 81 cm, and they often have enormous spiked collars to protect them from wolves which tend to bite their necks when they are fighting. Thankfully, the shepherds (and dogs) were focused on getting back to their camps before sunset and no one bothered about me. Gradually, I climbed higher beyond the camps and hoped that no one would want to interrupt their evening chores, dinner, or sleep to follow me. I rather wished I was not alone, but the magnificent mountain views at sunset and the next morning helped to calm my anxieties.

June 8 Day 27 - EMIR DEDE TOMB to KEMERKAYA

28.6 km with 583 m ascent and 1395 m descent. This was a mountain day of up and down and round in great scenery. Breakfast with a shepherd lady in a tiny house. Left her money under my plate. Long long dirt tracks down the mountain for shepherds to get supplies. Further down I had tea with a shepherd family. Then missed the footpath down and had to find a route back to the trail. Here two shepherds bounded across and threw a metre long half-dead snake (another species) at my feet! Finally down to the dam but then a long climb up, across from majestic rock cliffs. Thunder all afternoon but only spotty rain. Warned again of wild animals - wild pig and wolf but doubt many of either left. In Kemer kaya, teenage boys at the shop brought me a chair. Tried unsuccessfully to find contacts for accommodation as I was too tired to walk further and camp. As leaving the village almost last 🏠 invited me to eat and then sleep in their lovely covered outside area. Alas, I didn't sleep much but at least my legs were resting.

Only in retrospect did I realise how fortunate I was to have excellent weather for my mountain days - the drenching thunder storms were still in the future.

Since I was up early and I had not eaten much since lunch the previous day, I accepted the invitation for breakfast in a tiny shepherd's house, and I was amazed at what the lady offered me, even eggs as she had a few chickens. I kept my choice simple as I suspected her husband would soon arrive for the leftovers from the previous night. Also, I was aware that to replenish supplies meant driving a very long way up and down a steep 1000 metres on a bumpy dirt track. I knew my hostess would never accept any money, so as I left I slid some cash under my plate. The hospitality extended to complete strangers is extraordinary. This lady made extra effort to invite me for food since her house was set back from the track, and she walked, with some difficulty, across a field to greet me.

Further down the mountain, children were sent from a bigger shepherd's house to invite me for food. I managed to persuade the family that just tea would be very welcome. The family were fascinated by the guidebook and local map. Their house marked a point where the Sufi Trail turned away from the main track down the mountain. Of course I became embarrassed with the shepherd watching me fumble around trying to work out exactly where the GPX was taking me. People often wanted to helpfully send me by their route to the next village, but I always wanted to avoid roads and stick to the fascinating and well-researched "proper" route. In this instance, I ended up too far across the mountain, and I had to zigzag back slightly and this was when the two fit teenage shepherd lads bounded after me with the big snake they had just killed. The encounter did not feel friendly when they flung the snake at my feet. However, I greeted them with a *salam alaikum* and kept smiling, determined to not react to the snake even though I wanted to rush away from the shepherds' suspect energy. I attempted to ask whether the

snake was poisonous, but they seemed to think that I was asking if the snake bit one of them. As I slowly moved away on the steep path, they mimed that I could not go that way. I really did not want to retrace my steps back up the mountain when Yapraklı and the dam were tantalizingly close, so I pressed on and to my relief they gave up and went home.

Many hours later in Kemer kaya, I was touched by the group of teenage boys who courteously brought me a chair outside the shop, so I could drink my juice purchase in comfort. They were genuinely interested in my journey and treated me with great respect.

After my long tiring day, I desperately needed accommodation. Frustrated at not being able to locate the two contacts in the guidebook, I set off through Kemer kaya thinking that I was going to have to walk quite a bit further to find a campsite, or there had to be a timely hospitality miracle. The miracle won, but actually just after Kemer kaya there was a lovely area where I probably could have hidden away. Instead, just before I crossed a bridge at the end of this large village, a family was having dinner on their patio. One of the men rushed to invite me to join them, but I rather ungraciously said I was looking for somewhere to camp. They thought perhaps just over the bridge would be fine, then they eyed their small garden, and finally they decided I had to sleep in their outdoor sitting area. I was grateful beyond words to be rescued and safe with delicious food and a hot shower.

June 9 Day 28 and part Day 29 - KEMER KAYA to TAŞAĞIL to BOLVADIN

20.6 km to Taşağıl, then a lift for 8 km to the start of Bolvadin. Late start as family waiting for host to return from work for breakfast. Lovely scenic route out of Kemer kaya over the hill to Avdan. Hauled myself up a steep rocky pine-wood hill and then down to Güneyköy. Excellent route from village to village along edge of mountains and overlooking patchwork of fields on the plain. Snow-streaked mountains in the distance. Brave attempt of the government to heal overgrazed mountains with fencing/reforestation and yesterday with fencing/terracing. Clouds building. Lunch with cows at the fountain. Moved 5 cm tortoise off track. Many tortoises now. Few people and good to have a break from recent socialising and questions. Thunderous thunder and lightning for a long time. Sideways biting hailstones and wind thrashing me. On a bleak asphalt road after Taşlıdere with no shelter. Then torrential freezing rain filled my boots in seconds. Frozen. Had to keep moving so missed Taşağıl. Three young men in a car passed going in the opposite direction but turned round, stuffed my Dixon Rollerpack in boot and took me to the start of Bolvadin. Feel so blessed. No rain here, and I started to dry off. Stopped at the turquoise Sultan Carullah Tomb. Asked in a bookstore for directions to Teacher's House. Was invited to a traditional dinner next door being held following the death of someone's grandmother. Parts of the Qur'an were recited and prayers made. Then, I was driven to accommodation where I am currently drying out to loud wedding music upstairs. Been a noisy day! Final surprise was a firmly attached tick which I tackled with my headlamp, hand gel and wrong sort of tweezers. Possibly successful as it walked off with something sticking out of the body at the front! One night I'd felt something crawling or was it my imagination? But wasn't as I did catch the same kind of fast moving tick. Happy infected heel healed and able to throw away the dirty finger bandage I'd used to bandage lint in place over the wound as the antibiotic cream was too greasy for dressings.

The events of the day were bewildering extremes. The storm's ferocity was shocking while the three young men's cheerfulness and thoughtfulness was balm to my beaten sodden body. They seemed unfazed by neither the difficulty of getting the Dixon into the car nor to me drenching the interior of their car. Then, in Bolvadin, being whisked off by strangers to the large funeral was surreal. Also, I felt awkward being seated with the men, but no one seemed to pay much attention to this odd woman, and I dutifully ate my meal. Eventually, it transpired that the young man, who had orchestrated my dinner and transport to my accommodation, wanted me to sponsor him for a tourist visa to travel to the UK. Immigration had already refused him a visa because they felt that he would stay in the UK illegally and work, which actually was his intention since he was very distressed by the economic situation in Turkey.

Moving the tiny tortoise out of the danger of being squashed on the track was my second good deed on the Sufi Trail.

June 10 Finished Day 30 - BOLVADIN to ÇAY by bus and Day 30 Çay to YAKASINEK

29.2 km with 518 m ascent and 417 m descent. Quick visit to the outside of mosques in Bolvadin (Alaca mosque built around 1278 now behind building barricades), before catching a bus from Haskaymak office for 5 TL to Çay. Was really grateful to not be walking this straight 20 km across the plain to the foot of the distant snow-speckled mountains. Wrongly assumed the bus would go into centre Çay so ended up 2 km away along the highway. Found a lovely track back to Çay past ripening poppy harvest. Relaxed in Çay with the best presented Turkish coffee ever! Loved the decoration inside the dome of Çay Alaaddin Mosque from 1258. Good route in an interesting patchwork of villages with small fields of vegetables, cereal, poppy, and fruit trees. Fragrant wayside trees and roses. Missed grocery stores for lunch items, so snacked on a few cherries. Thunder and lightning over snow-streaked mountains. Confronted by a river after Deresenek on the lovely way up the valley to 'Ecem Sultan' Tomb. While looking for the easiest way across the river, clear flow increased and became muddy from rain higher up! So turned into boots off crossing. Found the mosque with the village room in Yakasenek at 19:00. However, obtaining the key proved impossible due to language barrier and difficulty contacting Muhtar or Imam. Eventually police and an interpreter arrived and said I was not allowed to use the village room. By then, I was very distressed by the whole situation and sobbed my heart out. They didn't want me to camp in the picnic area and wanted to take me to a hotel. I was no longer thinking rationally. Was now dark. A statement I unthinkingly made about the economy made the interpreter angry, and they drove off. Managed to make contact with caring Iris and Sedat - am so grateful for your help. By then, I was high up in the picnic area. I put my sleeping bag on the ground and tried to sleep but was found by police who took me to Şekerim Grand Hotel in Sultandağı - amazing caring receptionist. Sedat made sure I was okay and arranged food for me. Alas, a further 7 km was not walked. A very bad 5 hrs for me, and I feel I behaved badly. Felt I was being laughed at several times too - not really surprising, and I guess I fell into the category of strange elderly eccentric English woman!

This long long day was packed with scenic beauty, timeless villages, and fascinating unique jewels of history. I basked in the warmth from the women waiting at the bus station as they made room for me to sit. I did not, however, pay attention to the wisdom of the Sufi master, Shams Tabrizi on page 81 of the Sufi Trail guidebook, Part 2:

Instead of resisting changes, surrender to them.

Let life be with you, not against you.

And so my day ended with not only the worst night of my Sufi Trail, but even my worst travel experience ever. I embarrassed not only myself but everyone else as well, and I contributed a solid wad of negative publicity to the Sufi Trail ethos. The ridiculous thing is, I made the situation unbearable because of my stubbornness and unwillingness to bend to authority when the gendarmes just wanted to rescue me and tidy me away. Unfortunately, the interpreter and I had a major clash of personalities. He arrived just as the young gendarme and I were beginning to communicate using Google translate on his phone. I could not understand why no one was willing to open the village room since I had stayed in one at Karapazar (I had now conveniently forgotten the men bursting in during the night), but the gendarmes were unrelenting. They wanted to take me to a relatively expensive hotel, but I was far beyond rational thought and I fixated on the expense (they offered to pay) and an additional missed 7 km of the Sufi Trail. I asked how they could pay for me when the economy in Turkey was struggling. This criticism resulted in an angry diatribe against the UK, the USA, and South Africa. They picked up the punnet of over-ripe strawberries (produced after I said I had not eaten all day) and drove off.

When the gendarmes, thankfully without the interpreter, found me later in my sleeping bag in the picnic area, headlights searching the hillside, I was convinced I would be taken to jail. They helped gather up all my things, and I meekly climbed into their vehicle. When the whole awful episode was over, I had to smile because the strawberries were reunited with me. I suspect some village ladies had been harvesting and gave the strawberries to the gendarmes.

I reflected on how easily I had tipped into an emotional whirlpool of illogical thinking until Sedat took control of the situation and told the gendarmes where I had gone to hide. In spite of my appalling behaviour, Sedat and Iris enveloped my bruised ego with unconditional love and did not abandon me.

Days 31 to 40: Sufi Trail 2019

June 11 part Day 31- SULTANDAĞI to AKBABA

13.3 km - a flat easy walk enabling me to regroup. Thanks so much for all the supportive comments. As [Tony Howard Di Taylor](#) said, "Bad days make the good days even better." Thing is travellers tend to not talk about the bad days so everything seems easy. There are rarely photos of the most challenging parts of people's routes! Visited some tombs tucked into corners in Sultandağı before following a shady track between walnut trees and cherry orchards to Kırca. Views of enormous Akşehir Lake on the way to Dereçine. Stunning black butterfly with small markings of palest pink. In Akbaba (built by Adige Circassians who had to leave after Russian War of 1864), I saw women with top teeth all gold. Warmly welcomed by a group of people who then drove me to the wood mill to meet my host Refik Şimşek. Good conversation with his nephew at his mother's house and delicious meal before being driven up the mountain to camp at Refik's farm at a perfect campsite - flat, short thick grass, nearby mountain stream water, and a view. They helped me put up my tent ▲ in the wind. Just in time before the rain. Excellent sleep night.

Sedat and Iris had encouraged me to take a rest at Sultandağı, but I had not slept well due to being woken early by the hotel's water pump right outside my window leaping noisily into action when one of the guests rose early for a shower. I longed for the peace of sleeping in my tent. I decided to keep going. I did not have far to go, the day's route looked simple, and I needed the meditation of walking to move on literally in my mind and body from my loss of emotional and rational control at the end of day 30.

In fact, I thoroughly enjoyed my walk and the warm welcome from Refik and his family further soothed me. His nephew spoke excellent English, and we were able to chat in depth about several topics including mental illness.

My day ended with a truly perfect campsite, and my sense of feeling absolutely safe enabled me to sleep soundly.

June 12 finished Day 31 and Day 32 - AKBABA to AKŞEHİR

23.1 km with 442 m ascent and 444 m descent. Peaceful breakfast with Refik (including eggs from his chickens) before being driven back to the village. Set off through cherry orchards. Another snake, number 6 and run over - grey with black markings. Invited for a glass of cold Fanta where sheep being laboriously sheared by hand. Tried unsuccessfully to use Google translate to say that I was born in the Falklands where sheep were sheared with exactly the same hand shears. Some closed faces around Yeniköy and in the next hamlet and my greetings were not acknowledged. Wondered what those people thought, and I hoped it was not too negative towards me. Steep hill in short tree forest to mysterious Philomelion houses. Alas, access was apparently blocked by a property with a high fence, CCTV, and many signs. Still the views of Akşehir Lake were good! Gift of a handful of freshly picked strawberries. My large juice carton fell off the Dixon in Akşehir, and I was alerted by the owner of Cafe Hamburg who invited me for tea (and chat). Was heading to a planned night at the Teacher's House when I unexpectedly passed the Grand Hotel. The staff were standing outside and knew I was expected by Ramazan and of course I was rather noticeable! They kindly offered me a Sufi Trail discount so room for 80 TL a night and a delicious dinner for 25 TL. The hotel has been completely refurbished. I had a back room so no street noises, though voices in the hotel were a problem for sleeping as was the TV in the room next to me - the staff resolved this one. I can't say enough about how totally thoughtful and welcoming the staff were, as was Ramazan.

My day had begun perfectly sitting on the veranda in the early sunshine at Refik's simple mountain home while he busied himself making us breakfast. He covered the little table with fresh newspaper,

and I luxuriated in the peace and simplicity. Refik told me that wolves came down to his farm in the winter when there was snow on the mountains.

Today the Sufi Trail wound along tracks between villages dotted along the base of the mountains and was surprisingly rural in spite of the nearby highway on the plain below. Old cobblestone paving led into Beşkavak with its old houses - some were lived in while a crumbling one was simply used for hay storage. As in many villages, wood from the cherry orchards had been meticulously sorted into different sizes and carefully stored at each house for winter fuel. In several villages, I saw a woman sitting on a low stool to chop up the smaller branches with a carefully wielded billhook.

Eventually, I rolled into Akşehir and was brought to a halt by the sight of the soaring, beautifully carved stonework surrounding the door of the Taş Medrese Complex, a Madrasa dating from 1250. This was just the beginning of many more jewels waiting to be discovered in Akşehir.

Ramazan met me at the Grand Hotel, and we planned a time to meet the following day for my introduction to the town's historical wonders.

June 13 REST DAY - AKŞEHİR

11 km with Ramazan (who has a wealth of knowledge and experience to share) guiding me to hidden places in Akşehir as well as to the better known places. Akşehir is an amazing multicultural and historical centre with deep spiritual roots. Thank you so much Ramazan for sharing so much with me and for the gift of the special musk-fragrant scarf.

I was delighted to explore the park dedicated to the much loved Sufi teacher, Nasreddin Hodja. Several sculptures represent some of his wise humorous stories, which all have a deeper level of meaning. Many years ago in a library in Maui, I had found a memorable and beautifully illustrated children's book of his stories - now my heart soared joyfully in recognition. A focal point is Nasreddin's simple airy tomb.

Amuse and laugh a lot, sleep deep and long.

Laughing and sleeping well resolves most of your problems.

Page 121 Sufi Trail Part 2 by Iris Bezuijen and Sedat Çakır 2018

Ramazan and I wandered past fountains of gushing mountain water, an ancient oak tree, and the extraordinary tombs of Akşehir's ancient Sufis. In one tiny building surrounded by roses, there was the musk-fragrant tomb of Yağlı Dede who died in 1328. A black stone was set into the cusp of the arch of one of the windows, which at times lined up with light from a full moon bathing the tomb with ethereal light. We peered inside the enormous Armenian Church of St Mary, which was being restored. We were welcomed into an exhibition of women's handicrafts, and I admired a colourful copy of the painting, "The Tortoise Trainer" by Osman Hamdi Bey. Scholars have attributed many meanings to this painting of an elderly man attempting to train five tortoises with his flute. I marvelled at the spectacular fluted conical dome of the tomb of Seyyid Mahmut Hayrani, another important Sufi and Nasreddin's mentor. Everywhere ancient buildings had incorporated even more ancient stones into their walls. Hellenic columns propped up the covered entrance of Kileci Mosque.

Eventually, we squeezed in a quick delicious lunch in a cafe in the nearby forested valley which is a peaceful home for the tomb of Baba Nimetullah Nahçıvani. Finally, Ramazan showed me a tiny poignant tomb with beautiful and intriguing details which was located in the middle of the paved grounds of a rather grim looking high school building. Ramazan explained that this was the only tomb in the cemetery that was able to "protect" itself from destruction by the construction machinery.

Our day was marvellous but also intense, and by 16:00 I had run out of steam, and regretfully had to return to my hotel missing the final delights Ramazan wanted to share with me. Akşehir with its intimate ambience and fascinating history warrants a much longer visit.

Once again, I ate dinner in the rooftop restaurant of the Grand Hotel. I enjoyed the view over the city but not the cigarette smoke from other diners. Unfortunately, I took the two batteries out of my Garmin eTrex ready to recharge and left them on the table. By the time I went back, they had been thrown away

as the staff had not realised they were rechargeable. In the end, I managed with the remaining six batteries between recharging opportunities.

June 14 Day 33 and part Day 34 - AKŞEHİR to ÇAKILLAR to YAYLABLEN

28.5 km with 622 m ascent and 377 m descent. Revisited Nasreddin Hodja before heading out of Akşehir on a quiet high road with views. Stopped off at Yeşil Vadi Restaurant for tea and regretted not making room for a pie and taking a photo of the lovely young staff with open smiling faces. Looked at historic stones walls of Savaş Mosque. After Engili laboured up a steep hill in pine forest bumping over branches and cones. Rewarded with a single orchid and views. Couldn't find a way down through fields so made my own route to rejoin Sufi Trail at bottom. Ilıcak was a hive of activity of tractors and trailers and families cleaning huge piles of onions. Gift of 4 huge apricots. A problem with finding way round fields and huge causeways of rocks near Çamlı. Here women were taking the stalks off strawberries. Near Çakıllar declined lift in horse and cart! Sea of rocks track after Yaylabeleden and nowhere to camp in rocks and dense Cistus and shrubby oaks. Went higher from Trail and found a flat peaceful place. Ground very hard for tent pegs. Had the second sandwich from [Hacı Bulu](#) for dinner and breakfast. Thanks so very much for all your thoughtful practical help.

Another good day which began with me smiling as I revisited the Nasreddin Hodja sculptures and stories with their evocative names such as “The cauldron which gave birth.”

I so regretted not having room for one of the special pies at the Yeşil Vadi Restaurant, but I had had an enormous and fabulous breakfast at the Grand Hotel and I had hardly walked any distance.

Something I have not yet mentioned was an almost daily problem I had with finding the route at some point. Perhaps these aberrations would have been less significant if I had not had the Dixon Rollerpack. I would be bowling happily along a nice track when suddenly the GPX would take off into a trackless wilderness. I concluded that these were linking sections between ‘proper’ tracks. So today the very steep hill was a short cut across towards the next village. I suppose I could have followed tracks from the map but the additional distance and my passion for sticking to the GPX deterred me, so today I sweated and struggled around rocks and over branches and pine cones. Around Çamlı I was challenged again as I heaved the Dixon along the tops of long wide wandering piles of rocks, apparently cleared off the fields eons ago. Of course, in all these situations I may have missed a footpath. Nevertheless, I ultimately always arrived at a defined track going in the right direction. As time went on, I was able to smile at this cyclical challenge and not feel anxious or frustrated. After all, I was not getting even slightly lost.

I needed to find a place to camp and thought the Sufi Trail beyond Yaylabeleden was far enough from the road. Just after I left the village, a worried young man on a motorbike dashed up, but I indicated I was just going to the next village and he left. Initially, there was a good track but gradually it turned into a sea of large sharp rocks embedded between carpets of tightly-tightly packed Cistus bushes. In desperation, I detoured from the GPX up a similar track looking for an escape route near some trees higher up the hill. Eventually, I found a flat area relatively rock free among head-high bushes. By dusk, I had cleared the ground and pitched my tent. Then, to my horror, the dreaded goat bells. I shrunk motionless among the bushes hoping the dogs would not detect me and that my green tent blended into the landscape. Thankfully, the flock passed close by determinedly pointed towards home. I could finally relax.

I slept well apart from having to deal with the ongoing problem of my Thermarest mattress slowly deflating during the night. Eventually, the hard-ground discomfort would awaken me, and I would have to struggle around blowing air back into the mat. Although I had a repair kit with me and could have potentially found the hole in a hotel bathroom, I was reluctant to embark on this potentially time-consuming project. When I returned home, after much time squishing the mat in half in the bath like the YouTube video suggested, I found two holes close together near the side seam - probably from one of my early bivouac nights, sliding around near vegetation on my Tyvek footprint groundsheet. The actual repair was very quick and easy.

June 15 finished Day 34 - YAYLABELEN to DOĞANHISAR

My frantic email to Iris and Sedat early on 15 June, 2019:

Awake since 4am worried about accommodation.

Currently camping after Yaylabeleden.

Tonight is it possible for you to contact Celal in Yenice - to see if I can camp in cherry orchard? Ramazan mentioned Girls School in Doğanhisar - Mustafa 0546 943 4286. Or where do you suggest?

Then Aşağı Çığıl is it possible to see if the village room is permissible?

Would be most grateful for help again.

Will have to charge my phone today at a tea house.

Also think now just have internet so not easy.

Two of my GPS batteries were accidentally thrown away by staff at the Grand Hotel so now that too a worry as may not last week without charging some of them.

Accommodation worry is spoiling this section.

Love to you, Sue

21 km with 444 m ascent and 502 m descent. Awake from 4 am worrying about accommodation for the remaining days. Now [Sedat Çakır](#) is very kindly helping me with this each day. Continued along the sea of rocks tracks to areas of pasture with their huge piles of rocks cleared off the land. Five dogs from a faraway flock spotted me and raced towards me before the shepherd could stop them. They encircled me while I chatted to them. Barking stopped and tails wagged while they waited for their running master. I loved the mosques at İlyaslar and Karaağa, both using big timbers. Couldn't manage the stone path and dense Cistus down to dry creek so made an easier detour for myself. After Karaağa, the 800 m in the forest was mostly very difficult due to chopped tree branches covering the faint footpath. Not helped by a thunderstorm and rain. Falling off one-arm glasses wet and steamy - though less falling since I put an elastic band on the glasses arm! From Çınaroba, slithered along a track between vegetable gardens in red-brown mud. Met in Doğanhisar and taken to Girls' Dormitories where I have my own 3-bed room and shared bathroom with electric heater for shower. For some reason they decided not to charge me. Girls were noisy but worse was extremely loud party music almost next door. Bought some sedating antihistamine to try to get more sleep.

Today, I experienced the full-on intimidating and scary behaviour of the Anatolian Shepherd Dog. Not just one but five in synchronized action. They spotted me when I was simply a dot far away. Barking a frenzy, they tore at breath-taking speed across the empty hillside towards me and encircled me. I remained motionless, painfully aware of the lack of any kind of protection in the wide-open landscape and of my relative immobility while harnessed to my Dixon Rollerpack. My experience in threatening scenarios in the psychiatric hospital where I worked kicked in. I determinedly tamped down any feelings of fear and in a calm voice 'chatted' to the dogs. Meanwhile, the shepherd was running fast though at a fraction of the speed of his dogs and shouting at them. By the time he arrived, the dogs were quiet and wagging their tails. I relaxed while the young man tried to communicate with me asking me if I was American or German. He gestured in the direction of his flock and invited me to go with him to eat which seemed a little strange since it was only 8.15 in the morning. I indicated no thank you and that I was going to the distant village for tea - I could not think of what else to say, but I needed to get away from the dogs. At some point, the atmosphere rapidly changed, and the shepherd moved up close and appeared to be making a lewd gesture with his hand and wanting me to accompany him. He was up in my face, but I kept pointing at the village. Then, he pointed at one of the dogs and my reflexive thought was that he was going to set the dog on me if I did not comply. That terrifying scenario was enough to unglue my feet to start walking again. Thankfully, the shepherd let me go. I picked up speed and did not look back.

I was extremely relieved to reach the quiet village of İlyaslar and relax in front of the beautiful timber-framed mosque. I called Sedat and Iris and was reassured by hearing their voices. Sedat called the police, and I was asked if I had taken a photo of the shepherd but that had not even occurred to me. I had just wanted to get far away from him and his dogs as quickly as possible.

Several hours later, I arrived wet and muddy in Doğanhisar. A man approached me, but I was not clear if this was Sedat's contact for my accomodation. Our communication was confusing for me, and I was worried that I was being siphoned off to a more expensive room. I think my earlier experience with the shepherd had clouded my usual overriding trust in people. However, I did end up at the Girls' School which really was a school for girls, unlike the Teacher's Houses where I never saw a teacher. Due to the language barrier, I had no clue why I was not charged for my bed, but once again I was immensely grateful for the kindness extended to this anxious woman.

I put my bags in my room and then hastened to the nearest pharmacy desperate to buy a sleep aid. I seemed to be having more difficulty than usual with my sleeping. I was aware that the cumulative physical effort of walking day after day was taking a toll on my energy and weight. Although, ironically, I now found it easy to knock out the miles even though I was encumbered by my Dixon Rollerpack. At the pharmacy, I presented a piece of paper with diphenhydramine, the generic name of what I needed, neatly written. Two worried faces looked blankly at the paper. I showed them the Sufi Trail guidebook and mimed that I was not getting enough sleep to keep walking. The pharmacist hunted unsuccessfully for help on his computer, while I racked my tired brain. Then, eureka, "antihistamine," I exclaimed. Broad smiles all around, and we collectively relaxed. Excited, the pharmacist managed to convey that increased sleep was a side effect of some antihistamines. I nodded enthusiastically, and the appropriate medication was handed to me. I did indeed sleep better that night. I tried to thank these caring pharmacists in the morning, but they were still closed when I left.

June 16 Day 35 - DOĞANHISAR to AŞAĞI ÇIĞIL

32.3 km with 608 m ascent and 546 m descent. Slept better. Stopped for 2 cups of tea and payment refused. Then a man dashed in, slapped 2 TL on the table before rushing off on his motorcycle! Doğanhisar is a friendly place. Pleasant walking through vegetable gardens, orchards, and a more open undulating plain. Lifted a tortoise off road, but it wriggled! and hissed, and I dropped it. I was horrified, but it stomped off into the vegetation. Suddenly the red roofs of Başköy surprised me - the village was hidden by the brow of the hill. Very interesting old stones, one huge one with writing, in the walls of Ulu Mosque. Just got onto forest road when caught in a thunderstorm. In minutes the track became a river and flat parts of the track became huge ponds! So I paddled for a long time. Rain stopped so bread and cheese break before heading round the bottom of a dam. People fishing and cooking the fish - smelt so good. Clay mud sucked at my boots. Second thunderstorm and more rain going up a VERY long muddy steep hill. Endless bends up - I had to laugh as I couldn't believe yet another bend. Minutes later I wondered if I would actually make the top. My boots just had no grip in the mud - very tiring. Finally, a view and down to Aşağı Çığıl where [Sedat Çakar](#) once again very kindly made sleeping arrangements for me. I was taken to the village room by a very nice barber. Quiet, clean. Bread and cheese for dinner.

A glorious morning of easy walking and perfect temperature. I was charmed by a tiny wayside mosque with a minaret constructed of oil drums carefully painted green and white. Further on, my track crossed a small bridge and glancing down I saw a farmer vigorously washing the mud off his tractor which he had parked in the stream below. I so wanted to capture the scene with a photo, but I restrained myself - to ask permission as a woman felt awkward and the spontaneity of the scene would be lost. I wondered, if I was a man, would both parties then feel comfortable engaging followed by the farmer posing proudly beside his tractor with the broom he was using to wash off the mud?

My afternoon of around 20 km was extremely challenging due to not one but two storms with torrential rain. Fortunately, although I was drenched, the effort involved in progressing through the mud kept me warm. Dusk and I arrived together at the square in Aşağı Çığıl where Sedat had asked me to go to a tea house so that he could talk to the men there on my phone and finalise my accommodation. I was the

only woman in sight and had to overcome my reluctance to approach the tea house - I had already unsuccessfully attempted to ask a man sitting on a bench in the square to talk to Sedat, but he refused. After my 32 km and little food, I just wanted to rest as quickly as possible. Apparently, the usual village room key holder was in hospital so Sedat needed to confer with the village men. I was quickly taken to a nearby barber's shop and given tea while we waited for the key which duly arrived. The barber then took me to the village room and showed me the toilet at the nearby mosque. He said something about food but we misunderstood each other and none was forthcoming, so I dined on my leftover bread and cheese and settled to sleep, safe behind a locked door.

June 17 Day 36 - AŞAĞI ÇIĞIL to DERBENT

19.8 km with 603 m ascent and 372 m descent. Lovely long restorative sleep before another great route - in the rolling foothills with their fields of cereals, vegetables, poppies - everything vibrant. Miracle of Turkcell shop in Yukarı Çığıl! Time-consuming transaction because of language barrier, but staff were very helpful and now have more internet. They confirmed I have minutes for local calls! Admired Ulu Mosque - very beautiful woodwork. Easy navigation and tracks today. Crisp dry corrugated mud after Yukarı Çığıl. Then walked straight into another thunderstorm with heavy rain for a long time and lots more mud. Torrential around Belekler so missed the sights except the old tombstones embedded in the cemetery walls and a huge Roman stone. Late lunch bread and cheese when rain eventually stopped. Lovely light and views of unfolding mountains. Only 2 vehicles passed and I declined offered lifts - a taxi offering to take me to Konya and a van. In Derbent wonderfully taken care of by Fevzi Tasal and his wife from Kazakhstan. She understood my needs intuitively - I was shown a hot bucket shower and was also able to wash my wet muddy clothes. Then a delicious meal and tea before a walk around the village and very interesting conversation through Google translate.

Thunderstorms, torrential rain, oodles of mud, and drenched clothes and boots seem to be the daily norm at the moment. However, it was still a wonderful day of space and solitude. My time with Fevzi's wife in the evening was especially interesting since she had recently moved to Derbent from Kazakhstan. Sedat had warned me that there was an exceptionally steep descent on the following day, so I asked Fevzi if I could pay someone to drive with my Dixon Rollerpack to the village at the foot of the mountain. In the end the solution was for Fevzi to take the Dixon to the morning bus and for the driver to drop it off at the school in Mülayim.

June 18 Day 37 - DERBENT to about 5 km before BAŞARAKAVAK

23.3 km with 907 m ascent and 860 m descent. Good breakfast (and late start 😊). Dixon Rollerpack had a holiday and went on a bus to the first village due to an extra steep descent. Great hike up past a dam and into a forest up to 1949 m. No one except loggers in the distance pruning trees 🌲 and cutting down trees. A fox with black-tipped tail ran in slow motion across the track. Descended down steep grass mountain pasture using GPX, zigzagging back and forth. Reunited with Dixon Rollerpack in Mülayim - I found it tied to the school gate opposite the bus stop! Track across Cistus plateau to the very interesting Salahattin village where time seems to have stopped! Lady making flat bread gave me bread hot off the fire - delicious for dinner. Wide open landscape. After Salahattin there was a very long section of no paths at all through a forest. So reliant on GPX, weaving the Dixon between trees 🌲 and zigzagging back and forth up and down steep hills. Then several ploughed fields to cross before linking to a track. A hard day due to a total of almost 1000 m ascent and 800 m descent. Camped safely a few km before Başarakavak under a big tree 🌲 at 1500 m cocooned on an island in cereal fields. Dinner of bread and cheese 😊.

The long climb today up out of Derbent to 2000m felt so free without my Dixon Rollerpack. I could stride along and was rewarded by a panorama of distant mountains. The descent was steep but would have been possible to zig zag down with my Dixon since there were few rocks and mostly just short grazed grass. In the almost deserted village below, I asked for directions to the school, which I approached nervously. I was so overjoyed to see my Rollerpack standing upright firmly tied to the school gate that I forgot to photograph this unique event - kindness and honesty sublime.

I could not resist lingering in Salahattin. Houses were built with the living accommodation above the quarters for the cows, and their manure was shovelled out of a doorway into heaps ready for the fields. I passed a tiny dark room where large rounds of thick flat bread were being cooked on a low metal griddle heated by a small wood fire. The lady declined to have her photo taken, but she generously gave me bread even though she could only cook one round at a time.

The guidebook now stated that “having a navigation device may be helpful as this is mountainous terrain.” I would have been truly lost without the GPX. Definitely a difficult day pulling the Dixon over trackless terrain between trees and over deeply ploughed fields, or did I miss the tracks?

As dusk approached, I anxiously searched for a flat secluded camping spot before getting too near Başarakavak. I was now on a good track but on either side were ploughed fields and few trees. Eventually, I decided I had no choice but to head across a field higher than the track to an island of a few trees between the fields. The low hanging branches formed an excellent screen for my green tent, and I relaxed. Then, came the familiar sound of bells and once again, I held my breath hoping that the flock and dogs would not come along the nearby track, but instead they veered off down the hillside. Finally, cocooned in darkness, I relaxed and slept.

June 19 Day 38 - few km before BAŞARAKAVAK to LION'S HILL VILLAGE ROOM near KÜÇÜKMUHSINE

22.7 km with 398 m ascent and 453 m descent. At the tea house in Başarakavak I was gifted tea and an excellent breakfast with the owner while my phone charged. Easy navigation day on pleasant tracks in a valley with vegetables and trees at the foot of barren eroded mountains. Chased by a storm which exploded around me in torrential rain and almost simultaneous lightning flashes and thunder - cringing at each flash. Literally paddled along the track and grey flood waters poured off the mountain across the track. Wet, cold, and muddy again! Rain stopped at an unusual millstone fountain. Climbed up a mud track, and there was Küçükmuhsine and its caves in the valley. All the fountains were gushing muddy water. Hurried on between the rock pillars to the Lion's Hill village guest house and Hacı Haydar Sultan Tomb. Into dry clothes and miracles of blankets, gas to make sweet black coffee, and electricity to charge my phone! Dinner of cheese, fresh apricots, and sunflower seeds. Storm back with wind and rain lashing hut. So happy to be inside dry and warm.

My feet were given wings and my heart soared as Konya grew ever closer. Even the mud and rain no longer bothered me.

I had looked forward to visiting the unusual village of Küçükmuhsine, but I found the lanes empty of life and vibrancy. No doubt the grey sky, muted colours, and earlier rain contributed to this impression. I didn't want to linger and hurried onwards. At the outskirts of the village, I listened uneasily to the loud wailing and prayers of a woman within one of the closed houses - her anguish the only sound to accompany my footsteps.

As I climbed higher, the sky cleared, and my heart lifted. I felt safe in the hut cocooned from the world and another storm, although I was careful to show no light once darkness fell. Even my minuscule dinner and subsequent hunger did not dampen my spirits.

June 20 Day 39 - LION'S HILL to SILLE

18 km with 477 m ascent and 791 m descent. Woke several times during night. Moonlight shining through windows and illuminating the rolling mountain tops. The village deep in the valley was magical with soft street lights making the houses look like lanterns. Utter peace and silence, except for predawn birdsong. Morning coffee, morning sun. First footprints of the day in sticky mud. Climbing ever higher with big mud boots in a tiny tree reforestation area. Panoramic views all around. Just me and the birds. At top, cereal fields and huge clawed animal footprints - if dog 🐶 very glad not near. At last a view of Tatköy. Track down a sheltered valley fragrant with tree blossom. Footpath above road for part of the way. Tea in Tatköy. No food was available, but a plate of assorted breads arrived which I devoured. All

gifted to me. After Tatköy, a small black earth mining area has a derelict building on the left which could be used as emergency storm shelter. Some confusion, as the expected dirt road turned out to be newly tarred, so I ended up on an interesting GPX track (had to make a small detour to the left to get through a fence) to the wonderful surprise of the beautiful Devil's Bridge! Then into touristy Sille and the very noisy Konak Hotel but lovely room and good dinner. Desperate for sleep now. Tick bite rash is ever bigger, and I really need a doctor for treatment. The big wolves are not the danger but the little ticks!

Reluctantly I said goodbye to my refuge and with a spring in my step headed 10.5 km to Tatköy, anticipating a big breakfast. The route was easy to find, surprisingly remote, and briefly visited by cloud and rain. I sort breakfast in a new immaculately clean cafe with a welcome toilet. I was extremely muddy and grubby but no explanation seemed required. Having established that there was no cooked food, I settled down to enjoy copious cups of hot, sweet tea. Then, the door opened and someone brought me a plate of various fresh breads. My delight was boundless.

Energised, I continued on my way in bright sunshine. However, my Sufi Trail challenges weren't over. I struggled to find the route down into Sille. I nervously dragged my Dixon Rollerpack along faint goat tracks while a camouflage helicopter hovered above. Eventually, I had to take off the Dixon so I could climb around unencumbered. This was how I arrived in the streambed below the tiny 16th century stone Devil's Bridge - a complete surprise since no mention was made about it in my guidebook. I made my way up the rocks, harnessed myself back into the Dixon and cautiously edged along the narrow path (originally a channel for water) across the bridge.

I was welcomed at the Konak Hotel and reveled in the luxury of a beautiful room, a hot shower, a big soft bed, and a delicious dinner.

June 21 Day 40 part one - outskirts of KONYA to Mevlana Complex

Today didn't go as expected since two people recommended I see a doctor about my tick bite. Mehmet, the owner of Konak Hotel took me first to a health centre and then to a very busy hospital as a blood test was needed. I would never have found my way through the system without Mehmet. A kind man in the long queue let me have his place to see the infectious diseases Dr who then sent me for the blood tests - results after 14:30. We went back to Sille, and I got my Dixon Rollerpack and caught the bus into Konya where I checked into my hotel. Then another bus, following Mehmet's directions, back to the hospital and another long queue having first worked out how to get the printout of the results. The queue included a senior gendarme and two handcuffed prisoners each with two guards. The results have several slightly low and high numbers but Dr said no problem. I will be monitoring myself for another 3 weeks though. Relieved to leave the hospital and connect back onto the Sufi Trail to walk just the second half of today - 10.2 km to the centre of Konya. After all the remoteness, finding it really difficult. The only place that really spoke to me was the Mevlâna complex, which I will return to. Tomorrow I hope to complete the rest of Day 40, Sille to the outskirts of Konya. My Jordan Trail, Sinai Trail, Sufi Trail trousers are truly beyond repair!

Each day has been refreshingly unpredictable in spite of following the Sufi Trail almost to the letter as described in my guidebook.

At the health centre where Mehmet took me, there was a large poster describing the horrors of tick-borne diseases, notably the fatal Crimean-Congo haemorrhagic fever or CCHF. My hospital excursion was necessary. I was hugely relieved to be given an all clear verdict.

I left the crowded hospital which was conveniently close to the Sufi Trail on the outskirts of Konya and wound my way deep into the heart of Konya - the Mevlâna complex, which was truly incredible. I so much wanted to be there without the crowds and just sit beside Rumi and absorb the beauty and atmosphere. Regrettably, I ran out of time and wasn't able to return.

June 22 ORGANISATION DAY - KONYA

SUFI TRAIL is still on hold! Staying at centrally located Nun Otel for \$16 a night including breakfast - 3rd floor room and thick windows make the hotel reasonably quiet. Today I needed to prioritize getting transport back to Istanbul. Went to the train station but there were no seats for 5 days! Finally got a bus ticket for a 10 hr journey. Loved the Mevlâna complex in spite of crowds. Thought about some heart-warming moments of my journey - teenage boy called from balcony in Karaağa, "wait, gift for you," and he rushed downstairs with half a big flat crispy bread; farmer with his tractor parked in shallow stream and scrubbing tractor with a broom; women washing clothes and carpets at a fountain with two huge cauldrons of water heating on fires (they said no to photo); smiling every time I saw a Sufi Trail sticker, even if faded and peeling; laughing with jolly man in Karacalar who had been telling villagers that Sufi Trail green arrow waymark on the lamp post was pointing to the light above!

I felt irritated that the flow of the final days of my Sufi Trail had been disrupted by the tick bite and by the difficulty of returning to Istanbul to catch my return flight. I had not expected the fast train to have no seats for days.

June 23 finished DAY 40 part two - SILLE to outskirts of KONYA

14.3 km bringing the total walk to 827 km over 34 days plus 4 rest days. 94 km of trail by bus and kind drivers. 9 nights camping. Lovely day exploring Sille, historically a very significant place. Sille Museum is brilliant with English descriptions of everything. Mosque with beautiful wood carvings. Greek Orthodox Hagia Eleni Church, now a museum. Then final mountains, village, tortoise, faint ancient path, before a huge hospital being constructed and blocking the route into Konya. I chose to go behind construction to the right but had to make a nail-biting very steep descent down a goat path of loose gravel and no vegetation. Connected back to the trail and into Konya and Ali's Nar-1 Ask Art Gallery and Cafe for coffee and my Sufi Trail Certificate!

My last day was in fact almost totally enjoyable. I returned to Sille by bus from Konya and the more I explored Sille, the more I forgave the touristy vibe. The actual sights were fascinating and varied and surprisingly free of tourists.

Eventually, I set off to finish the final kilometres to the outskirts of Konya. Of course there had to be one more challenge, namely a construction site for a vast almost built hospital firmly straddling the Sufi Trail. Or did I miss my way....

June 24 Bus to ISTANBUL

I concluded with a wonderful restorative visit to a friend near Taksim Square. We simply relaxed chatting, interspersed with short neighbourhood walks, and I gradually decompressed from my incredible Sufi Trail experience.

Sussan Elliot- Sufi Yolu Notları Çeviri

Not: Her gün için orijinal Facebook gönderilerimi (bazı açıklayıcı dilbilgisi değişiklikleriyle birlikte) italik olarak koydum. Günlerin sayısal gösterimi, rehber kitaplardaki birinci günden kırk güne ayna tutar.

1-7. Günler: Tasavvuf Yolu 2019

14 MAYIS VARİŞ

Başlangıçlar genellikle zordur, tıpkı düzen yaratmak için binlerce yapboz parçasının üstesinden gelindiğinde olduğu gibi. İstanbul'da Sufi Yolu üzerinde elverişli bir konuma sahip olan ve www.booking.com'da makul fiyatlı olan Hotel Turvan'da kalmayı tercih ettim. Rahat bir iç odam vardı, ancak binaların arasında dar bir temiz hava ve gün ışığına açılan sadece küçük bir pencere vardı. Odam beklediğimden daha pahalı görünüyordu, ancak bir günde üç farklı döviz kuruna ve üç farklı para birimine maruz kaldığım için kafam çok karışmıştı. Bunu telafi etmek için, özellikle Türkçe eksikliğimden dolayı zaten iletişim kurmakta zorlandığım için, birçok yemek mekanından birini denemek yerine, meyve, yoğurt, ekmek ve peynirin tadını çıkarmak için odamda meyve, yoğurt, ekmek

ve peynir satın almaya karar verdim. Bu yemek planının, genellikle artık taze ekmek olmadan norm haline geleceğini çok az biliyordum.

15 Mayıs 1. Gün - İSTANBUL

460 m tırmanışla 28 km yürüdüm. Ramazan nedeniyle her yer kapalı olduğu için özel iz pasaportumda birden fazla pul beklentisinden kurtulmak zorunda kaldım. Bir damgayı yönetti ama baş aşağı! Sessiz güzellik ve cılgın kalabalıkların zıtlıklarıyla dolu bir gün.

Sadece bir Sufi Yolu Pasaportu damgasını, aralık bir kapıdan gizlice toz bulutları ve tarihi bina restorasyon çalışmalarından oluşan bir avlu kaosu girerek elde ettim. Nazik bir işçi komşu evden birini aradı ve daha sonra gerekli damgayı bulmak için kocasını uyandırdı - hepsi ortak bir dil olmadan yapıldı. Tüm dertleri için kendimi çok suçlu hissettim ve bunun delice uzun günümünden ne kadar zaman aldığından endişelendim. İstanbul'daki, çoğunlukla turistlerden uzak olan Sufi Trail rotası, iki veya üç günlük rahat keşifleri garanti ediyor. Daha fazla zaman vermediğime pişman oldum.

Gün batımında, Dixon Rollerpack'imın karşı taraftaki feribot terminaline giden büyük bir yolu geçmesi için umutsuzca ertesi gün için uygun bir yol bulmaya çalışıyordum. Alt geçit yoktu ve uzaktaki çok yüksek bir üst geçit çok zor görünüyordu. Sonunda 10 km daha yürüyerek otelime döndüm. Dixon'ımı bileşenlerinden dirilttim ve paketledim.

16 Mayıs 2. Gün - YALOVA'DAN GÖKÇEDERE'YE

1999 depreminde 3.000'den fazla kişinin öldüğü hareketli Yalova'ya feribot. Çok sıcak 17.8 km, Gökçedere'ye toplam 387 m çıkış. Kokulu Cistus, ilk büyük tepeyi tırmanırken etrafta dönen güzel Ezan, el çapalarıyla çok dik bir araziye ayıklayan aile, silahlı adam ve köpek - ikisi de arkadaş canlısı! Çok büyümüş yol. Rasim Mutlu Sufi Lodge'da yatak, soğuk duş, meyve. Dixon'ımla küçücük bir asansörde beş kat çıktıktan ve dil engelimle pek çok sevimli sohbetten sonra Yalova'da lekeli Sufi Yolu damgası!

İstanbul'un deniz vapuru manzarası, Yalova'nın daha sessiz havası ve ötesindeki güzel kırsal alan ile günümün tadını çıkardım. Tasavvuf Tekkesi'ne vardığımda alacakaranlık çökmüştü. Etrafta kimse yoktu ama kilidi açık olan ana kapıda bir çift ayakkabı vardı. Umutla seslendim ve sonunda uyuyan genç bir adam cisimleşti. Loca normalde kapalı olurdu, ama o ABD'den gelen bir grup için hazırlanmaya gelmişti. Gitti ve çok geçmeden müteşekkir olduğum gecede kalmam için izin aldı. Köye gidip yemek yemeye gitmeden önce bana tekkeyi gezdirdi. Bana biraz yiyecek getirmeyi teklif etti ve ne getireceğini sordu. Telaşlı olmadığımı ama domuz eti olmadığını söyledim.

O yokken, sıcak suyun bir kaplıcadan geldiği ve sadece suyu uzun süre çalıştırmam söylendiği için sıcak bir duş almaya çalıştım. Bahar kelimenin tam anlamıyla kilometrelerce uzakta olmalı. Yenildim, artık çok soğuk bir banyoda soğuk bir duş aldım. Titreyerek, hayali bir tabakta sıcak, kalorisi yüksek yiyeceklerden oluşan bir beklentiyle bekledim - yürüyüş yapmak ve bir Dixon'ı çekmek çok fazla enerji harcar. Sonunda, nazik ev sahibim geri döndü ve lezzetli olan bazı taze meyveleri kesmeye başladı. Bununla birlikte, öne çıkanlar, külahlarda muazzam dondurmalar. Hayal ettiğim sıcak yemeğim ile gerçekliğim arasındaki büyük çelişkiden en iyi şekilde yararlanmaya karar verdim ve buzlu görünümünden ziyade olağanüstü tatlarla dikkatle odaklandım.

Kısa bir süre sonra uyku tulumuma tırmandım ve tekrar sıcak uykuya daldım. Bir süre sonra, tanıdık olmayan eterik müziğin sesleriyle uyandım ve bir an için rüya gördüğümü düşünerek kafam karıştı. Sonra, ev sahibim ve konunun üst kattaki ayın alanında tasavvuf müziği çaldıklarını fark ettim. Rahatlayarak geri yattım.

17 Mayıs 3. Gün - GÖKÇEDERE GÜNEYKÖYE

835 m çıkış ile 17.9 km. Chevrel Traher ve gönüllüleri tarafından organik küçük toprak işletmeciliği ile karşılandı. Yolculuğum için çay, ekmek ve peynir, yaz pudingi ve yoğurt artı evde yetiştirilmiş fındık ve yumurta ile katlandı. Gün yoğun orman içinde 4 km çok zorlu bir dik ile sona erdi. Bitki örtüsüne gizlenmiş yol ve yol işaretleri olmadan imkansız olurdu. İki yer tamamen kapalı, belki de fırtına enkazıyla. Islak bitki örtüsü ile sırlıklam oldum. Sonunda karanlık çöktüğünde kamp yapmak için düz bir yer buldu. Yaralanma olmadan hayatta kaldı, sadece ciddi şekilde bükülmüş bir yürüyüş direği.

Her gün Sufi Yolu boyunca çevrenin olağanüstü çeşitliliği beni her zaman şaşırttı. Bugün tarihi şifalı kaplıcalarıyla ünlü Termal'i keşfettim. Bu deneyimi gerçekten çok istiyordum ama hangi kıyafetlerin kabul edilebilir olduğunu ya da kadın ve erkeklerin ayrı alanlarda olup olmadığını bilmiyordum ve sormaktan çekiniyordum. Ayrıca Sufi Yolu'nun kısa bir mesafesini yürümüşüm ve sıcak maden suyunda mutlulukla da olsa yuvarlanarak yolculuğumda bu kadar erken geri kalmak istemiyordum.

Sufi İzi damgasından bir kez daha bahsetmek zorundayım çünkü Chevrel pasaportuma tamamen düz, lekesiz ve eşit şekilde mürekkeplenmiş benzersiz bir Sufi damgası koydu.

Gri gün yağmura dönüştüğü ve zaten öğleden sonra olduğu için Chevrel bana ormandaki yeni işaretlenmiş çamurlu yoldan kaçınmamı tavsiye etti. Gerçekten de Sedat daha önce Garmin'ime yüklenen raydan çıkmam için bir "tramvay" için uygun olmadığım konusunda beni uyaran bir e-posta göndermişti. Haklıydı, ama büyümlü bir ormana tırmanan gizli yosunlu basamaklara nasıl karşı koyabilirdim? Özellikle de basamakları görmeden önce kısa bir şerit boyunca ileri geri yürüdüktan sonra. Kararımı, çevredeki küçük şeritlerin seçimiyle kafamın karıştığını düşünerek ve Garmin izini ormanda takip ederek kaybolma ihtimalimin olmadığını bilerek haklı çıkardım.

Bu yoğun bitki örtüsü, ılık güneşli bir günde sessizce oturmak ve sadece olmak için mükemmel bir yer olurdu. Ama bu benim yolum değildi. Bunun yerine, yaprakların arkasına saklanan yol işaretleri arayarak ve kamp yapmak için düz bir yer bulmayı umarak karanlığı yenmek için acele ediyordum. Dixon'ın takıldığı pek çok kaya vardı ve sonunda kötü bir şekilde kaydım ama biri alt kısımda bükülen yürüyüş direklerimde dengemi yakaladım. O andan itibaren bu direği sadece sağ elimde ve dikkatli bir şekilde yönlendirebildim. Neyse ki, çadır direğimi ikiye katlayacak diğer direğim vardı. Bu ucuz trekking direklerinin uzun bir garantisi vardı, bu yüzden İngiltere'ye döndüğümde usulüne uygun olarak değiştirildi.

Sonunda tırmanışımın zirvesindeki düz ve açık bir orman alanına ulaştım ve hızla çadırımı kurmaya başladım. Karanlık çökerken tekrar yağmur yağdı ve çadırıma sürünerek girdim. Chevral'in evinde yediğim tüm besleyici, enerji veren yiyecekler için minnettardım. Akşam yemeğinin olmaması artık bir zorluk değildi ve ağaçların arasında huzur içinde uyudum.

18 Mayıs 4. Gün - GÜNEYKÖY'DEN ORHANGAZİ'YE

518 m çıkış ile 22.6 km. Ormanda yolu aramak ve bitki örtüsünde yol işaretleri aramak için zorlu bir gün daha olduğu ortaya çıktı. Bir 🐕 benimle Güneyköy'den Orhangazi'ye gelmeseydi gözlerim yaşardı! Köpek bile yoruldu! Ahmet Albayrak'ın evinde karşılandı ve muhteşem bir yemek verdi - İngiltere'den ayrıldığımdan beri ilk defa. Muhteşem Öğretmenevi'nde kaldığım kasabada sonunda kaybettiğim köpeği bile 40 TL'ye beslediler. Mücadele etmekle çok meşgul olduğum için bugün ve dün en güzel ormanın fotoğrafı yok!

Utangaçlığımı yenmeye karar verdim ve Ahmet'in Sufi Yolu kıyısındaki evinde durdum. Ahmet, Tasavvuf Yolu rehber kitabında bir fotoğrafının olduğuna ilk başta inanmadı. Ramazan orucunu açmak için yemek pişirmekle meşgul geniş ailesi beni çok içten karşıladılar. Biraz İngilizce bilen genç bir kadın sohbetimizi kolaylaştırmak için geldi. İftara davet edildim ama karanlık çökmeden Orhangazi'de uyumak için bir yer bulmaya devam etmem gerektiğini hissettim. İhtiyacımı anladılar ve Ramazan olmasına ve gün batımından önce bana hemen yemek verdiler - çok güzel bir hediye. Yemek, harika tadı olan özel geleneksel yemekleri içeriyordu. Gerçekten, şimdiye kadarki en iyi yemeğim. Yorgunluğumda fotoğraf çekmeyi düşünmediğime pişmanım. Utanç verici bir şekilde, şeride düşen yorgun köpeğin benim olup olmadığını sordular. Bütün gün arkadaşım olduğunu kabul ettim. Daha sonra su ve yiyeceklerle etrafını sardılar. Belki onlarla kalacağını umuyordum, ama hayır, sadakatle benimle tekrar yola çıktı. Başta köpeği teşvik etmemiştim ama o benimle gelmekte ısrar etti. Ormanın içinde patikayı ararken bütün gün onunla sohbet etmişim ama günün sonunda onunla konuşmayı kalpsizce bıraktım ve Orhangazi'de ayrıldık. Güzel bir bayan köpek bulacağını umuyordum 🐕.

Çok zorlanmadan Öğretmenler Evi'ni bulmayı başardım ama genç resepsiyonist başlangıçta kalamayacağımı söyledi. Perişan yüzümü görünce, bana bir yatak bulmak için bazı telefon görüşmeleri yaptı. Sonra bir şekilde Öğretmen Evi'nde bir oda belirdi. O da çok ilgiliydi ve orucunu açmadan önce,

cep telefonu numarası, ayrılma ve ödeme talimatlarının olduğu en iyi İngilizcesiyle kapımın altına güzel bir not attı.

Bugünün saf nezaket ve insanlık armağanları, tüm fiziksel zorluklarımı dayanılır kıldı.

19 Mayıs 5. Gün - ORHANGAZİ'DEN ÇAKIRLI'YA

431 m tırmanış ile sıcak 21,9 km. Yorgun bir salyangoz oldu 🐌 bugün. Ağaç olsam zeytin ağacı olmaya karar verdim. Köylerde arabadan çok traktör var! Çiftçiler zeytinleri budayıp ağaçların, dolayısıyla tüm traktörlerin arasında işliyor. İstanbul'dan gelen kabarcık, Compeed'in altında iyileşiyor. Yeni yürüyüş direklerinden eller kabardı - mantar tutacaksa asla sorun olmaz. Nerede kamp kuracağımı şaşırdım. Çakırlı'da yoldan geçen bir çiftçi traktörle kurtardı. Şu anda aile ile yakında yemek yemeden önce sessiz, kullanılmayan bir evde dinleniyor. Çok minnettarım.

Bugün, zeytin ağaçlarını düşünmek ve onların doğuştan gelen uzun ömürlerini ve dayanıklılıklarını tanımak ve hem besleyici hem de şifalı olan güzel desenli ahşap, zeytin ve zeytinyağının cömertliğini takdir etmek için bolca fırsatım oldu. Mükemmel bir şekilde tamamlandı, bu yüzden bir ağaç olsaydım zeytin ağacı olmak isterdim. Rehber kitap “Yaşlılar ağaçların yeryüzünün bilgeliğine sahip olduğunu söyler” dediği için bilge bile olabilirim. Sayfa 115 Tasavvuf Yolu Bölüm 1, Sedat Çakır ve Iris Bezuijen.

Bugün beni kurtaran çiftçinin, Tasavvuf Yolu'nu bilen köyün eski Muhtarı Ali Osman Çamdağ olduğu ortaya çıkınca, bugün benim için bir mucize daha oldu. Ailesi beni karşıladı, lezzetli yemeklerini paylaştı ve bana ayçiçeği sarısı bir eşarp verdi. Yan taraftaki terk edilmiş evlerinde huzur içinde uyudum.

20 Mayıs 6. Gün - ÇAKIRLI'DAN MAHMUDİYE'YE

690 m tırmanışla 22.8 km. Kurbağalı çeşmede kahvaltıdan 5 km önce 🐸. İznik Gölü'nden karlı dağlara uzanan puslu manzaraya sahip bir ormana tırmanın. Sonra bir maden alanından geçen uzun bir iç karartıcı bölüm. Gerçekten insanlar doğayla çatışıyor ve kelimenin tam anlamıyla doğayı eziyor. Ama sonra bir ibibik ve bir vinç gördüm. Kısa bir süre sonra kulağıma güzel bir şarkı çarptı ve siyahla birlikte parlak sarı bir parıltı gördüm - belki de Altın Sarımsak. Şu an Ramazan olduğu için köy dükkânları geçtiğimde kapalı, bu yüzden akşam yemeği için son ekmeğimi ve peynirimi yedim ve neredeyse bitmek üzere olduğum için sadece bir yudum su yedim. İyi bir uyku için yapmayan çok düz olmayan küçük bir yerde bir zeytinlikte uyudum. Alacakaranlıkta büyük bombus arıları 🐝? zeytin ağacının etrafında uçtu, ardından yarasalar yatağıma sıyırdı. Yakınlarda havlayan, tüyler ürperten, havlayan bir hayvan - kuduz köpek 🐺?

Sabah erkenden pırıl pırıl pırıl pırıl Ilıca pınarlarına vardığımda kilitli kapıdan tırmanmayı ve yorgun bedenimi yatıştırmak için elbiselerimle yüzmeyi düşündüm. Neyse ki, harekete geçmeden önce, birkaç kişinin zaten havuzun köşesinde olduğunu fark ettim - çiti aştılar mı? Acele bir geri çekilmeyi yendim.

Maden bölgesi yalnızlıktan sonra şok oldu. Devasa makineler ormanlık dağ yamacını eziyordu ve çok sayıda kamyon erişim yolunda bir aşağı bir yukarı yuvarlanıyordu. Orman yolunun her iki yanından madene doğru ağaçlar kesilmiş ve dallar, çekiş için çamurlu yola serilmiştir. Dağın bu kısmının da mayınlı olup olmayacağını merak ettim.

Daha sonra bir adamla bir oğlanın kocaman çam kozalakları topladığı, bir hanımın küçük ağaçları ve neşeli hercai menekşe yataklarını suladığı Dede Sultan Türbesi'nin karşısında pikniğim için durdum. Beden ve ruh olarak yenilenmiş hissettim.

Kilometrelerce sonra Perili Tepe'den inerken aniden sağ ayak bileğimi ters çevirerek eski bir yürüyüş yaralanmasını tetikledim. Dehşet içinde, Sufi Yolumun bittiğini hayal ederek yakındaki bir çeşmeye acıyla topallayarak gittim, çizmemi çıkardım ve dayanabildiğim kadar tekrar tekrar ayağımı buzlu suya daldırdım. Sonra, uyuşmuş ayağımı KEEN Durand Mid'i saran ayak bileğine geri bağladım ve tekrar yürüyebildiğimi gördüm.

Perili Tepe'nin dibindeki dere kenarındaki çeşmenin yanında kestirmeyi o kadar çok istiyordum ki, yeşilin birçok tonunu barındıran sık ve karışık ormanlarla çevrili bu son derece huzurlu vadide yumuşak

çimenlerin üzerinde bir mola verdim. Yine de, sürüler günbatımında içmek için çınlayarak geldiklerinde sessizlik ortadan kalkacaktı.

21 Mayıs 7. Gün - MAHMUDİYE'DEN İZNIK'E

354 m çıkış ile 23,1 km. Şafakta, bana doğru gelen kan donduran havlamalarla uyandım. Çok sıcak. Her köydeki küçük gösterge işaretleri tarih, saat ve sıcaklık veriyor - İnikli 33°C! Üzüm asmaları, sebzeler, erik, şeftali ve kiraz ağaçlarının serpiştirildiği devasa güzel zeytin bahçelerinde saatlerce yürümek. Köy dükkanları kapandı. Kiraz toplayıcıların cömertliği için çok müteşekkirim. Kahvaltı ve öğle yemeği ve hareketli atıştırmalıklar için yaklaşık bir kilo kiraz ve birkaç fındık yedim. Telefonumun pili bittiği için fotoğraf yok ama Kuşçalı selvilerini ziyaret edip kocaman kök koltuklara oturup manzaranın keyfini çıkardım. 2. yüzyılda inşa edilen 63 m'lik devasa Dikilitaş dikilitaşına da hayran kaldım - Mekke'de Hac için seyahat eden Osmanlılar için bir rota işaretçisi.

İlk dinlenme gününden önce İznik'e kadar gelebildiğim için çok mutluydum. 70 TL'ye sakin Kaynarca Pansiyon'da kaldım. Üst kattaki odam, pencere karşıdaki çatılara baktığından özel hissettim. İki takım elbisemi de yıkama görevimi basitleştiren mükemmel bir banyoya sahip olmaktan memnundum. Daha fazla su emmek için sıkılmış çamaşırlarımı havlulara saracağım için her zaman sağlanan tüm havluları kullandım. Hayatımda çamaşır makinesinden önce yünlü kazakları kurutmak için bu şekilde hazırlamam öğretili.

22 Mayıs Dinlenme Günü - İZNIK

Akıp giden bir soğuk algınlığı ile hareketli İznik'i 7.7 km keşfedin! Her şey çok merkezi ve çeşitli restorasyon ve kapanış aşamalarında! Tasavvuf Yolu damgası için uğraştı, ancak belediye ofisi taşındı ☺ Bir caminin tepesinde sevilen leylek yuvası. İznik çinileriyle ünlüdür ama ne yazık ki asıl parçalar Londra, NY, Amsterdam'a dağıldığı için müzede sadece fotoğraflar var. Yağmur şimdi muhtemel, güzel ve serin görünüyor.

Dinlenme günümü keşfetmekten çok keyif aldım. Otel odamda yemek yeme planıma bağlı kaldım ama elbette taze ekmek çeşitlerini deneyebildim. Artık kalın kremalı yoğurda ve lezzetli vişne veya kayısı suyuna tamamen bağımlıyım. Tüm bu besleyici öğelerle düzgün bir yemek gereksiz görünüyordu. Ayrıca odamda yemek yemekten ve dinlenmekten keyif alıyordum ve gezip görebileceğim ve fotoğraf çekebileceğim bir restoranda değerli zamanımı boşa harcamak istemiyordum. Ve antisosyal doğama hitap etmenin bir yolu.

23 Mayıs 8. Gün - İZNIK'TEN BEREKET'E

24,7 km, 867m çıkış, çoğunlukla gün sonunda. İlk 7 km yağmur yağıyor. Abdulvahap Gazi türbesine kadar dik patika yağmur kaynıyor. Günün geri kalanı çoğunlukla fişkıran sulama kanallarının yanında. Çiftçi benim için biraz kiraz topladı ve iyi olduğumdan emin olmak için daha fazla İngilizce bilen arkadaşını aradı. Ray bir noktada kayboldu ve GPX büyük bir borunun yanında dik bir şekilde aşağı indi. Bunun yerine, birkaç metre geriye gittim ve iyi parkurlarda aşağı doğru ilerledim ve Patika'yı tekrar almak için kademeli olarak bir sonraki sulama kanalına geri döndüm. Jandarma kampının yukarısındayken, büyük bir motosikletli bir adam daha ileri gidemeyeceğimi söyledi. Dil engelimiz nedeniyle tartışmayı bıraktık ve yollarımıza devam ettik! Bereket'teki kullanılmayan Öğretmenevinde 🏠 yatacaktım ama Muhtar ve ailesi cömertçe bana yemek ve yatak verdiler. Hocaköy'de 21°C, Kaynarca'da 27°C.

Yere vardığımda, sulama kanalı büyük bir boruya çekildi ve yol kayboldu, öğle yemeği için durdum, Dixon Rollerpack'imi park ettim ve büyük bir kararlılıkla, bir sonraki sulama kanalına giden bir rota için dik ve sık ormanlık araziye keşfe çıktım. m uzakta. Her zaman Sufi Trail GPX parçalarını takip etmeye o kadar hevesliydim ki, zaman zaman hayatı kendim için daha zor ve yorucu hale getirdim. Sedat ve diğer yürüyüşçüler tarafından alternatif bir rota bulmam tavsiye edilmişti. Elbette sonunda, yenilgiyi kabul edip geri dönmek ve yakındaki hoş çiftlik yollarında bir dolambaçlı yol bulmak zorunda kaldım.

Köyüm Muhtar ailesinin misafirperverliğiyle rahat bir şekilde koza örerек günüm sona erdi. Beklenmedik bir şekilde köye gelmeme rağmen beni cömertçe karşıladılar, çamur falan filan. Bana

uyumam için kendi odamı verdiler ve lezzetli akşam yemeklerini ve kahvaltılarını benimle paylaştılar. Ayrıca, çok hoş bir duş alabildim. Ayrılırken, yolculuğum için ağaçlarından büyük bir çuval zeytin verildi.

24 Mayıs 9. Gün - BEREKET'TEN OSMANELİ'YE

26.2 km, 657 m çıkış (daha fazla gibi!) ve 1170 m iniş. Akçapınar'ın aşağısındaki rotayı bulmak için uğraştı. En kolay yolu dik keçi yollarında aramaya başladım, böylece Dixon Rollerpack'i önümde yuvarlayabildim. Çoğunlukla ormanlarda inişli çıkışlı bir gün, Osmaneli'ne inen güzel bir patika ile son buluyor. Mesafe uzun olduğu için kendimi tek görünen otel Fırtına Butik Otel ile şımartmaya karar verdim. Yüksek ahşap tavanları, ahşap döşeme tahtaları ve pirinç merdiven korkulukları ile çok gösterişli çıktı ama kahvaltı dahil sadece 70 TL! Rüstempaşa Camii, odamın avlusunun karşısındaydı - güzel Ramazan akşamı dualarını duymak çok özel. Osmaneli, Osmanlı Hac güzergahında önemli bir etaptı.

Bereket'in hemen ötesindeki tepede mükemmel bir vahşi kamp yeri var. Manzara her gün beni memnun ediyor, ancak bu ihtişamı Sufi Trail hesabımda tarif etmedim çünkü açıklama gücüm asla güzelliğin hakkını veremez.

25 Mayıs 10. Gün - OSMANELİ'DEN VEZİRHAN'A

683 m tırmanışla 23,8 km. Muhteşem bir vadiye çıkan dağ patikası - şarkı söyleyebilseydim, neşeyle şarkı söylerdim! Merdiven Kayası'na ulaşmaya çalışırken harika gün çok zor oldu. GPX beni terk edilmiş ÇOK uzun bir trenin vagonundan geçirdi. Ardından, çoğunlukla terk edilmiş veya kabaca sürülmüş küçük tarlalardan oluşan bir ormanla karşı karşıya kaldım. Demiryolu köprüsüne erişmek için dik bir sete tırmanmadan önce geçen bir trenden saklandım. Sonra tekrar ormanda, bu yüzden demiryolu hattı boyunca büyük bir endişeyle yürüdüm. Bir çiftlik yolundan köprüye bağlanmadan önce, kuru bir sulama kanalında yürümek için demiryolu raylarından aşağı inen bir yol buldum. Sonra yine patika yok ve demiryolu, sulama kanalı ve hızlı akan nehir arasında sıkışıp kaldı. Sonunda bir pala ve nehir çok yakın olduğu için geri mücadele etmek zorunda kaldı. Yoruldum, karayolunun yanında Vezirhan'a doğru yola koyuldum. Alacakaranlıkta Kervansaray yaptı. Karşılandı, kamp için yer verildi, altı aylık bir yolculukta bir Alman hacı ile birlikte yaklaşık 300 kişilik akşam yemeğine davet edildi.

Ne zıtlıklarla dolu bir gün. Güzel bir dağ yolunda keyifli bir yürüyüş ve ardından kilometrelerce inatla The Staircase Rock'a giden yolu bulmaya çalışmak. GPX'i doğru takip etmediğimi varsayabilirim, ancak daha sonra Iris ve Sedat'ın da demiryolu raylarında yürüdüklerini keşfettim ama benden farklı olarak çok az tren olduğunu biliyorlardı. Hatta ben hatta çıkmadan hemen önce bir tren geçmişti ve bildiğim kadarıyla her saat başı bir tren olabilirdi. Benim için ek bir zorluk, Dixon'ımı çekmeyi son derece yorucu hale getiren, raylar arasında ve kenarlarda büyük kaya parçalarından oluşan sürekli halıydı. Geriye dönüp baktığımda, nehir ve dağ arasındaki bu paralel, neredeyse ulaşılmaz ve gizli dünyayı terk edip Vezirhan'a giden karayolunu takip etmeliydim.

Alacakaranlıkta yakın zamanda yenilenen Kervansaray'a geldiğimde huysuz, acıkmış, pis, kokulu, bitkindim. Girişte, yeni duş almış bir Alman uzun yürüyüşe çıkan kimseyle tanıştım, o da orada uyuyup uyuyamayacağımı soracağını söyledi - odalarda hala mobilya olmadığı için ücretsiz. Usulüne uygun karşılandım ve uyku tulumumla kamp kurduğum ve yatağı şişirdiğim bir oda gösterildi. Daha sonra bazı devlet adamları geldi ve kurulumumu inceledi ve oldukça şaşırılmış görünüyordu. Bir adam yatağımı hissetti. Onlar gittikten sonra duş almak üzereydim ki yürüyüşçü komşum Belediye Başkanı'nın davet edildiği akşam yemeğine katılmak için ayrılmamız gerektiğini söyledi. Kirli giysiler içinde olduğumu ve kendimi tamamen yersiz hissedeceğimi nezaketsizce mırıldanarak yol boyunca yürüdük - bu önemli iftar yemeği için herkesin iyi giyineceğini biliyordum. Kimsenin beni katılmam için zorlamadığını söyledi. Tabii ki geldiğimizde herkes çok nazikti ve bize kendimize bir masa verildi ve harika bir yemek servis edildi.

Yavaş yavaş rahatladım ve akşam yemeği arkadaşım ile sohbet ettim. Sufi Yolu gibi patikalar ve patikalardan ziyade, esas olarak bir yerden bir yere karayoluyla olsa da, gerçek bir hacı olarak yürüyüş yapıyordu. Kalacağı yeri sordum ve her günün sonunda yardım isteyeceğini ve her zaman birisinin

yemek ve yatacak yer ihtiyaçlarını karşılayacağını söyledi. Görünüşe göre, bir hacı olarak ondan beklenti buydu. Yardım istemek konusunda çok çekingen olduğum için böyle bir hacı olarak başarılı olamam. Ayrıca Türk misafirperverliğinden yararlandığımı hissedeceğim için bu yaklaşım benim için rahatsız edici olurdu. Öte yandan, birinin yardım etme fırsatı, yardım eden için de bir hediyedir. Gerçekten de, her hacının yolculuğuna yaklaşımı benzersizdir. Cesur ve gözüpek Natalia Mihai'nin Sufi Trail'de GPX pistleri olmadan yürüyüşünü düşündüğümde hep gülümserim. Orijinal Hac hacıları bu teknolojiye sahip değildi ve muhtemelen tıpkı Natalia gibi köyden köye yol sormak için seyahat ediyor olacaktı. Gerçi eminim ki köy bağlantı yolları Osmanlı seyyahları için daha iyi tanımlanmış olurdu.

Her biri en-suite banyolu superior kamp odalarımıza geri döndük ve sonunda soğuk duşumu aldım. Sonunda, gece için binamıza kilitlendik - sadece birkaç küçük penceresi ve kalın, aşılmaz taş duvarları olan bu tarihi binada bir yangından nasıl kaçacağımı düşünemeyecek kadar yorgundum. Komşum, anahtar sahibiyle sabah 8:45'te kapıyı açmayı ayarladı. Ramazan boyunca, birçok insan gecenin büyük bir bölümünde ayaktadır ve genellikle sadece şafak öncesi kahvaltısından sonra yatar, bu yüzden bu talihsiz anahtar sahibi için bu erkendi ama misafirperverlik çok büyüktü ve tam zamanında geldi ve bizi serbest bıraktı.

26 Mayıs 11. Gün - VEZİRHAN'DAN BİLECİK'E

1037 m çıkış ve 649 m iniş ile 26,3 km. Isı, uykusuzluk ve su (başlangıçta dolu şişenin kaybolması) zor bir gün geçirdi. Dün güvenini yitirdi, bugün motosikletli bir çiftçi tarafından coşkuyla Zobran'a gitmemek için ısrar etti. Eski pist tırmanışı artık odunsu Cistus çalılarından oluşan bir deniz. Sarı elmas desenli kahverengi bir yılanın üzerine basmaktan birkaç santim uzakta. Dilini oynatarak deliğine geri dönmesini izlerken büyülenmişti. Ardından, terk edilmiş Zobran köyüne giden güzel bir orman yoluna giden çalılar arasında soluk bir yol. Anlaşılan o sırada kullanılmayan okulda bir bayan keçilerine bakarken yaşıyormuş 🐐. Uzun uzun inişler ve çıkışlar. Soğuması için yosunların üzerine kartal serpin. Yukarı doğru tırmanmama yardım eden kuzgunların ve onların çağrılarının olduğu büyük bir çöplükten geçtim. Bilecik'te, Öğretmenevi'ne kadar uzun bir yoldan geri dönmem gerekti ve onu ancak benimle birlikte geri dönen Afgan bir eczacının yardımıyla buldum. Çok ihtiyaç duyulan bir dinlenme gününe karar verildi!

Ormanlar, dağlar ve manzaralarla dolu bir başka harika Sufi Trail günü. Yüksek bir tepeye kurulu Bilecik'e uzun tırmanış, sıcağı ve sıvı almamam nedeniyle zorluydu - dükkan yok ve geleneksel Yörük göçebe kuyusunun kuyu mekanizmasını çalıştırmaya cesaret edemedim. Bilecik'in kenar mahallelerindeki ilk dükkâna varır varmaz, bir litre en sevdiğim vişne suyu ile iki su bardağı Ayrar, tuzlu içme yoğurdu aldım. Biraz restore edilmiş, şehir merkezine gittim ve Öğretmenevi'nin nerede olduğunu sormaya başladım ama rehberdeki adresi gösterdiğimde kimse bana bunun nerede olduğunu söyleyemedi. Sonunda İngilizce konuşan Afgan bir eczacı beni kurtardı ve işe giderken yolda olmasına rağmen rehberim oldu - ama Türkiye'de böyle bir iş bulamadığı için eczacı olarak değil. Dixon Rollerpack'imın bir parçasını yola çıkardığımız an bozuldu ve geldiğim yolda uzun bir süre beceriksizce onu ellemek zorunda kaldık. Rehberim, kesin yol tarifi için konaklama birimini aradı ve sonunda, Dixon'ım için otele bir rampa lüksü olan ve bir bahçeyle çevrili büyük bir binada sakin bir yerleşim bölgesine geldik. Rehberim bana bir oda verilmesini sağladı ve daha fazla yardıma ihtiyacım olması durumunda bana telefon numarasını bıraktı. Ertesi gün yardıma ihtiyacım vardı, ama onunla iletişim kurmadım çünkü bana yardım etmek için çoktan ötesine geçtiğini hissettim.

27 Mayıs Dinlenme Günü - BİLECİK

Tasavvuf Yolu üzerinde Bilecik'e girerken 4 minareli Camii'nin yanında ve çok ilginç Bilecik Müzesi'nin hemen arkasında Öğretmenevi. Müze personeli son derece misafirperverdir ve büyüleyici sergileri açıklamaktan mutluluk duyar. Sufi Yolu üzerinde birçok yerin fotoğraflarını göreceksiniz. Hediye olarak, özel bir darphanede bozuk para bastım. Dinlenme günüm daha özel anlarla mükemmeldi. Ağrıyan kırmızı topuğumdan uzanan kırmızı bir çizgi fark ettim ve antibiyotik zamanının geldiğini biliyordum. Eczacı beni köşeden ayağımu muayene eden, gerekli reçeteyi yazan ve cömertçe hiçbir ödeme kabul etmeyen bir doktora götürdü.

Ne mutlu ki kahvaltılı sessiz ve havadar odam sadece 60 TL idi. Dahası, odamda çamaşırlarımı kurutmayı büyük ölçüde kolaylaştıran güneşli bir balkon vardı. Dixon'ımı rahatladım ve yedek kitimden bir parça ile tamir ettim. Dixon'ın bu bölgesi engebeli kayalık alanlarda muazzam bir zorlanmaya maruz kaldığından, yeni parçayı güçlendirme önlemini aldım. Neyse ki, çok daha fazla kayanın üzerinden ve derin çamurdan geçmek zorunda kalmama rağmen, yeniliğim daha fazla hasarı engelledi.

Yürüyüş yaparken, yavaş yavaş sol ayağımın topuğunun belirgin şekilde daha ağırlı hale geldiğini fark ettim. 5. günde, İstanbul'dan gelen büyük kabarcık iyi iyileşiyordu, ancak ne yazık ki 8. günde botlarım ve ayaklarım sırlıslıkla oldu ve yumuşak yeni cilt tekrar kabardı ve hızla enfekte oldu. Ayak bileğimde kırmızı çizginin kıpırdadığını gördüğümde acil önlem alınması gerektiğini biliyordum ama antibiyotik krem yeterli olacak mıydı yoksa oral antibiyotiklere mi ihtiyacım vardı? Neyse ki yakınlarda bir eczane vardı, ben de kendimi ve ayağımı görevlilere takdim ettim. Uygun bir krem ürettiler ama kremi almama izin vermediler - reçeteye ihtiyacım vardı. Şaşırtıcı bir şekilde, eczacı beni çabucak yan binadaki doktora götürdü, ofisinin iç kapısını çaldı ve içeri buyur etti. Doktor devasa masasının arkasından geldi, ayağımı muayene etti ve bir antibiyotik ve antiseptik reçetesi yazdı. daha sonra satın alabileceğim iltihaplı kremler. İkinci kremin gerekli olduğunu düşünmedim, sadece antibiyotiğe sahip olmak, yeni bir reçete için doktora geri dönmek anlamına geliyordu. Anti-inflamatuar aldım ve günler sonra yeni bir problem için bu kremaya sahip olduğum için minnettardım. Tüm senaryo yoğun ve minimum İngilizce ile yürütüldü, ancak beni çok önemsediyimi hissettirdi.

Artık günümün tadını çıkarmakta özgürdüm ve beklenmedik bir şekilde onur konuğu olarak karşılandığım Bilecik Müzesi'ne doğru yola koyuldum. Mesut Ünver bana mükemmel İngilizce bir tur verdi ve bu, büyüleyici sergilerin Türkçe etiketlenmesinden dolayı benim için çok değerliydi. Eklenen bir ikram, sohbet ettiğimiz Türk kahvesiydi.

28 Mayıs 12. Gün - BİLECİK'TEN KÜRE'YE

654 m çıkış ve 719 m iniş ile 24,9 km. Son derece huzurlu Şeyh Edebalı Türbesi'nde güne güzel bir başlangıç. 120 yıl yaşadı, 1326'da öldü. Hanımlar mescidi, yeşil bir vadinin yukarısında ve Mekke'ye bakan açık pencereleri ile güzeldi. Sonra yardım almadan caminin arkasındaki çok dik kum kaydıraktan inemediğimi fark ettim ve ÇOK kötü bir karar verdim. Geriye dönüp alternatif bir yol bulmak yerine, otoparkın arkasındaki dik basamaklardan indim ve etrafı sarp kayalıklarla dolu bir dağın tepesinde kapana kısıldım. Aşağıya bir yol bulmaya çalışırken raylar boyunca savaşıırken hiperventilasyona uğradım, çığlık attım, haykırdım. 2 gün önce çöplüğün altına ve köprüye geri döndüm! Hızlı bir yolda yürümek zorunda kaldım (iki adam durdu, yüzüme bir baktı ve kükredi!), bir litre meyve suyu içip su satın aldığım yeni Otogara gitmeden önce. Bu yüzden Küre'yi (Yeniköy'den 2 km sonra kamp kurdu) fazladan 10 km yürüyerek yapmadı. Canavar koyu kahverengi yılan gördüm - bir hortumdan daha kalın ve 2 fit uzunluğunda. Şimşek gösterisi izlerken uyuyakaldı. Birkaç saat sonra şiddetli yağmurla uyandım. Çadırımı ▲ sadece kısa bir duş olarak işe yarayan her şeyin üzerine serdim.

Benim Sufi Yolum kesinlikle aynı gün içinde birkaç gün aşırı neşe ve korkunç zorluklar yaşadı. Bugün bir istisna değildi ama daha kolay bir yürüyüş günü olmalıydı. Şeyh Edebalı Türbesi'nde saadete erdirildim ve sonra görünüşe göre mantıklı kararlar verme yeteneğimi kaybettim. Yine de mezarın arkasındaki kum kaydırığına inmemekle akıllılık ettim. İnce, gevşek kirden oluşan bu dik eğim, Dixon Rollerpack'i yardım almadan aşağı kaydırmam için çok yüksekti. Sadece kaçıp beni bir yığın halinde aşağı çekecekti. Bir dereye inen uzun bir basamak uçuşunu fark etmişim ve bu, Patikayı daha sonra almak için dolambaçlı bir yoldan sapmaktan çok daha cazipti. Sonunda kapana kısıldığım dağ, manzara ve piknik için güzel, insan barındırmayan ama kaçılması gereken bir kabus olan Bilecik doğa yürüyüş parkı oldu.

Bilecik hızlı tren istasyonunu hayranlıkla seyretmeyi ve oradaki kafede bir şeyler içmeyi dört gözle bekliyordum ama gülünç derecede zor olan rotam Dixon Rollerpack düşmanca, istasyonu koca bir dağın yanından geçti. Bunun yerine, serinliğe çöktüğüm ve kafelerinde susuzluğumu giderdiğim ve insanların izlediği yeni Otogar'a kadar beklemek zorunda kaldım. Ardından, solan ışıkla yarışın ve gizli bir düz kamp yeri için avlayın. Çok az seçenek vardı ve seçtiğim yer çadırım için fazla açıktı. Her halükarda, çadırımı kurmakla uğraşamayacak kadar yorgundum ve gökyüzü bulutsuzdu - ben uyuduktan çok sonra şiddetli yağmur yağana kadar.

29 Mayıs 13. Gün - KÜRE'DEN SÖĞÜT'E

583 m çıkış ve 325 m iniş ile 23.6 km (vahşi kampımdan 8.2 km dahil). Çok daha iyi bir gün! Bir başka inanılmaz huzurlu mezar - Dursun Fakih Türbesi bir tepenin üzerinde tünemiş. Meyve suyu, Bereket'ten hediyelik zeytinler, ekmek 🍞 ve lezzetli tereyağı ile bir bankta uygun piknik öğle yemeği - peynir aldığımı sanıyordum! Tepenin altındaki çeşmeden su şişelerini doldurmaya çalıştı ama kırık olduğunu gördü, yani 11 km ve içecek yok. Yine de çiftçiler tarlalarda çalışıyorlar ve Ramazan'da 16 saatten fazla yiyecek ve içecek yok, bu yüzden idare edeceğim. GPX rotasının askeri alan sınırı boyunca olmasıyla ilgili sorun. Bazı betonlama yapan askerler tarafından devam edemeyeceğim söylendi. Ancak yine de yaptım. Pahalı bir garaja geldi ve bir litre buzlu çay içti ve bir hediye kiraz yedi. Sırada Ertuğrul Gazi Türbesi vardı - 1280 yılında öldü ve Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in babasıydı. Öğretmenevi bulundu ama kapandı, Ayyıldız Otel'de kapandı. 85 TL'den 70 TL'ye indirdiler.

Bugün keyifli bir yürüyüş oldu. Söğüt'e son yaklaşırken, patika, birkaç dilde hiçbir fotoğraf levhası olmayan sıvalı çok yüksek bir çitin yanında sessiz, çimenli bir patikaydı. Çitin arkasında ormanlık bir askeri alan vardı. İçeride kazma ve beton dökmeye çalışan birkaç askerle korunan bir kapıya ulaşana kadar her şey yolundaydı. Biri, çitin yanından daha fazla yürüyemeyeceğimi ve yola çıkmam gerektiğini belirtmek için üzerine aldı. Yol benim için yanlış yöne gidiyordu ve gerçekten gereğinden fazla yürümek istemiyordum. Çitlerinin dışında kaldığımı, sorun neymiş, anlatmaya çalıştım. Sonunda farklı bir asker omuz silkti ve işine geri döndü. Bu, ilk askeri görmezden gelmem ve daha kıdemli ve bükülmez birinin önüne çekilmeyeceğimi umarak hızla çitin yanından ilerlemem için işaretimdi.

Kısa bir süre sonra Ramazan olmasına rağmen açık olan çok pahalı bir garaja ulaştım. Yüksek fiyatlar hakkında yorum yaptım ama her zaman olduğu gibi susuz kalmış hissettim ve aslında açık bir yer bulduğum için minnettardım. Dışarıda bir masaya oturdum ve tatlı buzlu çayımın tadını çıkardım ve sonra garaj dükkancı bana bir tabak lezzetli kiraz verdiği için 'şikayet' ettiğim için kendimi çok suçlu hissettim.

İyileştikten sonra, Öğretmen Evi için kararlı bir şekilde avlanmadan önce kasabanın bir kısmını keşfetmek için yola çıktım. Doğru caddede bir aşağı bir yukarı gittim ve farklı dükkan sahiplerine sordum. Sonunda, dükkânların üstündeki Öğretmen Evi pencereleri bana gösterildi ve bana kapalı olduğu söylendi. Rehberin "geleneksel bir çay evi ve üst katı otel odaları" olarak tanımladığı Brothers Hostel'i daha önce elemiştim. Modern bir otel değil ama fiyatlar da bunu yansıtıyor. Askerler gün boyu kullanıyor. Bu açıklamaya çok mu fazla okuyorum diye merak ettim. Her neyse, dikkatimi yakındaki Ayyıldız Otel'e çevirdim ve bir fiyat indirimi ve penceresinin karşısındaki küçük sokağın aşağısındaki güzel bir Osmanlı camisi manzarasıyla ödüllendirildim.

Her gece bir oteldeyken önceliklerim konusunda endişeleniyordum. Ramazan ayı olduğu ve köy dükkânlarının kapalı olduğu ve bunun diyetimi önemli ölçüde azalttığı düşünülürse, gün batımının geldiği dakika, yiyecek aramaya çıkacağımı düşünürdünüz. Bunun yerine, duşta soyunup kirli kıyafetlerimi ve sonra kendimi yıkamakta ısrar ettim. Ancak o zaman yemek için yola çıktım. (Aylar sonra Natalia Mihai'nin kitabını okudum ve onun da benzer bir rutini olduğunu keşfettim.) Hava karardıktan sonra rehberde adı geçen Cuma Usta Aile Lokantası'nı buldum ve neşe sevinci açıldı. Ancak özel bir iftar yemeği düzenlediklerini ve Cuma Usta'nın evinde olduğunu, hiç şüphesiz ailesiyle iftarını bozduğunu kibarca öğrendim. Görünüşe göre, restoran ve kafeler, ramazan boyunca akşamları genellikle iş için kapalıydı. Yiyecek erzak almadan odama döndüm.

30 Mayıs 14. Gün - SÖĞÜT'TEN YEŞİLYURT'A

899 m çıkış ve 433 m iniş ile 19.9 km. Bu güzel büyük ağaç 🌲 ormanlar ve çiçekler ve kelebek mücevherlerle dolu çayırılar ile doğal olarak nefes kesici bir gündü. 1000 m'ye kadar sıcak değil, bu yüzden artık sıcak su içmeyin! Söğüt'ü gezdikten sonra geç başlamak, yiyecek almak ve oruç tuttuktan sonra odamın altındaki sokakta çok geç saatlere kadar dinlenen insanlar nedeniyle fazla uyumamak hedefime ulaşmadı. Rızapaşa'dan sonra göletlerde kamp kurdu ve kurbağalara 🐸 ve hayvan zillerine serenat yaparak yukuya daldı!

Sabahın erken saatlerinde yaptığım meyve, ekmek ve peynir alışverişiyle aydınlanan harika bir yürüyüş günü daha. Söğüt'ün güzel tarihi binalarından bazılarını keşfettikten sonra, Mekke'ye giden Osmanlı Hac rotasının bir parçası olan Kızılsaray'a giden muhteşem antik kervan yolundan kasabadan uzaklaştım. Meralar, ormanlar, sessiz köyler ve engin gökyüzüyle dolu bir gün.

Tek tedirginliğim saat 18:30'da bir çiftlik yolundan ayrılıp derin sürülmüş tarlalar arasında uzanan dar bir çim köprü boyunca ilerlediğimde oldu. Uzakta bir çiftçi, traktörüyle bana bağırıyordu, çok tedirgindi. El salladım ve GPX'i doğru bir şekilde takip ettiğimden emindim - belki de. Görünüşe göre, çimenli caddem sonunda, Dixon'ımı engebeli eğimli bir yolda çekmekten daha kolay olan çiftlik yoluna yeniden katıldı.

Rehber kitapta anlatılan Rızapaşa göletlerindeki piknik alanı kulağa kamp yapmak için iyi bir yer gibi geldi ve öyle de oldu. Alacakaranlıkta geldim ve piknik alanına ağaçların arasına sıkışmış düz çimenli bir alana yürüdüm. Kamp kurar kurmaz yaklaşan hayvan çanlarını duydum. Sürü ağaçların arkasındaki şeritte akarken ben hareketsiz oturdum. Bu yinelenen bir sorun olduğu ortaya çıktı. Kampı mümkün olduğunca geç kurardım, ancak hayvanları daha sonra eve dönerken bulurdum. Her zaman en büyük endişem çoban köpeklerinin beni bulmasıydı ama şaşkınlıkla beni fark etmediler. Belki onlar da sadece dinlenmek ve yemek yemek için eve gitmek istediler. Karanlık çöktüğünde kendimi daha güvende hissettim ve keşfedilme olasılığım azaldı. Bu kamp yerini çok sevdim. Doğal sesleri uyku yeteneğime daha elverişli buluyorum, bu yüzden arka planda serenat yapan kurbağalarla uykuya dalmak hiç zor olmadı.

31 Mayıs 15. Gün - YEŞİLYURT'tan EĞRİÖZ'e, ardından araçla ESKİŞEHİR'e

Havuzlardan 3.5 km dahil 18.8 km. 406 m çıkış ve 567 m iniş. Geniş açık alan ve daha kolay yürüyüşle dolu bir gün. Her ikisi de gri-kahverengi iki yılan daha - biri küçük, biri orta. Bir domates ve küçük bir parça ekmekten oluşan kahvaltı. Öğle yemeği zeytin ve kaju fıstığı. Kibar adam, Uludere'de dükkanı açmak için sahibini bulmaya çalışmış ancak başarılı olamamıştır. 853 yıllık dev bir ardıc ağacına hayran kaldı. Kollarımı gövdesine sarmayı çok istedim ama etrafı bir mısır gevreğiyle çevriliydi. Eğriöz'den otobüse binmeye çalıştım ama çeşitli adamlar yardım etmeye çalıştıktan sonra Eskişehir Garı'na götürüldüm. Ardından, Iris Bezuijen talimatlarıyla kolayca bir otel buldum. Bu sefer sessiz bir arka oda istedim! Kahvaltı dahil 100 TL daha pahalı (şehir) ama 90 TL'ye düşürüldü. Çok yorgun. Son uygun yemek 10. Gündü.

Uludere'den ayrılmadan önce Şeyh Süleyman'ın türbesinin yanındaki huzuru içime çektim. Üç gün önce Bilecik'te türbesini ziyaret ettiğim Şeyh Edebalı'nın hocasıydı.

Zaten iki gün dinlenme lüksüne sahip olduğum için biraz zaman kazanmam gerektiğine karar verdim.

16. GÜN ALINCA'dan ESKİŞEHİR'e

Haritada 13 km'lik rota düz ve özelliksiz görüldüğü için atlamak için mükemmel bir gün gibi görünüyordu. Rehber kitap, bir otobüsün iyi bir fikir olacağı şeklinde yorumladığım birkaç otobüs numarasından bile bahsetti. Ayrıca, başka bir şehirde Eskişehir'de listelenen otellerden birine yolumu bulma konusunda endişeliydim. Iris'e acil bir SOS mesajı gönderdim ve bana haritamda bariz bir yer işareti olan hızlı tren istasyonuna yakın bir otelin adını verdi.

Bir sonraki görevim aslında bir otobüs bulmaktı. Öğleden sonra erken saatlerde bir otobüs durağının bulunduğu Eğriöz'e geldim ve ıssız bir köy gibi görünen bir yerde beklemeye başladım. Sonunda, yakındaki bir evden bir adam bana yardım etmeye çalıştı. Birkaç telefon görüşmesinden sonra yardımlarım çoğaldı ve telefonlardan birinde otobüs saatleri bulundu. Bütün bunlar İngilizce olmadan gerçekleştiğinden, eğer doğru anladıysam 40 dakika içinde bir otobüsün kalkacağı söylendi. Sonra bir adam, bir oğlan ve bir İngiliz geldi ve onlarla birlikte Eskişehir'e gitmem konusunda ortak karar verildi. Ben de öyle yaptım. Bu kibar adam hiçbir ödeme kabul etmedi ve beni Tekinoğulları Otelinden kısa bir yürüyüş mesafesindeki tren istasyonuna götürdü.

Eğriöz'deki hayırseverlerim sayesinde Tasavvuf Yolu'nun 16. gününü bu kadar acısız atlattığım için çok mutlu oldum. Dahası, restoranlar açıldı ve odama geri götürmek için bir yemek alabildim.

1 Haziran 17buçuk Gün 18 - ESKİŞEHİR'den SÜPÜREN'e KARAPAZAR'a

(16. günü atladım ve Eğriöz'den Alınca'ya, Eskişehir'e yürümedim - yaklaşık 19 km)

703 m çıkış ve 482 m iniş ile 33,7 km. Bence şehirler en iyi içinde yaşanarak değerlendirilir. Ancak Eskişehir'den çıkan ilginç rotadan gerçekten keyif aldım. Benim için en önemli nokta Kurşunlu Camii'ydi - çok güzel. Peker Sokağı'nın sonundaki mağazadan tavsiye edildiği gibi alışveriş yaptım ve sahibine rehberdeki sözü gösterdim. Ardından, yarım yürekli bir dikenli tel çitin altında emeklemeden önce şehrin çam ormanına doğru. Muhteşem uzaya geri dönün. Bir ruh değil. Sadece ben ve çiçeklerden oluşan bir kaleydoskopla kaplı yeşil yol. Koku, tatlı ve baharatlı. Tüm farklı kuşları daha iyi görebilmek için dürbün gözler diledi. Yukarıcağlan'ın diğer ucundaki bahçelerinde Türk kahvesi ve karpuzla şımartılan güzel insanlarla tanıştım. Yanıma almam için köye kabarık kalın pide ekmeği verdim. Süpüren'de jandarmalarla karşılaşma. Sonunda tam dolu pasaportumda İstanbul giriş damgasını buldular. Geri verdiler. Sonra tekrar istedi ve bazı sayfaları fotoğraflamak için bir araya geldi. Her şey yolunda. Sonra genç bir çift, iyi olduğumdan emin olmak ve yemek teklif etmek için parlak sarı bir arabada kükredi. Hedefi olmadığı için reddedildi - işçi yokken mermer ocaklarından geçmek ve Karapazar Camii misafir odasında uyumak. Ezan'dan hemen önce yaptı. Akşam yemeği teklif edilmedi ama tamam.

Beni bahçelerine davet eden aile çok ilgili ve sıcak kanlıydı. Ne içmek istediğimi sordular ve tabii ki kahve dedim çünkü günlük düzeltmem çok uzun zamandır eksikti. Kahveyi beklerken öğle yemeğinden arta kalan karpuz kabuklarına bakıyordum. Sulu karpuz düşüncesiyle susuz halimde resmen salyalarım akıyordu. Sonunda cesaretimi topladım ve hiç karpuz kaldı mı diye sordum ve bol bol karpuz olması beni sevindirdi.

Tamamen restore edilmiş, jandarmalarla ilk karşılaşmama kadar mutlu bir şekilde yola koyuldum. Onları böyle boş bir alanda görmek beni şaşırttı. Pasaportumun üzerine dökülürken endişeyle izledim, ama bana karşı hoş davrandılar ve hatta değerlendirmelerinin sonunda bana bir asansör teklif ettiler.

Her köy beni her zaman özel bir şeyle şaşırttı. Sünüren de bir istisna değildi ve güzel hazırlanmış Macar tarzı bir köye sahip olmakla övünüyordu. Kısa bir süre sonra, gelişigüzel dağılmış ve gün sonu sessizliğinde güzel olan pembe akşam ışığını yansıtan devasa mermer bloklarının olduğu iki büyük mermer ocağından geçtim.

Gün batımından hemen önce Karapazar'a vardığım için rahatlamıştım ve akşam yemeğine davet edilmeyi hayal ediyordum. Sokakta kimse yoktu, bu yüzden camiye yakın bir evin kapısını çaldım ve mutfağında bir hanım beni gördü ve tesadüfen köyün misafir odasının anahtarına sahip olan kocasını aradı. Beni odaya koştı, banyoyu nerede kullanabileceğimi gösterdi ve tam ezan başlarken fırlayıp gitti. Ne yazık ki akşam yemeği yok, bu yüzden lezzetli ekmek hediye yedim ve akşam Ramazan namazından sonra herkes camiden çıktıktan sonra kesinlikle güvende hissederek uyudum. A kadar.....

2 Haziran Bitti 18. Gün ve 19. Bölüm - KARAPAZAR - SARAYÖREN - ASLANBEYLİ

574 m çıkış ve 540 m iniş ile 22,8 km (3 km kaldırma hariç). Dün gece Karapazar Camii misafir odasında 23:30'da kapıdan içeri giren 2 adamla uyandım, ya da hiperaktif fibromiyalji sinir sistemimle öyle görünüyordu. Hollandalı olup olmadığımı soran biriyle telefonda konuşmamı istedi. (Bana odayı gösteren adam İngiliz olduğumu biliyordu). Adamlar hoş değildi ve bir süre kapıda durup uyku tulumumla beni incelediler. Kapıda kilit yoktu. Çok rahatsız ediciydi. Ne yazık ki yeni döşenmiş banyoda, avlu güzelce süpürülürken, tuvaletler ve lavabolar çok kirliydi. Bugünün kekik kokulu otlaklarından, sarı yoldan ve ormanın içinden Sarayören'e giden soluk patikadan çıkan rotanın tadını çıkardım. O zaman, susuz kalan bir rüzgarda derinden sürülmüş geniş tarlaları geçerken yol benim için sıkıcıydı. Bir coğrafya öğretmeni annesi ve yeğeniyle birlikte Ayvalı'ya son 3 km kadar arabalarında beni kurtardı. Aslanbeyli'deki Derviş Külliyesi'ni ilk gördüğümde hayretler içinde kaldım. Kalacak yer yok ama orada çalışan hanımlar küçük çalışma odalarında uyumama izin verdiler ve bir kız bana yemek getirdi. Ayrıca benim için tüm karmaşık kapıların kilidini açtılar. Büyüleyici ve güzel. Beni otoparkta kamp yapan insanlar hakkında uyardılar - "kötü insanlar". Küçük odamın anahtarını istedim, umarım huzurlu bir gece geçiririm.

Gecenin bir yarısı, şık giyimli adamlarla yaşadığım endişe verici karşılaşmanın, jandarmalar tarafından günün erken saatlerinde bulunmuş olmamdan kaynaklanıp kaynaklanmadığını merak ediyorum. Bu adamlar bana gerçekte kim olduklarını söylemediler ama sivil giyimli polis olduklarını varsayıyorum. Onlar gelene kadar kendimi güvende hissetmişim, özellikle rehber kitap Karapazarlıların “çok rahat ve arkadaş canlısı” olduğunu övdüğünden beri. Kapıyı kilitleyememe konusunda endişelenmedim.

Ertesi sabah sadece bu köyden kaçmak istedim ama köy fırınında ekmek pişiren kadınlar ve yürüyüş direklerimden birini almak isteyen yaşlı bir adam yolumu kesti. Dixon Rollerpack'in potansiyeliyle de çok ilgilendiler. Sanırım gerçekten arkadaş canlısıydılar ama gece yaşadıklarım onların arkadaşlığından zevk almamı zorlaştırmıştı, Sufi Trail pişmanlıklarımından biri.

Uyku tulumumu Aslanbeyli'deki tarihi dinlenme evinde bırakmayı umuyordum, ama sanırım sıcak çay ve 11. yüzyıldan kalma Derviş kompleksinin muhteşem manzarasıyla dolu küçük modern çalışma odasında daha iyiydim. Devasa taş odalardan birinde tek başıma olmak ya korkutucu ya da çok özel bir deneyim olurdu.

3 Haziran Bitti 19. Gün, 20. Gün ve 21. Gün - ASLANBEYLİ'den SEYİTGAZİ'ye - ŞÜKRANLI'dan ÇUKURCA'ya

892 m çıkış ve 646 m iniş ile 33.6 km. Güzel kızım kahvaltı için bana Türk krepleri getirdi. Güçlenerek hızla yola çıktım ve GPX dönüşünü geçtim. Ancak, bir asansörü reddettim ve büyük sulama hendeğinin ardından saparak patikaya tekrar katıldım. Seyitgazi, bayram için alışveriş yapanlarla çıldırdı. Gevezeliği geride bırakıp Seyyid Battal Gazi Derviş külliyesinin huzuruna girmek, ruhani müzik ve mis kokulu gül yağıyla sakinleşmek beni mutlu etti. Ardından tepenin üzerinden Örencik'e doğru güzel bir parkur. Sancar'dan küçük bir yol kıvrılıyor ve bir derenin yanında unutulmuş bir vadiye çıkıyor - sadece ben, tamamen terk edilmiş bir mezra ve bir merada bir inek sürüsü. Sarıcailyas'tan bir asansör ummuştum ama elimi uzatmama rağmen kimse durmadı ve yağmur yağdı. Aslında, fotoğraf çekilmek için yalvaran bazı güzel ağaçlarla orman büyüleyiciydi. Ama güneşle bir yarıştaydım. Sonunda Şükranlı'dan hemen sonra eski bir arabada sevimli bir genç durdu ve aramızda Dixon Rollerpack'i kurduk ve beni Çukurca'ya 5 km kadar götürdü. Beni köyün akşam kutlama yemeğine davet etti. Ancak Midas Han'da kamp yapıyordum (25 TL) ve düzgün bir akşam yemeği (60 TL) yiyordum.

Beklendiği gibi, zamanla daha zinde oldum ve kendimi her gün daha uzun mesafeler yürürken buldum. Ayrıca Dixon Rollerpack, bu uzantıyla bir aşk-nefret ilişkim olmasına rağmen, vücudumun rahat bir uzantısı oldu. Bazı günler yükü dengeli bir şekilde dengeleyemiyor gibiydim ve Dixon daha sonra koşum üzerinde eşit olmayan bir şekilde sürükleniyordu. Ayrıca, pürüzlü kısımlarda yük gevşeyecek ve kayışları sıkamak için durmam gerekecekti - çok can sıkıcı. Sufi Yolu'nun sonunda sağ omzum ağrıyordu. Tekerlek lastiği aslında bir tarafta çok daha fazla aşındı ve aşırı engebeli Jordan Trail'de kullanım nedeniyle çerçevenin biraz çizgi dışı olduğundan şüpheleniyorum.

Diğer bir sorun ise, Dixon'ın uzunluğu nedeniyle kaldırmanın zor olmasıydı, ancak aslında kolları hızlı bir şekilde ayırabiliyordum. Akıllı arabalar hiç duraksamadan yanımdan geçti ve bugün Sarıcailyas'tan 9 km'lik asfalt yolda kaçınılmaz yokuş yukarı olan bu oldu. Bir araba yanımdan geçti ve sonra bozuldu. Telefonuyla yolun kenarında duran arabadaki genç bir kıza dostça davranmaya çalıştım ama bana kötü bir bakış attı - garip görünüyorum, biliyorum. Arabadaki yaşlı kadınlar yardım gelmesini beklerken bir ağacın altında dinlenirken bana el sallayıp gülümsediler.

Ama sonra, en sonunda bir artış beklendiğinde, sevinç neşesi! Genç adam benim hantal Rollerpack'imden hiç etkilenmedi ve neşeyle yüklemenin kontrolünü ele geçirdi. Ne yazık ki utangaçlığım yine büyük bir Tasavvuf Yolu pişmanlığına neden oldu, yani Ramazan'ın son iftarından daha özel olan köy yemeği davetine uymadığım için. Midas Han'daki diğer misafirler tarafından görmezden gelinen tek yemeğim çok lezzetliydi, ancak hayatımda bir kez yaşanabilecek ve lezzetli yemekler de tadabilecek bir deneyimi kaçırdım ve eminim sıcak bir karşılama.

4 Haziran Bitti 21. Gün ve 22. Gün - ÇUKURCA'dan AĞLARCA'ya HAN

671 m çıkış ve 582 m iniş ile 23,8 km. Ben'in Midas Han konaklama biriminde sıcak duş, akşam yemeği ve kahvaltı ile güzel bir kamptan ayrılmak konusunda isteksiz. Trail'de ilk kez soğuk kullanılmış ceket

nedeniyle iyi uyuyamadım! Yakındaki Frig Gerdekkaya kaya mezarını ziyaret etti - ne yazık ki çok fazla grafiti bozuyor. 24 saat içinde 3 öğün yemek yemeye kararlı, öğle yemeğimi Yazılıkaya'daki Tutkun Cafe'de yedim ve M.Ö. 8. ve 6. yüzyıllar arasında oyulmuş dikkat çekici Midas Frig Kaya Cephe Anıtı'na hayran kaldım. Ağlarca'ya mükemmel bir yol işaretine sahip olmak güzel. Ardından, ormanlık bir dağın üzerinden geçen 13 km'lik muhteşem ve uzak rotada çam kozalakları ve kayalar arasında çarpıyordu. Birden kendimi güvensiz ve izole hissettim. En üstte mera ve büyük sürülerin olduğu iki çoban kampı vardı. Han'a inen yolu bulmak oldukça zordu ve bir kez daha güneşle yarışıyordum. GPX'in bir kısmı, baş yüksekliğine kadar yumuşak ağaç dallarıyla neredeyse kapalı olan patikalar boyuncaydı. Çobanlardan çok uzakta ve yerleşimin görüldüğü daha düşük, daha sıcak bir yükseklikte kamp yapmak için çaresizdim. Saat 20:00'de, piste oldukça yakın olsa da düz, kayasız bir yer buldum. Görünmez olmak istedim, bu yüzden farımı kullanmadım, bu da gözlüğümün bir kolunu kırmama neden oldu! Yine de akıllıca bir önlem, saat 21:00'de yüksek meradan patikadan seken bir araç ve sesler tarafından şaşırtıldı. Akşam yemeği su ve birkaç ağız dolusu bayat gözlemeydi. 04:00'te soğuk uyandım, bu yüzden uyku tulumumun üzerine plastik pançomu koydum ki bu yardımcı oldu.

Çadırımı indirirken birkaç jandarmanın Midas Han'a geldiğini görünce gergindim, ama şükürler olsun ki beni görmezden geldiler ve Ramazan Bayramı'nın ilk gününde dışarıda bir masada mükemmel bir kahvaltı keyfi yaptılar.

Ramazan nedeniyle dükkanlar ve çay evleri kapalı olan Sufi Yolu'nda 3 hafta yürüyüş yapmanın pratik zorluklarına rağmen, yürüyüş yaparken çok küçük bir şekilde oruç tuttuğumu hissettim ve dünyada pek çokları için oruç tutanlar için bir miktar takdir hissettim. her gün yeterince yiyip içmemek. İngiltere'den ayrılmadan önceki hafta için öngörülen şekilde oruç tutmayı başarmıştım.

Bugünkü rota, büyüleyici antik eserler, güzel kaya oluşumları ve ormanlık bir dağ boyunca uzanan özellikle uzun vahşi bir bölümün çarpıcı bir karışımıydı. Tabii ki, Tutkun Kafeterya'da dinlenen büyük öğle yemeğim mutluluktu.

Dağın üzerinden geçen 13 km'lik vahşi yolculuktan sonra, Han'ın ışıklarının içinde uyuduğumdan emin oldum ve iyi uyudum.

5 Haziran 22. Gün - HAN'dan MURATKORU'ya, ardından lift atlayarak 23. Gün GÖMÜ'ye ve 24. Gün EMİRDAĞ'a Tamamlandı.

348 m çıkış ve 468 m iniş ile 17 km. Han'daki manzaraları görmedim ama samimiyetin tadını çıkararak dolaştım. Tek bayanlar tuvaleti kısmen temizlendi. Elmas şeklinde bir tahılın öğütülmesini izledi ve değirmencinin ailesi Emirdağ'a otobüs bulmak için yardıma geldi ama hiçbir bayram tatili olarak gelmedi. Köylerde ve boş ormanlarda yürümeye geri dönelim. Muratkoru'ya kadar olan tepe, ağaçların üzerinde birçok ölü parça ile çok çoraktı 🌲. Muratkoru'dan ayrılırken, bir adam ve karısı dışarı fırladı ve evlerindeki büyük bir toplantıya kadar bana eşlik etti. Yemek yemişlerdi ama bana çok şey kalmıştı. Büyük bir neşe, kahkaha ve yoğurdun keçilerinden olduğunu ve bu kadının bir hanımın kocası olduğunu ve bir bebek beklediğini taklit etti. Google çeviri kullanarak yoğun soru oturumu. Gerçekten telaşlandım, sevildim ve yeni bir başörtüsüyle uğurlandım. Genç bir çift beni Emirdağ'a (hatta Konya'ya) götürmeyi teklif edene kadar çok gitmemiştim. O bir Çevre Mühendisiydi ve karısı Skoda'da bir İK görevlisiydi!

Belki okuyucum tuvalet temizleme hevesim karşısında şaşıracaktır. Bazı iyilikler yapmanın faydalı olduğunu rehberde okudum ve bu benim ilk küçük katkımdı. Ayrıca bayramdı, önemli bir zamandı ve Han'ın halkının rahat arkadaşlığını takdir ettim.

Ramazan Bayramı'nın bu ilk günü ve beni mutlu bir şekilde besleyen Muratkoru ailesi ve Dixon'ı zahmetsizce yükleyip beni Emirdağ'daki otelimin kapısına kadar taşıyan nazik çift ile benim için harika bir deneyimdi - yürüyüş izolasyonumdan sonra hazine hatıraları ve genellikle kısıtlı yiyecek.

6 Haziran Dinlenme Günü - EMİRDAĞ

İşte burada, Emirdağ'da çamaşır yıkamak gibi bir dinlenme günü geçiriyorum. Sonunda Turkcell personeli telefonuma daha fazla internet eklememe yardım etmeye hazır buldum - Google Translate kurtarmaya. Erenoğlu Otel (Yılmazlar Otel'de 100 TL'ye karşılık 50 TL) beni karşıladı. Arkadaki hafif havadar odamı ve asansör bozulduğunda 95 basamak yukarı çıkmayı seviyorum. WiFi de bozuk ve pencereler gibi parçaların bakıma ihtiyacı var ama temiz ve iyi bir atmosfer. Şimdiye kadar Sufi Yolu'nda 59 km yürümeyi kaçırdım ama sağlığıma dikkat etmem gerekiyor ve bu sefer para toplamayacağım.

Telefon internet aboneliğimi yenileme girişimlerimin birçoğunda Türkçe eksikliğim büyük bir engeldi. Pırlıl pırlıl modern Turkcell ofislerindeki genç personel, neye ihtiyacım olduğunu anlamak için çaba harcamak istemiyor gibiydi, sonuçta onlar için çok basit bir işlemdi. Bir ofis, bilgisayarlarının çalışmadığını belirtti ki bu doğru olabilir veya olmayabilir. En iyi Turkcell deneyimlerimden biri, büyük bir köyde, küçük bir dükkanda, bana yardım etmek için çabalarını kibarca birleştiren yaşlı adamlarla oldu.

7 Haziran 25. Gün ve 26. Gün - EMİRDAĞ'dan KARACALAR'a EMİR DEDE TÜRBEŞİ'ne

1413 m çıkış ve 305 m iniş ile 27.5 km. Yasemin kokusuyla Emirdağ'dan ayrıldı. Mezarlığın karşısında kahvaltı reddedildi. Olgunlaşan mısır gevreğinin sıcak kokusu. Alanlar arasında kabarık parça. Yine büyük şişman yeşil kertenkeleler. Son derece bakımlı bir köy olan Karacalar'a yol işareti ve güzel bir kontur yolu. Şeyh Hacı Halil Camii'ndeki türbeler ziyaret edildi. Topluluk kompleksinde yemek için alındı. Ardından 1000 m'lik tırmanış başladı, ancak çoğunlukla kademeli olarak zor değil ve GPX kısayollarını atlayıp güzel bir parkurda zikzak çizdim. Bir havuz kenarında fırladı ve 4 piknikçi buldu. Yiyecekleri reddetti ama su ve çay içti. Çoban 🐑 etkileyici çivili tasmalar giyiyor. Eve akan genç koyun ve keçi sürüleri. Birkaç inek ve cılız bir tayı olan iki at. Tepeye yakın bir yerde 4x4'te aşağı inen bir aile beni vahşi hayvanlar konusunda uyardı. Bana kocaman bir peynir ikram ettiler. 2 fincan Fanta için yerleşmiş. 19:15'te zirveye ulaştı. Mezarın hemen altında 2026 m'de kurulu çadır ▲. Mezar kapısı mühürlendi. Küçük pencere camı kırıldı. Yerde duran taşlardan bir oval mezar. Rüzgar çadırımı sallamayı bıraktığında iyi uykular. Dağ kendini güvende hissetti.

Emirdağ'dan yola çıkarken kadının kahvaltı davetini çok istedim ama bugün sadece iki günü birleştirmekle kalmadım, aynı zamanda Sufi Parkurunun en uzun çıkışını - 1100 - 2026 metreyi - tamamlamak zorunda kaldım.

Sakin, çiçekli bir parkurda ovada 15 kilometrelik tempolu bir yürüyüşten sonra Karacalar'a vardım ve huzurlu cami bahçesinde mola vermenin ve Şeyh Hacı Halil Camii'ndeki çinili Mihrap'ın güzelliğini emmenin mutluluğunu yaşadım. Rehber kitabın bahçede yaşlı bilge adamlar olduğunu söylediği gibi ve onlar bana sorulmadan lezzetli yemekler için topluluk kompleksine götürülmem için düzenlemeler yaptılar. Kadınlar geniş bir yaş aralığındaydı ve benimle fazla konuşmuyorlardı - sanırım onlar için oldukça kafa karıştırıcı bir misafirdim. Öğle yemeğinden sonra, erkekler bir restoranda aileleriyle buluşmak için cuma namazından çıkarken köyün içinden devam ettim. Çok neşeli bir adam dışarı fırladı ve beni onlara katılmaya davet etti, ama ben daha yeni yemiştım. Çevremdeki topluluk kompleksi kadınları çok ciddi olduğu için bu neşeli grupla olmaktan daha çok zevk alacağımdan kendi kendime gülümsedim.

Bastım ve sonunda yüksek meralara ulaştım. Devasa hayvan sürüleri ve beraberindeki Anadolu Çoban Köpekleri beni oldukça korkuttu. Büyükler, boyları 71 ila 81 cm arasındır ve dövüşürken boyunlarını ısırmaya meyilli kurtlardan korunmak için genellikle devasa sivri tasmalara sahiptirler. Neyse ki çobanlar (ve köpekler) gün batımından önce kamplarına geri dönmeye odaklanmıştı ve kimse beni rahatsız etmedi. Yavaş yavaş kampların ötesine tırmandım ve kimsenin beni takip etmek için akşam işlerini, yemeklerini ya da uykularını bölmek istemeyeceğini umdum. Yalnız olmamayı dilerdim ama gün batımı ve ertesi sabah muhteşem dağ manzarası endişelerimi yatıştırmaya yardımcı oldu.

8 Haziran 27. Gün - EMİR DEDE TÜRBEŞİ KEMERKAYA

583 m çıkış ve 1395 m iniş ile 28.6 km. Bu harika bir manzara içinde inişli çıkışlı bir dağ günüydü. Küçük bir evde çoban kadınla kahvaltı. Parasını tabağımın altına bıraktı. Çobanların erzak alabilmesi için dağdan aşağı uzun uzun toprak izleri. Daha aşağıda bir çoban ailesiyle çay içtim. Sonra aşağı patikayı kaçırdı ve patikaya geri giden bir rota bulmak zorunda kaldı. Burada iki çoban karşıya geçti ve ayaklarıma bir metre uzunluğunda yarı ölü bir yılan (başka bir tür) fırlattı! Sonunda baraja indi, sonra görkemli kayalıkların karşısında uzun bir tırmanış. Bütün öğleden sonra gök gürültülü ama sadece sivilceli yağmur. Vahşi hayvanlara karşı tekrar uyarıldı - yaban domuzu ve kurt ama ikisinin de ayrıldığından şüphe yok. Kemer kaya'da dükkandaki gençler bana bir sandalye getirdi. Daha fazla yürümek ve kamp yapmak için çok yorgun olduğum için kalacak yer bulmaya çalıştım. Köyden neredeyse en son ayrılırken 🏠 beni yemek yemeye ve sonra da güzel örtülü dış alanlarında uyumaya davet etti. Ne yazık ki pek uyuyamadım ama en azından bacaklarım dinleniyordu.

Sadece geriye dönüp baktığımda, dağ günlerim için mükemmel bir havaya sahip olduğum için ne kadar şanslı olduğumu fark ettim - sırsıklam gök gürültülü fırtınalar hala gelecekti.

Erken kalktığım ve önceki gün öğle yemeğinden beri pek bir şey yemediğim için küçük bir çobanın evindeki kahvaltı davetini kabul ettim ve hanımın bana sunduklarına hayret ettim, birkaç tavuğu olduğu için yumurta bile. Kocasının bir önceki geceden kalanlar için yakında geleceğinden şüphelendiğim için seçimimi basit tuttum. Ayrıca, malzemeleri yenilemenin, engebeli toprak bir yolda 1000 metrelik dik bir yokuş yukarı ve aşağı çok uzun bir yol kat etmek anlamına geldiğinin farkındaydım. Hostesimin asla para kabul etmeyeceğini biliyordum, bu yüzden ayrılırken tabağımın altına biraz para koydum. Yabancıları tamamlamak için gösterilen misafirperverlik olağanüstü. Bu hanım, evi pistten uzak olduğu için beni yemeğe davet etmek için ekstra çaba sarf etti ve beni karşılamak için biraz zorlukla bir tarlanın üzerinden yürüdü.

Dağın aşağısında, beni yemeğe davet etmeleri için daha büyük bir çobanın evinden çocuklar gönderildi. Aileyi sadece çayın çok hoş karşılanacağına ikna etmeyi başardım. Aile rehber kitaptan ve yerel haritadan büyüldü. Evleri, Sufi Yolu'nun dağın aşağısındaki ana yoldan ayrıldığı bir noktayı işaret ediyordu. Çoban, GPX'in beni tam olarak nereye götürdüğünü bulmaya çalışırken etrafta dolanıp dururken beni izlerken tabii ki utandım. İnsanlar çoğu zaman yardımcı bir şekilde beni rotalarından bir sonraki köye göndermek istediler, ama ben her zaman yollardan kaçınmak ve büyüleyici ve iyi araştırılmış "uygun" rotaya bağlı kalmak istedim. Bu durumda, dağın çok ötesine geçtim ve hafifçe geri zikzak yapmak zorunda kaldım ve bu, iki formda genç çoban delikanlının az önce öldürdükleri büyük yılanla peşimden geldiği zamandı. Yılanı ayaklarıma fırlattıklarında karşılaşma pek samimi gelmedi. Ancak onları selamlayarak selam verdim ve çobanların şüpheli enerjisinden kaçmak istesem de yılan tepki vermemeye kararlı bir şekilde gülümsemeye devam ettim. Yılanın zehirli olup olmadığını sormaya çalıştım ama yılan onlardan birini ısırıp ısırmadığını sorduğumu düşündüler. Ben dik patikadan yavaş yavaş uzaklaşırken, o tarafa gidemeyeceğimi sandılar. Yapraklı ve baraj ürkütücü derecede yakinken, adımlarımı dağa geri döndürmek gerçekten istemiyordum, bu yüzden bastım ve rahatladım ve vazgeçip eve gittiler.

Saatler sonra Kemer kaya'da, meyve suyum rahatça içebilmem için dükkanın önüne bir sandalye getiren bir grup genç beni çok duygulandırdı. Yolculuğumla gerçekten ilgilendiler ve bana büyük saygı gösterdiler.

Uzun yorucu bir günün ardından, umutsuzca kalacak bir yere ihtiyacım vardı. Rehberde bu iki muhatabı bulamadığım için bunalmış, kamp yeri bulmak için biraz daha yürümem gerektiğini, yoksa tam zamanında bir konukseverlik mucizesi olması gerektiğini düşünerek Kemer kaya'ya doğru yola koyuldum. Mucize kazandı ama aslında Kemer kaya'dan hemen sonra muhtemelen saklanabileceğim güzel bir alan vardı. Bunun yerine, bu büyük köyün sonundaki bir köprüyü geçmeden hemen önce, bir aile verandalarında akşam yemeği yiyordu. Adamlardan biri beni onlara katılmaya davet etmek için acele etti, ama ben pek nezaketsizce kamp yapacak bir yer aradığımı söyledim. Belki de köprü'nün hemen üzerinden geçmenin iyi olacağını düşündüler, sonra küçük bahçelerine baktılar ve sonunda benim açık havadaki oturma alanında uyumam gerektiğine karar verdiler. Lezzetli yemekler ve sıcak bir duşla kurtarıldığım ve güvende olduğum için kelimelerin ötesinde minnettardım.

BENZERLİK RAPORU ÖZET SAYFASI

İNANÇ TURİZMİ: SUFİ YOLU ROTASI			
ORJİNALLIK RAPORU			
% 10	% 10	% 1	% 1
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
BİRİNCİL KAYNAKLAR			
1	archive.org İnternet Kaynağı	% 1	
2	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	% 1	
3	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1	
4	www.uskudar.bel.tr İnternet Kaynağı	% 1	
5	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<% 1	
6	es.scribd.com İnternet Kaynağı	<% 1	
7	konyakultur.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1	
8	tr.scribd.com İnternet Kaynağı	<% 1	
9	vs1.doczz.it İnternet Kaynağı	<% 1	

ÖZGEÇMİŞ

